

Національний університет фізичного виховання і спорту України
Міністерство освіти і науки України
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

КУЧЕРЯВИЙ ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

УДК: 796.032:37.09(043)

ДИСЕРТАЦІЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМУ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ
24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з фізичного виховання та спорту

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, власних
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ О. М. Кучерявий

Науковий керівник
Булатова Марія Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор

Київ – 2020

АНОТАЦІЯ

Кучерявий О. М. Організаційно-методичні засади впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата з фізичного виховання та спорту (доктора філософії) за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт. – Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, 2020.

Дисертація присвячена питанням визначення предметної галузі олімпійської освіти як перспективного напрямку гуманітарної освіти та гуманістичного виховання, розробці моделі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти для центрів олімпійських досліджень та освіти з використанням сучасних інформаційних технологій.

Здійснено аналіз спеціальної науково-методичної літератури, узагальнення досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних фахівців стосовно форм і методів дистанційного навчання, визначено їх можливості в олімпійській освіті. Диференційовано предметну галузь олімпійської освіти стосовно до різних вікових груп тих, хто навчається. Надано характеристику організаційно-управлінським моделям олімпійської освіти, що застосовуються у сучасному світі (міжнародний досвід), принципам і напрямам впровадження дистанційних технологій в центрах олімпійської досліджень та освіти.

Узагальнено світовий досвід олімпійської освіти в центрах олімпійських досліджень та освіти. Обґрунтовано доцільність впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти в Україні на основі визначення основних форм і напрямів дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти у світі. Визначено зміст, організаційно-функціональну структуру, вплив зовнішніх і внутрішніх чинників інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України для

подальшого виявлення ефективності впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що розроблена модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання та спорту України доцільно розглядати як інструмент підвищення рівня професійної освіти у галузі фізичної культури і спорту згідно Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та Положення про дистанційне навчання, затвердженого Наказом МОН № 466 у 2013 р. За результатами дослідження було розроблено типову дистанційну модель олімпійської освіти для Центрів олімпійських досліджень та освіти.

Мета дослідження – розробити та теоретично обґрунтувати модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти як перспективного напрямку гуманітарної освіти та гуманістичного виховання.

Наукова новизна полягає:

- уперше визначено і диференційовано предметну галузь олімпійської освіти відповідно до різних вікових груп тих, хто навчається, та обґрунтовано її перспективи для гуманізації освітнього процесу;
- уперше систематизовано форми та методи дистанційного навчання на платформі центрів олімпійських досліджень та освіти у процесі олімпійської освіти та наведено характеристику сучасних світових організаційно-управлінських моделей цього процесу;
- уперше розроблено та теоретично обґрунтовано типову модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, її організаційно-функціональну структуру і вплив зовнішніх та внутрішніх чинників для подальшого виявлення ефективності впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти;

- уперше розроблено та надано характеристику типового модуля «Олімпійська спадщина» у процесі дистанційного навчання на платформі Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ як дієвого засобу у справі гуманізації освіти;
- доповнено відомості про сутність дистанційної освіти у галузі фізичної культури і спорту, до яких належать: нормативно-правова база; система освітньої діяльності в сфері дистанційного навчання; організаційно-управлінська компонента; кадрове забезпечення; матеріально-технічна база і програмне забезпечення; навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання у МЦОДО НУФВСУ. Організація системи дистанційного навчання впливає на інтенсифікацію процесу навчання, активізацію освітньої діяльності користувачів, розкриття їхнього творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та індивідуальної роботи;
- уточнено алгоритм впровадження дистанційних технологій у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти;
- підтверджено наявні розробки про доцільність створення системи дистанційного навчання з олімпійської освіти та її впровадження у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти на основі системи підтримки дистанційного навчання Moodle;
- подальшого розвитку набула система дистанційного навчання у діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти як в Україні, так і в світі.

Практична значущість дослідження:

- у розширенні предметної галузі олімпійської освіти та використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання для підвищення її ефективності;
- у сприянні поширенню олімпійської освіти серед широких верств населення, активізації наукової діяльності у галузі олімпійського спорту в закладах загальної середньої та вищої освіти;
- у використанні розробленої методики застосування дистанційних технологій під час підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальністю «017

- Фізична культура та спорт», під час освітнього процесу студентів, які навчаються за індивідуальним графіком, заочно, у період пандемій та інших екстремальних ситуацій; у використанні на курсах підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу та вчителів фізичної культури, а також
- для користування школярів та громадян, які цікавляться олімпійським спортом;
- у використанні розроблених практичних рекомендацій до застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти в діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти як в Україні, так і в світі.

Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції, а також окремі результати дослідження, висвітлені на практичних і науково-методичних конференціях, у тому числі на міжнародних.

Основні положення та результати дослідження було впроваджено в навчальний процес підготовки здобувачів вищої освіти кафедри історії та теорії олімпійського спорту Навчально-наукового олімпійського інституту НУФВСУ під час вивчення дисциплін «Історія олімпійського руху», «Історичні аспекти, проблеми та протиріччя сучасного олімпійського спорту» (вересень 2019 р.), Центру підвищення кваліфікації та перепідготовки НУФВСУ «Історія олімпійського руху» (жовтень 2019 р.), Київського університету імені Бориса Грінченка під час вивчення дисципліни «Олімпійський, професійний та адаптивний спорт» (березень 2019 р.) та в освітній процес загальноосвітньої школи № 78 м. Києва (жовтень 2019 р.).

У дисертаційній роботі обґрунтовано актуальність проблеми, визначені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, вказані етапи його організації, методологія та використані методи дослідження, надана характеристика наукової новизни та практичної значущості роботи, наведені основні аспекти апробації результатів дослідження, вказана кількість публікацій.

Проведений аналіз спеціальної науково-методичної літератури дозволив надати характеристику впровадження дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень, в освітній процес закладів фізкультурно-спортивного

профілю у сучасному світі, розкрити зміст дистанційного навчання як відкритої освітньої системи в галузі фізичної культури і спорту, висвітлити цілі та принципи дистанційного навчання в системі вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту, охарактеризувати психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні форми застосування дистанційних технологій в Центрах олімпійських досліджень та освіти.

Обґрунтовано комплекс взаємодоповнюючих теоретичних та емпіричних методів, описано етапи виконання досліджень, а також надано інформацію щодо контингенту, який досліджувався. Теоретичний аналіз нормативно-правових документів, науково-технічної та навчально-методичної літератури, інформації мережі Інтернет був спрямований на вивчення і узагальнення вітчизняного та закордонного педагогічного досвіду застосування дистанційних технологій у закладах вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту. Структурно-функціональний метод став у нагоді під час розробки моделі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Організаційний аналіз було використано для виявлення можливостей впровадження дистанційних технологій у роботу Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Компаративний аналіз дозволив провести аналіз та вивчення принципів діяльності підсистем, що входять до Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, аналіз особливостей дистанційного навчання, специфіки їх взаємозалежності між собою та їх внутрішньої будови; визначення їх спільних рис та відмінностей. Шляхом анкетування різних груп респондентів (369 у кількості осіб, із яких 49 викладачів, 133 вчителів фізичної культури, 187 студентів закладів вищої освіти) було визначено основні чинники, які впливають на ефективність впровадження дистанційних технологій в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ та шляхи їх удосконалення. Отримані результати даних соціологічного опитування оброблялися за допомогою методів математичної статистики.

Для визначення сучасного стану дистанційного навчання в системі

олімпійської освіти у світі проаналізовані особливості функціонування центрів олімпійських досліджень та освіти на сучасному етапі, представлені результати власних досліджень. На підставі компаративного та системно-функціонального аналізу було розроблено модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, що представляє собою сукупність взаємопов'язаних компонентів, в якій основними засобами управління навчальною діяльністю і засобами навчання є програмно-апаратні засоби, що функціонують на базі інформаційно-комунікаційних технологій, комунікаційних систем та мереж, і використовуються у навчальному процесі віддалених один від одного учасників під керівництвом викладача-тьютора в Центрі олімпійських досліджень та освіти.

Застосування SWOT-аналізу та експертного опитування ($n = 17$) дозволило виявити чинники, що визначають сильні та слабкі сторони інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ; його можливості та загрози, що безпосередньо та опосередковано впливають на ефективність впровадження дистанційних технологій в олімпійській освіті.

Надано характеристику організаційно-управлінським моделям олімпійської освіти і компонентів системи дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти. Структурно-функціональний аналіз дозволив визначити основні компоненти організаційної структури системи дистанційного навчання в олімпійській освіті, до яких належать нормативно-правовий, освітянський, організаційний, кадровий, матеріально-технічний і навчально-методичний.

З метою висвітлення перспектив розвитку дистанційного навчання в системі олімпійської освіти в Україні представлені результати соціологічного опитування. Висвітлено особливості впровадження сучасних дистанційних технологій в центрах олімпійських досліджень та освіти. З'ясовано, що у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту також застосовуються такі засоби інформаційних технологій, як: веб-сайти електронних бібліотек закладів вищої освіти; перегляд презентацій навчального матеріалу;

електронні таблиці; соціальні мережі; текстові редактори; системи керування курсами (платформи дистанційного навчання); аудіо і відео-матеріали навчального призначення, доступні через Інтернет; графічні редактори; засоби Інтернет-комунікації, глосарії електронних курсів; відкриті електронні енциклопедії; комп'ютерне програмне забезпечення для редагування і створення відео та аудіо; використання Інтернет через мобільний телефон або кишеньковий комп'ютер.

За результатами проведених досліджень найбільш корисними елементами дистанційних технологій, на думку фахівців у галузі фізичної культури та спорту ($n = 369$), є наступні: відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики (40%); приклади практичних завдань (34%); тестування (самоконтроль) (19%); ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти (7%).

У процесі дослідження розроблено модуль «Олімпійська спадщина» для використання у процесі дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, який найбільшою мірою відображає гуманістичний і соціально-культурний потенціал олімпійського спорту. До модуля «Олімпійська спадщина» включено п'ять розділів: новини, теорія, лекторій, відеотека, тестування.

Результати проведених досліджень свідчать, що ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти в центрах олімпійських досліджень та освіти залежить від: якості матеріалів (начальних курсів, методичних розробок тощо), що використовуються; кваліфікації педагогів і викладачів-тьюторів, які беруть участь у дистанційному навчанні; технічного забезпечення навчального процесу; мотивації викладача-тьютора; мотивації користувача центру олімпійських досліджень.

У процесі дисертаційного дослідження було отримано три групи даних: результати, які підтверджують наявні дані, доповнюють та є абсолютно новими.

Ключові слова: дистанційні технології, олімпійська освіта, центр олімпійських досліджень та освіти.

ABSTRACT

Kucheriavyi O. M. Organizational and methodical principles of implementation of the distance learning technologies in the Olympic education system. – Qualifying scientific work on the right of manuscript.

Dissertation on the graduation of Candidate of Science on Physical Education and Sport (Doctor of Philosophy) within specialization 24.00.01 – Olympic and Professional Sport. – National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, 2020.

The dissertation is aimed to the issues of defining the subject area of the Olympic education as a perspective direction of humanitarian education and humanistic education, development of the model of the informational-educational environment of the distance learning in the Olympic education for the centres for Olympic studies and education with the use of modern information and distance technologies.

Analysis of special scientific and methodological literature, generalization of the experience of leading domestic and foreign experts according to the evolution of distance learning in education sphere was fulfilled. The subject area of the Olympic education has been differentiated in relation to different age groups who are studying. The characteristic of organizational and managerial models of the Olympic education applied in the modern world (international experience), principles and forms of the use of distance technologies in the Centres for Olympic studies and education has been grounded.

The world experience of the Olympic education in the Centres for Olympic studies and education is summarized. The expediency of implementation of distance technologies in the system of the Olympic education in Ukraine based on definition of the main forms and directions of distance learning in the Centres for Olympic studies and education in the world is proved. The content, organizational structure, the impact of external and internal factors of the informational-educational environment of the distance learning in the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport were determined to reveal the effectiveness of the implementation of distance technologies into the Olympic education system.

Results of the research have showed that created model of informational-educational environment of the distance learning for the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport should be considered as an instrument for raising the level of professional education in the field of physical culture and sports in accordance with the National Education Development Strategy of Ukraine until 2021 and Regulations on distance learning, approved by the Statement of the Ministry of Education and Science in 2013. According to the results of research, a typical distance model of the Olympic education for the Centres for Olympic studies and education was developed.

Purpose of the research is to create and theoretically substantiate the model of information and educational environment of distance learning in the Olympic education as a promising area of humanitarian education and humanistic education.

The scientific novelty is the following:

- for the first time the subject area of the Olympic education has been defined and differentiated according to different age groups who are studying, and its prospects for humanization of the educational process have been determined;
- for the first time the forms and methods of distance learning on the platform of the centers for Olympic studies and education in the Olympic education are systematized, the characteristic of modern organizational and managerial models of this process is given;
- for the first time a typical model of informational-educational environment of distance learning in the Olympic education in the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport was determined and theoretically substantiated, its organizational structure, the impact of external and internal factors to further identify the effectiveness of the implementatuion of the distance technologies in the system of Olympic education;
- for the first time the 'Olympic Legacy' typical module have been developed and characterised in the distance learning on the platform of the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport as as an effective tool in the humanization of an education;

- the knowledge of the essence of distance education in the field of physical culture and sports, which include: legal framework; system of educational activities in the distance learning; organizational and managerial component; staffing; material and technical base and software; educational and methodical support of distance learning; financial support for the activities of the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport, has been supplemented. The organization of the distance learning system affects the intensification of the learning process, the intensification of educational activities of users, the disclosure of their creative potential, increasing the role of individual work;
- the algorithm of implementation of distance technologies in the Centres for Olympic studies and education has been specified;
- the feasibility of creating a system of distance learning in the Olympic education and its implementation in the activities of Centres for Olympic studies and education based on the Moodle platform has been confirmed;
- the system of distance learning in the activities of Centres for Olympic studies and education both in Ukraine and in the world has been further developed.

Practical significance of the study is the following:

- in expanding the subject area of the Olympic education and the use of modern information and communication technologies of distance learning to increase its efficiency;
- in promoting the spread of the Olympic education among the population, intensification of scientific activities in the field of the Olympic sports in higher education institutions;
- in the use of the developed method of application of distance technologies in the preparation of bachelors and masters in the specialty '017 - Physical Culture and Sports', in the educational process of students who study on the individual schedule, by correspondence, during pandemics and other extreme situations; in upgrading of teaching staff, physical education teachers, students and foreign communities interested in the Olympic sport;

- in the use of practical recommendations for the implementation of distance technologies for the Olympic education in regional centres for Olympic studies and education in Ukraine and worldwide.

The conclusions and proposals formulated in the dissertation, as well as some specific research results, covered at practical and scientific-methodological conferences, including international ones.

The main outcomes and results of the study were implemented into the educational process of students in the Olympic Educational and Scientific Institute of National University of Ukraine on Physical Education and Sport in the context of such disciplines, as “History of the Olympic Movement”, “Historical Aspects, Problems and Contradictions of Modern Olympic Sport” (September 2019), Centre for training and re-training of National University of Physical Education and Sports of Ukraine in the discipline “History of the Olympic Movement” (October 2019), Boris Grinchenko Kyiv University in the discipline “Olympic, Professional and Adaptive Sport” (March 2019), Secondary school № 78 in Kyiv (March 2019).

The thesis substantiates the relevance of the problem, identifies the object, subject, purpose and objectives of the research, the specified stages of its organization, methodology and methods used, the characteristics of scientific novelty and practical significance of the work, the main aspects of testing the results of the research, author’s publications.

The literature analysis allowed to describe the ways of implementation of distance technologies in the educational process of sports organizations in the modern world, reveals the content of distance learning as open educational system in the field of physical culture and sports, highlights the goals and principles of distance learning in the higher education system in the field of physical culture and sports, describes psychological, educational, information and communication technologies of distance learning applied in Centres for Olympic studies and education in the world.

A set of complementary theoretical and empirical methods, stages of the research, as well as information on the studied contingent were described in the thesis. Theoretical analysis of legal documents, scientific and educational literature, web sites

was aimed at studying and generalizing the domestic and foreign pedagogical experience of the use of distance technologies in educational organizations in sports field. The structural and functional method came in handy when developing the model of the informational-educational environment of distance learning of the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport. Organizational analysis was used to identify opportunities for the implementation of distance technologies into the International Centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport. Comparative analysis made it possible to analyse and study the principles of activity of subsystems that are part of the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport, the analysis of the features of distance learning, the specifics of their interdependence with each other and their internal structure; defining their common features and differences. The questionnaire among various groups of respondents identified the main factors that affect the effectiveness of the implementation of distance technologies at the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport and ways to improve them. The pool was attended by 369 participants (49 lecturers of sports universities, 133 physical education teachers, 187 students of sports universities). The results of sociological survey data were processed using mathematical statistics methods.

The current state of distance learning in the Olympic education system in the world describes the peculiarities of the functioning of the Centres for Olympic studies and education at the present stage based on the results of the research. The model of the informational-educational environment of distance learning of the International centre for Olympic studies and education was developed based on comparative and system-functional analysis. It represents a set of interrelated components, in which the main means of management of educational activity and means of training are software and hardware, information and communication technologies functioning, communication systems and networks, and are used in the learning process by remoted tutor-led participants in the Centre for Olympic studies and education.

The use of SWOT-analysis and expert polling (n=17) revealed the factors that determine the strengths and weaknesses of the informational-educational environment of distance learning of the International centre for Olympic studies and education of National University of Ukraine on Physical Education and Sport; its opportunities and threats, which directly and indirectly affect the effectiveness of the implementation of distance technologies in the Olympic education.

The characteristics of organizational and managerial models of epy Olympic education and components of the distance learning system in the Centres for Olympic studies and education have been given. Structural and functional analysis made it possible to identify the main components of the distance education system in the Olympic education, which include: normative-legal, educational, organizational, personnel, material-technical, and educational-methodical.

Perspectives for the development of distance learning in the Olympic education system in Ukraine presents the results of a sociological survey. The modern technologies of distance learning in the Centres for Olympic studies and education are covered. It has been found that in the process of professional training of future specialists in physical education and sports, the following information technologies are used: websites of electronic libraries of higher education institutions; viewing of educational material presentations; spreadsheets; social networks; text editors; course management systems (distance learning platforms); music and video materials for educational purposes available on the Internet; graphic editors; Internet communication tools, e-course glossaries; open electronic encyclopaedias; computer software for editing and creating video and audio; using the Internet through a mobile phone or a netbook.

According to the results of the researches, the most useful elements of distance technologies as to the experts in the field of physical culture (n = 369) are the following: video presentations and Olympic illustrations (40%); examples of practical tasks (34%); testing (self-control) (19%); familiarization with the theoretical course in Olympic education (7%).

In the research, the module 'Olympic Legacy' has been developed for use in the

distance learning in the Olympic education, which best reflects the humanistic and socio-cultural potential of the Olympic sports. The module 'Olympic Legacy' includes five sections: news, theory, lectures, video library, and testing.

Three groups of data were obtained in the dissertation research, such as the results that confirm the existing data, that are complementary them and completely new results.

Key words: distance learning technologies, Olympic education, Centre for Olympic studies and education.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Кучерявий О. Дистанційне навчання в системі вищої освіти в галузі фізичної культури та спорту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;(3):120-5. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Bulatova M, Kucheriavyi O, Ermolova V, Yarmoliuk O. Distance-pedagogical technologies in olympic education for schoolchildren = Дистанційно-педагогічні технології в олімпійській освіті школярів. Journal of Physical Education and Sport [Інтернет]. 2019;19(4):2497-2503. Доступно: <https://efsupit.ro/images/stories/december2019/Art%20378.pdf> Наукове періодичне видання Румунії, яке включено до міжнародної наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретичних засад технологій дистанційного навчання, розробці елементів модулю «Олімпійська спадщина» та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів полягає в розробці концепції та дизайну дослідження, обробці матеріалів дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

3. Кучерявий О. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті. Спортивна наука України. 2019;2(90):48-57. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

4. Кучерявий ОМ. Дискурс про впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт).

2019;7(115):102-9. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

5. Булатова М, Кучерявий О, Ярмолук О. Технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Наука в олимпийском спорте. 2020;(1):4-21. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретичних засад технологій дистанційного навчання, розробці елементів модулю «Олімпійська спадщина» та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

6. Кучерявий О, Ярмолук О. SWOT-аналіз інформаційно-освітнього середовища в системі олімпійської освіти. Спортивна наука та здоров'я людини [Інтернет]. 2020;1(3):39-58. Доступно: <http://sporthealth.kubg.edu.ua/issue/view/9985>. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у проведенні досліджень, зборі, аналізі та інтерпретації даних проведеного SWOT-аналізу та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

7. Булатова М, Белокуров Д, Кучерявий О. Конкурси мистецтв в історії олімпійського руху сучасності. Наука в олимпийском спорте. 2020;(2):4-18. *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні можливостей застосування сучасних інформаційних технологій в конкурсах мистецтв в олімпійському русі. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, проведенні дослідження, обробці матеріалів дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Кучерявий О. Технології дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти. В: Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.; 2018 Листопад 9-10; Київ. Київ: Таврійський нац. університет імені В.І. Вернадського; 2018. с. 50-4.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	19
ВСТУП	20
РОЗДІЛ 1. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ	30
1.1. Олімпійська освіта в системі гуманітарної освіти та гуманістичного виховання: поняття та складові елементи	30
1.2. Еволюція становлення, цілі, завдання і принципи організації дистанційного навчання в освітньому середовищі	42
1.3. Види і форми застосування дистанційних технологій в олімпійській освіті	63
1.4. Психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання	66
Висновки до розділу 1	78
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	81
2.1. Методи дослідження	81
2.1.1. Теоретичний аналіз нормативно-правових документів, спеціальної наукової літератури та джерел мережі Інтернет	81
2.1.2. Компаративний аналіз	82
2.1.3. Структурно-функціональний метод	83
2.1.4. Організаційний аналіз	83
2.1.5. SWOT-аналіз	84
2.1.6. Соціологічні методи (анкетування, експертне опитування)	87
2.1.7. Методи статистичної обробки даних	90
2.2. Організація дослідження	91

РОЗДІЛ 3. СВІТОВИЙ ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ОЛІМПІЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСВІТИ	93
3.1. Центр олімпійських досліджень та освіти як платформа для впровадження дистанційної освіти	93
3.2. Система дистанційного навчання в Центрах олімпійських досліджень та освіти	102
3.3. Характеристика організаційно-управлінських моделей олімпійської освіти	110
3.4. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти	118
3.5. SWOT-аналіз освітнього середовища в системі олімпійської освіти	127
Висновки до розділу 3	138
РОЗДІЛ 4. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЦЕНТРАХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ ...	141
4.1. Система олімпійської освіти в Україні як складова гуманітарної освіти	141
4.2. Зміст модуля «Олімпійська спадщина» в системі дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України	147
4.3. Ефективність впровадження модулю «Олімпійська спадщина» на базі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ	156
Висновки до розділу 4	167
РОЗДІЛ 5. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	170
ВИСНОВКИ	178
ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	181
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	187
ДОДАТКИ	215

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДН	– дистанційне навчання
ДО	– дистанційна освіта
ЗВО	– заклад вищої освіти
ЗЗСО	– заклад загальної середньої освіти
ІКТ	– інформаційні комп'ютерні технології
МОА	– Міжнародна олімпійська академія
МОК	– Міжнародний олімпійський комітет
МЦОДО	– Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти
ННОІ	– Навчально-науковий олімпійський інститут
НОК	– Національний олімпійський комітет України
НУФВСУ	– Національний університет фізичного виховання і спорту України
ФКіС	– фізична культура і спорт
ЦОДО	– Центр олімпійських досліджень та освіти

ВСТУП

Актуальність. Початок третього тисячоліття відзначається демократизацією сучасного суспільства, посиленням гуманітарної і гуманістичної спрямованості освіти в усьому світі. У нових умовах соціально-економічного та культурного розвитку суспільства актуальним стає активний пошук нових форм, засобів і технологій освітнього процесу.

До найважливіших соціальних явищ суспільства належить олімпійський рух. Олімпійські ігри та олімпійський спорт надають унікальну можливість для здійснення олімпійської освіти. Її зміст дозволяє житися атмосферою олімпійського спорту, розуміти світогляд його учасників, зміцнювати співробітництво між народами і державами, встановлювати взаєморозуміння і повагу [16]. Майже 3000-річна історія олімпійського руху виступає унікальним феноменом для гуманізації освітнього процесу, оскільки ціннісний потенціал олімпізму, що лежить в основі олімпійської освіти, об'єднує олімпійські та загальнолюдські цінності [12, 244, 247].

У даний час, поряд із традиційними педагогічними методиками практичного вирішення завдань олімпійської освіти серед різних верств населення усвідомлюється необхідність підготовки людини до нових умов життя і професійної діяльності в умовах автоматизованого інформаційного середовища, навчання самостійної діяльності та ефективному використуванні його можливостей.

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури та узагальнення практичного досвіду дає можливість зазначити, що сьогодні в світовому науковому просторі ґрунтовно висвітлено систему та складові олімпійської освіти у роботах К. Георгіадіса [262]; В. Столярова [207, 208]; N. Muller [277]; R. Naul [278, 279, 280]; D. Binder, I. Rychtecky, I. Culpan [280], дослідження історичних аспектів та особливостей реалізації олімпійської освіти в Україні представлено в роботах М. Булатової і С. Бубки [1]; О. Вацеби [23]; В. Єрмолової [58]; І. Максименка [123]; С. Матвєєва [128]; шляхам інтеграції олімпійської освіти в

навчально-виховний процес учнівської та студентської молоді присвячені дослідження О. Борисової [10]; В. Дудкіна [46, 47]; А. Ісаєва [71]; В. Єрмолової [56, 57]; Б. Каражанова [77]; В. Кузина [103]; Я. Щербашина [236]; Я. Галана [29]; форми та методи діяльності Міжнародної олімпійської академії висвітлені в роботах О. Томенка [213]; Н. Філаретоса [218]; D. Gangas [261]; A. Karaïskou [270]; діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти й Олімпійської академії України досліджено В. Кануніковим [76]; Л. Радченко [176, 177]; М. Сердюк [189].

Особливості національної системи олімпійської освіти Польщі знайшли відображення в роботі Ц. Висоцки [28]; Німеччини – в дослідженнях К. Schimmel, Т. Chandler [287]; КНР – у публікації S. Brownell [242]; республіки Білорусь – в дослідженнях В. Григоревича [38], Е. Кулинковича [105, 106], С. Іванова [148], М. Кобринського [83–85], І. Гуслистової [85]; Російської Федерації – в роботах В. Григор'єва [39], А. Контаністова [88, 89], В. Родиченка [180–182], Республіки Молдава – в роботах Б. Ришняка [185], Латвії – в дослідженнях Т. Никифорової [143].

Реалізацію завдань олімпійської освіти в світі здійснюють різні організації, серед яких національні олімпійські комітети, національні олімпійські академії, заклади вищої освіти та центри олімпійських досліджень та освіти, заклади загальної середньої освіти. В Україні функціонує чітко налагоджена система олімпійської освіти завдяки співпраці Національного олімпійського комітету України, Олімпійської академії України та закладів вищої та загальної середньої освіти. Її основу формують регіональні відділення ОАУ, Міжнародний (у Києві) та регіональні (у Дніпрі, Львові, Харкові) центри олімпійських досліджень та освіти [1, 19, 213].

Наразі поряд із традиційними педагогічними методиками практичного вирішення завдань олімпійської освіти серед різних верств населення усвідомлюється необхідність підготовки людини до нових умов життя і професійної діяльності в умовах автоматизованого інформаційного середовища та ефективного використання його можливостей.

Інформаційні технології становлять значну частину світової комунікації та надання освітніх послуг. Крім того, розвиток єдиного Європейського освітнього простору в межах Болонського процесу істотно підвищує роль інформаційних і комунікаційних технологій у освіті, що зумовлено сучасною світовою тенденцією, створенням глобальних відкритих освітніх і наукових систем, які дають змогу, з одного боку, розвивати систему накопичення й поширення наукових знань, а з іншого, забезпечувати доступ до різних інформаційних ресурсів широким верствам населення [288]. Сучасні фахівці повинні вільно володіти інноваційними інформаційними технологіями, постійно підвищувати і вдосконалювати свій професійний рівень. Набуття нових знань і навичок, практично корисних у роботі, в інформаційному суспільстві значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному зростанню [40].

У зв'язку з цим особливу надію наукові і науково-педагогічні працівники покладають на дистанційну освіту, яка швидко розвивається як у світі, так і в Україні [110, 217, 246].

Питанням особливостей інформатизації вищої освіти присвячені дослідження фахівців Р. Клопова [81, 82]; С. Сисоєвої [193]; А. Хуторського [221, 222]; L. Narasim [264]; M. McCabe, P. González-Flores [276], в закладах вищої освіти галузі фізичної культури і спорту – роботи Е. Дармофала [42]; П. Петрова [164]; В. Волкова, Л. Волкової [26]. Науковці В. Магін [119]; А. Федоров [216]; О. Петрова [165]; А. Сущенко [209]; В. Томашевський [165] наголошують на необхідності використання сучасних програмних комплексів (платформ дистанційного навчання) для успішної організації системи дистанційного навчання закладу вищої освіти. Фахівці Т. Ротерс [184]; В. Курило [109]; О. Соколюк [202]; П. Ладика [115]; Г. Шандригось [228]; І. Воротникова [27] дають характеристику основним компонентам дистанційного навчання, які забезпечують ефективне використання елементів даного навчання в системі підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти. У працях авторів І. Герасименко [31]; С. Герасименко [32]; О. Глазунової, Н. Морзе [34]; Р. Гуревич [41]; В. Журавського [59]; Г. Козлакової [87]; А. Кузьмінського [104];

П. Стефаненко [205] наведені принципи і моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних і дистанційних технологій навчання у закладах вищої освіти.

Аналіз робіт С. Герасименко [32]; Р. Клопова [80]; Ю. Драгнєва [45] дає підстави констатувати достатньо низький рівень дослідження практичних аспектів застосування дистанційних технологій у системі олімпійської освіти і потребує поглибленого вивчення, визначення придатної платформи для її здійснення, розробки та створення нового інформаційно-освітнього середовища для цієї діяльності під час підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту, самоосвіти педагогічних працівників та всіх, хто цікавиться олімпійським спортом.

Найбільш придатними для вирішення цих проблем можуть стати центри олімпійських досліджень та освіти, які інтегрують наукові та освітні напрями у своїй діяльності і забезпечені кваліфікованими фахівцями, здатними на високому професійному рівні сприяти гуманізації освітнього процесу, використовуючи ціннісний потенціал олімпійського спорту через впровадження олімпійської освіти [268, 272].

В Україні такою платформою став Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти (Київ), який у 2019 р. реорганізовано в Навчально-науковий олімпійський інститут Національного університету фізичного виховання і спорту України (ННОІ НУФВСУ), та регіональні центри Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту (м. Дніпро), Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (м. Львів) і Харківської державної академії фізичної культури (м. Харків).

Дослідження М. Булатової [17, 18, 19], М. Загітової [60, 61], М. Сердюк [189, 190, 191] доводять, що кожний із центрів представляє собою науково-освітній комплекс, головними завданнями якого є проведення наукових досліджень і реалізація навчально-виховних програм загальної середньої, вищої, післядипломної професійної освіти, в основу діяльності яких покладено інтеграцію науки та освіти під час підготовки фахівців. Проте детального наукового аналізу потребує вивчення можливостей розширення предметної галузі олімпійської освіти: видів,

форм та організаційно-управлінських моделей її реалізації і використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання для підвищення ефективності цього процесу.

Актуальність зазначеної проблеми в умовах глобальних змін суспільного й індивідуального життя обумовлена наявністю протиріч як на теоретичному, так і на практичному рівнях, а саме:

- стрімким зростанням ролі олімпійського спорту в житті світової спільноти і недостатнім наповненням існуючої предметної галузі олімпійської освіти;
- потребами у впровадженні дистанційних технологій у систему олімпійської освіти молоді та відсутністю її диференціації змістовного наповнення відповідно до вікових особливостей та етапу освітнього процесу;
- необхідністю отримання освіти та відповідних знань і значною відстанню до закладу освіти;
- можливістю постійного оновлення інформації для вдосконалення та поглиблення знань з історії та сьогодення олімпійського руху, підвищення якості інтеграції олімпійських знань в освітній простір і діяльність закладів вищої та загальної середньої освіти та відсутністю відповідного інформаційно-освітнього середовища.

Враховуючи соціальну значущість, а також актуальність проблеми, її недостатню теоретичну розробленість, темою дисертаційного дослідження обрано «Організаційно-методичні засади впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти».

Взаємозв'язок роботи з науковими планами, темами. Взаємозв'язок роботи з науковими планами, темами. Роботу виконано відповідно до «Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою: «Історичні, організаційно-методичні та правові засади реалізації олімпійської освіти України» (№ державної реєстрації 0111U001714); Тематичного плану наукових досліджень і розробок, які виконуються за рахунок коштів державного бюджету МОН України на 2015-2017 рр. «Олімпійська освіта в системі

навчально-виховного процесу підростаючого покоління» (№ державної реєстрації 0115U002373); Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. за темою «Історичні умови та соціальні наслідки участі українських спортсменів в Олімпійських іграх» (№ державної реєстрації 0116U001619). Роль автора полягала у визначенні предметної галузі олімпійської освіти та перспектив застосування дистанційних технологій для вдосконалення системи гуманітарної освіти та гуманістичного виховання молоді.

Мета дисертаційної роботи – розробити та теоретично обґрунтувати модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти як перспективного напрямку гуманітарної освіти та гуманістичного виховання.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати предметну галузь олімпійської освіти та показати її перспективи для вдосконалення системи гуманітарної освіти та гуманістичного виховання молоді.
2. Диференціювати предметну галузь олімпійської освіти відповідно до різних вікових груп тих, хто навчається.
3. Вивчити та систематизувати форми і методи дистанційного навчання центрів олімпійських досліджень та освіти, визначити можливість їх використання у системі олімпійської освіти.
4. Охарактеризувати сучасний міжнародний досвід організаційно-управлінських моделей олімпійської освіти.
5. Розробити типову модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти для центрів олімпійських досліджень та освіти та перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження – система олімпійської освіти.

Предмет дослідження – сучасні інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти.

Методи досліджень:

теоретичні: аналіз нормативно-правових документів, наукової та навчально-методичної літератури з олімпійської освіти, інформаційного контенту веб-сайтів з теми дослідження; вивчення й узагальнення вітчизняного та закордонного педагогічного досвіду застосування технологій дистанційного навчання у закладах освіти;

емпіричні: анкетування, експертне опитування, бесіди з викладачами та студентами щодо використання дистанційних технологій у системі олімпійської освіти; структурно-функціональний аналіз для розроблення моделі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ; організаційний аналіз систематизованої обробки отриманих даних, їх аналізу, виявлення на цій основі можливостей впровадження дистанційних технологій у роботу Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ; компаративний аналіз дозволив дослідити світовий досвід та особливості застосування дистанційних технологій у центрах олімпійських досліджень та освіти для формулювання висновків, рекомендацій та визначення напрямів подальшого дослідження; SWOT-аналіз сприяв визначенню сильних і слабких сторін, сприятливих можливостей та загроз інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ;

методи статистичної обробки даних. Для статистичної обробки цифрових даних дослідження було використано систему Windows XP за допомогою стандартних пакетів «MS Excel 2010» (Microsoft, США) і «Statistica 6.0» (StatSoft, США).

Наукова новизна полягає в наступному:

- уперше визначено і диференційовано предметну галузь олімпійської освіти відповідно до різних вікових груп тих, хто навчається, та обґрунтовано її перспективи для гуманізації освітнього процесу;
- уперше систематизовано форми та методи дистанційного навчання на платформі центрів олімпійських досліджень та освіти у процесі олімпійської освіти та наведено характеристику сучасних світових організаційно-

управлінських моделей цього процесу;

- уперше розроблено та теоретично обґрунтовано типову модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, її організаційно-функціональну структуру і вплив зовнішніх та внутрішніх чинників для подальшого виявлення ефективності впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти;
- уперше розроблено та надано характеристику типового модуля «Олімпійська спадщина» у процесі дистанційного навчання на платформі Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ як дієвого засобу у справі гуманізації освіти;
- доповнено відомості про сутність дистанційної освіти у галузі фізичної культури і спорту, до яких належать: нормативно-правова база; система освітньої діяльності в сфері дистанційного навчання; організаційно-управлінська компонента; кадрове забезпечення; матеріально-технічна база і програмне забезпечення; навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання у МЦОДО НУФВСУ. Організація системи дистанційного навчання впливає на інтенсифікацію процесу навчання, активізацію освітньої діяльності користувачів, розкриття їхнього творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та індивідуальної роботи;
- уточнено алгоритм впровадження дистанційних технологій у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти;
- підтверджено наявні розробки про доцільність створення системи дистанційного навчання з олімпійської освіти та її впровадження у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти на основі системи підтримки дистанційного навчання Moodle;
- подальшого розвитку набула система дистанційного навчання у діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти як в Україні, так і в світі.

Практична значущість дослідження:

- у розширенні предметної галузі олімпійської освіти та використанні сучасних

інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання для підвищення її ефективності;

- у сприянні поширенню олімпійської освіти серед широких верств населення, активізації наукової діяльності у галузі олімпійського спорту в закладах загальної середньої та вищої освіти;
- у використанні розробленої методики застосування дистанційних технологій під час підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальністю «017 – Фізична культура та спорт», під час освітнього процесу студентів, які навчаються за індивідуальним графіком, заочно, у період пандемій та інших екстремальних ситуацій; у використанні на курсах підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу та вчителів фізичної культури, а також – для користування школярів та громадян, які цікавляться олімпійським спортом;
- у використанні розроблених практичних рекомендацій до застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти в діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти як в Україні, так і в світі.

Основні положення та результати дослідження було впроваджено в навчальний процес підготовки здобувачів вищої освіти кафедри історії та теорії олімпійського спорту Навчально-наукового олімпійського інституту НУФВСУ під час вивчення дисциплін «Історія олімпійського руху», «Історичні аспекти, проблеми та протиріччя сучасного олімпійського спорту» (вересень 2019 р.), Центру підвищення кваліфікації та перепідготовки НУФВСУ «Історія олімпійського руху» (жовтень 2019 р.), Київського університету імені Бориса Грінченка під час вивчення дисципліни «Олімпійський, професійний та адаптивний спорт» (березень 2019 р.) та в освітній процес загальноосвітньої школи № 78 міста Києва (жовтень 2019 р.).

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані: для розгортання системи підтримки дистанційного навчання у Центрі олімпійських досліджень та освіти; для впровадження дистанційних технологій в освітній процес закладів загальної середньої, вищої освіти у галузі ФКиС та в інших наукових і освітніх закладах, пов'язаних із поширенням олімпійської освіти; для підвищення

кваліфікації викладачів; для створення електронних навчальних курсів з олімпійської тематики у системі Moodle.

Особистий внесок здобувача у спільні публікації полягає у розробленні теоретичних засад технологій дистанційного навчання, елементів модулю «Олімпійська спадщина», збиранні, аналізі та інтерпретації даних проведеного SWOT-аналізу інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання та узагальненні результатів дослідження. **Внесок співавторів** Внесок співавторів полягає у формуванні концепції та дизайну дослідження, спрямованого на розширенні предметної галузі олімпійської освіти.

Апробація роботи. Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднено:

- на міжнародних заходах: міжнародних конференціях «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, Україна, 2018 р., 2020 р.);
- на всеукраїнських заходах: всеукраїнських семінарах-нарадах для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти України з проблем олімпійської освіти (Київ, Україна, 2018 р., 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку» (Київ, Україна, 9-10 листопада, 2018 р.); науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри історії та теорії олімпійського спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладено у восьми наукових працях. З них шість праць опубліковано у фахових виданнях України, які включено до міжнародної наукометричної бази, одна стаття – у виданні іншої держави, яке включено до міжнародної наукометричної бази Scopus, ще одна публікація засвідчує апробацію матеріалів дисертації.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається із анотацій, вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел і додатків. Роботу написано українською мовою, загальний текст якої викладено на 258 сторінках, містить 9 таблиць і 33 рисунка. У роботі використано 292 джерела спеціальної наукової літератури, з них 153 іноземною мовою.

РОЗДІЛ 1

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

1.1. Олімпійська освіта в системі гуманітарної освіти та гуманістичного виховання: поняття та складові елементи

Головний задум П'єра де Кубертена, пов'язаний з відродженням Олімпійських ігор, складався аж ніяк не в простому стимулюванні інтересу до спорту і розвитку його в міжнародному масштабі. Передусім мова йшла про те, щоб послідовно, систематично й ефективно використовувати спорт як засіб вирішення педагогічних завдань, мова йде про значення спорту для «оновлення» людства через виховання [14, 206].

Будь-яка виховна діяльність спирається на певний ідеал особистості, тобто уявлення про те, якими якостями повинен володіти найкраща, досконала, зразкова людина. Тому, розробляючи нову систему виховання, Кубертен насамперед величезну увагу приділив пошуку того ідеалу особистості, на який повинна орієнтуватися ця система [13, 20].

Такий ідеал сходить до ідеї античних філософів Платона й Аристотеля щодо важливого значення для розвитку людини тріади, що включає музику, філософію і гімнастику, які розглядалися як фундаментальні елементи, що охоплюють усі аспекти людського буття: чуттєвий, пізнавальний і психологічний. Цей ідеал пов'язаний також з давньогрецьким ідеалом калокагатії (від грец. kalos – прекрасний і agatos – добрий), який має на увазі прекрасну людину, для якої характерні поєднання зовнішніх достоїнств з внутрішніми, духовними, моральними якостями, гармонія тіла і душі [12; 20; 255].

Будучи захопленим історією Олімпійських ігор Стародавньої Греції, афінською системою виховання, Кубертену вдалося «відродити ідеал гармонійно розвиненої людини» [12, с. 29]. В античній грецькій філософії він побачив основу для нового типу педагогіки, що включає в себе гармонійні відносини між душею і

тілом, м'язами і духом, красою і чеснотою [292, с. 39].

Ж. Дьорі зазначає «вже тоді було ясно, що Олімпійські ігри в очах Кубертена не мета, але лише засіб поширення ідеї спорту, в свою чергу є головною складовою частиною системи виховання» [49, с. 124].

Важливе значення П. де Кубертен надавав спорту для вдосконалення інтелектуальних, моральних та естетичних здібностей людини [14]. На його думку, «спорт – це засіб, за допомогою якого індивідуум може досягти «гармонізації двох видів сили» – м'язової і духовної, що дає йому можливість знайти фізичне здоров'я і духовну гармонію» [262, с. 49].

Кубертен писав: «Олімпійський рух ... передбачає загальне спортивне виховання, яке доступне для всіх, відрізняється мужністю і лицарським духом і в сукупності з естетичними і літературними заняттями є рушієм національного життя і вогнищем громадянськості. Ось ідеальна програма» [49, с. 125].

Добре розуміючи роль історичної спадщини для виховання, П'єр де Кубертен висловлював надію на те, що історія реалізує всі інтелектуальні компоненти, у тому числі й олімпізм, котрий також належить історії [99]. П'єр де Кубертен відмічав, що Олімпійські ігри мають педагогічний аспект, який і в минулому, сфокусований на культі молоді і колективній думці народів [280].

Звертаючись до «Олімпійських мемуарів» П. де Кубертена, читаємо: «Я бажав відродити не саму лише форму, але й принципи цього тисячолітнього інституту, бо розумів, що це дасть не тільки моїй країні, але й усьому людству доконечний виховний імпульс. Отож я прагнув відновити ті підвалини, на яких він стояв у минулому, – його зв'язки з інтелектуальним, моральним і, певною мірою, релігійним життям. Сучасний світ додав до тих підвалів дві нові: технічні досягнення та демократичний інтернаціоналізм» [102, с. 71].

Працюючи над створенням філософії сучасного олімпізму, ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор вважав, що спортивна діяльність, підготовка і участь у змаганнях здатні стати потужним важелем в реалізації гуманістичних ідеалів і цінностей у вдосконаленні особистості, відносин між людьми не тільки на спортивних аренах, а й у повсякденному житті, і, як

наслідок, гуманізації всього суспільства.

Інтерес до педагогічної концепції Кубертена щодо ролі спорту та Олімпійських ігор в освітньому процесі, до ідей і цінностей олімпізму привів до появи поняття «олімпійська освіта». Вперше цей термін прозвучав в далекому 1948 році у доповіді президента Олімпійського комітету Сполучених Штатів Америки Кеннета Вілсона під час зустрічі з членами американської команди на Іграх XIV Олімпіади в Лондоні. У своїй доповіді він зазначив: «Аналізуючи нашу діяльність, я приходжу до висновку, що жахливим провалом в ній є відсутність олімпійської освіти молоді Америки ... Необхідно розвинути співробітництво в сфері олімпійської освіти та через виконавчого директора поширювати освітні олімпійські матеріали та інформацію, що стало б для всіх національним інтересом» [287, с. 421-30].

Пізніше, у 1968 р., термін «Olympic education» прозвучав у доповіді С. Фавра на 8-й сесії Міжнародної олімпійської академії. Він зазначав, що незважаючи на значну увагу з боку Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародної олімпійської академії та національних організацій, причетних до олімпійського руху, ще не вироблені єдині підходи до визначення теоретико-методичних основ олімпійської освіти [259].

Проте, прийнято вважати, що вперше поняття «олімпійська освіта» було введено у 1975 р. видатним німецьким істориком Норбертом Мюллером [277], який протягом багатьох наступних років виявляв високу активність у розвитку олімпійської освіти в дусі концепції Кубертена, активно співпрацював з Міжнародним олімпійським комітетом і Міжнародною олімпійською академією.

Аналіз науково-методичної літератури та історичних джерел дає підстави стверджувати, що досі відсутній єдиний підхід до визначення терміну «олімпійська освіта» та її мети і завдань. Так, олімпійську освіту науковці розглядають по-різному: М. Кобринський [83], В. Высоцки [28]) – як цілеспрямований процес пізнання закономірностей виникнення і розвитку олімпійського руху, його впливу на задоволення багатьох культурно-освітніх запитів особистості і суспільства; Г. Полікарпова [171] – як педагогічний процес

формування олімпійської освіченості і вихованості особистості, підвищення рівня знань, розвиток мотивацій, вмінь та навичок в галузі олімпійської освіти та виховання; як багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб і ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму, і є складовою частиною загальної освіти (В. Єрмолова [57, с. 35]; J. MacAloon John [275] – як доктрина, яка передбачає свій освітній потенціал у зусиллях з досягнення спортивної ефективності для індивіда за допомогою інтенсивних і систематичних вправ і тренувань; В. Столяров [208] – як елемент олімпійської педагогічної діяльності, орієнтованого на залучення індивіда (з його активною участю) в спеціально організованих умовах педагогічного середовища до світу олімпійських знань, його інформаційної готовності до діяльності в олімпійському русі; О. Grupe [263] – як особлива спортивна освіта, спрямована на вивчення можливостей людини, навчання чеснотам, солідарності та дружелюбності; R. Naul [278, с. 36] – як інтеграцію спортивної, соціальної, моральної та інтелектуальної освіти учнів з метою об'єднати їх «суб'єктивну спортивну здатність, соціальну поведінку, моральну поведінку й олімпійські знання з об'єктивними бажаннями, фундаментальними та історико-педагогічними, поведінковими стандартами олімпійських принципів».

Професори В. Платонов і М. Булатова зазначають, що, виходячи з реалій сучасності, місця олімпійського руху та олімпійського спорту в житті сучасного суспільства, слід радикально змінити зміст поняття «олімпійська освіта», під яким «логічно розуміти використання всієї широти і глибини змісту олімпійського руху з його багатою історією та сучасністю, досягненнями, проблемами, суперечностями, складними зв'язками з різними сферами життя світової спільноти як важливої складової частини гуманітарної освіти та гуманістичного виховання» [16, с. 19].

Аналіз наукових літературних джерел свідчить про, що значна частина дослідників [89, 92, 116, 187, 263] мають спільне бачення того, що метою

олімпійського освіти є формування загальнолюдських гуманістичних норм поведінки в усіх сферах суспільного життя, заснованих на принципах і цінностях олімпізму, задекларованих в Олімпійській хартії.

До визначення функцій олімпійської освіти у науковців відсутній єдиний погляд. Так, учені М. Кобринський [84,85] та В. Висоцьки [28] зазначають наступні:

- геополітична, яка виступає як умова формування взаєморозуміння між народами, зближення цільових і ціннісних орієнтирів розвитку;
- екологічна, спрямована на розвиток активної природоохоронної діяльності для сталого розвитку суспільства;
- культурно-історична, яка забезпечує зв'язків між поколіннями, формування почуттів патріотизму та причетності до високих досягнень своїх попередників і сучасників, а також передачу від покоління до покоління культурно-історичну спадщину;
- конструктивно-регулююча, що є засобом духовно-морального опору деструктивним соціальним явищам, вибору милосердя, любові, розуму і добра на противагу насильству, злу, ненависті і ворожнечі;
- розвиваюча, яка складає основу для ціннісно-сміслового самовизначення, саморозвитку і самореалізації особистості;
- інноваційно-педагогічна, що передбачає нові підходи до освітнього процесу через інтеграцію елементів олімпійської освіти в навчальні дисципліни, що сприяє посиленню емоційного компоненту в сприйнятті світу особистістю через цінності олімпійської культури.

Є. Утишева [214] серед функцій олімпійської освіти виділяє: пізнавальну, що забезпечує трансляцію і утворення нових знань; соціальну (культуроутворюючу), що забезпечує передачу і розвиток культурної спадщини олімпійського руху та гуманістичну, що культивує та розвиває інтелектуальні й творчі здібності особистості.

Ряд інших науковців [19, 57, 58, 70, 71, 181, 237] називають такі функції: статусну, що забезпечує прийняття педагогічними працівниками та вихованцями

важливої соціальної ролі олімпійського руху; формуючу, що сприяє формуванню у педагогічних працівників поняття про соціально-ціннісний характер олімпізму; інформаційну, що зумовлює зростання педагогічної майстерності педагогів і вихованців; мотиваційну, яка сприяє створенню соціально-психологічних і педагогічних умов для отримання позитивних результатів впровадження олімпійської освіти; профілактичну, яка забезпечує прогнозування, попередження і ліквідацію антисоціальних проявів поведінки, подолання і ліквідацію негативних якостей і рис характеру вихованців. Представлені вище функції вказують на соціальну значущість олімпійської освіти, яка виходить далеко за межі, як олімпійського руху, так і спорту взагалі [20].

Виходячи зі своїх функцій, олімпійська освіта вирішує значну кількість завдань, основними з яких фахівці називають формування знань з історії і сьогодення Олімпійських ігор, виховання особистості на принципів Фейр Плей, залучення до активних занять спортом, формування олімпійської культури, формування поведінки відповідно до олімпійських цінностей тощо [28, 71, 84, 117, 180].

Процес олімпійської освіти дітей та молоді, на думку К. Schimmel, T. Chandler [287], орієнтований на: підвищення інтересу до олімпійського руху й Олімпійських ігор; збільшення активності участі в олімпійських конкурсах на основі принципів чесної гри і благородної поведінки; цікавості до моделі олімпійського спортсмена як ідеалу для наслідування; прагнення бути причиним до олімпійському руху, сприяти його розвитку; почуття особистої відповідальності за чистоту спорту, нетерпимість до антигуманних проявів; усвідомлення необхідності чесної конкуренції у спорті, слідування принципам моралі й етики; усвідомлене прагнення до гармонійного розвитку особистості в дусі єдності тіла, розуму та волі; прагнення бачити, відчувати і пропагувати естетичні цінності спорту; наявність навичок спілкування зі спортсменами, тренерами, суддями, журналістами, глядачами; здатність пропагувати спорт і олімпійський рух, ідеали і цінності олімпізму; усвідомлення необхідності бережливоого ставлення до природи, збереження навколишнього середовища.

Виходячи з того, що олімпійська освіта являє собою різновид педагогічної діяльності, вона реалізує освітні, оздоровчі і виховні завдання [56] (рис. 1.1).

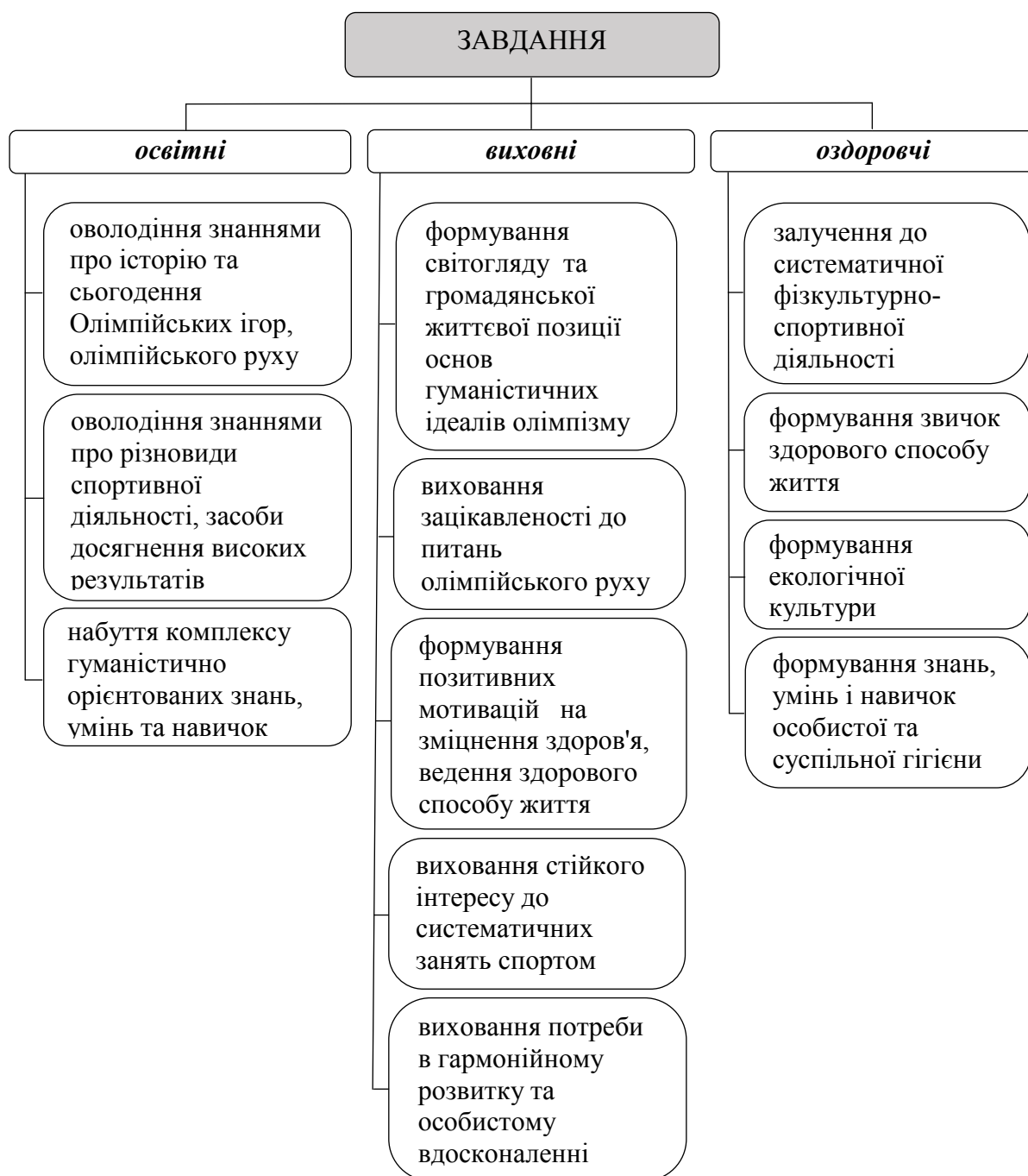


Рис. 1.1. Завдання, що здійснює олімпійська освіта (за В. Єрмоловою)

У сучасній концепції олімпізму можна виділити три основні ідеї – політичну, гуманістичну та філософсько-педагогічну. Політична ідея полягає у спільності і примиренні всіх народів світу, в підтримці міжнародного

антивоєнного руху. Гуманістична ідея – в утвердженні рівності людей, у прагненні через спортивних рух довести людству необхідність подолання станових, національних, расових, майнових протиріч. І філософсько-педагогічна ідея олімпізму полягає в тому, щоб, спираючись на переваги спортивно-ігрового методу виховання, забезпечити вільний і всебічний розумовий, моральний і фізичний розвиток особистості, пов'язати заняття спортом з діяльністю в інших сферах людського життя. В основі цієї ідеї лежить прагнення людини до особистої досконалості, до максимально доступного розвитку своїх здібностей, до рекордних досягнень [20]).

Таку думку підтримують інші науковці, які зазначають, що до змісту олімпійської концепції, розробленої Кубертеном, доцільно додати компоненти, притаманні сучасному світу. Так, зокрема А. Abreu [253] вважає за доцільне додати мультикультурність, М. Gomes, М. Turini, А. Miragaya [253] наполягають на необхідності врахування олімпійських цінностей в освітній діяльності школярів, L. daCosta та А. Reis [254] – на впровадженні сталого розвитку, К. Rubio [253] – на поширенні гуманістичних ідеалів, прав людини та соціальній відповідальності.

Сьогодні не існує єдиного підходу і до змістовного наповнення олімпійської освіти. Професори М. Булатова, В. Платонов [1, 16, 20], В. Родиченко [180–183] зазначають, що зміст олімпійської освіти має будуватися в суворій відповідності з віком, рівнем освіченості та ерудиції вихованців. Діти схильні захоплено сприймати Олімпійські ігри як арену миру і дружби, з цікавою символікою і ритуалами, як яскраву емоційну і видовищну подію, а видатних спортсменів – як героїв, які заслуговують захоплення і наслідування. З віком ставлення до Олімпійських ігор і їх героїв стає більш складним і суперечливим. Інтерес не тільки любителів спорту, а й широких верств світової спільноти, особливо молоді, викликає безліч проблем олімпійського спорту, що вимагають критичного аналізу, пошуку їх витоків і шляхів розв'язання. А таких проблем безліч: політизація і комерціалізація олімпійського спорту та Олімпійських ігор, різні форми порушення принципу «чесної гри», корупційні прояви, політичні

маніпуляції, гендерні складності, гігантоманія при проведенні Олімпійських ігор, охорона довкілля, здоров'я спортсменів, їх права та життєві перспективи, діяльність ЗМІ, свавілля тренерів і функціонерів, проблема допінгу і діяльність Всесвітнього антидопінгового агентства тощо. Система олімпійської освіти повинна охоплювати все різноманіття і глибину олімпійського руху з його багатою історією та сучасністю, досягненнями, проблемами, суперечностями, складними зв'язками з різними галузями життя світового суспільства як важливої складової гуманітарного виховання.

Цю точку зору поділяє D. Binder [244], яка була одною з розробників концептуальних засад розвитку олімпійської освіти в Канаді, та запропонувала додати олімпійські цінності у виховну систему школярів країни та зробити їх більш доступними для населення завдяки впровадженню онлайн технологій навчання.

Розглядаючи олімпійську освіту як педагогічну діяльність, фахівці [171, 206] виділяють в ній три тісно взаємопов'язаних компоненти (рис. 1.2):

- *знаннєвий компонент*: формування системи знань про олімпійський рух Олімпійські ігри (історія, мета, принципи і цінності олімпізму, церемонії Олімпійських ігор та олімпійська символіка; протиріччя сучасного олімпійського руху; гуманістичний потенціал олімпійського спорту тощо);
- *мотиваційний компонент*: формування мотивації на заняття спортом, потреби занять фізичними вправами; інтересу до Олімпійських ігор та олімпійського руху, прагнення керуватися гуманістичними цінностями олімпійського руху під час занять спортом і в повсякденному житті;
- *діяльнісний компонент*: формування відповідних умінь і навичок, прагнення до розвитку здібностей, застосування правил Fair Play на спортивних майданчиках і в повсякденному житті, проявляючи волю і мужність до перемоги;

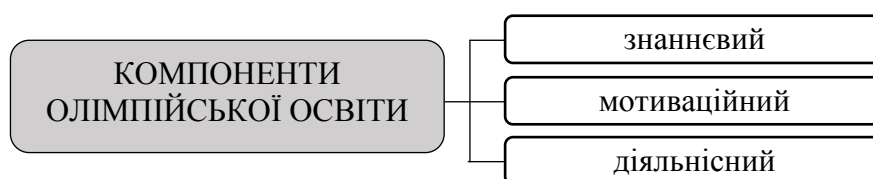


Рис. 1.2. Компоненти олімпійської освіти

вміння вести діяльність з поширення олімпійських цінностей.

Нерозривна єдність зазначених компонентів забезпечує виконання місії олімпійської освіти в системі гуманітарної освіти та гуманістичного виховання. «Створення ефективної системи олімпійської освіти передбачає переорієнтацію на принципи гуманістичної педагогіки і психології: посилення уваги до особистості як до найвищої соціальної цінності; перетворення учня з об'єкта соціально-педагогічного впливу в суб'єкт активної творчої діяльності на основі розвитку внутрішніх мотивів до самовдосконалення» [237, с. 8].

Як зазначає В. Сергєєв, «...за своєю сутністю олімпійська освіта є гуманістично організованим педагогічним процесом, що забезпечує умови для активного оволодіння ідеалами і цінностями олімпізму, які стають дієвими мотивами поведінки особистості» [187, с.19].

У результаті аналізу наукової літератури стосовно становлення олімпійської освіти в Україні можна простежити поступове поглиблення та диферсифікацію знань з олімпійського спорту на всіх освітніх рівнях. Протягом багатьох років освітня функція олімпійського руху переважно обмежувалася предметною галуззю власно олімпійського спорту – знаннями, які забезпечують уявлення про спорт, Олімпійські ігри, ідеали і цінності олімпізму [1, 20, 56].

Так, у 1980-х – 1990-х роках олімпійський спорт входив до складу навчальних дисципліни «Історія фізичної культури і спорту», яка викладалася в профільних закладах освіти галузі фізичної культури і спорту.

У 1992 р. в Київському державному інституті фізичної культури було відкрито першу в світі кафедру олімпійського спорту, а дисципліна «Олімпійський спорт» стала складовою навчального плану. Унікальність введення цієї дисципліни полягала в тому, що вперше в світі її предметна складова об'єднала знання з історії та розвитку олімпійського руху, його ідеалів і принципів, місця в сучасному суспільстві, організаційно-правових, соціально-економічних, політичних і гуманістичних засад олімпійського спорту.

На початку 2000-х років кафедри олімпійського спорту було створено в інших закладах освіти – у Львівському державному інституті фізичної культури,

Дніпропетровському державному інституті фізичної культури і спорту, Донецькому державному інституті фізичної культури та здоров'я і Харківському державному інституті фізичної культури України, а в подальші роки – і на факультетах фізичного виховання провідних педагогічних вищих навчальних закладів країни. 2011 р. у Львівському державному інституті фізичної культури, імені Івана Боберського було відкрито кафедру «Олімпійська освіта». Сьогодні є обов'язковим для студентів спеціалізованих закладів вищої освіти на рівні бакалаврату такі навчальні дисципліни: «Олімпійський спорт» (7 кредитів), «Загальна теорія підготовки спортсменів в олімпійському спорті» (5 кредитів), «Спорт як соціальне явище» (3 кредита), «Олімпійський спорт і освіта» (5 кредитів), на рівні магістратури – «Сучасна система багатоступінчатого відбору в олімпійському спорті» (3 кредити), «Історичні, організаційні та правові аспекти сучасного олімпійського спорту» (7 кредитів), «Культурна спадщина олімпійського спорту» (4 кредити), «Менеджмент підготовки спортсменів до Олімпійських ігор» (5 кредитів), «МОК та олімпійська система» (4 кредити), «Олімпійська освіта» (6 кредитів), «Олімпійський рух у сучасному суспільстві» (3 кредити), «Перспективні напрями наукових досліджень в олімпійському спорті» (4 кредити), «Система змагань в олімпійському спорті» (3 кредити), «Сучасна періодизація спортивного тренування» (5 кредитів), «Функціональні системи та їх адаптація у процесі спортивного тренування» (4 кредити), «Проблема допінгу, використання харчових добавок та фармакологічних засобів у сучасному спорті» (4 кредити) тощо. Дисципліна «Олімпійський спорт» є частиною програми підготовки аспірантів і слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Важливим етапом у становленні вітчизняної системи олімпійської освіти відповідно до рекомендацій МОК і Міжнародної олімпійської академії та за дієвої підтримки НОК України було створення в 1992 р. в Київському державному інституті фізичної культури Центру олімпійських досліджень і освіти, мета якого полягала у розширенні наукових досліджень у галузі олімпійського спорту й освіти. За роки діяльності Центр олімпійських досліджень та освіти України зібрав унікальні матеріали з історії олімпійського руху давнини і сучасності.

Багаторічна робота вилилася у ряд фундаментальних публікацій, які отримали високу оцінку світової наукової і спортивної громадськості. Широке міжнародне співробітництво Центру, високий академічний рівень його досліджень, визнаних науковою спільнотою, дозволили у 2013 році надати йому статус Міжнародного [1].

Дослідження, проведені вченими на базі Міжнародного центру олімпійських досліджень і освіти НУФВСУ, дають можливість встановити, що «надзвичайна популярність олімпійського спорту, його виняткова і культурна спадщина, багатопланова і вражаюча сучасність, багата не тільки на яскраві і динамічні події, а й просякнута розгалуженими зв'язками з політикою, економікою, освітою, вихованням, екологією, сучасними технологіями, які створюють широкі можливості для використання олімпійського руху та Олімпійських ігор як арени для різнобічної гуманітарної освіти та гуманістичного виховання» [20, с. 8]. Саме Центр олімпійських досліджень та освіти, як громадська організація, яка об'єднує фахівців найвищого рівня, є найбільш ефективною платформою поширення уявлень та формування системи знань про олімпійський рух в сучасному суспільстві.

Результатом плідної праці фахівців Міжнародного центру олімпійських досліджень і освіти НУФВСУ стало створення у 2019 р. Навчально-наукового олімпійського інституту, на базі якого стало можливим впровадження сучасних дистанційних технологій в систему олімпійської освіти на найвищому професійному рівні. Освітня діяльність Навчально-наукового олімпійського інституту спирається на досягнення сучасної науки і передової практики.

Зважаючи на це і враховуючи спадкоємність, всі напрацювання, що були здійснені у МЦОДО НУФВСУ продовжують реалізовуватися у новоутвореному структурному підрозділі Національного університету фізичного виховання і спорту України.

1.2. Еволюція становлення, цілі, завдання і принципи організації дистанційного навчання в освітньому середовищі

Дослідження, аналіз та узагальнення зарубіжного досвіду впровадження дистанційного навчання в освітні системи на національному рівні свідчать, що це питання розглянуто досить широко різними авторами. Серед важливих наукових розробок слід виділити дослідження Г. Козлакової [87], яка проаналізувала зарубіжний і вітчизняний досвід інформаційно-програмного забезпечення дистанційної освіти. І. Блощинський [9] надав характеристику процесу започаткування дистанційного навчання з використанням в тьюторських і тренувальних програм у 1950-1960 роках: проект PLATO в Університеті Іллінойсу у 1960 році та в Стенфордському університеті у 1963 році; проект TICCET в Техаському університеті; використання мережі ARPANET для організації дистанційного навчання у 1969 році; проект CONDUIT, що охоплював приблизно десять американських університетів (Орегони, Північної Кароліни, Айови, Техасу та ін.) у 1970–1979 роках; створення Європейського відкритого університету на основі мережі європейського дистанційного навчання, започаткуванням якої опікувалася заснована в січні 1987 році Європейська асоціація університетів з дистанційного навчання.

На підставі досліджень автори [7, 33, 43, 126, 144, 234] роблять висновок, що дистанційне навчання широко використовується в освітньому середовищі в таких країнах, як США, Канада, Японія, Австралія, Китайська народна республіка, більшості європейських країн (Фінляндія, Франція, Іспанія, Чехія) та Російській Федерації.

В. Биков [8] зазначає, що моделі дистанційного навчання в певних країнах відрізнялися між собою і формувалися з урахуванням економічних, політичних і соціокультурних особливостей тієї чи іншої країни. Так, О. Малярчук [126], проаналізувавши дистанційне навчання в системі вищої гуманітарної освіти США, акцентує увагу на те, що модель дистанційного навчання у США характеризується формуванням віртуальних університетів, які використовують

сучасні інформаційні, комп'ютерні і мережеві технології. А. Герсковитц [33] відмічає, що значну роль у розвитку й фінансуванні дистанційного навчання в США відігравали комерційні структури, що прагнули підвищити рівень кваліфікації своїх співробітників. При цьому у США ніколи не існувало єдиної системи контролю дистанційного навчання, оскільки дистанційні курси пропонувалися не тільки державними, але й приватними закладами освіти та компаніями.

Серед зарубіжних університетів, що є флагманами у сфері дистанційного навчання у галузі спорту, можна назвати Massachusetts Institute of Technology (Масачусетський технологічний університет), Stanford University (Стендфордський університет), University of Cambridge (Кембриджський університет) та ін. У багатьох провідних навчальних закладах країн розроблені он-лайн програми навчання за спортивними спеціальностями.

Європейська ж модель дистанційного навчання, як зазначає В. Биков [8] навпаки, характеризувалася взаємною акредитацією закладів вищої освіти (ЗВО), високоякісними стандартами освіти, відкритим характером університетів, що дозволяло студентам обирати ЗВО і перелік навчальних дисциплін. Фінансування дистанційного навчання здійснювалося переважно урядами європейських країн.

Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, проте, як вважають Т. Димань, О. Боньковський, А. Вовкогон [50], така інтеграція не означає уніфікацію, адже надзвичайно важливо за будь-яких інтеграційних процесів українській освіті зберегти свою національну ідентичність та кращі здобутки вищої школи України.

Пріоритетами державної політики України у розвитку освіти, згідно Концепції розвитку освіти України на 2015-2025 рр. [91], є наступні:

- узгодження структури освіти з потребами сучасної економіки та інтеграції України у європейський економічний і культурний простір;
- забезпечення відповідності змісту освіти потребам і викликам сучасного суспільства, створення умов для постійного оновлення змісту освіти,

- перетворення освіти на рушій економіки знань;
- забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім громадянам України, перетворити освіту на соціальний ліфт;
 - реформування системи підготовки й перепідготовки педагогічних та управлінських кадрів в освітньому секторі, забезпечити високі соціальні стандарти для працівників освітньої сфери;
 - реорганізування системи управління, фінансування і менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, запровадження інституційної, академічної і фінансової автономії навчальних закладів, дотримання принципу відповідальності навчальних закладів за результати освітньої і виховної діяльності.

На думку вчених [145, 203], векторами руху сучасного освітнього простору є особистісна орієнтація освіти, розвиток системи неперервної освіти через забезпечення наступності змісту та координації освітньо-виховної діяльності на різних щабелях освіти, які функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку осіб для можливого переходу до наступних щаблів, інтеграція освіти в міжнародний освітній простір, суверенність прав особи у виборі навчального закладу, форми та рівня здобутої освіти та кваліфікації.

Як вважає Л. Гриневич [40], концепція реформування освіти в Україні передбачає впровадження сучасного освітнього середовища, зокрема електронного. Протягом 2018 року започатковано створення національної е-платформи, здійснено розробку перших е-підручників, курсів дистанційного навчання для школярів та підвищення кваліфікації для вчителів.

Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців газузі ФКіС розкрито в працях українських науковців Т. Круцевич [101], Б. Шияна [230], Ю. Шкребтія [231] та ін. Науковцями досліджені такі аспекти цієї проблеми, як-то: історія розвитку олімпійського руху (С. Бубка [12, 247], М. Булатова [14], О. Вацеба [23], А. Огнистий [161], В. Юхимчук [238]); оптимізація навчально-тренувального процесу в системі підготовки спортсменів високої кваліфікації (Р. Ахметов [4], С. Єрмаков [53], М. Платонов [151, 152] та

ін.); реалізація принципу неперервності професійної підготовки майбутніх фахівців газузі ФКіС (В. Курило [109], А. Сущенко [209], Л. Сущенко [210]); проблеми фізичного виховання різних верств населення (М. Дутчак [48], Т. Круцевич [101] та ін.).

Дослідженню інформатизації освіти нині приділяється значна увага вітчизняними науковцями. Досліджуються такі аспекти, як: застосування інформаційних технологій у професійній освіті (В. Вержбицький [24], Н. Голівер [35], Р. Гуревич [41], В. Журавський [59], В. Кремень [97, 98], О. Овчарук [144]); психолого-педагогічні аспекти впровадження інформаційних технологій у вищій школі (А. Кузьмінський [104], С. Макарова [121, 122], І. Малінський [125]); організація і впровадження дистанційної освіти (І. Романенко [43], В. Любчак [44], Г. Козлакова [87], В. Кухаренко [110], В. Олійник [153], П. Стефаненко [205], Б. Шуневич [234]), створення системи відкритої освіти (В. Биков [8], М. Кириченко [25], Є. Зайцева [62], І. Кревський [96], Г. Матушанський [129]).

Належна увага впровадженню сучасних інформаційних технологій в освітнє середовище приділяється у працях зарубіжних науковців. Так, С. Bonk, С. Graham [245], D. Hargreaves [265], Л. Філенко [219], І. Малінський [125], О. Міщенко [132], І. Роберт [178] ґрунтовно висвітлюють процеси, пов'язані з інформатизацією освітнього процесу. О. Моргулець [134], Є. Полат [169, 170], С. Сисоева [193], досліджують впровадження дистанційного навчання у професійній підготовці фахівців у вищій школі; М. Скрипник [197] – технології індивідуального навчання.

Вивченню різних аспектів застосування інформаційних технологій у закладах вищої освіти у галузі ФКіС в Україні присвятили свої праці В. Ашанін [5], С. Єрмаков [53], В. Кашуба [78, 79], Н. Маліков [124] та ін. Інноваційним процесам в інформаційній діяльності у закладах вищої освіти фізкультурного профілю приділили увагу такі вчені, як Ю. Драгнев [45], О. Костріков [93], Б. Курдюков [108]. Зокрема, Р. Клопов [82] проаналізував та надав характеристику сучасним моделям використання інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Для досягнення мети дослідження вагоме значення мають праці щодо запровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і засобів навчання в процес професійної підготовки фахівців газузі ФКіС (Л. Кравченко [95], В. Магін [119, 120], В. Томашевський, О. Петрова [165, 166], А. Сущенко [209], Л. Сущенко [210], А. Федоров [215, 216], Л. Філенко [219]), особливостей організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців газузі ФКіС (В. Курило [109], Т. Ротерс [184], В. Степанов [204], В. Шандригось [227], Ю. Чміленко [225, 226]) та олімпійської освіти (І. Круглик [100]), застосування електронних підручників (Е. Дармофал [42], О. Скалій [196], В. Чистяков [224]) та розробка навчально-методичних веб-проектів спортивної спрямованості (В. Єднак [51, 52], Д. Луценко [118]).

Дистанційне навчання в сучасному тлумаченні виникло відносно недавно і саме завдяки цій новизні воно орієнтується на кращий методичний досвід, накопичений різними освітніми установами в усьому світі, на використання сучасних і вискоєфективних педагогічних технологій, що відповідають потребам сучасної освіти і суспільства в цілому. В результаті проведеного теоретичного дослідження літературних джерел було проаналізовано велику кількість визначень поняття «дистанційне навчання», що вказує на різноманіття підходів до його розуміння.

У «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20 грудня 2000 р. [90] дистанційне навчання визначалося як, сукупність технологій, що забезпечують доставку тим, хто навчається, основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, а також у процесі навчання.

І. Роберт [178] у своїй монографії «Теорія і методика інформатизації освіти» дистанційне навчання (дистантне навчання, розподілене навчання) визначає як процес передавання знань, формування вмінь і навичок при інтерактивній взаємодії як між викладачем і студентом, так і між ними та інтерактивним джерелом інформаційного ресурсу, який відображає всі властиві навчальному

процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання), здійснюване в умовах реалізації засобів ІКТ.

Схоже визначення до цього поняття надав і Є. Полат: «дистанційне навчання – це система навчання, заснована на взаємодії вчителя та учнів, учнів між собою на відстані, що відображає всі притаманні навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, організаційні форми, засоби навчання) специфічними засобами ІКТ та Інтернет-технологіями» [170, с. 72].

Таким чином, на основі аналізу вищенаведених визначень, можна зробити висновок, що всі автори-дослідники, у понятті «дистанційне навчання» виокремлюють та науково обґрунтовують такі його складові, як: навчання у синхронному та асинхронному режимі; суб'єкти навчання; компоненти навчального процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання); засоби ІКТ.

У нашому дослідженні будемо дотримуватися визначення, даного в Наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження змін до Положення про дистанційне навчання», в якому зазначається, що «дистанційне навчання (ДН) – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [141].

В. Биков у монографії «Моделі організації систем відкритої освіти» [8, с. 98-99] виділяє такі різновиди дистанційного навчання:

- *дистанційне навчання* – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якого його учасники (суб'єкти навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально;

- *традиційне дистанційне навчання* – різновид дистанційного навчання за яким учасники і організатори навчального процесу здійснюють взаємодію переважно асинхронно у часі, значною мірою використовуючи як транспортну систему постачання навчальних матеріалів та інших інформаційних об'єктів

системи поштового, телефонного або телеграфного зв'язку;

- *е-дистанційне навчання* – різновид дистанційного навчання, за яким учасники і організатори навчального процесу здійснюють переважно індивідуалізовану взаємодію як асинхронно, так і синхронно у часі, переважно і принципово використовуючи електронні транспортні системи постачання навчальних матеріалів та інших інформаційних об'єктів, комп'ютерні мережі Internet / Intranet, ІКТ.

Р. Клопов [80] акцентує увагу на те, що підвищення якості освіти в газузі ФКіС, забезпечення її мобільності, привабливості, конкурентоспроможності на ринку праці вимагає подальшого вдосконалення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та передбачає: використання інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання і мультимедійних засобів; впровадження електронних засобів навчання, комп'ютерних навчальних програм.

В деяких дослідженнях [31, 273] використовують визначення «гнучке дистанційне навчання». Гнучке дистанційне навчання на основі телекомунікацій – це комплекс освітніх послуг (навчальний матеріал, технології, консультації, контроль знань, тощо), що надаються учням (студентам), за допомогою спеціалізованого телекомунікаційного інформаційного освітнього середовища, в основі яких лежить методологія, спрямована на індивідуальну (не залежну від місця і часу) роботу учнів (студентів), із спеціальним чином структурованим навчальним матеріалом, з різним ступенем спілкування з віддаленими експертами, викладачами і співучнями (іншими студентами).

Науковці [212, 235, 288, 289] зазначають, що специфіка дистанційного навчання викликала необхідність ввести в освітню практику навчальний термін «тьютор». Функції тьютора залежать від прийнятої в системі дистанційного навчання моделі навчання. Тьюторами можуть бути як штатні викладачі закладу вищої освіти, так і особи, які мають інші професії та які залучаються на умовах сумісництва або погодинної оплати праці.

У Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ в

умовах дистанційного навчання основним завданням тьюторів є створення умов для самостійної роботи користувачів (відвідувачів, студентів тощо), що передбачає виконання ними таких функцій: формування мотивів для проведення навчання та проведення досліджень з олімпійської тематики; постановка цілей і завдань; організація комунікації між користувачами; контроль освітнього процесу.

В Україні також накопичено певний позитивний досвід використання дистанційних технологій в освітньому процесі ЗВО, при цьому серед лідерів у цій сфері варто виділити «Віртуальний університет», створений на базі НТУУ «Київський політехнічний університет», «Херсонський віртуальний університет», Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Міжнародний науково-технічний університет, Хмельницький національний університет, в тому числі і в галузі фізичної культури і спорту, Національний університет фізичного виховання і спорту України, Харківську державну академію фізичної культури, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Київський університет імені Бориса Грінченка, Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка та ін. Всі вони включили до своїх програм підготовки дистанційні курси, безкоштовний доступ до яких отримують студенти закладу вищої освіти за спеціальністю 017 – «Фізична культура і спорт».

Створення нових форм олімпійської освіти в сучасному суспільстві набуває все більшої актуальності. Шляхи її практичної реалізації в межах України передбачають широке застосування нових інформаційних технологій. Водночас теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема використання інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти недостатньо розроблена, як у теоретичному, так і практичному аспектах. Залишаються не дослідженими та нерозробленими форми і методи застосування дистанційних технологій в системі олімпійської освіти.

До недавнього часу інформатизація освіти розглядалася управлінськими структурами і професійним співтовариством переважно як суто технічне

завдання. Під нею розумілися, в першу чергу, постачання комп'ютерів, підключення до мережі Інтернет, викладання курсу інформатики. Інформатизація не пов'язувалася безпосередньо з оновленням змісту, методів і організаційних форм навчання, досягненням нових навчальних результатів, модернізацією всіх сторін життя закладів вищої та загальної середньої освіти, використанням комп'ютера у викладанні навчальних предметів.

Українська освіта сьогодні відчуває нагальну потребу розробки та запровадження ІКТ відповідно кращим світовим зразкам, що є запорукою вагомого внеску в розвиток стабільності та прогресу вітчизняного суспільства. Не менш актуальним для української освіти є практичний досвід вітчизняних педагогів у галузі впровадження сучасних засобів навчання в освітній процес. Саме тому створення та функціонування інформаційного освітнього середовища засобами ІКТ є важливою сферою, що потребує сьогодні особливих зусиль з боку освітян-науковців та практиків [8].

Як зазначає О. Щербак [235], використання у викладанні навчальних дисциплін нових інформаційних технологій є одним із напрямів інформатизації освіти і, разом з тим, сприяє формуванню інформаційної культури як складової частини професійної культури фахівця, формуванню таких професійно значущих якостей, як професійна компетентність, мобільність, гнучкість, самостійність. Інформаційні технології відкривають доступ до інформації, тобто дають зовсім нові можливості для знаходження професійних знань, творчості. Використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій сприяють його інтенсифікації. Творче використання інформаційних технологій у викладанні навчальних дисциплін ґрунтується на інтеграції педагогічних і інформаційних технологій.

На думку А. Сущенко [209], інформаційно-комунікаційні технології можна застосовувати як засоби навчання; засоби, що вдосконалюють процес викладання; інструмент пізнання навколишньої дійсності і самопізнання; засоби розвитку особистості того, кого навчають; об'єкт вивчення в межах засвоєння курсу інформатики; інформаційно-методичне забезпечення й управління навчально-

виховним процесом; засоби комунікації; засоби автоматизації процесу обробки результатів експерименту і управління; засоби автоматизації процесів контролю і корегування результатів навчальної діяльності, тестування і психодіагностики; засобів організації інтелектуального дозвілля.

Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють будувати процес навчання таким чином, що у зміст навчання включається вивчення стратегій розв'язування задач, у тому числі творчих; забезпечується аналіз і засвоєння студентом (учнем) своєї діяльності; зміст професійного навчання будується з урахуванням реальних виробничих процесів.

Використання ІКТ призводить до суттєвих змін у методах і організаційних формах навчання. А. Сущенко [209] на теоретичному рівні виявив чотири групи умов ефективності використання комп'ютера в навчально-виховному процесі:

- 1) умови, що забезпечують формування соціальної і пізнавальної активності як ключових особистісних характеристик студента в умовах широкого використання ІКТ: варіативність програм, доступ до баз даних (інформації), вибір програм, вибір видів діяльності на рівні школи;
- 2) умови, що забезпечують розвиток самостійності молодшої людини: діалоговий характер програм, наявність кінцевого результату (в предметній формі), результати на проміжних стадіях навчання, варіативність мов та виконавців програм;
- 3) умови, що забезпечують розвиток здатності до самореалізації: інтелектуальна продуктивна праця, визначення адресату навчаючих програм (користувач або програміст);
- 4) умови, що забезпечують гармонійну індивідуальність особистості студента; співвідношення образного і логічного компонентів у програмах, співвідношення емоційного і раціонального в педагогічній організації комп'ютеризованого навчання, співвідношення рівня пізнавальної потреби та можливостей її реалізації.

В свою чергу, П. Сікорський [192] визначає такі основні напрями діяльності використання комп'ютерної техніки і комп'ютерних технологій у закладах вищої

освіти: комп'ютеризація навчальних закладів; організація вивчення комп'ютерних навчальних дисциплін засобами комп'ютерних технологій; використання комп'ютерів під час проведення лабораторних і практичних робіт, виконання графічних побудов; фрагментарне використання комп'ютерів під час читання лекцій, проведення семінарських занять (узагальнюючі таблиці, схеми, рисунки тощо); комп'ютеризація контрольних зрізів (індивідуалізація та автоматизація перевірки); розробка електронних текстів лекцій, семінарських і практичних занять, поступовий перехід від механічного записування студентами лекційного матеріалу до організації його сприймання і осмислення, використовуючи готові тексти; психолого-педагогічне обґрунтування суті комп'ютерних технологій навчання, особливостей їх застосування під час організації засвоєння різних навчальних дисциплін; напрацювання навчально-методичного програмного забезпечення для засвоєння знань, пріоритетне використання комп'ютерних технологій для поліпшення ефективності вивчення іноземних мов; психолого-педагогічне і технічне забезпечення застосування комп'ютерних технологій для дистанційного навчання; комп'ютеризація бібліотечної справи, вільний пошук інформації за допомогою Інтернет [192, с. 601].

Модернізація системи вищої освіти галузі ФКіС здійснюється на основі впровадження якісно нового змісту, форм, методів навчання, розвитку професійно значущих якостей і поведінкових характеристик особистості майбутнього фахівця, що відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства. Інформатизація вищої фізкультурної освіти є тим чинником, що сприяє підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців цієї галузі.

Перспектива масової комп'ютеризації закладів освіти створює підґрунтя для проведення різнобічних досліджень освітнього процесу з урахуванням доцільності й ефективності впровадження персональних комп'ютерів; детальної розробки конкретних методик, і в решті-решт створення нової моделі всього освітнього процесу.

Пошуком оптимальних шляхів підвищення якості освіти в галузі ФКіС шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній

процес займаються вітчизняні і закордонні науковці. Інформатизація освіти висуває нові вимоги до професійних якостей і рівня підготовки фахівців.

Оволодіння сучасними інформаційними технологіями стає одним з основних компонентів професійної підготовки фахівця, у тому числі і в системі олімпійської освіти, що вимагає розробки і впровадження в освітній процес професійно орієнтованих програм і курсів, спрямованих на оволодіння основами необхідних знань і накопичення особистого досвіду їх використання у своїй професійній діяльності. Комп'ютерні технології, як частина інформаційних технологій, дозволяють сформувати принципово новий стиль роботи, що дозволяє ефективніше розкривати творчі можливості й інтелектуальний потенціал людини. Застосування комп'ютерних програм в освітньому процесі сприяє розвитку теоретичної і практичної думки того, хто навчається.

При реалізації проектів із застосуванням дистанційних технологій як засобу підвищення ефективності освітнього процесу виникають труднощі організаційного та технічного плану, як, наприклад, відсутність відповідних методичних та навчальних матеріалів, недостатній досвід роботи з комп'ютером, мережею Інтернет та електронною поштою у викладацького складу, труднощі з підключенням до мережі Інтернет та різна швидкість передачі даних у користувачів та ін. Зміни на всіх рівнях інформатизації суспільства вимагають нових підходів у галузі освіти. Телекомунікаційні технології, володіючи потенціалом глобальної інтерактивності, навчання в процесі сумісної діяльності та необмеженої можливості продовження навчання протягом усього життя, є частиною нової структури освіти. Така структура освіти надає велике значення міжнародній співпраці, відкриває нові можливості роботи, навчання та вирішення різноманітних проблем.

Інформація в системі олімпійської освіти знаходиться в стадії становлення. Сучасний стан процесу навчання у закладах вищої освіти в галузі ФКиС припускає дослідження нових форм і методик побудов навчального заняття. Одним із перспективних напрямів модернізації освітнього процесу вважається використання комп'ютерних автоматизованих комплексів навчання.

Результати досліджень багатьох науковців показали, що рівень розвитку пізнавальних й інтелектуальних здібностей у студентів-спортсменів залежить від використання викладачем дидактичних засобів і методів, адекватних адаптивним можливостям організму. Ефективність освітнього процесу несумісна з перевантаженням психічної діяльності його учасників. Застосування комп'ютерної техніки з дотриманням зазначених вимог здатне значно підвищити продуктивність праці учасників педагогічної діяльності за рахунок високоякісної передачі навчального матеріалу, концентрації уваги на вузлових моментах навчального матеріалу, і водночас зменшити непродуктивні втрати сил та часу на пошук, обробку, сприймання і засвоєння інформації.

Тісна залежність результатів їх вирішення від практичної діяльності у цій сфері становить специфіку спортивної науки. Постійне збільшення обсягів наукових досліджень, розширення їх тематики з одного боку і гостра необхідність швидкого впровадження їх результатів у практику з другого підвищують вимоги до забезпечення наукового інформування фахівців галузі. Наукові дослідження галузі (організаційні, теоретичні, експериментальні) становлять самостійний напрям – інформаційний. Інформаційне забезпечення фахівців галузі ФКіС передбачає передусім, надання вичерпної інформації, що відображає методологічні принципи, методи наукових досліджень. Серед завдань інформаційного забезпечення – комплектування, обробка, збереження, пошук і поширення наукової інформації.

Фахівці галузі олімпійського спорту працюють в умовах постійного розширення інформаційного середовища, адже спортивна наука безупинно розвивається. Проблеми інформаційного забезпечення галузі є актуальними: швидко зростає кількість інформаційних продуктів, унаслідок чого збільшується цінність інформаційних послуг, результатом яких є миттєва доступність наукових, навчальних і довідникових матеріалів, що дозволяє фахівцям опиратися у своїй практиці на найбільш сучасну науково обгрунтовану інформацію. Дуже часто намагаючись самостійно знайти потрібну інформацію, науковці галузі стикаються з проблемою її розгалуженості, розрізненості, поганої каталогізації, а інколи й

відсутності. Тому виявити необхідні першоджерела важко, користування ними з вище вказаних причин ускладнене, особливо при такій практиці надання доступу, яка існує сьогодні. Створення нового інформаційного середовища висуває нові вимоги як до системи інформаційного забезпечення, так і до інформації.

Знання структури інформації, її функцій, особливостей комплектування електронними джерелами інформації, видів доведення її до користувача дозволить фахівцям галузі краще використовувати можливості дистанційного навчання. Наукова інформація галузі зберігається в багатьох джерелах: книгах, монографіях, науково-методичних розробках з проблем розвитку галузі. Знання джерел наукових досліджень, можливість використовувати ці дослідження на практиці – необхідні умови інформаційного забезпечення науковців галузі. Адже для того, щоб вирішувати теоретичні, практичні завдання, вони повинні володіти відповідною інформацією.

І. Свістельник [186] звертає увагу також на недостатність інформаційного забезпечення науковців галузі ФКіС через відсутність галузевої узагальненої інформаційної бази даних, що призводить до неволодіння фахівцями галузі результатами сучасних наукових досліджень з тих чи інших аспектів галузі. Це призводить до того, що фахівці галузі інколи не знають сучасних наукових досліджень з тих чи інших аспектів галузі, багато досліджень не знаходять практичного застосування.

Володіння інформацією про джерела, де висвітлені наукові дослідження, можливість використання результатів цих досліджень на практиці – необхідні умови інформаційного забезпечення науковців, студентів, викладачів галузі ФКіС.

Необхідність удосконалення знань, постійного розширення обсягу науково-дослідних робіт, підвищення професійного рівня фахівців збільшує потребу науково-обґрунтованого пошуку інформації, в якій відображається сучасний рівень досягнень науки про спорт. Підвищення дієвості інформації, посилення її ролі як чинника наукового управління фізичною культурою та спортом залежить від того, як вона накопичується, обробляється, аналізується та надається

користувачам. Ефективний процес інформаційного забезпечення має будуватися на сучасних досягненнях інформатики, інформаційних технологій, на використанні сучасних інформаційних форм і методів.

Інформатизація суспільства, як зазначає Л. Гриневич [40], – це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, продукування, обробка, зберігання, передача та використання інформації, здійснювані на основі сучасних засобів мікропроцесорної та обчислювальної техніки, а також на базі різноманітних засобів інформаційного обміну. Процеси, що відбуваються у зв'язку з інформатизацією суспільства, сприяють не тільки прискоренню науково-технічного прогресу, інтелектуалізації всіх видів людської діяльності, а й створенню якісно нового інформаційного середовища соціуму, що забезпечує розвиток творчого потенціалу індивіда.

Один з напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства, на думку В. Кременя [97], є інформатизація освіти, тобто процес дослідження та забезпечення сфери освіти методологією та практикою розробки та оптимального використання сучасних або, як їх прийнято називати, нових інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання.

З кінця XX ст. досить актуальною темою цих досліджень стало дистанційне навчання, яке набуває швидкого поширення. Самостійна робота студента у системі дистанційного навчання, діяльність педагога-тьютора, технічне і програмне забезпечення дистанційного навчання визначилися головними темами наукових статей, монографій та дисертацій з педагогічної тематики, висновки переважної більшості яких полягають у рекомендаціях впровадження дистанційних технологій та форм навчання.

Відповідно до загальних тенденцій розвитку освіти у закладах вищої освіти в країнах світу, впровадження дистанційних технологій та педагогічного експерименту щодо трансформації традиційного навчання у дистанційну форму упродовж тривалого часу відбувається і у закладах вищої освіти України, в тому числі і в галузі ФКиС. Цей процес базується на досягненнях у галузі

комп'ютеризації та інформатизації освітньої, насамперед, навчальної діяльності, знаннях і досвіді науково-педагогічних працівників і фахівців у галузі комп'ютерно-мережових технологій, які здатні і бажають його реалізувати. На користь висновку про необхідність дистанційного навчання свідчить тривалий процес його впровадження у багатьох країнах у XIX-XX століттях, коли були створені перші засоби зв'язку, що дозволяли на відстані здійснювати навчальну співпрацю учня і вчителя.

І. Романенко, В. Калачова, Д. Сумцов, О. Сук [43] бачать у дистанційному навчанні нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Перевагою цієї форми навчання є можливість залучення широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я.

Згідно з Положення про дистанційне навчання в Національному університеті фізичного виховання і спорту України від 31.08.2020 р. [172] метою дистанційного навчання, зокрема в галузі ФКиС, є надання освітніх послуг шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підготовки здобувачів вищої освіти для отримання ступенів бакалавра та магістра відповідно до державних стандартів освіти та освітніх програм, затверджених Вченою радою НУФВСУ, а також для підготовки громадян (у т. ч. іноземних) до вступу в НУФВСУ та підвищення кваліфікації працівників.

Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти. Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання матеріалу курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або певних тестів.

Одним із пріоритетів розвитку системи олімпійської освіти є впровадження

сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, котрі забезпечують подальше вдосконалення освітнього процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Зокрема, комплексне застосування нових інформаційних технологій навчання на сучасному етапі – це головна умова виховання молоді, здатної орієнтуватися в обставинах, що змінюються, адекватно діяти в навколишньому середовищі, аналізувати проблемні ситуації, що виникають, та знаходити раціональні засоби орієнтації в них.

Спрямованість навчання на використання інформаційних комп'ютерних технологій як високоефективного способу навчання не лише забезпечує підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців галузі ФКіС, але й суттєво впливає на їхню мотиваційну сферу, зумовлюючи формування пріоритетних професійних і навчально-пізнавальних мотивів навчання, що забезпечують успішність оволодіння професійними знаннями і вміннями. У зв'язку з цим, використання новітніх ІКТ навчання варто розглядати як найважливішу складову фундаментальної підготовки кваліфікованого фахівця галузі ФКіС.

На даний час існує чимало досліджень, присвячених застосовуванню ІКТ у галузі ФКіС [80, 164, 209, 216, 220, 227, 228]. Дослідниками запропоновано широкий спектр комп'ютерних програм для багатьох напрямів фізичного виховання, які мають оздоровчу, навчальну, тренувальну спрямованість. Ми погоджуємося із думкою авторів, що застосування інформаційних технологій у галузі ФКіС оптимізує навчальний процес, діяльність вчителя й учнів, сприяє якісному, засвоєнню навчального матеріалу.

Результати теоретичного аналізу досліджуваної проблеми свідчать про активізацію інтересу вітчизняних дослідників до проблем підготовки фахівців галузі ФКіС. Основні питання, які стають предметом аналізу науковців, - це створення ступеневої системи підготовки фахівців із фізичної культури; розробка психологічних основ педагогічної майстерності вчителя фізичної культури; медико-біологічна підготовка фахівців галузі ФКіС; професійно-педагогічна підготовка спортивних педагогів; підготовка майбутнього вчителя до пошукової

роботи; профорієнтаційна робота; використання національних традицій у системі підготовки вчителів із фізичного виховання. Специфіка закладів вищої освіти у галузі ФКіС полягає в тому, що значну частину студентів складають діючі кваліфіковані спортсмени. Здобування вищої освіти ними вельми проблематичне внаслідок специфіки їхньої професійної діяльності і віддаленості від центрів навчання. Розвиток системи дистанційного навчання в МЦОДО НУФВСУ дозволяє вирішити задачу залучення величезної кількості спортсменів в освітній процес.

Основними користувачами ресурсів МЦОДО НУФВСУ, окрім спортсменів і студентів, що навчаються за індивідуальним планом, є абітурієнти до вступу у ЗВО в галузі ФКіС; студенти денної та заочної форми навчання; здобувачі другої

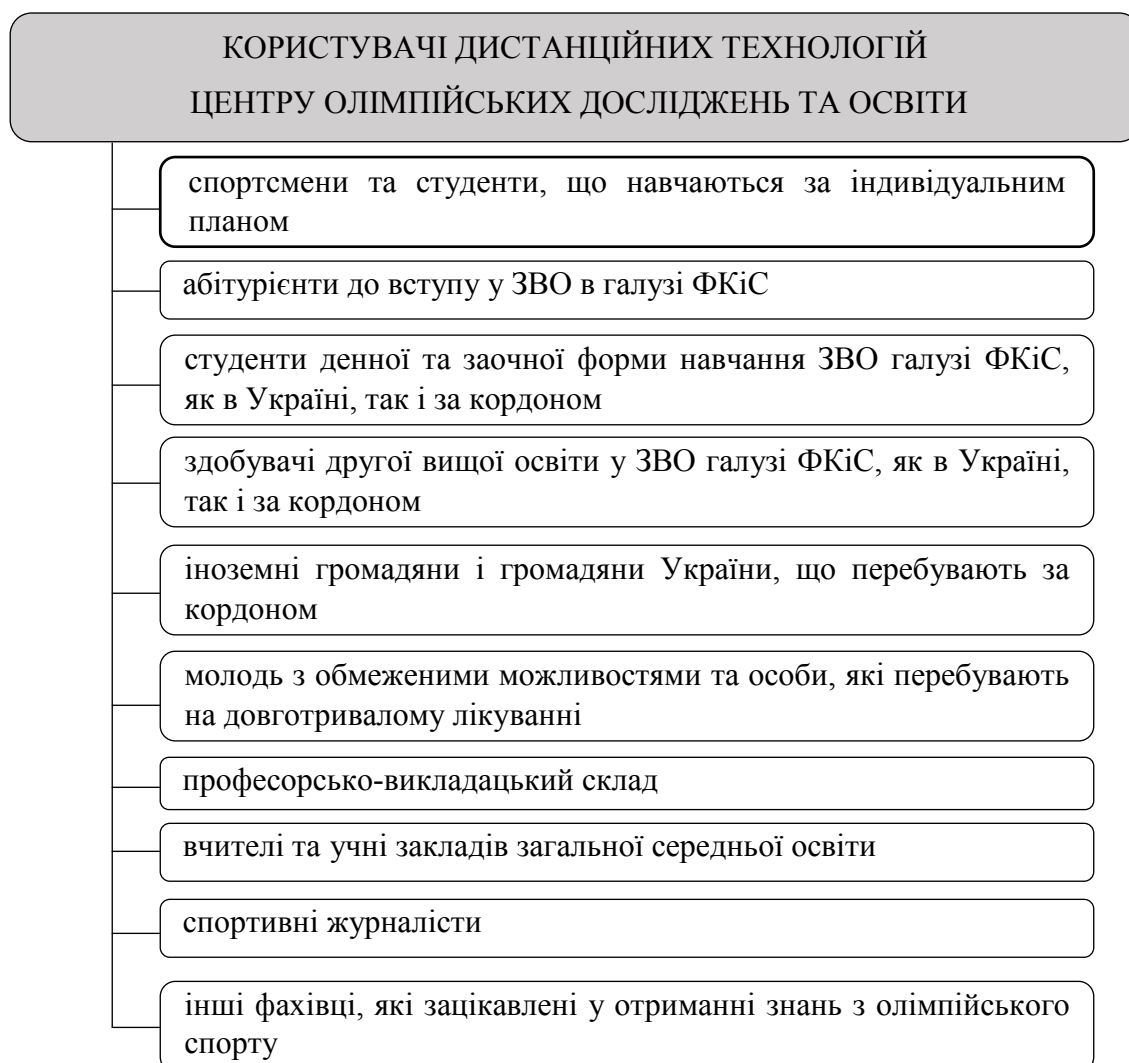


Рис. 1.3. Користувачі дистанційних технологій
Центру олімпійських досліджень та освіти

вищої освіти у ЗВО галузі фізичної культури і спорту, як в Україні, так і за кордоном; іноземні громадяни і громадяни України, що перебувають за кордоном; молодь з обмеженими можливостями та особи, які перебувають на довготривалому лікуванні; професорсько-викладацький склад; вчителі та учні закладів загальної середньої освіти; спортивні журналісти та інші фахівці, які зацікавлені у отриманні знань з олімпійського спорту (рис. 1.3).

Дистанційне навчання, що поєднує в собі переваги комп'ютерних і телекомунікаційних систем, які швидко розвиваються, висувається на передні позиції масової освітньої діяльності. Його необхідність в системі олімпійської освіти не викликає заперечень, оскільки майже всі студенти-спортсмени високого рівня навчаються за індивідуальними планами унаслідок неможливості поєднання активної спортивної діяльності і відвідин закладу освіти. Для них дистанційне навчання, особливо з теоретичних дисциплін і предметів за вибором, є єдиною можливістю здобути базову освіту за допомогою нових інформаційних технологій. Впровадження сучасних дистанційних технологій в освітній процес відбувається за алгоритмом, що містить десять послідовних етапів (рис. 1.4).

В. Кухаренко [110] дає наступне визначення навчальної інформації – це певна система, яку студент повинен сприйняти і засвоїти. Проте, досвід використання Інтернет-ресурсів в освітньому середовищі виявив проблему інформаційного перенасичення і дезорієнтації користувачів, які ще не підготовлені до продуктивної діяльності. Учень, студент, викладач, який одержує доступ до Інтернет-інформації, повинен уміти не тільки засвоювати, а й створювати власну освітню продукцію. Як будь-який педагогічний процес, дистанційне навчання керується дидактичними принципами. Різні науковці трактують їх визначення по-різному. Так, С. Гончаренко [36] пропонує таке визначення – це основні вихідні положення теорії навчання.

На погляд С. Архангельського [3], принципи навчання (або дидактичні принципи) – це положення, які виражають залежність між цілями підготовки спеціалістів, наприклад, з вищою освітою, і закономірностями, що визначають практику навчання у закладі вищої освіти.



Рис. 1.4. Етапи впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту
(за В. Кухаренко, перероблено)

Дидактичні принципи, таким чином, розглядаються як рекомендації, які скеровують педагогічну діяльність і навчальний процес в цілому, як засоби досягнення педагогічних цілей із урахуванням закономірностей і умов протікання навчально-виховного процесу, як система загальних і принципово важливих орієнтирів, що визначають зміст, методи, організацію навчання і способи аналізу його результатів.

У монографії «Педагогіка» І. Подласого [168] наведено наступні класичні дидактичні принципи у традиційній системі навчання: науковості, систематичності, послідовності, зв'язку теорії із практикою, наочності навчання, свідомості і активності, доступності і тривалості знань. Усі зазначені принципи взаємопов'язані і взаємозалежні, доповнюють один одного.

Аналіз наукової літератури, в якій розглядаються різноманітні аспекти дистанційного навчання, виявив недостатність класичних дидактичних принципів традиційного навчання для впровадження дистанційних технологій. Оскільки воно функціонує у рамках відкритого навчання і потребує окрім загальних дидактичних принципів певних принципів, характерних саме для цієї форми навчання. З метою реалізації такої спрямованості в дистанційному навчанні В. Любчак [44] визначив такі педагогічні принципи:

1. *Принцип інтерактивності* заснований на тому, що в процесі навчання учні (студенти), педагоги між собою спілкуються за допомогою інформаційних і телекомунікаційних технологій для демонстрації й обговорення досягнутих результатів.

2. *Принцип стартових знань* передбачає наявність початкового рівня підготовки користувачів (учнів, студентів, викладачів тощо) в плані роботи з ПК та іншим технічним забезпеченням, а також навички роботи в мережі Інтернет.

3. *Принцип індивідуалізації* характеризує визначення темпу освітнього процесу, часу проведення занять з кожним користувачем (учнем, студентом) самостійно, виходячи зі своїх можливостей і потреб з можливістю корегування індивідуального плану, за підсумками контрольних зрізів.

4. *Принцип ідентифікації* полягає в необхідності контролю самостійності навчання учнів (студентів).

5. *Принцип регламентності навчання* заснований на тому, що дистанційне навчання для його оптимізації повинно здійснюватися на підставі суворого регламенту часу освоєння дисциплін, шляхом введення графіку самостійної роботи.

6. *Принцип педагогічної доцільності* заснований на застосуванні засобів нових інформаційних технологій в рамках розумності і доцільності.

1.3. Види і форми застосування дистанційних технологій в олімпійській освіті

Освітня технологія, яка включає і технології дистанційного навчання, – це модель спільної роботи викладача і студента з планування, організації та проведення реального процесу навчання за умови забезпечення комфортності для всіх суб'єктів освітньої діяльності на думку С. Герасименко [32]. Дистанційне навчання передбачає використання інформаційних технологій.

За визначенням ЮНЕСКО інформаційна технологія – це комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що досліджують методи ефективної організації праці людей, які зайняті обробкою і збереженням інформаційних ресурсів; комп'ютерну техніку і методи організації та взаємодії з людьми і виробничим обладнанням, їх практичне застосування, а також пов'язані з усім цим соціальні, економічні й культурні проблеми [8].

Термін «інформаційно-комунікаційні технології» (від англ. «Information and communications technology») часто використовується як синонім до інформаційних технологій, або дистанційних технологій, хоча, як зазначає Р. Гуревич [41], ІКТ це більш загальний термін, який підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій (телефонних ліній та бездротових з'єднань), комп'ютерів, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, що надають можливість користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Іншими словами, ІКТ складається з інформаційних технологій, а також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передавання, мережних функцій управління та моніторингу.

В свою чергу Л. Кравченко [96] акцентує увагу на тому, що інформаційно-комунікаційні технології навчання, включаючи комп'ютер як засіб управління навчально-пізнавальною діяльністю, є сукупністю комп'ютерно-орієнтованих методів, засобів та організаційних форм навчання.

Оскільки олімпійська освіта є педагогічним процесом, їй притаманні всі технології, якими користуються в освітньому процесі.

Надалі в дослідженні під *дистанційними технологіями*, або *технологіями дистанційного навчання в олімпійській освіті* будемо розуміти комплекс освітніх технологій (психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних), які дають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах [15].

Оскільки освітній процес, що здійснюється на основі дистанційних технологій, передбачає використання як психолого-педагогічних, так й інформаційно-комунікаційних технологій, розглянемо детальніше складові технології дистанційного навчання (рис. 1.5).



Рис. 1.5. Види дистанційних технологій в олімпійській освіті

Серед психолого-педагогічних технологій найбільший інтерес для дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, представляють ті технології, які орієнтовані на індивідуальну та групову роботу користувачів, навчання у співпраці, активний пізнавальний процес, вебінари, тренінги, роботу з

різними інформаційними джерелами. Саме ці технології, на думку вчених [133, 212, 223, 251], передбачають широке використання дослідницьких, проблемних методів, застосування отриманих знань у спільній або індивідуальній діяльності, розвиток не тільки самостійного критичного мислення, а й культури спілкування, вміння виконувати різні соціальні ролі у спільній діяльності. Також використання психолого-педагогічних технологій дистанційного навчання допомагає ефективно вирішувати проблеми особистісно-орієнтованого навчання. Учні, студенти отримують можливість відповідно до індивідуальних здібностей досягати певних результатів у різних галузях знань.

Особливістю освітніх технологій є випереджаючий характер їх розвитку по відношенню до технічних засобів. Вчені R. Costa, G. Souza, R. Valentim, T. Castro [252] доводять, що запровадження комп'ютера в освіту призводить до перегляду всіх компонентів процесу навчання. В системі «користувач – комп'ютер – тьютор» велика увага повинна приділятися активізації образного мислення за рахунок використання технологій, які активізують праву півкулю мозку. А це означає, що подання навчального матеріалу має відтворювати думку тьютора у вигляді образів. Інакше кажучи, головним моментом в дистанційних технологіях стає візуалізація думок, даних та знань.

Відповідно до Наказу МОН України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 № 466 [139] навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи. Основною формою організації навчального процесу за дистанційною формою є самостійна робота. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

Використання технічних засобів навчання підвищує продуктивність освітнього процесу тільки в тому випадку, якщо викладач добре уявляє і розуміє психолого-педагогічні основи їх застосування.

1.4. Психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання

Згідно з визначенням терміну, наведеному у Наказі МОН України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 № 466 [139], психолого-педагогічні технології дистанційного навчання являють собою систему засобів, прийомів, методів, форм організації дистанційного навчання, а також послідовність кроків, здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості. Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання можуть виконувати функцію активізації процесу навчання, але на якісно іншому рівні: вони повинні відповідати вимогам сучасності і поєднуватися з ІКТ.

Реалізація дистанційного навчання в системі олімпійської освіти передбачає застосування спеціальних психолого-педагогічних технологій, а саме:

1) *кейс-технологія* – педагогічна технологія, заснована на складанні для студентів типового або індивідуального кейсу, що містить пакет з навчальною літературою, мультимедійним відеокурсом, віртуальною лабораторією та навчальними програмами, посібниками, фрагментами монографій з коментарями викладача, контрольними завданнями у вигляді тестів і т. д.;

2) *телевізійна технологія* – передбачає використання багатосторонніх відеоконференцій, односторонніх відеотрансляцій.

Телеконференція – проводиться з використанням розсилок матеріалів електронною поштою. Для навчальних телеконференцій характерно досягнення освітніх завдань. Ця форма популярна в країнах Європейського союзу для отримання додаткової (другого). Студенти, регулярно виконуючи практичні «домашні завдання», отримують навички, поєднуючи теоретичні знання з практичними вправами.

Телеприсутність – один з експериментальних методів дистанційного навчання на базі формування атмосфери присутності. Тобто ті, хто навчається, знаходяться поза приміщенням аудиторії, проте у них створюється відчуття особистої присутності всередині аудиторії. У даний час існують роботи, керуючи

якими дистанційно можна повноцінно взаємодіяти з навколишнім середовищем, досягаючи цим відчуття повного присутності на заняттях у закладі освіти.

3) *Інтернет-технологія* – передбачає використання відеоконференцзв'язку, Інтернет-радіо, Інтернет-телебачення, голосової пошти, E-mail, чатів, форумів. Дистанційне навчання має свої специфічні форми, до яких вчені [169, 229] відносять:

- *чат-заняття* – навчальні заходи, під час яких педагоги й учні мають одночасний доступ у реальному часі до чату.
- *веб-заняття* – лекції, лабораторні роботи, семінари, конференції, ділові ігри, практичні заняття тощо за допомогою можливостей мережі Інтернет. Можливо як синхронне, так і асинхронне взаємодія учнів і педагогів. Основна відмінність чат-занять у можливості більш тривалої роботи і асинхронною взаємодією педагогів і учнів.

Кейс-технологія, телевізійна технологія та Інтернет-технологія ґрунтуються на особистісно-орієнтованому підході в освіті і використовують сучасні методи навчання, серед яких науковці [3; 168, 260] виділяють метод проектів, навчання у співробітництві, ситуаційне навчання, проблемне навчання, продуктивне навчання, метод «мозкового штурму», парне та колективне навчання.

Специфіка середовища, в якому перебувають користувачі, кардинальним чином впливає на всі компоненти освітньої діяльності: навчальну мотивацію, навчальну ситуацію, контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів. У даний час реалізація дистанційного навчання все частіше відбувається у віртуальному середовищі.

Віртуальна реальність передбачає створення засобами спеціального комп'ютерного обладнання ефекту присутності людини в об'єктному середовищі. Термін «віртуальність» (від лат. *Virtus* - «потенційний», «можливий», а також «уявний») належить Фомі Аквінському, який описував віртуальність через поняття поєднання, зв'язку, єдності тіла й душі, а також співіснування (в ієрархії реальностей) душі мислячої, душі тваринної і душі рослинної [125]. У сучасній науці віртуальна реальність розглядається:

- як концептуалізація революційного рівня розвитку техніки і технологій, що надають можливість відкривати і створювати нові виміри культури та суспільства;
- як розвиток ідеї множинності світів (можливих світів), початкової невизначеності і відносності реального світу («віртуальна діяльність» у А. Бергсона, «віртуальний театр» у А. Арто, «віртуальні здібності» у А. Леонтьєва).

Взаємодія учасників дистанційного навчання у системі олімпійської освіти може бути побудована по-різному. Кожен з видів взаємодії має місце в дистанційному навчанні і є ефективним у певній ситуації. Віртуальний освітній процес, на думку І. Кревського [96], використовує особистісний освітній потенціал людини, який розвивається в тих областях, які суб'єкт сам для себе обирає. Віртуальний освітній простір суб'єкта відображає взаємозв'язок всіх сфер особистості: інтелектуальної, емоційної, ціннісно-смысловий та поведінкової. Процес розширення індивідуального віртуального освітнього простору відбувається в результаті зовнішньої і внутрішньої психічної діяльності самого суб'єкта, його самопізнання, взаємопроникнення зовнішнього і внутрішнього.

Одним з найбільш важливих факторів ефективності навчання є осмисленість користувачами дидактичного матеріалу з олімпійської освіти, при цьому роль тьютора полягає в максимальному розширенні смислового поля поданого ним матеріалу, його деталізація в залежності від різних груп користувачів та диференціація за віковими характеристиками. Іншим важливим фактором у дистанційному навчанні є формування дидактичного матеріалу з олімпійської освіти, виділення його структури, ієрархії компонентів за критерієм значимості, що повинно допомогти користувачеві систематизувати отриманий матеріал.

Важливою складовою дистанційного навчання в системі олімпійської освіти є контроль і оцінювання навчальних досягнень користувачів, який при дистанційному навчанні дещо ускладнюється. У ЗВО широкого застосування набули такі види контролю: письмові завдання, тестування; комп'ютерне

тестування в онлайн режимі, самостійні та контрольні роботи, реферати, есе, індивідуальні проекти, творчі завдання, портфоліо, курсові роботи (проекти), заліки, екзамени.

Важливим компонентом дистанційного навчання є зв'язок між суб'єктами освітнього процесу. Тому особливі вимоги ставляться до всіх характеристик зв'язку – технічних, організаційних, психолого-педагогічних. Більшість дослідників [2, 34, 41, 96] звертають увагу на особливе значення організації міжособистісного спілкування в дистанційному навчанні. Також підкреслюється роль зворотного зв'язку в цьому процесі. Спілкування є основою будь-якого навчання, адже саме в спілкуванні передається соціокультурний досвід від викладача до студентів.

Психологи, що досліджують проблеми використання комп'ютерів у навчанні [104, 109, 125], вказують на необхідність пошуку таких видів роботи студентів з комп'ютером, виконання яких було спрямовано на інтелектуальний розвиток тих, хто навчається. У ряді досліджень [95; 110; 124; 187] відзначається посилення пізнавальної мотивації осіб, які навчаються, з використанням комп'ютера. Це пов'язано з ефектом новизни, можливістю використання комп'ютера для самостійного здобування знань з олімпійської освіти.

Освітній процес, який здійснюється на основі дистанційних технологій, передбачає як обов'язкові заняття під керівництвом тьютора (викладача, вчителя, консультанта тощо), так і самостійну роботу користувачів (студентів, учнів, слухачів тощо). Участь тьютора в освітньому процесі визначається не тільки проведенням традиційних занять, а й необхідністю здійснювати постійну підтримку освітньої діяльності студентів шляхом організації поточного та проміжного контролів, проведення дистанційних занять і консультацій. Це можливо лише за наявності відповідних інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання.

Під *інформаційно-комунікаційними технологіями дистанційного навчання* будемо розуміти «технології створення, накопичення, зберігання та доступу до web-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також

забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі мережі Internet» [30].

Виходячи з визначення інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання можна виділити три складові цих технологій:

- технології створення, накопичення, зберігання і доступу до електронних освітніх ресурсів;
- технології забезпечення організації і супроводу дистанційного навчання;
- технології інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі мережі Інтернет.

І. Герасименко [30] надає визначення понять, що мають першорядне значення для ІКТ дистанційного навчання, а саме: електронні освітні ресурси; інформаційно-комунікаційні технології навчання; комунікаційні технології.

До *електронних освітніх ресурсів* (ЕОР) належать навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі та представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів і необхідні для ефективної організації навчально-виховного процесу, в частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами [30, с. 47].

Інформаційно-комунікаційні технології навчання представляють сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передавання й подання інформаційних ресурсів за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій, які включають: комп'ютерні тести, електронні дидактичні демонстраційні матеріали та публікації, комп'ютерні навчальні програми; електронні мультимедійні підручники, лекції, посібники, словники; віртуальну реальність та моделювання, електронні підтримуючі системи [30, с. 47].

Сьогодні саме комп'ютерне *тестування* розроблене найбільш повно. Існує досить багато варіантів тестів, які можуть бути представлені у різних формах: графічній, табличній, текстовій і т.д. Усі ці тести мають на меті на перевірку знань та частково розуміння матеріалу. Тести такого типу використовуються для

поточного контролю та самоконтролю [80, с. 243].

При модульному та підсумковому контролі використовують тести з різними типами тестових питань, тим самим за допомогою тесту можна перевірити ступінь засвоєння матеріалу на всіх рівнях заданих цілей.

Для самостійної роботи над лекційним матеріалом студенти використовують електронні навчальні підручники і посібники. В порівнянні зі звичайними (паперовими) підручниками і посібниками дидактичний потенціал електронних посібників і підручників, на думку М. Беляєва [6], значно більший завдяки таким властивостям:

- гіпертекстовість – можливість перегляду навчального матеріалу за гіперпосиланнями;
- мультимедійність – можливість використання всіх засобів мультимедіа для більш ефективного подання навчального матеріалу: звук, графіка, мультиплікація, анімація, відео;
- інтегрованість – можливість включати не тільки навчальні матеріали, але й запитання, тести для самоконтролю, поточного та підсумкового контрольів, гіперпосилання на іншу довідкову та навчальну літературу, надавати можливість безпосередньо працювати з проблемноорієнтованим програмним забезпеченням;
- конструктивність – використання ІКТ надає можливість будувати навчальний курс за принципами конструктивізму у навчанні, згідно з яким навчання реалізується через конструювання когнітивних (уявних) моделей, через експерименти з реальністю або її комп'ютерними моделями;
- керованість – можливість організувати навігацію (послідовність пред'явлення навчального матеріалу) в електронному підручнику залежно від успішності, психофізіологічних або інших індивідуальних характеристик студента, тобто забезпечити електронний посібник засобами зворотного зв'язку.

Віртуальні спільноти орієнтовані на спілкування, які допомагають розвивати комунікаційні компетентності студентів.

Віртуальні світи надають можливість помістити студента в таку ситуацію, яку неможливо відтворити у реальному світі з практичних чи етичних міркувань,

при цьому все що відбувається у віртуальному світі сприймається як частина реальності;

Онлайн ігри – спрямовані в першу чергу на взаємодію та спілкування, надають можливість розвивати соціально-психологічні компетентності, допомагають у вирішенні різних внутрішніх конфліктів. Крім того, досягнення успіху в таких іграх неможливе без партнерської взаємодії з іншими гравцями, а отже, ігри сприяють набуттю навичок співпраці.

Комунікаційні технології можуть бути двох типів – online (онлайн) і offline (офлайн) технології. Онлайн технології забезпечують обмін даними в режимі реального часу, тобто повідомлення, надіслане відправником, досягнувши комп'ютера адресата, негайно направляється на відповідний пристрій виведення. Використання офлайн технологій забезпечує збереження отриманих повідомлень на комп'ютері або певному сервері, що дозволяє користувачу переглянути їх за допомогою спеціальних програм у зручний для нього час.

На відміну від очного навчання, де діалог ведеться лише в режимі реального часу, у дистанційному навчанні він може відбуватися у відкладеному режимі. Основна перевага офлайн технологій полягає в тому, що вони менш вимогливі до ресурсів комп'ютера та пропускної здатності ліній зв'язку. Вони можуть використовуватися навіть при підключенні до Інтернет по комутованих лініях (за відсутності постійного підключення до Інтернет). До зазначених технологій відносяться електронна пошта, списки розсилки і форуми. За допомогою сервера-розсилки може бути організована розсилка навчальних матеріалів. За допомогою електронної пошти встановлюється особисте спілкування між викладачем і студентом, а форум надає можливість організувати колективне обговорення найбільш складних питань курсу, розуміння яких викликає труднощі у студентів.

Всі ці технології надають можливість обмінюватися учасникам освітнього процесу повідомленнями за допомогою комп'ютерів, підключених до мережі Інтернет. Важливою перевагою оффлайн технологій є великий вибір програмного забезпечення для роботи з електронною поштою і форумами. Сучасні поштові програми надають можливість відправляти повідомлення в гіпертекстовому

форматі (тобто з гіперпосиланнями, шрифтовими і колірними виділеннями фрагментів тексту, вставкою графічних зображень та ін.) Крім того, до листа може бути прикріплений файл довільного формату, що надає можливість надсилати документи у форматі *.pdf, *.doc чи іншому. Ефективність офлайн технологій проявляється при організації поточного контролю на основі виконання контрольних і самостійних робіт, що перевіряються «вручну» викладачем.

Онлайн-навчання (в перекладі з англ. «діалогове навчання», визначають, як синонімом «дистанційного навчання») – інтерактивне навчання, за яким навчальний матеріал (learning content) доступний у діалоговому режимі і яке забезпечує автоматичний зворотній зв'язок з навчальною діяльністю студента [241]. L. Harasim [264] відокремив такі переваги використання онлайн навчання, як-от:

- можливість виконання роботи студентом відповідно до особистісних умов;
- наявність гнучкого розкладу;
- посилення концентрації уваги студента на навчанні завдяки уникненню відволікань на комунікацію з однолітками під час освітнього процесу;
- більшість студентів навчання розглядає як засіб розвитку своєї самобутності;
- можливість долати певні психологічні бар'єри в наслідок того, що студентові не доводиться пристосовуватись в колективі;
- наявність вибору та певної специфіки вивчення предметів.

Серед сервісів і послуг мережі Інтернет, що використовуються в онлайн навчанні, можна виділити наступні:

- електронна пошта, списки розсилки, web-форуми, блоги, wiki;
- FTP, файлообмінні мережі (Usenet, Bittorrent, Gnutella2, Direct Connect);
- чати, вебінари (WizIQ, Comdi, Dim Dim, BigBluebutton);
- соціальні мережі (Facebook, Twitter, V Kontakte, LinkedIn, Profeo, LiveJournal);
- потокове мультимедіа (YouTube, Інтернет-радіо, Інтернет-телебачення);
- IP-телефонія (Skype, Google Talk);
- Web 3.0 (Wikipedia, сервіси Google, Flickr, Netvibes, Digg.com, UcoZ).

Маємо зауважити, що ці технології ґрунтуються на використанні

персонального комп'ютера, комп'ютерних мереж та Інтернет, доступ до яких мають не всі студенти. Натомість мобільний телефон має переважна більшість користувачів. Поява перших мобільних пристроїв призвела до виникнення абсолютно нової культури. Самі мобільні пристрої постійно розвиваються і з засобів спілкування перетворилися в щось неймовірне за формою і своїми функціями. Як правило, сучасний мобільний пристрій складно собі уявити без браузера, текстового редактора, редактора фото, програвача, вбудованої камери та багато чого іншого. Тому й не дивно що сучасні студенти використовують мобільний телефон не лише для розмов і розваг, але й для навчання і саморозвитку [34].

Більшість соціальних мереж має мобільні версії своїх сайтів, таких як Twitter, Facebook, Instagram, Likee та ін. Поширення таких мобільних пристроїв надає можливість отримати навчальний контент будь-де і будь-коли. Окрім того, поширення бездротового Інтернет, використання Wi-Fi надає можливість навчатися онлайн повсюди, адже переважна більшість теперішніх закладів надає вільний доступ до мережі Інтернет [127].

Завдяки сучасним мобільним пристроям з'явилися зовсім нові способи діяльності, зокрема мобільне навчання. Існує багато тлумачень поняття «мобільне навчання». Так, Г. Козлакова [87] розглядає мобільне навчання як навчання за допомогою мобільних засобів, незалежно від часу та місця, з використанням спеціального програмного забезпечення на педагогічній основі міждисциплінарного та модульного підходів. В. Олійник [153] зазначає, що мобільне навчання може бути визначено як підхід до навчання, при якому на основі мобільних електронних пристроїв створюється мобільне освітнє середовище, де студенти можуть використовувати їх у якості засобу доступу до навчальних матеріалів, що містяться в Інтернет, будь-де та будь-коли.

Мобільне навчання є різновидом дистанційного навчання, але у порівнянні з дистанційним мобільне навчання надає суб'єктові навчання, як зазанчає В. Белан [6] більшу кількість «ступенів вільності» – вищу інтерактивність, більшу свободу руху, більшу кількість технічних засобів, основними з яких є нетбуки, планшетні

ПК (Tablet PC), персональні цифрові помічники, аудіопрогравачі для запису та прослуховування лекцій, електронні книжки, мобільні телефони, смартфони, кишенькові ПК та інше.

Спостерігається тенденція поступового зростання кількості мобільних пристроїв. Так з 2014 до 2020 року, за даними Statistica Research [201], кількість користувачів смартфонів збільшилася з 1,57 млрд користувачів до 2,87 млрд. (рис. 1.6), та згідно статистики є тенденція до зростання, що призведе до збільшення попиту на мобільне навчання.

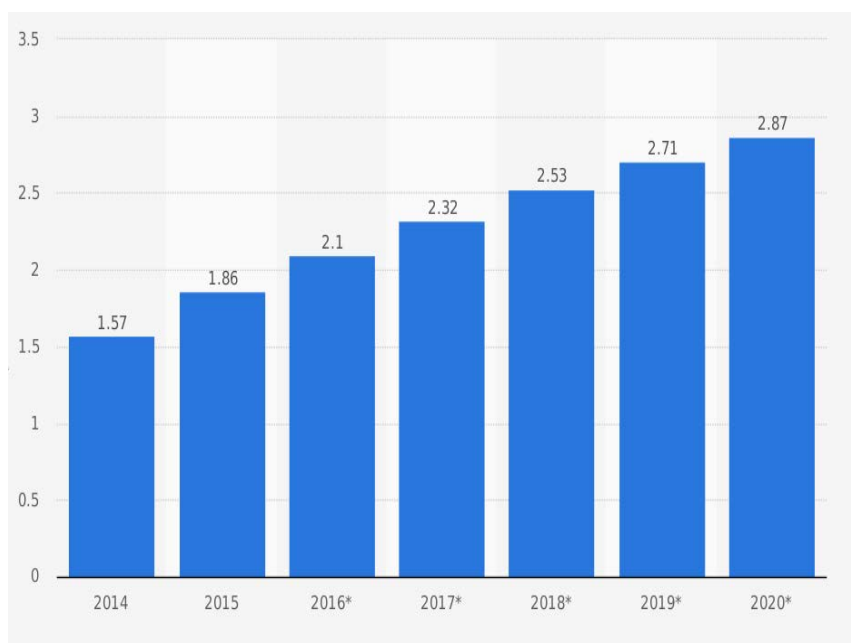


Рис. 1.6. Тенденція зростання користувачів смартфонів

(Джерело: Statistica Research)

За словами М. Еддісон [201], представника компанії «Video Arts», мобільне навчання є неминучим наслідком семи ключових тенденцій, які намітилися останнім часом, а саме: 1) попит на компактний формат навчання; 2) поширеність і доступність мобільних пристроїв; 3) студентам подобається навчання з допомогою відео; 4) розвиток онлайн відео; 5) індивідуальний контент; 6) попит на цікаве навчання; 7) наявність додатків для роботи комп'ютерів, планшетів та смартфонів.

Нові підходи до навчання породжують багато питань. У світі, де зміст і послуги стають все більш вільними, необхідні нові підходи та методи для

забезпечення ефективності навчання студентів. І. Фалконер та А. Літлджон [43] стверджують, що існують три проблеми, що постають перед викладачами: збільшення кількості студентів та різноманіття їх підготовки, підвищення вимог до забезпечення якості та швидкий темп технологічних змін.

У свою чергу, С. Мастерман [43] доводить, що гальмування впровадження мобільних технологій в освітній процес пов'язано з низкою факторів: недостатня інформованість про можливості їх використання, технофобії, брак часу для вивчення можливостей використання технології у навчальній роботі, експериментування і страх бути витісненим з допомогою комп'ютера.

Розрив між потенційним і фактичним використанням дистанційних технологій лежить в основі зростання нової галузі досліджень, яка виникла в останні роки. Вона фокусується на розробці інструментів, методів проектування і підходів, щоб допомогти викладачам розробляти ефективні педагогічні навчальні засоби на основі інформаційно-комунікаційних технологій та використовувати їх в освітньому процесі. Потрібно пам'ятати, що головне в мобільному навчанні – це навчання, а не технології як такі. Технології – це лише засіб реалізації процесу навчання.

Blended learning (змішане, гібридне або комбіноване навчання) – вже давно популярний термін у галузі корпоративних тренінгових програм. Дослідження С. Tucker, Т. Wycoff, J. Green [291] свідчать, що наприкінці 1990-х рр. багато компаній почали активно використовувати дистанційні технології, оскільки за великої зайнятості співробітників було потрібно сформувати індивідуальний набір засобів подання матеріалу та методів навчання, що передбачав обов'язкову самостійну роботу особи, яка навчалася.

У сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі можна знайти багато різних перекладів і тлумачень поняття «blended learning». Це пов'язано з неоднозначним перекладом слова «blend» (англ.): «змішувати», «сполучати», «гармонувати», «комбінувати» та ін. Тому «blended learning» перекладають як «гібридне навчання», «змішане навчання», «комбіноване навчання». Сутність методології «blended learning», як трактують J. Stein, С. Graham [288], полягає у «змішуванні»

різних навчальних середовищ і поєднанні традиційних форм навчання в аудиторії та дистанційних методів.

З онлайн технологій насамперед доцільно віділити чат, що надає можливість здійснювати обмін текстовими повідомленнями в мережі Інтернет в реальному часі. Для персональної бесіди використовують різні месенджери, такі як Viber, Telegram, Whatsup тощо. Для колективної бесіди необхідно підключатися до спеціального сервера – IRC-сервера. Тоді під час роботи користувач бачить перед собою екран, на якому відображаються повідомлення, із зазначенням того, хто відправив дане повідомлення. Ефективність онлайн технологій в олімпійській освіті особливо висока при організації дистанційних лекцій, семінарських і практичних занять, групових консультацій.

Комунікаційні технології відіграють особливу роль у дистанційному навчанні, на думку А. Сущенко [209], оскільки саме вони надають можливість найбільш повно реалізувати принцип розподіленості освітніх ресурсів та кадрового потенціалу:

1. Лекції можуть бути реалізовані у двох видах:

- відео-конференц-зв'язок (перегляд виступу викладача, тьютора в реальному часі);
- самостійне вивчення навчальних матеріалів у різних видах (електронні навчальні посібники, паперові підручники, аудіозапис, відеозапис) з наступним їх обговоренням у online або offline режимах.

2. Семінарські заняття можуть бути організовані:

- у режимі відкладеного часу (офлайн) – обмін текстовими повідомленнями;
- у реальному часі (онлайн) – обмін повідомленнями (чат), аудіоконференції, відео-конференцзв'язок.

3. Практичні і лабораторні заняття передбачають:

- самостійне виконання практичних завдань;
- віддалене підключення до віртуальних лабораторій;
- роботу з комп'ютерною моделлю лабораторної установки.

4. Форми активного навчання можуть бути організовані у вигляді:

- онлайн-ігри;
- аналізу ситуації (кейс-технології);
- групового проекту.

Таким чином, дистанційне навчання в олімпійській освіті використовує різні форми, що надають можливість подолати проблеми традиційного навчання (прив'язка до території, часові проміжки), максимально розширює аудиторію користувачів (учнів, студентів), які не мають можливості відвідувати заняття через участь у змаганнях і тренувальних зборах у складі збірної команди України та надає можливість постійно оновлювати інформацію з олімпійської тематики для удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти, підвищення якості інтеграції олімпійської освіти в інформаційний простір закладів освіти.

Висновки до розділу 1

1. Вивчення історичної, культурної та спортивної спадщини олімпійського руху, яка нараховує майже три тисячоліття, є важливою частиною гуманітарної освіти молоді, поширеної в світі у вигляді олімпійської освіти. Однак, узагальнення даних літератури та практичної діяльності в сфері олімпійської освіти дають підстави стверджувати, що протягом багатьох років освітня функція олімпійського руху обмежувалася знаннями про ідеали і цінності олімпізму та історію Олімпійських ігор, залишаючи поза увагою важливі аспекти соціокультурного потенціалу олімпійського спорту та його спадщини, які позитивно впливають на формування культури людини, інтелектуальні й творчі здібності та забезпечують підвищення рівня гуманітарної освіти і гуманістичного виховання молоді.

2. Сучасний стан олімпійського спорту, його роль і можливості в житті світової спільноти, що стрімко зросли, дозволяють істотно розширити предметну галузь олімпійської освіти та підвищити її роль в гуманітарній освіті і гуманістичному вихованні молоді.

3. В експертному середовищі активно обґрунтовується і пропагується необхідність розширення предметної галузі олімпійської освіти, включення в її

зміст вивчення історії Олімпійських ігор та олімпійського руху як сукупності явищ і процесів історичного, соціально-економічного, політичного, освітнього, виховного і спортивного характеру в їх органічному взаємозв'язку з демонстрацією досягнень і проблем, ризиків і перспектив розвитку.

4. Предметна галузь олімпійської освіти має бути органічно пов'язана з віком учнів, спектром їх інтересів, рівнем освіченості та диференційована стосовно віковим особливостям і етапу освітнього процесу. Доцільно розділити учнів на наступні групи: школярі молодшого, середнього та старшого віку, студентська молодь.

5. Слід виділяти психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні види дистанційних технологій в олімпійській освіті. Для кожної вікової групи доцільно використовувати адекватні форми і методи дистанційного навчання: онлайн, офлайн і змішане навчання.

6. Аналіз нормативно-правових документів, наукової літератури та Інтернет джерел свідчить, що пріоритетом розвитку олімпійської освіти є впровадження сучасних інформаційних технологій, котрі здатні забезпечити подальше вдосконалення освітнього процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. В свою чергу проведене дослідження стану вивчення цієї проблеми свідчить про те, що особливості використання дистанційних технологій в олімпійській освіті розроблені недостатньо.

7. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, до якого входять навчання у синхронному та асинхронному режимі; суб'єкти навчання; компоненти освітнього процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання); засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

8. Дистанційні технології в олімпійській освіті – це комплекс освітніх технологій (психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних), які дають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах через використання таких форм як: чат-заняття, веб-заняття (лекції, лабораторні роботи, семінари, конференції, ділові ігри, практичні заняття тощо), веб-заняття, телеконференція, телеприсутність.

9. Основними користувачами ресурсів Центру олімпійських досліджень та освіти є, діючі кваліфіковані спортсмени та студенти, які навчаються за індивідуальним планом, абітурієнти до вступу у заклад вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту; студенти денної та заочної форми навчання; здобувачі другої вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту, як в Україні, так і за кордоном; іноземні громадяни і громадяни України, що перебувають за кордоном; молодь з обмеженими можливостями та особи, які перебувають на довготривалому лікуванні; професорсько-викладацький склад; вчителі та учні закладів загальної середньої освіти; спортивні журналісти та інші фахівці, які зацікавлені в отриманні знань з олімпійської тематики.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора [13, 15, 111, 112].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для досягнення поставленої мети, вирішення завдань у дисертаційному дослідженні було використано комплекс взаємодоповнюючих теоретичних та емпіричних методів:

- 1) теоретичний аналіз нормативно-правових документів, спеціальної наукової літератури та джерел мережі Інтернет;
- 2) компаративний аналіз;
- 3) структурно-функціональний метод;
- 4) організаційний аналіз;
- 5) SWOT-аналіз;
- 6) соціологічні методи (анкетування, експертне опитування);
- 7) методи статистичної обробки даних.

Різноманітність підходів і методів обумовлена складністю процесів, що вивчаються, і характером завдань, що вирішувались у ході дослідження, зокрема: визначення особливостей застосування дистанційних технологій у центрах олімпійських досліджень та освіти у світі, зовнішніх і внутрішніх чинників інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ.

2.1.1. Теоретичний аналіз нормативно-правових документів, спеціальної наукової літератури та джерел мережі Інтернет

Теоретичний аналіз науково-методичної літератури був спрямований на виявлення різних точок зору щодо визначення дефініції «олімпійська освіта», її предметної галузі, особливостей застосування дистанційного навчання та ІКТ у системі сучасної освіти та центрах олімпійських досліджень та освіти. Застосування цього методу дало можливість визначити сучасний стан проблеми,

що вивчалась, уточнити понятійний апарат, сформулювати мету і завдання дослідження.

На підставі аналізу наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів було надано характеристику розвитку дистанційного навчання в освітньому просторі галузі ФКиС та ЦОДО.

Вивчення теоретичних робіт, присвячених аналізу специфіки й особливостей дистанційного навчання, дозволило вирішити ряд важливих для досягнення мети нашого дослідження задач. По-перше, дослідити сутність і сформулювати понятійний апарат дистанційної освіти у системі олімпійської освіти («дистанційне навчання», «технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти»). По-друге, визначити принципи і особливості застосування дистанційних технологій у центрах олімпійських досліджень та освіти, що діють у світі. По-третє, проаналізувати стан і рівень використання ІКТ під час дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти.

Із числа офіційних документів для наукового аналізу були відібрані ті, в яких знайшли відображення ключові правові, організаційні та соціальні засади дистанційного навчання у вищій освіті. Аналітичний огляд літератури, приведений у першому розділі роботи, охопив 292 літературних джерела, у тому числі іноземною мовою – 153 джерела.

2.1.2. Компаративний аналіз

Компаративний аналіз (порівняння та зіставлення) відіграв важливу роль у дослідженні особливостей застосування дистанційних технологій в центрах олімпійських досліджень та освіти у світі, що обумовлено особливості їх діяльності, що істотно відрізняються у різних країнах.

Вказаний метод відігравав важливу роль і при розв'язанні проблеми, досить актуальної для функціонування Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ та обумовив розробку компонентів модулю «Олімпійська спадщина».

2.1.3. Структурно-функціональний метод

Структурно-функціональний метод – це підхід в описі і поясненні систем, при якому досліджуються їхні елементи і залежності між ними в рамках єдиного цілого, що було використано нами для підготовки і обґрунтування управлінських рішень стосовно організації дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти. Структурно-функціональний метод дозволив провести аналіз та вивчення принципів діяльності підсистем, що входять до інформаційно-освітнього середовища МЦОДО НУФВСУ та специфіки їх взаємозв'язків. Розглядаючи центр олімпійських досліджень та освіти як складну соціальну систему, нами було розроблено модель інформаційно-освітнього середовища Центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ з метою впровадження дистанційних технологій.

Системний підхід всебічно обґрунтований у роботах вітчизняних та зарубіжних авторів [53, 94, 130]. Використання принципів системного підходу у вивченні даної проблеми передбачає виявлення системних ознак, визначення структурних характеристик, аналіз функціонування, як складної взаємодії цілого, так і його частин, розглядає науково-методологічний апарат і створює підґрунтя для всебічного дослідження розглянутої проблеми. Процес будь-якого системного дослідження передбачає постановку та реалізацію завдання вивчення структури об'єкта, встановлення зв'язків між його частинами та елементами, а також визначає те, яким чином ці зв'язки і взаємодії реалізуються в центрах олімпійських досліджень та освіти.

2.1.4. Організаційний аналіз

Організаційний аналіз було використано для систематизованої обробки отриманих даних, їх аналізу, виявлення на цій основі можливостей впровадження дистанційних технологій у роботу Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Застосування цього методу полягало:

- в аналізі організаційних структур центрів олімпійських досліджень та освіти, вивчення їх складових підсистем, які можуть мати різні якості, та вивчення

зв'язків між ними;

- в оцінці чинників, що впливають позитивно чи негативно на ефективність функціонування інформаційно-освітнього середовища Центру олімпійських досліджень та освіти;
- у формулюванні висновків, їх конкретизації для використання матеріалів організаційного аналізу на подальших етапах проведення досліджень з удосконалення організаційної взаємодії.

2.1.5. SWOT-аналіз

Одним із найбільш поширених інструментів стратегічного планування організацій є SWOT-аналіз, як метод виявлення сильних та слабких сторін зовнішнього й внутрішнього середовища підприємств (організацій) з метою їх аналізу, використання результатів у процесі стратегічного планування і прийняття управлінських рішень [73]. Основна ідея методу, як зазначає І. Вагнер [21], полягає у детальному розгляді певних внутрішніх факторів (сильних та слабких сторін), що є визначальними під час прийняття рішень, визначенні та оцінці можливостей чи загроз розвитку ідеї, діяльності чи процесу (зовнішніх факторів) (рис. 2.1).

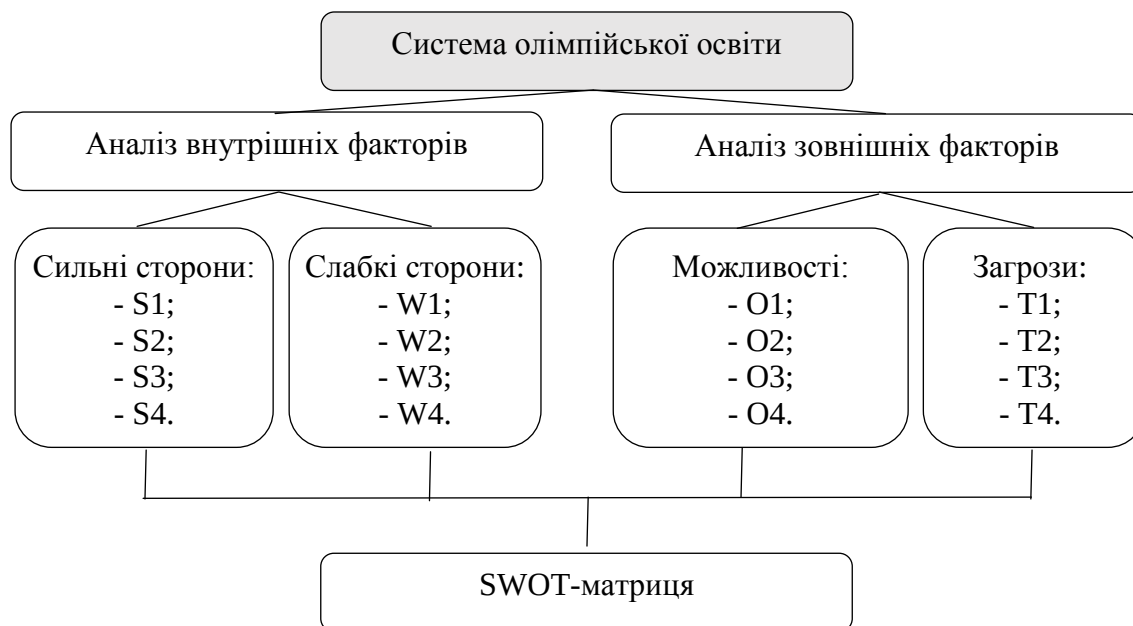


Рис. 2.1. SWOT-аналіз освітнього середовища в системі олімпійської освіти
(за І. Вагнером [21])

У дослідженні взято за основу перелік критеріїв, адаптованих до умов освітнього процесу в рамках інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України. Відповідно до обраних експертами критеріїв встановлено 29 факторів, що визначають сильні та слабкі сторони інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Центру олімпійських досліджень та освіти, та 22 фактори, що визначають можливості і загрози впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти.

Класичний SWOT-аналіз передбачає експертну оцінку в балах кожного з факторів від 1 до 5, при цьому 1 – найнижча оцінка, 5 – найвища [232]. Після статистичної обробки отриманих даних і ранжування факторів за зменшенням числового значення ми залишили 10 ключових факторів, з найбільшою кількістю балів у групі. За ключовими факторами побудована матриця SWOT-аналізу освітнього середовища в системі олімпійської освіти (Додаток Д). Скорочена версія матриці наведена у табл. 2.1 для подальшого опису методології розрахунків.

Таблиця 2.1

Матриця SWOT-аналізу освітнього середовища в системі олімпійської освіти

Фактори	Кількість відповідей					Σ балів	Кількість відповідей					Σ балів	Фактори
Сильні сторони (S)	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5		Слабкі сторони (W)
S1	0	0	0	6	11	79	0	0	1	13	3	70	W1
S2	0	0	0	7	10	78	1	0	1	9	6	70	W2
S3	0	0	0	8	9	77	1	0	0	11	5	70	W3
S4	0	0	0	8	9	77	0	1	0	13	3	69	W4
S5	0	0	1	6	10	77	0	1	0	14	2	68	W5
S6	0	0	1	6	10	77	1	0	2	10	4	67	W6
S7	0	0	1	7	9	76	0	2	0	13	2	66	W7
S8	0	1	0	6	10	76	1	2	0	12	2	63	W8
S9	0	0	0	9	8	76	2	7	0	7	1	49	W9
S10	0	0	1	7	9	76	3	5	0	9	0	49	W10
$\Sigma Db1$						769	$\Sigma Kr1$					641	

Продовження табл. 2.1

Можливості (O)	1	2	3	4	5	$\sum$ балів	1	2	3	4	5	$\sum$ балів	Загрози (T)
O1	0	0	0	10	7	75	0	2	0	9	6	70	T1
O2	0	0	2	7	8	74	1	1	2	9	4	67	T2
O3	0	1	1	8	7	72	0	2	0	12	3	67	T3
O4	0	0	0	13	4	72	1	2	2	7	5	64	T4
O5	0	1	1	9	6	71	1	2	1	9	4	64	T5
O6	0	0	1	10	6	70	1	3	3	7	3	59	T6
O7	0	0	3	9	5	70	2	1	3	9	2	59	T7
O8	1	0	3	11	3	69	2	2	5	7	1	54	T8
O9	1	0	0	12	4	69	1	6	3	6	1	51	T9
O10	1	1	1	7	7	69	2	8	1	5	1	46	T10
$\sum Db2$						711	$\sum Kr2$					601	

Загальна сума балів у рядку (ваговий коефіцієнт $\sum n$) дозволяє визначити ранг кожного фактору та його пріоритетність під час впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти. Порівняння сумарного дебетового показника $\sum Db$ в лівій частині табл. 2.1 з сумарним кредитовим показником $\sum Kr$ в правій частині табл. 2.1 дозволяє визначити сальдо балансу (Sb) факторів.

Сумарний дебетовий показник $\sum Db$ обраховується за формулою:

$$\sum Db = \sum Db1 + \sum Db2, \quad (2.1)$$

$$\text{тобто } \sum Db = 769 + 711 = 1480$$

Сумарний кредитовий показник $\sum Kr$ обраховується за формулою:

$$\sum Kr = \sum Kr1 + \sum Kr2, \quad (2.2)$$

$$\text{тобто } \sum Kr = 641 + 601 = 1242$$

Сальдо балансу Sb обраховується за формулою:

$$Sb = \sum Db - \sum Kr, \quad (2.3)$$

$$\text{тобто } Sb = 1480 - 1242 = 238$$

Якщо сальдо балансу позитивне, тобто $Sb \geq 0$, це свідчить про доцільність впровадження модулю «Олімпійська спадщина» в МЦОДО НУФВСУ, тому що в інформаційно-освітньому середовищі переважають сприятливі можливості. Якщо сальдо балансу негативне, тобто $Sb \leq 0$, це свідчить про недоцільність впровадження модулю «Олімпійська спадщина» в МЦОДО НУФВСУ, тому що в інформаційно-освітньому середовищі переважають загрози, які унеможливають

ефективне використання дистанційних технологій в олімпійській освіті.

В нашому випадку сальдо балансу позитивне: $S_b = 238$, що створює підґрунтя для подальшого обґрунтування впровадження дистанційних технологій в рамках модулю «Олімпійська спадщина» в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Варто також зазначити, що сальдо внутрішніх факторів S_{b1} складає 128 балів, що також свідчить про доцільність вибору дистанційних технологій в рамках зазначених факторів. Сальдо зовнішніх факторів S_{b2} також позитивне (110 балів), що підкреслює максимально сприятливі можливості для впровадження результатів досліджень в практику МЦОДО НУФВСУ.

2.1.6. Соціологічні методи (анкетування, експертне опитування)

У ході дисертаційного дослідження використані соціологічні методи. Потреба в цьому виникла у зв'язку з наступними обставинами. Існує дефіцит інформації про особливості впровадження дистанційних технологій в центрах олімпійських досліджень та освіти в Україні. Відсутні також систематизовані дані про фактори та умови, які впливають на ефективність дистанційної освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ.

В якості соціологічного дослідження нами було обрано анкетування, як найбільш ефективний метод збору інформації на основі письмового самозвіту учасників дослідження за спеціально складеною програмою – анкетною.

Анкетування здійснювалося для уточнення мети і завдань дослідження, а також для виявлення оцінок респондентів щодо основних чинників, які впливають на ефективність впровадження дистанційних технологій в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ та шляхів їх удосконалення.

Зібрана інформація була зареєстрована шляхом збору письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих питань за допомогою анкети. Анкета заповнювалася респондентом самостійно за вказаними в ній правилами. Респондентам пропонувалося вибрати із запропонованих варіантів ті відповіді, які відповідали б їх позиції, деякі відповіді потрібно було сформулювати самостійно.

Анкетування було проведено з метою виявлення ефективності впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти в МЦОДО. Для проведення анкетування було обрано три цільові групи респондентів з урахуванням специфіки дослідження:

- 1) викладачі закладів вищої освіти ($n = 49$), що мають безпосереднє відношення до впровадження олімпійської освіти: Національного університету фізичного виховання та спорту України ($n = 29$), Тернопільського педагогічного університету ($n = 11$), Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка ($n = 4$), Класичного приватного університету м. Запоріжжя ($n = 1$) та Київського університету імені Б. Грінченка ($n = 4$);
- 2) учителі закладів загальної середньої освіти ($n = 133$);
- 3) студенти 4 курсу навчання освітня рівня «бакалавр» та 1 і 2 років навчання освітня рівня «магістр» спеціальності 017 – «Фізична культура і спорт» закладів вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту: НУФВСУ ($n = 129$) та Київського університету ім. Б. Грінченка ($n = 58$).

В дослідженні взяли участь 369 респондентів, серед яких 49 викладачів, 133 вчителів та 187 студентів закладів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту (рис. 2.2).

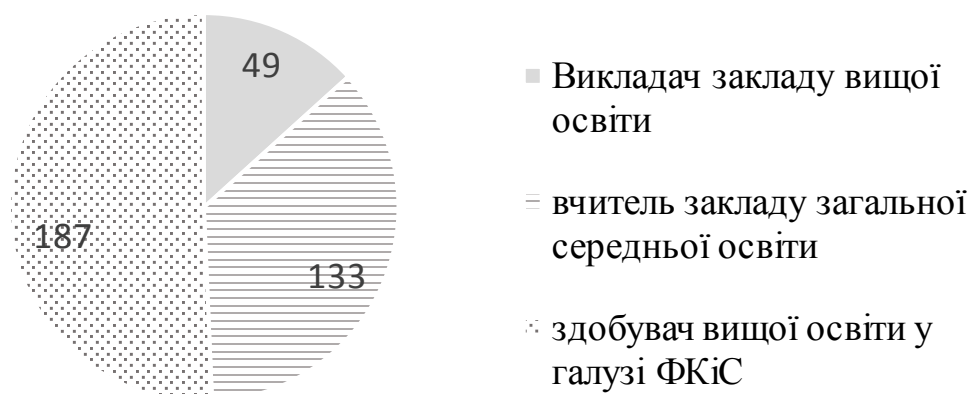


Рис. 2.2. Профіль респондентів, які були залучені до соціологічного опитування щодо виявлення ефективності дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ ($n = 369$)

Основні завдання дослідження полягали у наступному:

1. З'ясувати мотиваційні домінанти та індивідуальні вимоги респондентів щодо використання дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ.
2. З'ясувати чинники, що впливають на ефективність дистанційного навчання МЦОДО з олімпійської освіти.
3. Визначити можливі труднощі, що мали місце під час використання дидактичних матеріалів МЦОДО з олімпійської освіти та шляхи їх вирішення.

Наступним етапом дослідження стало формулювання запитань анкети, відповіді на які дозволили нам з'ясувати фактори, які сприяють або стримують процес дистанційного навчання з олімпійської освіти. Зміст запитань анкети було сформульовано на підставі вивчення джерел спеціальної літератури, а також з урахуванням законодавчих документів щодо впровадження дистанційного навчання в освітній процес в Україні. З урахуванням специфіки обраного контингенту дослідження нами було розроблено три анкети (відповідно додаток Е, Ж, И). За методом спілкування з респондентами анкетування було приватним і письмовим, за процедурою проведення – індивідуальним, за способом вручення анкет – роздатковим і поштовим, за обсягом опитуваних анкетування є вибіркоким соціологічним опитуванням, за типом респондента – індивідуальне та експертне [94].

Після збору первинної інформації, було проведено її статистична обробка та узагальнення отриманих результатів. У процесі обробки результатів анкетування було використано пакет прикладних програм MS Excel на персональному комп'ютері.

Основною метою використання індивідуальних експертних оцінок було визначення впливу факторів SWOT-аналізу на інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. В експертному опитуванні взяли участь 17 експертів – членів Олімпійської академії України, керівників регіональних відділень ОАУ,

професорів, докторів наук. Анкета експертного опитування представлена в додатку В, її статистична обробка та узагальнення отриманих результатів наведена у додатку Г.

Експертне опитування дозволило отримати вагові коефіцієнти факторів, що впливають на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні.

Використання соціологічних методів дозволило узагальнити і систематизувати шляхи впровадження технологій дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ в системі олімпійської освіти в Україні та вплив факторів SWOT-аналізу на інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання МЦОД НУФВСУ.

2.1.7. Методи статистичної обробки даних

Дисертаційне дослідження передбачало застосування методів статистичної обробки даних [68]. Зібрані первинні дані подані в дисертаційній роботі у вигляді таблиць, що відображають ставлення фахівців до особливостей впровадження дистанційних технологій з урахуванням визначення значущості кожного варіанту відповіді. Дослідження було доповнено також оцінками експертів та враховано їх ставлення до проблеми, що досліджувалася. Основним нашим завданням було виявити пріоритети респондентів до особливостей впровадження дистанційних технологій в центрах олімпійських досліджень та освіти.

Для статистичної обробки цифрових даних дослідження було використано систему Windows XP за допомогою стандартних пакетів «MS Excel 2010» (Microsoft, США) і «Statistica 6.0» (StatSoft, США). Таким чином, використання вказаних методів математичної статистики дозволило систематизувати масив отриманих первинних даних, а також на основі їх аналізу та кваліфікованої експертної оцінки сформулювати ряд рішень, спрямованих на оптимізацію впровадження дистанційних технологій в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ.

Вибір методів дослідження, конкретних процедур та операцій відповідно до

мети, завдань та етапів дослідження дозволив отримати достовірну інформацію з теми дисертаційного дослідження.

2.2. Організація дослідження

Для досягнення мети, вирішення поставлених завдань за темою дослідження «Організаційно-методичні засади впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти» було проведено у кілька етапів. Дослідження мали комплексний характер, у межах якого було визначено розвиток дистанційного навчання у вищій освіті в світі, досліджена сутність та сформований понятійний апарат дистанційної освіти у галузі фізичної культури і спорту, визначені принципи і особливості застосування дистанційних технологій в Центрах олімпійських досліджень та освіти у світі, зокрема надано характеристику моделі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в МЦОДО НУФВСУ шляхом проведення анкетного опитування провідних фахівців і співробітників Центрів олімпійських досліджень та освіти, викладачів профільних закладів освіти, студентів закладів вищої освіти фізкультурно-спортивної спрямованості.

Дослідження за темою «Організаційно-методичні засади впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти» було проведено протягом 2011 – 2020 рр. у три етапи:

На *першому етапі* (листопад 2011 р. – вересень 2014 р.) було здійснено підбір й аналіз науково-методичної літератури, правових та програмно-нормативних документів щодо впровадження дистанційного навчання в систему освіти в Україні; систематизовано фактичний матеріал з теми дослідження; підготовлено огляд літератури; визначено методологічні підходи до проведення наукового дослідження. Підсумки досліджень, виконаних на цьому етапі, викладено в першому та другому розділах роботи.

На *другому етапі* (жовтень 2014 р. – вересень 2018 р.) на основі аналізу науково-методичної літератури, вивчення передового практичного досвіду було сформовано зміст платформи дистанційної олімпійської освіти МЦОДО

НУФВСУ, а також проведено соціологічне опитування провідних фахівців, викладачів і студентів закладів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту, вчителів закладів загальної середньої освіти ($n = 369$) з метою визначення особистого ставлення, вподобань та індивідуальних вимог респондентів щодо використання дидактичного матеріалу з історії та сьогодення олімпійського спорту, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Підсумки досліджень цього етапу знайшли відображення у третьому розділі роботи.

На *третьому етапі* (жовтень 2018 р. – травень 2020 р.) було визначено складові інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ. В результаті експертного опитування членів Олімпійської академії України, керівників регіональних відділень, професорів, докторів наук ($n = 17$) обґрунтовано вплив факторів за SWOT-аналізом на інформаційно-освітнє середовище, що дозволило визначити доцільність та ефективність використання дистанційних технологій у впровадженні олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Підсумки досліджень третього етапу викладено у четвертому і п'ятому розділах роботи. Сформульовано висновки та розроблено практичні рекомендації для впровадження дистанційних технологій в освітній процес центрів олімпійських досліджень та освіти.

РОЗДІЛ 3

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ОЛІМПІЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСВІТИ

3.1. Центр олімпійських досліджень та освіти як платформа для впровадження дистанційної освіти

На підставі теоретичного аналізу наукової літератури встановлено, що центр олімпійських досліджень та освіти являє собою культурно-освітню установу, яка є джерелом сучасних олімпійських знань, прагне надавати фахівцям та дослідникам доступ до інформації та колекцій, що стимулюють інтелектуальний обмін та наукові дослідження [60, с.39].

Центри входять до системи Міжнародного олімпійського руху та надають можливість забезпечувати відвідувачів і користувачів інформаційних ресурсів актуальною інформацією про олімпізм та Олімпійські ігри, а також впроваджувати технології дистанційного навчання. Діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти країн світу координує Міжнародний олімпійський комітет [280, с. 349].

В європейських країнах у 1960-х роках простежувався поштовх до створення певних структур, пов'язаних з олімпійською освітою. Так, в 1968 р. був створений Центр олімпійських досліджень в Іспанії, в 1974 р. – у США, який пізніше на зразок МОА змінив свою назву на національну олімпійську академію [284].

За офіційними даними Міжнародного олімпійського комітету [283] станом на 14.04.2020 р. функціонують та мають підтримку МОК у своїй діяльності 45 центрів олімпійських досліджень та освіти. Одними з перших були створені: Центр олімпійських досліджень Техаського університету в Остіні (1983 р.), який у 2011 р. було реформовано в Інститут олімпійських досліджень, Центр олімпійських досліджень Автономного університету Барселони (1989 р.) та Міжнародний центр олімпійських досліджень Університету Західного Онтаріо в Канаді (1989 р.).

Дослідження науковців [188, 253] виявили, що найбільша кількість центрів олімпійських досліджень знаходиться на території Іспанії (9 центрів), потім – Китаю (4 центри), Бразилії та США (по 3 центри). Це свідчить про комплексний підхід країни до розвитку олімпійського спорту, реалізації завдань олімпійської освіти, проведенні наукових досліджень у сфері олімпійського спорту, поширенні цінностей олімпізму.

Міжнародний центр олімпійських досліджень в Університеті Західного Онтаріо (Канада) було створено у 1989 р. Його основна місія полягає у висвітленні результатів досліджень олімпійського руху [290]. Свою діяльність Центр реалізує в наступних напрямках:

- видання Міжнародного журналу олімпійських досліджень «Olympika», в тому числі он-лайн версії журналу, яка доступна читачам з усього світу;
- проведення міжнародних симпозіумів олімпійських досліджень у кожному олімпійському році, а також надання доступу до онлайн-трансляцій доповідей та участі у дискусіях;
- випуск електронного збірника тез доповідей симпозіумів;
- запрошення провідних учених світу до читання лекцій з різних аспектів олімпійського спорту;
- надання можливості отримання інформації у вигляді pdf-файлів, презентацій Power Point, розміщених на сторінці Центру;
- надання фінансової підтримки для проведення наукових досліджень викладачам, аспірантам і студентам Університету Західного Онтаріо.

Технології дистанційного навчання, які активно застосовує Міжнародний центр олімпійських досліджень в Університеті Західного Онтаріо (рис. 3.1) передбачають проведення відкритих лекцій та їх онлайн трансляція на сайті центру, користування фондом електронної бібліотеки, фондом відео та фото документів, присвячених олімпійському спорту та різним спортивним подіям.

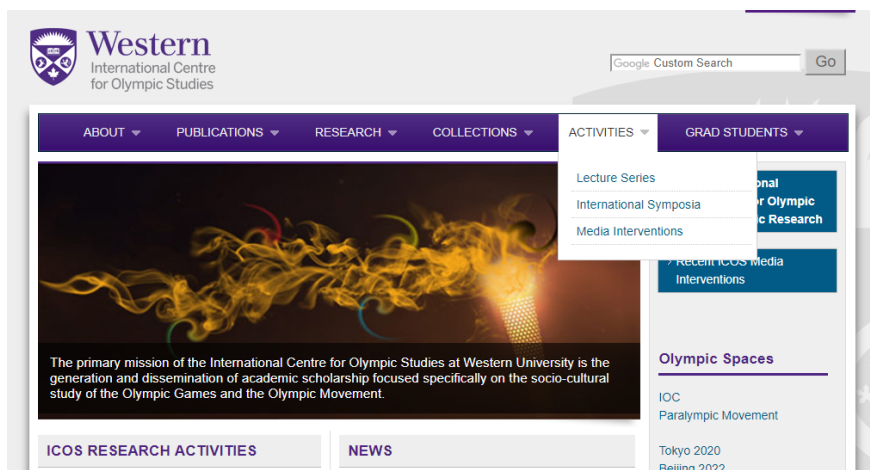


Рис. 3.1. Офіційний сайт Міжнародного центру олімпійських досліджень в Університеті Західного Онтаріо (Канада)

Центр олімпійських та спортивних досліджень в Автономному університеті Барселони було створено 1989 р. з метою підвищення знань про олімпійські цінності, спорт, Олімпійські ігри, як соціальне явище, що сприяє створенню кращого суспільства [284]. Завдяки своїй інформаційно-науковій діяльності, Центр є одним із найвпливовіших в галузі міжнародних олімпійських досліджень, координації доступу до наукових ресурсів в олімпійському спорті (рис. 3.2).

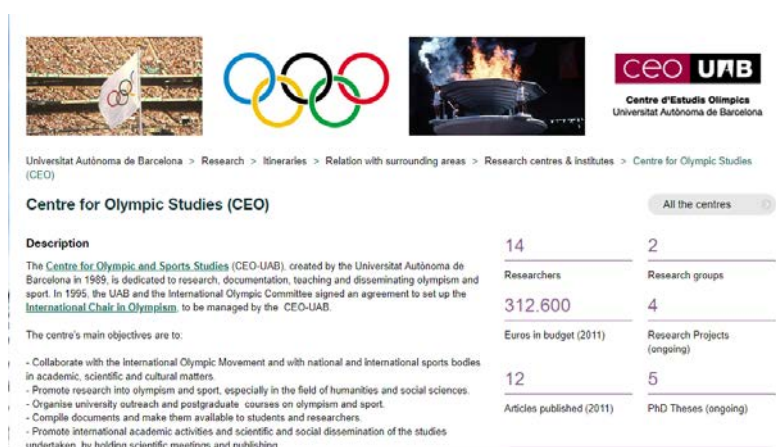


Рис. 3.2. Інформаційні ресурси Центру олімпійських досліджень в Університеті Барселони

Аналіз літературних джерел [188, 257, 284] дозволив встановити, що завданнями Центру є:

- налагодження співпраці з різними національними та міжнародними організаціями сфери спорту, науки і культури з метою співпраці з поширення ідеї і цінностей олімпійського руху;
- проведення досліджень в галузі олімпійського спорту, зокрема, олімпійської освіти;
- проведення курсів для фахівців та аспірантів з різних аспектів олімпійського руху о олімпійського спорту на базі університету;
- удосконалення інформативності документації для студентів, викладачів та відвідувачів Центру;
- сприяння діяльності університетських центрів досліджень та координація їх роботи;
- організація наукових заходів (конференцій, семінарів);
- сприяння створенню олімпійської літератури.

Окрім поширених дистанційних технологій, таких як доступ до бібліотечного фонду електронних видань і літературних джерел, відео-лекцій і виступів провідних фахівців, у Центрі створена «Олімпійська хмара» – хмаровий інформаційний сервіс джерел пошуку інформації олімпійської спрямованості.

Розвиток олімпійських досліджень набув підтримки НОК США, який був створений у 1894 р. з метою сприяння включенню до олімпійського руху атлетів країни, що в подальшому призвело до створення Центрів олімпійських досліджень у різних штатах.

Інститут олімпійських досліджень, заснований на базі *Центру фізичної культури та спорту ім. Г. Л. Старка Техаського університету* у 1983 р., має на меті поширення наукової інформації щодо підготовки спортсменів, проведення наукових досліджень з питань історії і сьогодення олімпійського спорту, налагодження співпраці з комерційними та некомерційними спортивними організаціями, пошук та залучення інвесторів для реалізації наукових проектів.

На офіційній сторінці Центру фізичної культури та спорту ім. Г. Л. Старка

Техаського університету [285] інформація подана за розділами: загальна інформація про місію та напрями діяльності Центру, виставкова діяльність (в режимі реального відвідування, віртуальної презентації не передбачено), Дослідницький центр, Інститут олімпійських досліджень.

За результатами аналітичних досліджень встановлено, що інформаційні ресурси Інституту згруповані за наступними напрямками: допінг та олімпійський рух, важка атлетика, боротьба, офіційні Олімпійські звіти, підготовка спортсменів з олімпійських видів спорту, Олімпійська ефемера з колекцій Бет Роулі, Боба Гофмана та Гарольда Вайсса – всього понад 30 000 джерел, до яких входять:

- статті у наукових виданнях, які знаходяться у відкритому або закритому доступі;
- презентації лекцій провідних учених університету з різних аспектів олімпійського спорту, які можна переглянути на каналі «YouTube» та в соціальних мережах;
- наукова література.

На базі Центру проводяться різні наукові та практичні заходи, участь у яких передбачає не тільки очну, а й дистанційну форму. Крім дослідницької та видавничої діяльності, Центр олімпійських досліджень Техаського університету, створив два нових курси з історії Олімпійських ігор, навчання за якими передбачає дистанційну форму, а також створив умови для підготовки та захисту дисертаційних робіт за напрямом «Олімпійська політика».

Провідну інформаційно-аналітичну функцію виконує *Міжнародний центр олімпійських досліджень*, розташований на базі Університету Лозанни (Швейцарія), відкритий у 1993 р. Він функціонує при Олімпійському музеї та має у своїй структурі документальний відділ, фото та відео-архіви, Олімпійську міжнародну бібліотеку, джерела якої представлені у паперовому вигляді та цифровому – на електронних носіях.

Основна мета Центру полягає у наданні інформаційної та аналітичної підтримки проведення досліджень з історії, особливостей організації та проведення Ігор Олімпіад, зимових Олімпійських ігор та Юнацьких Олімпійських

ігор, функціонування і перспектив розвитку олімпійського спорту, координації інформаційно-комунікаційного забезпечення олімпійського руху, а також поширення інформації про олімпізм через різноманітні освітні програми за допомогою технологій традиційного та дистанційного навчання (рис.3.3). Центр надає освітні послуги для широких верств населення, молоді і представників навчальних закладів.

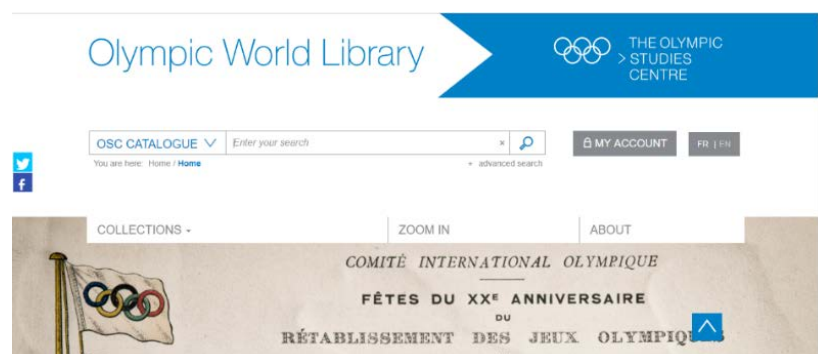


Рис. 3.3. Офіційний сайт Міжнародного центру олімпійських досліджень (Швейцарія)

У Центрі зберігаються архіви олімпійського руху, починаючи з 1886 р. Фонд аудіо- та відеоматеріалів налічує понад 17 500 фільмів, починаючи з Ігор I Олімпіади. Фототека зберігає близько 410 000 документів. У фондах бібліотеки зберігається понад 18 500 книг і 250 періодичних видань [283].

Важливими підрозділами Центру є секції технічного забезпечення олімпійської освіти, що також працюють на базі Олімпійського музею та надають можливість користування ресурсами Центру в режимі онлайн та оффлайн. До ресурсів Олімпійської міжнародної бібліотеки, яка надає можливість користуватися фондом безкоштовно, входять:

- усі офіційні публікації МОК від часу його створення в 1894 році;
- історичні архіви МОК з 1894 року;
- офіційні публікації та звіти Організаційних комітетів Олімпійських ігор;
- офіційні заявки міст-кандидатів на проведення Ігор Олімпіад, зимових Олімпійських ігор та Юнацьких Олімпійських ігор;
- публікації Міжнародних федерацій з видів спорту та національних олімпійських комітетів щодо участі команд в Олімпійських іграх;

- академічні статті, книги та дисертації з різних аспектів олімпійського спорту;
- електронні книги та журнали, в яких висвітлюються питання олімпійського спорту;
- підсумкові звіти науковців, які проводили дослідження за грантовими програмами від ЦОД;
- довідкові документи та інформаційні таблиці з усіх основних тем, пов'язаних з Олімпійськими іграми та олімпійським рухом.

Всесвітній центр спортивних та олімпійських досліджень координує діяльність інших центрів, закладів освіти та виступає ініціатором проведення наукових заходів (конференцій, конгресів, симпозіумів). Так, на базі Центру у 2019 р. було проведено низку онлайн конференцій, присвячених сталому розвитку олімпійського руху, поширенню олімпійських цінностей тощо.

Крім Центру олімпійських досліджень у Швейцарії успішно діють Центр олімпійських досліджень Німецького спортивного університету в Кельні, Вищий інститут олімпійських досліджень Пекінського спортивного університету (Китайська Народна Республіка), Центр олімпійських досліджень та освіти Університету Цукуби (Японія), Міжнародний центр олімпійських досліджень і освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України, Аргентинський центр олімпійських досліджень, Італійський спортивний центр олімпійських досліджень та ін. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Центри олімпійських досліджень та освіти, що офіційно визнані МОК

№	Країна	Назва Центру	Установа	Рік заснування
<i>Європа</i>				
1.	Бельгія	Центр олімпійських досліджень ім. А. де Байє-Латура та Ж.Рогге	Католицький університет Левена	2008
2.	Іспанія	Центр олімпійських та спортивних досліджень	Автономний університет Барселони	1989
3.		Центр олімпійських досліджень	Католицький університет Сан-Антоніо де Мурсія, Факультет спорту	2001
4.		Центр олімпійських досліджень	Університет Сантьяго де Компостела	2002

Продовження табл. 3.1

5.		Центр олімпійських досліджень	Автономний університет Мадрида, Факультет підготовки та виховання вчителів, Кафедра фізичного виховання, спорту та моторики людини	2005
6.		Центр олімпійських досліджень	Університет Віго, Факультет освіти і спорту	2007
7.		Центр олімпійських досліджень ім. Хуана Антоніо Самаранча	Олімпійський фонд Барселони	2011
8.		Центр олімпійських досліджень	Університет Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія, Факультет наук з фізичної активності та спорту	2011
9.		Центр олімпійських досліджень	Університет Наварри	2011
10.		Центр олімпійських досліджень	Університет Жирони, Кафедра спорту та фізичного виховання	2014
11.	Ізраїль	Центр олімпійських досліджень	Академічний коледж у Вінгете	2014
12.	Італія	Дослідницька обсерваторія Олімпійських ігор та мегаподій	Туринський університет, Міжвідомчий дослідницький центр міських досліджень та подій	2001
13.	Нідерланди	Мережа Центрів олімпійських досліджень Нідерландів	Інститут Мульє	2014
14.	Німеччина	Віллібальдський науково-дослідний інститут Гебхардта	Університет Мюнстера, Інститут спорту і фізичної культури	1992
15.	Німеччина	Центр олімпійських досліджень	Німецький спортивний університет в Кельні	2005
16.	Норвегія	Центр олімпійських та паралімпійських досліджень Ліллекхаммера	Університет прикладних наук Норвегії	2018
17.	Російська федерація	Російський міжнародний олімпійський університет		2010
18.	Україна	Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти	Національний університет фізичного виховання та спорту України	1992
19.	Франція	Центр Університету Олімпійських досліджень та освіти	Університет Франш-Конте	2019
20.		Французький центр олімпійських досліджень	Національна олімпійська академія Франції	2010

Продовження табл. 3.1

№	Країна	Назва Центру	Установа	Рік заснування
21.	Швейцарія	Міжнародна академія спортивних наук та технологій	Університет Лозани	2000
22.		Центр олімпійських досліджень	Університет Лозани, Факультет соціальних та політичних наук	2015
Азія				
23.	Китай	Вищий інститут олімпійських досліджень	Пекінській спортивний університет	1994
24.		Гуманістичний Центр олімпійських досліджень	Китайський університет Женьмін	2000
25.		Центр олімпійських досліджень	Наньтунський університет Коледж спортивних наук	2014
26.		Пекінський інститут міжнародних олімпійських досліджень	Столичний університет фізичного виховання і спорту	2019
27.	Республіка	Центр олімпійських досліджень	Канвонський національний університет	2015
28.	Корея	Корейський інститут олімпійських досліджень	Корейський національний спортивний університет	2018
29.	Японія	Центр олімпійських досліджень та освіти	Університет Цукуби	2010
Америка				
30.	Аргентина	ЦОД	Національний Університет Літораль	2016
31.	Бразилія	ЦОД	Федеральний університет Еспіріту-Санту	2006
32.	Бразилія	Дослідницька олімпійська група	Державний університет Ріо-де-Жанейро	2014
33.	Бразилія	Освітньо-дослідницька олімпійська група	Папський католицький університет Ріо-Гранде-ду-Сулу	2002
34.	Канада	Міжнародний центр олімпійських досліджень	Університет Західного Онтаріо	1989
35.	Мексика	Центр олімпійських досліджень	Автономний університет Західної Європи	2013
36.	США	Центр олімпізму та розвитку	Університет Брауна, Стипендіальна програма Ройса для розвитку спорту та суспільства	2010
37.		Інститут олімпійських досліджень	Техаський університет в Остіні, Кафедра кінезіології та медичної освіти, Центр фізичної культури та спорту ім. Г.Дж. Лютчера	2011
38.		Центр соціокультурного спорту та олімпійських досліджень	Каліфорнійський державний університет, Фуллертон, Коледж охорони здоров'я та розвитку людини, кафедра кінезіології	2014

Продовження табл. 3.1

39.	Чилі	Дослідницька група і олімпійських соціальних наук	Університет Чилі Консепсьоні, факультет фізичної культури	2009
<i>Австралія</i>				
40.	Австралія	Австралійський Центр олімпійських досліджень	Технологічний університет Сіднея	2005
41.		Квінслендський Центр олімпійських досліджень	Університет Квінсленда, школа руху і харчування людини	2000
42.	Нова Зеландія	Центр олімпійських досліджень Нової Зеландії	Кентерберійський університет, Школа наук про здоров'я Коледж освіти, охорони здоров'я та розвитку людини	2007
43.	Фіджі	Спортивно-інформаційний центр спорту Океанії	Південнотихоокеанський університет	1997
<i>Африка</i>				
44.	Південна Африка	Центр олімпійських досліджень Йоганнесбургу	Університет Йоганнесбургу, Факультет наук про здоров'я	2014
45.		Африканський центр олімпійських досліджень	Асоціація національних олімпійських академій Африки	2016

(Джерело: Міжнародний центр олімпійських досліджень, Швейцарія [283])

Система олімпійської освіти має багаторівневу та розгалужену структуру. Невід'ємною складовою частиною олімпійського руху є центри олімпійських досліджень та освіти, кожен з яких має свою специфіку та спрямованість інформаційного забезпечення сфери олімпійського спорту, особливості застосування дистанційних технологій навчання та створення інформаційних освітніх web-ресурсів.

3.2. Система дистанційного навчання в Центрах олімпійських досліджень та освіти

Методична система навчання як сукупність п'яти ієрархічних взаємозв'язаних компонентів: цілей, змісту, методів, засобів і організаційних форм навчання (рис. 3.4) за умов розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій змінює свою структуру і стає «відкритою» системою з розмитими межами і нечітко визначеними елементами [135]. Відкритість

методичної системи проявляється у сильному впливі соціальних, освітніх і технологічних передумов на функціонування її компонентів.

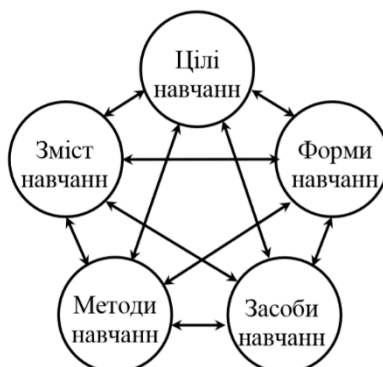


Рис. 3.4. Структура методичної системи навчання (за А. Пшикало [175])

Цілі навчання – вміння застосовувати знання, оскільки останні ніколи не існують самі по собі, а завжди є елементами якоїсь діяльності [135].

Зміст навчання у широкому розумінні – структура, зміст і обсяг навчального матеріалу, засвоєння якого забезпечує особі, що навчається, можливість здобуття освіти. Якщо мова йде про професійну або вищу освіту, то й здобуття певної кваліфікації [135]. Зміст навчання у вузькому розумінні (на рівні навчального предмету) – система знань з певної наукової галузі, практичних вмінь і навичок та способів діяльності, якими повинен оволодіти студент у процесі навчання [135].

Методи навчання – це способи взаємопов’язаної діяльності викладача і студентів з метою озброєння студентів знаннями, уміннями і навичками, їх виховання і загального розвитку в процесі навчання [2].

Засоби навчання – матеріальні й ідеальні об’єкти, які використовуються в освітньому процесі як носії відомостей (інформаційних ресурсів) та інструменти діяльності тьютора (викладача) й користувачів (студентів, учнів), що застосовуються ними як окремо, так і спільно [135].

Форми організації навчання – це особливі форми об’єднання студентів для занять, які організовує викладач, у процесі яких і здійснюється навчально-пізнавальна діяльність [153].

Зважаючи на те, що центри олімпійських досліджень та освіти є одними з

установ, які реалізують завдання олімпійської освіти, що являє собою педагогічну діяльність, вона здійснюється відповідно до загальноприйнятої структури методичної системи навчання.

Ефективними формами впровадження олімпійської освіти є: інтеграція різних питань історії і сьогодення олімпійського спорту в навчальні дисципліни гуманітарного і природничого циклів, а також дисциплін, що відносяться до культури і мистецтва та соціально-поведінкових наук; проведення науково-дослідної роботи з питань олімпійського спорту, організація роботи олімпійських музеїв, олімпійських галерей, кабінетів олімпійської освіти, організація спортивно-масової роботи з використанням олімпійських ритуалів і символіки. Дослідження дозволили виявити, що серед інших форм олімпійської освіти важливе місце на сучасному етапі розвитку суспільства належить технологіям дистанційного навчання.

Проведений організаційний і компаративний аналіз дозволив нам сформулювати визначення поняття «дистанційне навчання» стосовно системи олімпійської освіти».

Дистанційне навчання в системі олімпійської освіти – це сукупність взаємопов'язаних компонентів, де основними засобами управління освітньою діяльністю і навчанням є програмно-апаратні засоби, що функціонують на базі інформаційно-комунікаційних технологій, комунікаційних систем та мереж, і використовуються в освітньому процесі віддалених один від одного користувачів під керівництвом тьютора [15].

Дистанційне навчання в системі олімпійської освіти базується на специфічно значимих для нього вихідних положеннях:

- 1) дистанційне навчання розвивається як елемент освітніх технологій в олімпійському спорті, що впроваджують заклади вищої освіти у галузі ФКіС і центри олімпійських досліджень та освіти;

- 2) навчання з використанням дистанційних технологій пов'язане зі створенням, опрацюванням і передачею інформаційних освітніх і наукових ресурсів, а також їх ефективним використанням;

3) розвиток дистанційного навчання в системі олімпійської освіти передбачає відповідне програмно-технічне забезпечення, яке ґрунтується на:

- комп'ютеризації усіх підрозділів ЦОДО;
- організації налагодженої роботи локальної мережі ЦОДО (адміністрування, централізована підтримка її робочого стану на програмному й апаратному рівнях);
- централізованій координації роботи серверів ЦОДО та їх адмініструванні;
- обґрунтованому виборі програмного забезпечення для створення інформаційних освітніх web-ресурсів, електронних навчальних курсів та організації доступу до них через систему підтримки дистанційного навчання ЦОДО;
- авторизованому доступі користувачів до інформаційних ресурсів;
- телекомунікаційному зв'язку з регіональними ЦОДО для організації електронного листування, чатів, форумів, телеконференцій;

4) підготовка навчально-методичних матеріалів для навчання з використанням дистанційних технологій повинна здійснюватися відповідно до розроблених вимог.

Поставлені цілі і завдання передбачають розробку механізму впровадження дистанційних технологій в ЦОДО, який забезпечить їх широке впровадження в освітній процес на різних рівнях. З урахуванням цілей і принципів системного підходу до створення системи дистанційного навчання, її організаційної структури, що охоплює всі рівні освіти, а також вимоги МОН України до ЗВО щодо запровадження дистанційного навчання, розглянемо основні напрями розвитку цієї системи [129].

Організаційна структура системи дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти об'єднує всі складові системи дистанційної освіти і включає такі компоненти: нормативно-правовий, освітянський, організаційний, кадровий, матеріально-технічний і навчально-методичний (рис. 3.5) [113].

Розглянемо зміст зазначених структурно-функціональних компонентів системи дистанційного навчання у ЦОДО.

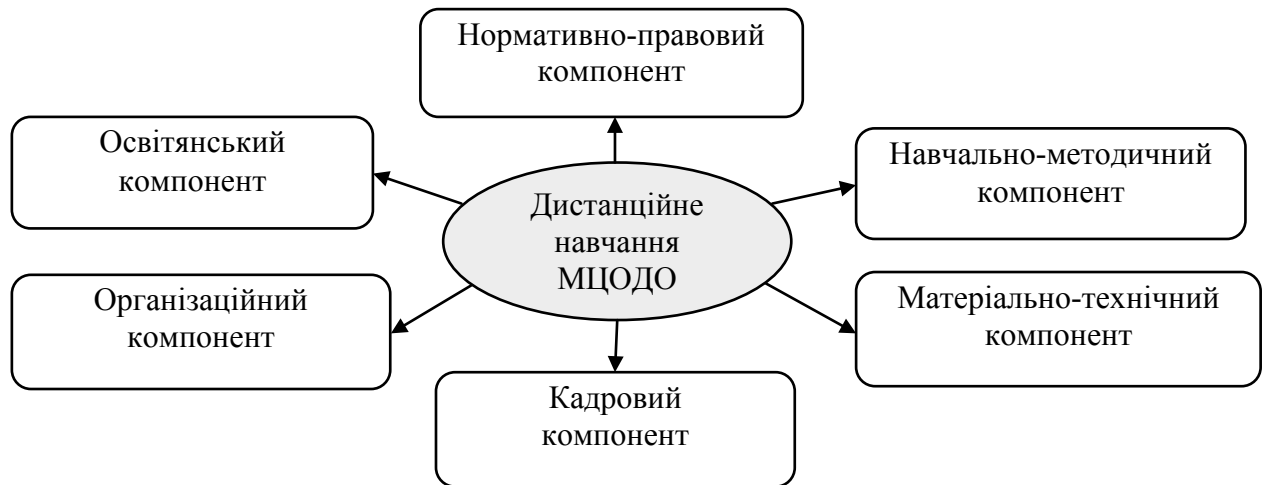


Рис. 3.5. Структурно-функціональні компоненти системи дистанційного навчання Центру олімпійських досліджень та освіти

Нормативно-правовий компонент. Діяльність ЦОДО у сфері дистанційного навчання має ґрунтуватися на чинному законодавстві України, має включати основні нормативні документи, що регулюють діяльність закладу вищої освіти, при якому функціонує ЦОДО, власне центру дистанційного навчання, викладачів і співробітників закладу освіти в галузі фізичної культури і спорту:

- «Статут закладу вищої освіти»;
- «Положення про дистанційне навчання у ЗВО»;
- «Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО»;
- «Програма розвитку і впровадження дистанційних технологій у ЗВО»;
- «Вимоги до курсів дистанційного навчання»;
- «Нормування роботи викладачів ЗВО у галузі дистанційного навчання»;
- «Положення про право власності та захист авторських прав у галузі дистанційного навчання» тощо.

2. *Освітнянський компонент* передбачає поступовий перехід від використання елементів дистанційного навчання для частини освітніх послуг і окремих дисциплін, до створення цілісних дистанційних курсів за напрямками і спеціальностями та організації повноцінного дистанційного навчання у ЗВО з

олімпійської освіти. Реалізація програми розвитку дистанційних технологій передбачає їх використання на всіх рівнях формальної, неформальної та інформальної освіти:

- у закладах загальної середньої освіти всіх форм власності і підпорядкування, в яких питання олімпійської освіти інтегруються в різні освітні предмети;
- у закладах вищої освіти під час навчання за спеціальністю «Олімпійський та професійний спорт»;
- під час підготовки абітурієнтів до вступу до ЗВО галузі фізичної культури і спорту;
- під час підготовки абітурієнтів до вступу до магістратури, аспірантури за спеціальністю «Олімпійський та професійний спорт»;
- при організації позааудиторної роботи студентів усіх форм навчання з наданням студентам комплекту спеціальних навчальних матеріалів для самостійної роботи (навчальні матеріали, виконані в твердих копіях, в електронному вигляді, на аудіо- і відеодисках);
- під час участь у освітніх програмах, відкритих курсах, що пропонуються як у ЦОДО, так і в інших ЗВО України та за кордоном;
- у процесі навчання студентів за індивідуальним планом;
- у процесі навчання іноземних громадян і громадян України, що перебувають за кордоном;
- у процесі навчання молоді з обмеженими можливостями та осіб, які перебувають на довготривалому лікуванні;
- під час навчання громадян у місцях позбавлення волі;
- у процесі післядипломної професійної освіти;
- в аспірантурі та докторантурі ЗВО за спеціальністю «017 – Олімпійський та професійний спорт»;
- у процесі підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу ЗВО.

Організаційний компонент передбачає створення відповідної системи управління, функціонування якої має ґрунтуватися на таких положеннях:

- загальне керівництво дистанційного навчання здійснює ректорат, деканати факультетів, керівники відокремлених підрозділів ЗВО;
- безпосереднє керівництво й управління покладається на Центр дистанційного навчання (ЦДН);
- система дистанційного навчання складається з ЦДН у ЦОДО на базі ЗВО і регіональних ЦОДО;

ЦДН залучає фахівців сфери дистанційного навчання до роботи і координує їх діяльність, забезпечуючи однаковий підхід до формування навчальних інформаційних ресурсів і визнання їх курсами дистанційного навчання, що відповідають освітнім стандартам. Дистанційні технології реалізуються в спільній діяльності кафедр, факультетів, інститутів, центру дистанційного навчання ЗВО, осіб відповідальних, за інформатизацію структурних підрозділів, викладачів і студентів різних форм навчання.

4. *Кадровий компонент.* Використання дистанційних технологій у ЦОДО потребує спеціальної інформаційно-комп'ютерної підготовки користувачів (тьюторів, викладачів, студентів тощо). При використанні дистанційних технологій викладач-розробник дистанційного курсу виконує функції координатора процесу, коригує зміст і структуру дистанційного курсу, здійснює консультування, контроль тощо. Викладач-тьютор безпосередньо організовує процес дистанційного навчання з олімпійської освіти.

5. *Матеріально-технічний компонент* спрямований на створення та розвиток потужної корпоративної комп'ютерної мережі із регіональними ЦОДО та ЗВО у галузі ФКіС. Для цього необхідно удосконалити роботу комп'ютерної мережі шляхом впровадження Wi-Fi-технологій, через яку забезпечується доступ до інформаційних ресурсів у мережі Інтернет та на серверах ЦОДО та ЗВО.

Для створення електронних навчальних курсів, відео-контенту, інших інформаційних ресурсів навчального призначення, а також для організації і впровадження різних моделей дистанційного навчання у ЦОДО, необхідно використовувати лише ліцензійне або вільно поширюване програмне забезпечення. З цією метою доцільно обрати одну з наявних платформ

дистанційного навчання, яка вже підтвердила свою ефективність на практиці, таку як Moodle.

6. Навчально-методичний компонент передбачає:

- широке використання інформаційних і дистанційних технологій у ЦОДО;
- постійне оновлення інформаційних ресурсів з олімпійської освіти та їх логічне групування за певною тематикою;
- забезпечення можливості академічної мобільності студентів та користування ресурсами ЦОДО під час виконання самостійної роботи;
- забезпечення студентів, які знаходяться на спортивних зборах, або на змаганнях, працюють і навчаються за індивідуальним планом, освітніми інформаційними ресурсами.

Дистанційні технології доцільно поєднувати з традиційними формами організації навчання: лекціями, семінарами, лабораторними, практичними та індивідуальними заняттями, консультаціями, самостійною роботою. Вибір конкретної дистанційної технології з олімпійської освіти залежить від напрямку підготовки і спеціальності здобувачів вищої та загальної середньої освіти.

Під час використання дистанційних технологій в освітньому процесі, на погляд І. Герасименко [30, 31], основною формою навчально-пізнавальної діяльності студентів є самостійна робота з навчальними інформаційними ресурсами, що передбачає при вивченні конкретної дисципліни проведення засобами автоматизованого тестування систематичних контрольних заходів:

- самотестування – проходження після кожної теми тесту, що включає в себе контрольні завдання із запропонованої теми, що дозволяє визначити рівень засвоєння навчального матеріалу;
- контрольне модульне тестування – проводиться після вивчення модуля. Успішне проходження дає змогу перейти до вивчення наступного модуля навчальної дисципліни, негативний результат проходження тестування зобов'язує користувача прослухати модуль додатково;
- підсумкове тестування – проводиться за матеріалами всього курсу.

Таким чином, впровадження дистанційних технологій у ЦОДО сприятиме

створенню умов для підвищення ефективності користування інформаційними ресурсами центру, формуванню інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, підготовці до вступу до ЗВО, навчанні та підвищенні кваліфікації, перепідготовці кадрів на основі впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних та психолого-педагогічних технологій навчання з олімпійської освіти.

3.3. Характеристика організаційно-управлінських моделей олімпійської освіти

Початок третього тисячоліття характеризується активними пошуками нових форм, технологій і засобів навчання. Уже нині інформаційні й комунікаційні технології становлять значну частину світового виробництва, що призводить до глобального перерозподілу як ринку праці, так і ринку освітніх послуг. Крім того, розвиток єдиного Європейського освітнього простору в межах Болонського процесу, істотно підвищує роль інформаційних і комунікаційних технологій в освіті, що зумовлено сучасною світовою тенденцією, створенням глобальних відкритих освітніх і наукових систем, які дають змогу, з одного боку, розвивати систему накопичення й поширення наукових знань, а з іншого, – забезпечувати доступ до різних інформаційних ресурсів широким верствам населення. Саме основою модернізації освіти є інформаційно-комунікаційні технології. Особливі надії педагогічні працівники покладають на дистанційну освіту, що швидко розвивається як у світі, так і в Україні [133].

Упровадження технологій дистанційного навчання в систему підготовки фахівців у галузі ФКиС потребує поглибленого вивчення розробки та аналізу нових освітніх програм. Фахівець в галузі ФКиС повинен вільно володіти сучасними інформаційними технологіями, постійно підвищувати і вдосконалювати свій професійний рівень. Набуття нових знань і навичок, практично корисних і тих, що застосовуються у роботі в епоху інформаційного суспільства значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному зростанню.

Вивчення стану організації олімпійської освіти в країнах світу дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі вона реалізується за трьома моделями: громадською, громадсько-державною і державною (рис. 3.6).



Рис. 3.6. Моделі реалізації олімпійської освіти

Громадська модель характеризується тим, що реалізацією олімпійської освіти опікуються громадські організації під егідою національного олімпійського комітету і/або національної олімпійської академії. В рамках цієї системи програми олімпійської освіти не є державними, тобто обов'язковими або рекомендованими державним органом для використання в навчальному процесі, і тому не забезпечують широкомасштабного залучення дітей до засвоєння олімпійських знань [97].

Громадсько-державна модель заснована на взаємодії державних органів освіти, органів управління фізичною культурою і спортом, національного олімпійського комітету та/або національної олімпійської академії. В рамках цієї моделі розглядаються два її види: контекстна та безпосередня.

Безпосередня громадсько-державна модель передбачає реалізацію олімпійської освіти в рамках теоретичного розділу шкільної програми з навчального предмета «Фізична культура».

Контекстна громадсько-державна модель передбачає передачу олімпійських знань у процесі викладання різних навчальних предметів, тобто через інтеграцію питань олімпійської тематики в навчальні програми з інших предметів, не порушуючи їх природну структуру [63, 64, 68].

Державна модель характеризується тим, що в закладах освіти реалізується олімпійська освіта через відповідні навчальні дисципліни, що входять до навчального плану, затвердженого державними органами освіти, і є обов'язковими для вивчення на всіх освітніх рівнях.

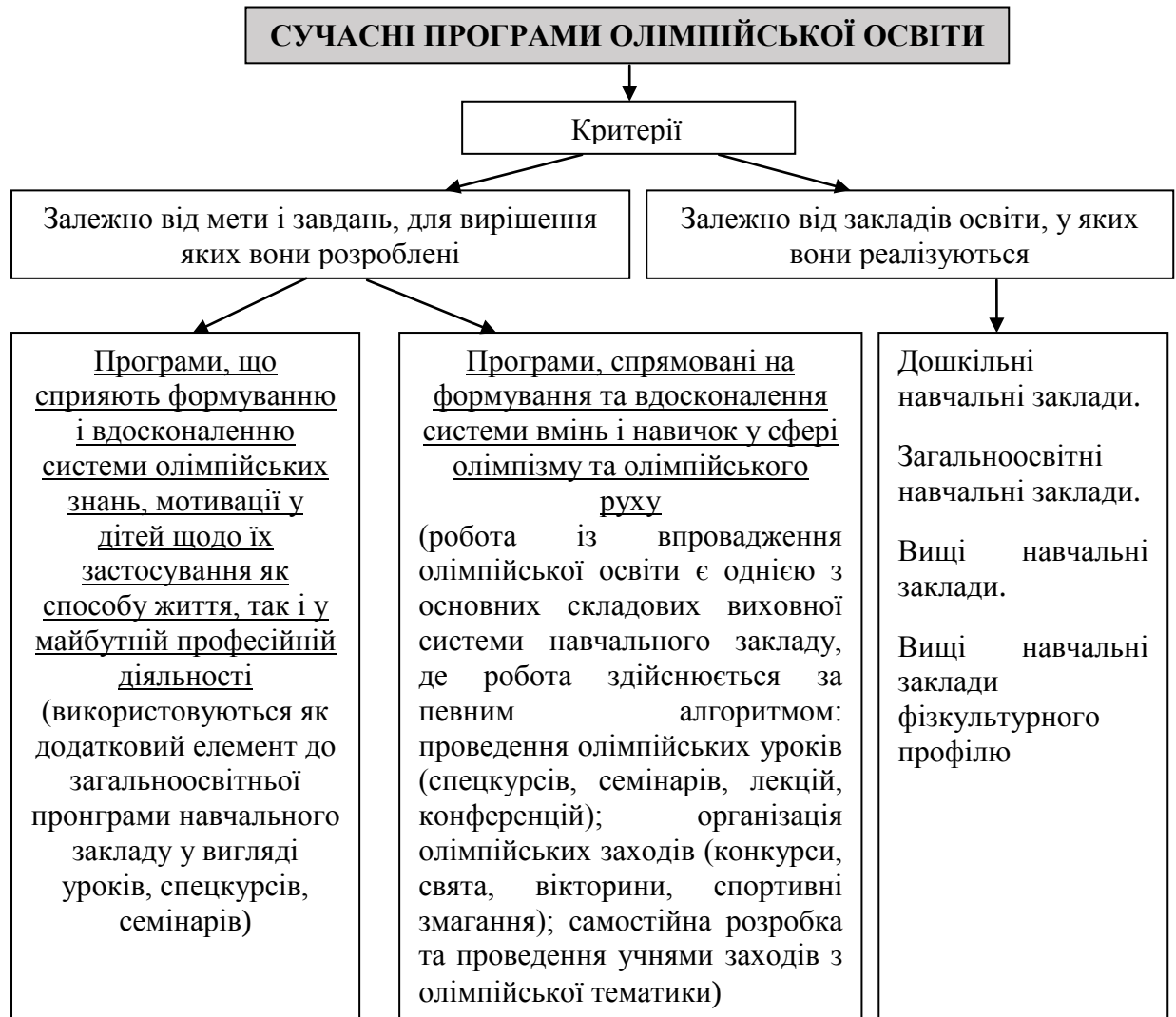


Рис. 3.7. Класифікація сучасних програм з олімпійської освіти
(за Г. Рагозіною [179])

Необхідно відмітити, що у більшості країн реалізація олімпійської освіти здійснюється за громадською моделлю.

Сучасні програми олімпійської освіти можна класифікувати за двома критеріями: 1) залежно від мети і завдань, для вирішення яких вони розроблені; 2) залежно від навчальних закладів, в яких вони реалізуються [176].

Класифікацію сучасних програм олімпійської освіти можна представити

такою схемою (рис. 3.7). Водночас, необхідно зазначити, що деякі програми є універсальними, і їх можна віднести як до першої так і до другої групи.

Ознайомившись з різноманітними системами, моделями, програмами олімпійської освіти, формами і методами її впровадження в різних країнах світу доходимо висновку, що національні моделі олімпійської освіти є частиною глобального простору олімпійського руху та освіти. У той же час їх структура, порядок функціонування повинні будуватись з акцентом на ментально-культурну своєрідність нації, виходячи з етносоціального, у тому числі педагогічного досвіду [176].

Під час теоретичного аналізу науково-методичної літератури нами було виявлено критерії класифікації моделей дистанційного навчання, які можуть бути впроваджені в систему олімпійської освіти (рис. 3.8).

I. Моделі за видом навчального матеріалу і технічних засобів передачі інформації (за А. Андрєєвим, В. Солдаткіним [2]):

1.1. *Консультаційна модель*. Ядро моделі – кількість і якість консультацій, які зумовлюють обсяг навчального матеріалу для самостійної роботи студента. Результати контролю оголошуються відразу або через 2-3 тижні за згодою педагога і з урахуванням індивідуального плану студента.

1.2. *Модель кореспонденції* (листування). За цією моделлю організація навчального процесу передбачає після оформлення необхідних документів видачу студенту пакету навчальних матеріалів, і прикріплення його до викладача, який буде консультувати і перевіряти контрольні роботи. Інформаційний обмін здійснюється поштою.



Рис. 3.8. Класифікації моделей дистанційного навчання в системі олімпійської освіти (за А. Андрєєвим, В. Солдаткіним [2])

1.3. *Модель регульованого самонавчання.* Стрижнева характеристика даної моделі – велика самостійність студента, його свобода у виборі засобів, методів і наявність у нього необхідного часу на підготовку з дисципліни. Навчання відбувається за допомогою завдань, запитань і навчального матеріалу. Допустима самооцінка студентом якості знань за допомогою тестових завдань.

1.4. *Модель кейс-технологій.* Передбачає вручення студенту після проходження ним настановних лекцій кейс-пакета навчальних матеріалів. На установчому занятті педагог інструктує студента щодо роботи з навчально-методичною літературою. Самостійна робота є основою освітньої діяльності за даною моделлю.

Як зазначає, М. Вайндорф-Сисоєва, В. Шитова [22] є два види даної

технології з застосуванням веб-сайту (системи дистанційного навчання) для розміщення набору навчально-методичних матеріалів і без нього. Якщо не планується її використання, безумовно, ефективність впровадження дистанційного навчання буде невисокою, тому що не передбачено зворотний зв'язок учасників навчального процесу. Студент, отримавши навчальний матеріал, вивчає все самостійно. При такій моделі можливе створення кейсів і розсилка їх через електронну пошту, спілкування по телефону та електронною поштою.

1.5. *Радіотелевізійна модель*. Забезпечує доставку студенту навчальної інформації по телебаченню, радіо, радіотрансляційних мережах. Вона передбачає лекції по радіо, телебаченню тощо.

1.6. *Модель мережевого навчання*. Реалізується, насамперед, через Інтернет. Інформація про кафедру, дисципліни і порядок навчання розташовується на сайті сервера закладу освіти. Студент отримує пароль для самостійного доступу до навчальної інформації і координати педагога для індивідуального консультування та проходження тестування. Спілкування відбувається по електронній пошті [2].

II. Моделі за видами засобів прийняття і передачі інформації (за Дж. Тейлор [289]):

2.1. *Кореспондентська модель* – заснована на використанні друкованих матеріалів.

2.2. *Мультимедійна модель* – здійснюється шляхом використання друкованих матеріалів, аудіо касет, відеокасет, комп'ютерного навчання.

2.3. *Модель теленавчання* – базується на застосуванні телесистем для забезпечення можливостей синхронної комунікації. Включає в себе: відеоконференцію, аудіо-телеконференцію, аудіографічний зв'язок, телетрансляцію тощо.

2.4. *Модель Інтернет-навчання* – здійснюється через різноманіття засобів комунікації та подання навчального змісту, пропонованого світовими мережами. Включає в себе: інтерактивну мультимедіа в діалоговому режимі, Інтернет доступ до WEB-ресурсів, комп'ютерний зв'язок.

2.5. *Інтелектуальна модель навчання* – включає в себе: інтерактивну мультимедіа в діалоговому режимі, Інтернет доступ до WEB-ресурсів,

комп'ютерний зв'язок з автоматизованою системою відповіді [289].

III. Моделі за видами освітніх інституцій (за Є. Полат [170]). Основні положення даної моделі:

- *навчання орієнтоване в залежності від університетських вимог*, призначене студентам, які з різних причин не можуть відвідувати денні навчальні школи;

- *університетське навчання* (на базі одного університету). Включає в себе цілу систему навчання студентів, які навчаються на відстані заочно або дистанційно на основі інформаційних технологій і комп'ютерних телекомунікаційних систем;

- *співпраця декількох освітніх інституцій*, що беруть участь у створенні навчальних програм для заочного або дистанційного навчання: навчання в спеціалізованих освітніх інституціях; автономні навчальні системи. Навчання проводиться за допомогою теле-радіо-програм, компакт-дисків, а також додаткових друкованих матеріалів;

- *неформально інтегроване* дистанційне навчання на основі мультимедійних програм. Це програми самоосвіти, для аудиторії людей, які з будь-яких причин не змогли закінчити свою освіту.

IV. Моделі за принципом організації дистанційна освіта (за Т. Вороніною, В. Кашициною, О. Молчановою [43]):

- *традиційне заочне навчання*;
- *відкрита освіта*;
- *телеосвіта*;
- *віртуальні навчальні зали та віртуальні університети*.

V. Моделі за видами організації навчального процесу:

5.1. *Модель розсіяних навчальних залів*. Ця модель ґрунтується на організації навчального процесу в реальному часі. Заняття проводяться з одночасно «віддаленими» студентами, за допомогою інтерактивних телекомунікацій, відеоконференцій. Застосування моделі передбачає знаходження тих, хто навчається, у певний зафіксований час перед своїми комп'ютерами або в

аудиторіях, обладнаних засобами для відеоконференцій.

5.2. *Модель самостійної роботи учнів* (незалежне навчання). Ця модель передбачає самостійну роботу в асинхронному режимі. Учні забезпечуються всіма необхідними методичними та навчальними матеріалами, а також детально розробленими навчальними програмами. В учнів є можливість встановлювати контакт з консультантом (викладачем), який відповідає на поставлені запитання, оцінює їхню роботу. Контакти можна здійснювати через: телефон, голосову пошту, телеконференції, електронну пошту або звичайну пошту.

5.3. *Модель відкритої освіти* передбачає використання традиційних друкованих матеріалів, а також інших засобів навчання (відеозапис), які забезпечать студентам можливість працювати з індивідуальним освітнім темпом. Для групової роботи з учнями при цій моделі необхідно застосування інтерактивних телекомунікаційних технологій.

На підставі аналізу сайтів ЦОД та освіти в різних країнах і методу компаративного аналізу наведемо загальне уявлення про моделі дистанційного навчання в освітньому просторі. Відповідно до задач дослідження нас найбільше цікавлять дві моделі: мультимедійні і мережеві технології. На підставі вивчених матеріалів були виявлені особливості кожної з моделей дистанційного навчання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Характеристика моделей дистанційного навчання в
Центрах олімпійських досліджень та освіти**

Модель ДН	Засоби навчання	Засоби дидактичної взаємодії	Форми занять
Мультимедійні технології	- мультимедійні презентації лекцій з історії і сьогодення олімпійського спорту; - електронні навчальні посібники; - відеоматеріали для самостійної роботи	Очно або через інтернет (смартфон, ПК, електронна пошта)	Установчі заняття, лекції, семінари, самостійна робота

Продовження табл. 3.2

Мережеві технології	- авторський онлайн курс з олімпійської освіти; - відеоматеріали до лекційних та практичних занять; - електронні навчальні посібники; - онлайн тестування та запитання для самоконтролю	Мережеві відео-конференції і дискусії, електронна пошта	Онлайн-семінари, лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота
---------------------	--	---	---

Таким чином, на підставі інформації, наданої в табл. 3.2 можна побачити відмінності двох моделей дистанційного навчання. Якщо мультимедійні технології припускають зустріч користувачів ЦОДО з тьютором, очну передачу матеріалів, то мережеві технології такого не передбачають, а взаємодія тьютора та користувача ресурсів ЦОДО проходить в мережі Інтернет, що безумовно вимагає створення відповідного інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти.

3.4. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти

В Україні та багатьох інших країнах дистанційна форма навчання в галузі ФКіС, та зокрема олімпійській освіті, до недавнього часу не застосовувалась в широкому масштабі через низку об'єктивних причин – в основному через недостатність розвитку та широкого розповсюдження новітніх інформаційних технологій. Сьогодні, завдяки наявності на ринку програмного забезпечення потужних засобів розробки систем підтримки дистанційного навчання, створено технічні передумови для створення у ЗВО інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання.

Інформаційно-освітнє середовище – це система інформаційних освітніх ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій, яка забезпечує взаємозв'язок учасників освітнього процесу і спрямована на досягнення максимальної якості підготовки фахівців [27].

У свою чергу модель – це штучно створений об’єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який будучи подібний до досліджуваного об’єкта (або явища), відображає і відтворює в більш простому і узагальненому вбгляді структуру, властивості, взаємозв’язки і відносини між елементами цього об’єкту [233]. Для структурно-функціональної моделі основним є поняття функції (від лат. *functio* – виконання, здійснення), що розглядається як діяльність, обов’язок, робота; зовнішній прояв властивостей будь-якого об’єкта в даній системі взаємодій [134].

Визначення структурно-функціональних компонентів дистанційного навчання надало можливість розробити модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ в його єдності і закономірності (рис. 3.9). Основними складовими цього середовища є такі підсистеми:

1. Сфера зовнішнього впливу формується організаціями міжнародного та національного рівнів. Так, на міжнародному рівні МЦОДО співпрацює з МОК, МОА, Олімпійським музеєм, міжнародними громадськими і спортивними організаціями, спортивними асоціаціями; на національному рівні – з НОК України, федераціями з видів спорту, ОАУ, закладами вищої освіти у сфері фізичної культури і спорту, закладами загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти.

Впровадження дистанційних технологій в діяльність Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти безпосередньо залежить від закладу вищої освіти, до якого він належить. В рамках дисертаційного дослідження нами було досліджено МЦОДО Національного університету фізичного виховання і спорту України, та зокрема Навчально-науковий інститут олімпійський інститут, Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, навчально-методичний відділ та факультети університету.

2. До сфери внутрішнього впливу входять дві підсистеми:

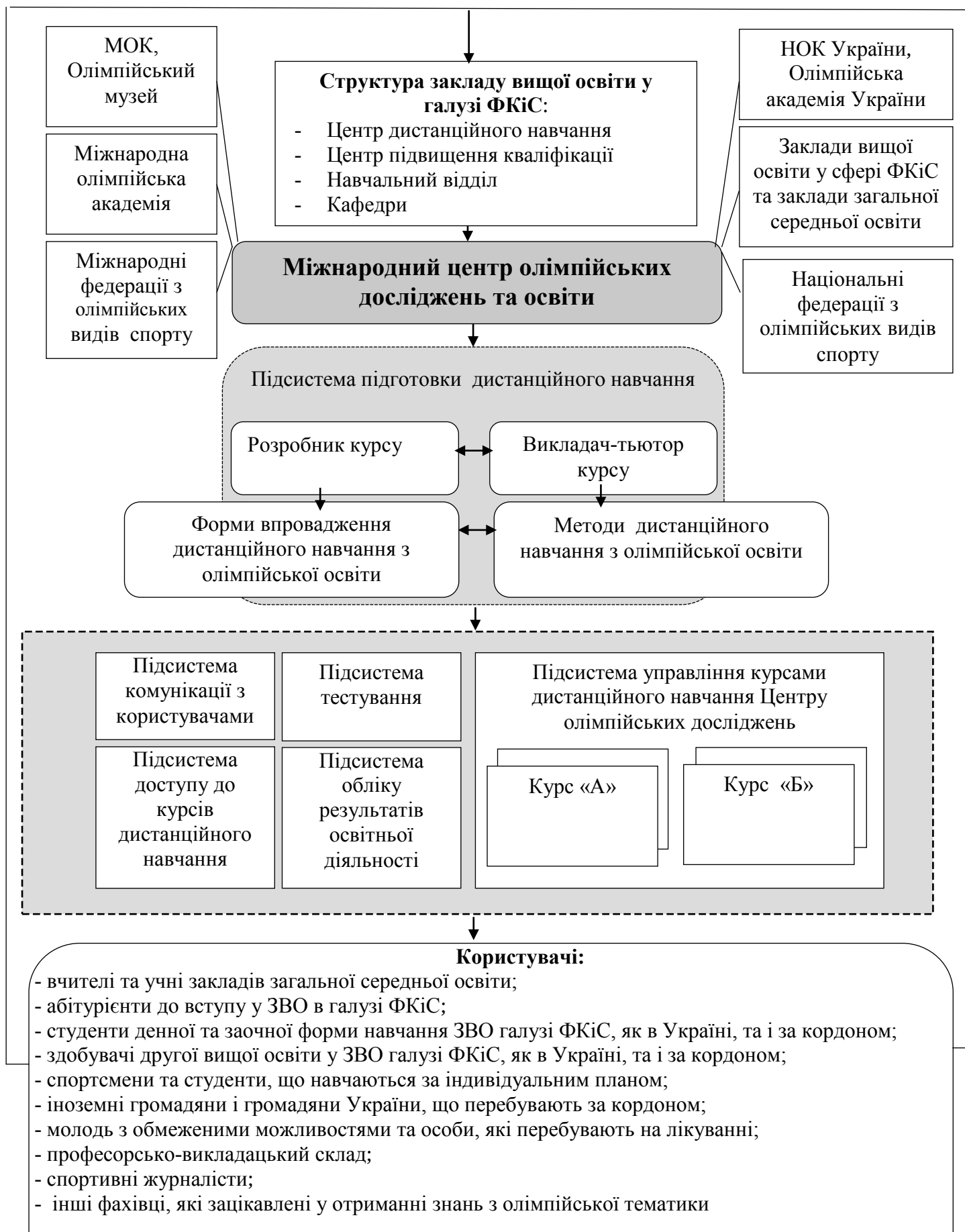


Рис. 3.9. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання
Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти

2.1. Підсистема підготовки дистанційного навчання, яку забезпечують розробники / автори курсів дистанційного навчання з олімпійської освіти та викладачі-тьютори, які ведуть курси та впроваджують різноманітні технології дистанційної освіти завдяки використанню основних форм і методів дистанційного навчання з олімпійської освіти.

2.2. Підсистеми комунікації з користувачами, доступу до курсів дистанційного навчання, тестування, обліку результатів навчальної діяльності студентів та управління курсами дистанційного навчання.

Курс дистанційного навчання з олімпійської освіти – це інформаційна система для опанування окремими освітніми ресурсами з історії і сьогодення олімпійського спорту за допомогою опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі з використанням сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ не тільки надає користувачам доступ до освітніх ресурсів, але й забезпечує їх можливість віддаленого спілкування з тьютором, з тим щоб вони мали можливість ставити тьютору запитання, оперативно отримувати коментарі від нього, а також спілкуватися з іншими користувачами, які вивчають той самий курс. Ступінь ефективності використання дистанційних технологій визначається можливостями введення, редагування, компонування освітнього матеріалу, включаючи сучасні засоби мультимедіа та гіпертекст, різновидами завдань і тестів, зручністю інтерфейсу для користувача.

У результаті експертного опитування було встановлено, що дистанційні технології у МЦОДО НУФВСУ включають:

- авторський курс з олімпійської освіти;
- електронні навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху;
- література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти;
- відео-лекції з окремих тем історії і сьогодення олімпійського спорту;

- лекції у форматі Power Point;
- теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль);
- відео-презентації та ілюстративний матеріал з різних аспектів олімпійського спорту;
- інтерактивне спілкування з фахівцями Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE);
- участь у вебінарах (інтернет-семінарах), темою яких є різні напрями олімпійського спорту та олімпійської освіти.

За результатом соціологічного опитування професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти галузі ФКіС (n – 49) та викладачів ЗЗСО2 (n – 133) було визначено ступінь використання дистанційних технологій у МЦОДО НУФВСУ. Порівняльна характеристика відповідей респондентів представлена на рис. 3.10. Так, більшість користувачів відзначили інтерактивне спілкування з фахівцями Центру та участь у вебінарах з олімпійської тематики як найбільш пріоритетні – відповідно 83% (науковці та професорсько-викладацький склад ЗВО) та 77% (викладачі шкіл), сприяє підвищенню якості освітнього процесу представлені у Центрі відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики (відповідно 74% та 69%).

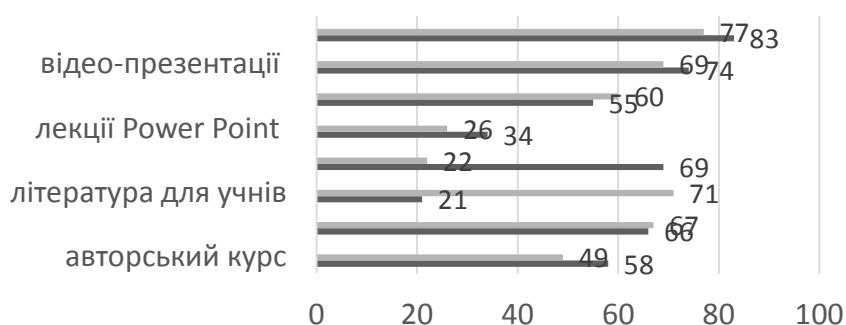


Рис. 3.10. Технології дистанційного навчання у МЦОДО НУФВСУ:

- - викладачі закладу вищої освіти;
- - викладачі закладу загальної середньої освіти

У результаті проведених досліджень І. Герасименко [31] було встановлено, що використання дистанційних технологій забезпечує закладу вищої освіти галузі ФКіС:

- зниження витрат на проведення навчання (відсутні витрати на оренду приміщень, проїзд до місця навчання слухачів та викладачів тощо);
- створення умов для проведення навчання для великої кількості користувачів;
- підвищення якості навчання за рахунок використання сучасних ІКТ, засобів електронних бібліотек, збільшення обсягу самостійної роботи тощо;
- створення єдиного інформаційного освітнього середовища закладу вищої освіти.

Згідно звіту про стан розвитку дистанційного навчання в Україні лише невеликий відсоток ЗВО розробляють власні платформи для дистанційного навчання або використовують комерційні розробки, а більшість ЗВО використовує безкоштовні та вільнопоширювані платформи [139]. Питання переходу ЗВО на вільне програмне забезпечення в останній час усе частіше обговорюється як у колах користувачів, так і на рівні виконавчої та законодавчої влади. Адже відкриті програмні продукти передбачають вільний доступ до вихідного коду. Крім того, з урахуванням посилення ситуації з контролю за ліцензійною чистотою використання програмного забезпечення у ЗВО, завдання переходу на ліцензійне програмне забезпечення, яке не потребує істотних фінансових вкладень і має достатню функціональність, стає все більш актуальним.

Розглянемо проблеми створення і використання системи дистанційного навчання у ЗВО на базі модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle.

Moodle (англ. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – є вільно поширюваною системою управління навчальним контентом. У табл. 3.3 наведено статистику використання системи Moodle в світі. Станом на серпень 2019 року 229 із 261 країни (82 %) використовують платформу Moodle [163].

Адже система орієнтована, передусім, на організацію взаємодії між викладачем і студентами у процесі навчання, а тому є зручною в користуванні.

Система Moodle відповідає всім основним критеріям, що висуваються до систем дистанційного навчання, зокрема таким як: функціональність, надійність, стабільність, модульність. Крім того, система Moodle має такі характеристики:

- сама система безкоштовна, витрати на її впровадження, розробку курсів і супровід – мінімальні;
- відсутні обмеження за кількістю ліцензій на слухачів (студентів);
- наявні вбудовані засоби розробки та редагування навчального контенту, інтеграції освітніх матеріалів різного призначення;
- підтримка міжнародного стандарту SCORM (Sharable Content Object Reference Model) – основи обміну електронними курсами, що забезпечує перенесення ресурсів до інших систем;
- наявна системи перевірки та оцінювання знань слухачів у режимі online (тести, завдання, контроль активності на форумах);
- зручність і простота використання та навігації.

Таблиця 3.3

Статистика використання системи Moodle у світі [163]

Параметр	2014 р.	2019 р.
Зареєстровані сайти	85.505	160.000
Країни	240	229
Курси	8.297.971	18.000.000
Користувачі	77.374.409	157.000.000
Контингент слухачів	125.229.397	734.000.000
Повідомлень на форумі	140.510.741	323.000.000
Ресурси	73.329.509	159.000.000
Тестові питання	236.002.316	1.589.000.000

Система управління освітнім контентом Moodle надає можливість ЦОДО:

- реалізувати модульну організацію освітнього процесу за вимогами Болонської декларації;
- реалізувати повнокомплектне науково-методичне забезпечення дисциплін;

- створити Internet-середовище для дистанційної форми навчання;
- забезпечити оперативний контроль навчального процесу;
- інтегруватися ЗВО до європейського і світового науково-освітнього простору;
- включити ЗВО до світового реєстру власників дистанційних форм організації навчально-методичного процесу [195].

Експерти [195, 198] виявили можливості та переваги, що надає застосування системи Moodle учасникам навчального процесу:

викладачу:

- мати у структурованій формі навчально-методичне забезпечення дисципліни;
- мати зручний інструмент для обліку та контролю навчальної діяльності студентів:
- встановлювати потрібні терміни виконання студентами завдань;
- мати програмне забезпечення, що задовольняє європейські стандарти з організації навчального процесу за модульною системою відповідно до Болонської декларації;
- використовувати текстові, графічні, аудіо- та відео-матеріали при організації навчального процесу;
- бути включеним до Європейського реєстру власників авторських курсів;
- швидко і зручно змінювати, розширювати, доповнювати та корегувати навчально-методичні матеріали дисципліни;
- організовувати автоматизований контроль знань студентів у закритій формі, застосовуючи різні за типом запитання;
- мати автоматизовану систему рейтингового оцінювання самостійної роботи студентів;
- залучати студентів до формування навчально-методичних матеріалів з дисципліни;
- мати програмне забезпечення, що захищене від несанкціонованого доступу, змін та пошкодження (знищення);
- мати програмне забезпечення для створення науково-методичних розробок за власним вибором, послідовністю та темпом;

студенту:

- мати доступ до логічно структурованого та укомплектованого навчально-методичного матеріалу, що покращує умови для самостійного опанування змісту дисциплін;
- мати засоби для самотестування і виконання завдань та їх оцінювання незалежно від людського фактору (викладача);
- особиста участь та допомога викладачу з комп'ютерного забезпечення навчального процесу;
- брати реальну участь у науково-методичній роботі кафедр;
- розширений доступ до Інтернет-ресурсів;
- можливість дистанційно опановувати навчальний матеріал;
- достроково складати заліково-екзаменаційну сесію.

Кожен з вище зазначених аспектів містить різні засоби та ресурси для їх реалізації. При цьому вони тісно пов'язані між собою, та залежать один від одного. Детальна структура управління середовищем на базі системи Moodle описана в роботі О. Смирнової-Трибульської [198] і схематично представлена на рис. 3.11.



Рис. 3.11. Спіраль навчання і компоненти системи Moodle
(за О. Смирновою-Трибульською [198])

Для розгортання системи потрібно скачати архів Moodle з офіційного сайту та пакет для архівів для локалізації української мови. Далі потрібно розпакувати архів на сервері та створити каталог для зберігання файлів майбутніх курсів.

На офіційному сайті Moodle можна знайти перелік зареєстрованих систем, кожна з яких проходить щотижневе оцінювання за 21 параметром, які встановлені для ідентифікації кожної версії Moodle. Бал, що отримує сайт системи, визначає його подальшу долю. Будь-який сайт, що отримує негативні відгуки два тижні поспіль видаляється зі списку сайтів Moodle та офіційної статистики. Для того, щоб система дистанційного навчання залишалася в офіційній статистиці, потрібно, щоб вона відповідала певним вимогам: постійно діюча URL адреса; відкритий доступ online; наповнення сайту (достатня кількість курсів та зареєстрованих користувачів).

3.5. SWOT-аналіз освітнього середовища в системі олімпійської освіти

Одним із найбільш поширених інструментів стратегічного планування організацій є SWOT-аналіз, як метод виявлення сильних та слабких сторін зовнішнього й внутрішнього середовища підприємств (організацій) з метою їх аналізу, використання результатів у процесі стратегічного планування і прийняття управлінських рішень [73].

Основна ідея методу, як зазначає І. Вагнер [21], полягає у детальному розгляді певних внутрішніх факторів (сильних та слабких сторін), що є визначальними під час прийняття рішень щодо впровадження технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, визначенні та оцінці можливостей чи загроз розвитку ідеї, діяльності чи процесу (зовнішніх факторів).

У дослідженні взято за основу перелік критеріїв, адаптованих до умов освітнього процесу в рамках інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Відповідно до обраних експертами критеріїв встановлено 29 факторів, що визначають сильні та слабкі сторони інформаційно-освітнього середовища

дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ, та 22 фактори, що визначають можливості і загрози впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти.

До внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ належать наступні:

- фінансові ресурси: державне фінансування освітніх інновацій, гранти, благодійні внески, можливість отримання спонсорської підтримки;
- фізичні ресурси: місце розташування МЦОДО, наявність приміщень, матеріально-технічного обладнання, можливість доступу до Інтернет з робочого місця та з персонального пристрою (wi-fi пристрою);
- людські ресурси: кваліфікація науково-педагогічних і технічних працівників, комп'ютерна грамотність користувачів Центру, залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців;
- інтелектуальні ресурси: авторські курси з історії та сьогодення олімпійського спорту, електронні навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху, література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти; відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики, лекції у форматі Power Point; теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль), відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики, Інтернет-конференції, семінари, відеоматеріали для підвищення кваліфікації;
- нормативно-правові ресурси: Концепція ЗВО щодо здійснення навчання за дистанційною формою, при якому діє ЦОД, Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО, при якому діє ЦОДО, Програма розвитку і впровадження ТДН у ЗВО, при якому діє ЦОДО, вимоги до курсів дистанційного навчання ЦОДО, авторські права на курси з олімпійської освіти, ліцензії на програмні продукти з олімпійської освіти, сертифікати викладачів-тьюторів Центру.

Для виявлення сильних (S) та слабких (W) сторін дистанційного навчання в системі олімпійської освіти в Україні було проведено експертне опитування фахівців з олімпійської освіти ($n = 17$), серед яких члени Олімпійської академії

України, керівники регіональних відділень ОАУ, професори, доктори наук, яке передбачало оцінювання у балах кожного фактору від 1 до 5, при цьому 1 – найнижча оцінка, 5 – найвища. Результати експертної оцінки внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти наведені в Додатку Г. Рейтингові значення після проведення ранжування факторів для подальшої побудови матриці SWOT-аналізу наведені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Рейтинг внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища
дистанційного навчання в системі олімпійської освіти**

Фактори	Сильні сторони (S)						Слабкі сторони (W)					
	1	2	3	4	5	Σ балів	1	2	3	4	5	Σ балів
<i>Фінансові ресурси:</i>												
1. Гранти	0	0	0	8	9	77	1	0	1	9	6	70
2. Спонсорська підтримка	0	0	0	11	6	74	1	0	0	11	5	70
3. Державне фінансування освітніх інновацій	0	0	0	14	3	71	0	0	1	13	3	70
4. Благодійні внески	0	1	2	11	3	67	1	0	2	10	4	67
<i>Людські ресурси:</i>												
5. Кваліфікація науково-педагогічних працівників	0	0	0	6	11	79	5	6	0	4	2	43
6. Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців	0	0	0	9	8	76	3	5	0	9	0	49
7. Комп'ютерна грамотність користувачів ЦОД	0	0	0	10	7	75	2	7	0	7	1	49
8. Кваліфікація технічних працівників	0	0	1	9	7	74	4	6	0	7	0	44
<i>Фізичні ресурси:</i>												
9. Доступ до Інтернет с персонального пристрою	0	0	0	7	10	78	0	2	0	13	2	66
10. Матеріально-технічне обладнання	0	0	1	7	9	76	0	1	0	13	3	69
11. Доступ до Інтернет з робочого місця	0	1	0	6	10	76	0	1	0	14	2	68
12. Приміщення	0	0	2	13	2	68	1	2	0	12	2	63
13. Місце розташування ЦОД	5	1	3	7	1	67	9	4	2	2	0	31
<i>Інтелектуальні ресурси:</i>												
14. Авторські курси з олімпійської освіти	0	0	0	8	9	77	13	2	1	1	0	24
15. Електронні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху	0	0	1	6	10	77	12	2	1	2	0	27

Продовження табл. 3.4

Фактори	Сильні сторони (S)						Слабкі сторони (W)					
	1	2	3	4	5	Σ балів	1	2	3	4	5	Σ балів
16. Відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики	0	0	1	6	10	77	13	2	1	1	0	24
17. Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики	0	0	1	7	9	76	11	3	1	2	0	28
18. Інтернет-конференції, семінари	0	0	1	8	8	75	12	3	1	1	0	25
19. Література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти	0	1	0	8	8	74	12	3	2	0	0	24
20. Лекції у форматі Power Point	0	0	1	9	7	74	11	2	3	1	0	28
21. Відеоматеріали для підвищення кваліфікації	0	0	2	7	8	74	12	3	1	1	0	25
22. Теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль)	0	0	1	10	6	73	10	4	1	2	0	29
<i>Нормативно-правові ресурси:</i>												
23. Концепція ЗВО для здійснення навчання за дистанційною формою, при якому діє ЦОД	0	0	2	10	5	71	11	4	0	2	0	27
24. Програма розвитку і впровадження дистанційних технологій у ЗВО, при якому діє ЦОД	0	0	2	9	6	70	10	5	0	2	0	28
25. Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО, при якому діє ЦОД	0	0	3	9	5	67	11	4	0	2	0	27
26. Вимоги до курсів дистанційного навчання ЦОД	0	1	3	9	4	67	9	5	1	2	0	30
27. Ліцензії на програмні продукти з олімпійської освіти	0	0	3	12	2	67	9	6	0	2	0	29
28. Авторські права на курси з олімпійської освіти	0	0	5	9	3	66	9	6	0	2	0	29
29. Сертифікати викладачів-тьюторів ЦОД	0	0	5	11	1	64	10	5	1	1	0	27

Відповідно до визначених критеріїв до сильних сторін (Strengths) інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ, на думку експертів, належать наступні: кваліфікація науково-педагогічних працівників (79 балів), можливість доступу до мережі Інтернет с персонального пристрою (78 балів), авторські курси з олімпійської освіти (77 балів), електронні навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху (77 балів) та відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики (77 балів).

Так, за критерієм «фінансові ресурси» використання дистанційного навчання в МЦОДО НУФВСУ обумовлює можливість отримання грантів вітчизняних і міжнародних організацій. За критерієм «фізичні ресурси» впровадження дистанційних технологій не вимагає значного оновлення навчальних приміщень, робочих місць для тьюторів та користувачів. Особливої актуальності в закладах освіти набуває підхід BYOD («bring your own device»), що передбачає використання учасниками освітнього процесу власних електронних пристроїв (смартфон, ноутбук або планшет).

За критерієм «людські ресурси» надається можливість залучення слухачів з інших закладів освіти, у тому числі з інших країн, а також «гостьових» лекторів та IT-спеціалістів для вирішення технічних проблем.

За критерієм «інтелектуальні ресурси» сильною стороною МЦОДО НУФВСУ є розробка авторських курсів з олімпійської освіти, відео-лекцій та мультимедійних презентацій.

За критерієм «нормативно-правові ресурси» перевагою дистанційного навчання в організації освітнього процесу є розробка Концепції ЗВО для забезпечення навчання за дистанційною формою, при якому діє ЦОД, програм розвитку і впровадження дистанційних технологій та авторські права на програми з олімпійської освіти для закладів вищої та загальної середньої освіти.

За результатами експертного оцінювання слабкі сторони (Weaknesses) інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ полягають у недостатньому рівні державного фінансування освітніх інновацій (70 балів), проблемах, пов'язаних з отриманням грантів і спонсорської підтримки проектів Центру (по 70 балів кожний фактор), а також недостатньому рівні матеріально-технічного обладнання ЦОД для забезпечення користування сучасними інформаційними ресурсами (69 балів).

Так, за критерієм «фінансові ресурси» застосування дистанційних технологій в олімпійській освіті має обмеження через недостатнє державне фінансування освітніх інновацій, труднощі у отриманні грантів на реалізацію проектів ЦОД та слабка зацікавленість представників бізнесу у співпраці з

освітніми установами.

За критерієм «фізичні ресурси» виявляється обмеженість використання дистанційних технологій в МЦОДО НУФВСУ за умови відсутності доступу до Інтернету з робочого місця.

За критерієм «людські ресурси» особливо гостро постає потреба в постійній інформованості користувачів Центру з приводу оновлення інформаційного контенту з олімпійської тематики.

Крім об'єктивних внутрішніх чинників, які можна певним чином контролювати, варто враховувати ще й зовнішні процеси, що безпосередньо або опосередковано впливають на систему олімпійської освіти, визначаючи можливості та загрози. Такими зовнішніми чинниками є:

- *соціальні тенденції*: цінності, престиж олімпійської освіти, мобільність студентів, міграція працівників освіти, зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО);
- *ринкові тенденції*: конкуренція між закладами освіти, які надають послуги дистанційного навчання в галузі фізичної культури і спорту, в тому числі в олімпійському спорті; розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні; комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти;
- *економічні тенденції*: матеріальний добробут і рівень доходів населення; рівень соціального забезпечення населення; рівень заробітної платні працівників освіти; вартість освітніх послуг; економічна доступність послуг дистанційного навчання; фінансування міжнародних освітніх проектів;
- *демографічні тенденції*: численність і вік населення, які включені в освітній простір; можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини; гендерна рівність в освіті;
- *інформаційно-комунікативні тенденції*: інтеграція в освіту нових технологій; сучасні форми надання інформаційного контенту з різних аспектів олімпійського спорту; створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів тощо);

- політичні, екологічні, економічні обмеження та регуляції.

Результати експертної оцінки зовнішніх чинників інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти наведені в Додатку Г. Рейтингові значення – у табл. 3.5.

Розглянемо можливості (Opportunities) впровадження дистанційних технологій з олімпійської освіти в МЦОДО за наведеними вище критеріями. Так, критерій «соціальні тенденції» окреслює широкі можливості впровадження цінностей та ідеалів олімпізму серед широких верств населення завдяки застосуванню дистанційних технологій (70 балів), можливість отримувати сучасні знання з олімпійської освіти не залежно від територіального перебування, що пов'язане з мобільністю користувачів МЦОДО (69 балів) та швидке оновлення інформаційного контенту у випадку зміни вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО).

Критерій «ринкові тенденції» передбачає позитивний вплив конкуренції на якість надання освітніх послуг (68 балів), розгалуженість системи ЦОД у світі та регіональних ЦОД в Україні (69 балів) та постійне вдосконалення якості інформаційних матеріалів. Також на думку експертів перевагою впровадження дистанційних технологій є можливість надання освітніх та консультаційних послуг МЦОДО закладам загальної середньої освіти, дошкільним установам та іншим освітнім закладам у межах реалізації олімпійської освіти (67 балів).

За критерієм «економічні тенденції» окреслюються можливості залучення більшої кількості користувачів МЦОДО НУФВСУ завдяки економічній доступності послуг дистанційного навчання (74 бали) та створення сприятливих умов для зовнішнього фінансування шляхом якісної організації освітнього процесу в межах МЦОДО з використанням дистанційних технологій з олімпійської освіти (70 балів). Важливим фактором на користь впровадження дистанційного навчання в систему олімпійської освіти є нижча вартість навчання, порівняно з традиційною формою навчання (71 бал). За критерієм «демографічні показники» дистанційне навчання забезпечує можливість навчання впродовж усього життя (оскільки не має ні вікових, ні територіальних обмежень).

Таблиця 3.5

Рейтинг зовнішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти

Фактори	Сильні сторони (S)						Слабкі сторони (W)					
	1	2	3	4	5	Σ балів	1	2	3	4	5	Σ балів
Соціальні тенденції:												
1. Цінності, престиж олімпійської освіти	0	0	1	10	6	70	12	5	0	0	0	22
2. Мобільність студентів	1	0	3	11	3	69	9	7	0	1	0	27
4. Зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО)	1	0	0	12	4	69	4	6	2	3	2	44
3. Міграція працівників освіти	0	1	4	9	3	65	7	6	4	0	0	31
Ринкові тенденції:												
6. Розгалуженість системи ЦОД у світі та регіональних ЦОД в Україні	1	1	1	7	7	69	8	6	2	0	0	26
5. Конкуренція між закладами освіти в галузі ФКиС	0	0	3	11	3	68	6	7	0	4	0	36
7. Комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти	0	0	1	11	5	67	9	7	1	0	0	26
Економічні тенденції:												
12. Економічна доступність послуг дистанційного навчання	0	0	2	7	8	74	1	2	2	7	5	64
11. Вартість освітніх послуг	0	1	1	9	6	71	1	1	2	9	4	67
13. Зовнішнє фінансування освітніх проектів, гранти	0	0	3	9	5	70	1	3	3	7	3	59
10. Рівень заробітної платні працівників освіти	0	3	0	10	4	66	1	6	3	6	1	51
8. Матеріальний добробут і рівень доходів населення	0	2	3	10	2	63	2	8	1	5	1	46
9. Рівень соціального забезпечення населення	0	2	2	12	1	63	1	9	2	4	1	46
Демографічні тенденції:												
15. Можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини	0	0	1	15	1	68	2	1	3	9	2	59
16. Гендерна рівність в освіті	1	0	3	8	5	67	1	2	1	9	4	64
14. Численність та вік населення, які включені в освітній простір	3	1	2	11	0	55	3	8	1	5	0	42
Інформаційно-комунікативні тенденції:												
19. Створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів)	0	0	0	10	7	75	11	5	0	0	1	26
17. Інтеграція в освіту нових технологій	0	1	1	8	7	72	0	2	0	9	6	70
18. Сучасні форми надання інформаційного контенту з олімпійської тематики	0	0	0	13	4	72	9	6	1	0	1	29
Політичні, екологічні, економічні обмеження та регуляції												
22. Економія природних ресурсів	1	2	1	9	4	64	9	6	-	1	1	30
20. Політична нестабільність, що впливає на якість життя	2	3	1	8	3	58	0	2	0	12	3	67
21. Економічні обмеження використання інформаційних ресурсів	5	2	1	8	1	49	2	2	5	7	1	54

За критерієм «інформаційно-комунікативні тенденції» сучасні технології розширюють потенціал та різноманіття контенту з історії і сьогодення олімпійського спорту, варіативність авторських курсів та можливостей створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів, тощо).

Аналіз критерію «політичні, екологічні, економічні обмеження та регуляції» свідчить про можливості економії природних ресурсів під час впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти (64 бали).

Поряд з окресленими можливостями за наведеними критеріями виявлено такі загрози (Threats) з боку зовнішнього середовища: критерій «соціальні тенденції» пов'язаний із загрозою втрати висококваліфікованих та конкурентоспроможних кадрів через міграцію.

Також експерти зазначили, що критерій «ринкові тенденції» спричиняє обмеження для впровадження дистанційних технологій через можливість подальшого знецінення престижу освіти завдяки великій кількості закладів освіти (36 балів).

Критерій «політичні, екологічні, економічні обмеження та регуляції» спричиняє загрози, пов'язані з політичними негараздами на міжнародному рівні, що спричиняють економічні санкції та обмеження щодо використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших державах. На локальному рівні несвоєчасна та недостатня оплата послуг зв'язку та технічного обслуговування знижує ефективність освітньої діяльності МЦОДО НУФВСУ.

За визначеними критеріями побудовано матрицю SWOT-аналізу освітнього середовища в системі олімпійської освіти (Додаток Д). Графічне зображення відранжованих факторів представлено в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Матриця SWOT-аналізу інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Висока кваліфікація науково-педагогічних працівників	Недостатній рівень державне фінансування освітніх інновацій
Можливість доступу до Інтернет с персонального пристрою без обмеження у часі	Труднощі в отриманні грантів

Продовження табл. 3.6

Залучення грантів	Незацікавленість спонсорів у підтримці освітніх проектів
Авторські курси з олімпійської освіти	Застаріле матеріально-технічне обладнання
Електронні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху	Обмеження доступу до Інтернет з робочого місця
Відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики	Низький рівень благодійної допомоги
Матеріально-технічне обладнання	Обмеження доступу до Інтернет с персонального пристрою
Доступ до Інтернет з робочого місця	Труднощі у виділенні приміщень
Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців	Низький рівень комп'ютерної грамотності користувачів ЦОД
Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики	Високі операційні витрати на залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців
Можливості (О)	Загрози (Т)
Створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів)	Повільні темпи інтеграції в освіту нових технологій
Економічна доступність послуг дистанційного навчання	Висока вартість освітніх послуг
Інтеграція в освіту нових технологій	Політична нестабільність, що впливає на якість життя
Сучасні форми надання інформаційного контенту з олімпійської тематики	Економічна недоступність послуг дистанційного навчання
Вартість освітніх послуг	Порушення гендерної рівності в освіті
Цінності, престиж олімпійської освіти	Фінансування міжнародних освітніх проектів
Фінансування міжнародних освітніх проектів	Можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини
Мобільність студентів	Економічні санкції та обмеження щодо використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших державах
Зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО)	Низький рівень заробітної платні працівників освіти
Розгалуженість системи ЦОД у світі та регіональних ЦОД в Україні	Низький рівень матеріального добробуту і доходів населення

Проаналізуємо напрям S-O (використання сильних сторін для реалізації можливостей). Варто зауважити, що під час використання дистанційних технологій в МЦОДО з олімпійської освіти найбільш виразно проявляється зворотний характер напрямку. Чітко простежується тенденція до розширення сильних сторін з огляду на можливості зовнішнього середовища. Напрямок S-T (використання сильних сторін для мінімізації слабких сторін) переконливо спрацьовує. Кількість виявлених показників сильних та слабких сторін за визначеними критеріями однакова, однак визначені сильні сторони є більш визначальними, а слабкі не є фатальними, до того ж більшість з них можливо мінімізувати через функціонал сильних сторін та можливостей зовнішнього

середовища. Так, наприклад, обмежені можливості державного фінансування освітніх інновацій доцільно компенсувати шляхом отримання грантів від вітчизняних і міжнародних організацій за умови, що якісний та сучасний підхід до організації освітнього процесу створює сприятливі умови для зовнішнього фінансування через залучення додаткових коштів від надання освітніх та консультаційних послуг.

Потреба в постійній самоосвітній діяльності викладачів визначається як слабка сторона лише за умови недостатньої вмотивованості педагогічних працівників до саморозвитку та самоосвіти, проте зовнішнє середовище, у свою чергу, через жорстку конкуренцію стимулює та вмотивовує до діяльності, що неминуче вимагає постійної самоосвіти та самовдосконалення викладачів.

Найбільш складними для вирішення є проблема обмеженості використання дистанційних технологій за умови відсутності доступу до Інтернету та проблема відсутності повної свободи викладача в освітньому просторі. Вони мають вирішуватись на адміністративному рівні. Перша – шляхом створення додаткових Інтернет класів та зони покриття Wi-Fi. Друга – шляхом прийняття відповідних адміністративних рішень, спрямованих на надання викладачеві можливості самостійно вибирати стратегії побудови освітнього процесу в МЦОДО з олімпійської освіти.

Напрямок S-T (використання сильних сторін для нейтралізації загроз) позитивно спрацьовує стосовно трьох перших показників із списку зовнішніх загроз: можливість отримання грантів вітчизняних і міжнародних організацій нейтралізує негативний прояв критеріїв «ринкові тенденції», «економічні тенденції» та «демографічні тенденції». Напрямок W-T (запобігання загрозам, мінімізувати слабкі сторони) є найбільш актуальним на етапі прийняття рішень. У результаті проведеного аналізу лише загроза, пов'язана з політичною нестабільністю, є некерованою, хоча й не унеможливорює діяльність МЦОДО.

SWOT-аналіз інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ дозволив визначити, що сильні сторони переважають над слабкими. В нашому випадку сальдо балансу позитивне: $S_b = 238$, що створює

підґрунтя для подальшого обґрунтування впровадження дистанційних технологій в МЦОДО НУФВСУ. Варто також зазначити, що сальдо внутрішніх факторів Sb1 складає 128 балів, що також свідчить про доцільність вибору дистанційних технологій в рамках зазначених факторів. Сальдо зовнішніх факторів Sb2 також позитивне (110 балів), що підтверджує ефективність функціонування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ та створює сприятливі умови для впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту в Україні.

Висновки до розділу 3

1. Узагальнення світового досвіду відображає особливу роль Центру олімпійських досліджень, як культурно-освітньої установи, що є складовою міжнародного олімпійського руху, у формуванні та розвитку методологічних основ і конкретного змісту олімпійської освіти, а також впровадженні дистанційних технологій.

2. У різних країнах олімпійська освіта реалізується за громадською, громадсько-державною і державною моделями, відповідно до національних традицій та умов, різними організаціями, серед яких національні олімпійські комітети, національні олімпійські академії, державні установи управління освітою, заклади загальної середньої і вищої освіти. Особливе місце в цьому процесі посідають центри олімпійських досліджень та освіти, метою яких є формування та розроблення методологічних основ і конкретного змісту олімпійської освіти. Кожний із 45 центрів олімпійських досліджень та освіти, визнаних Міжнародним олімпійським комітетом, має свою специфіку та спрямованість інформаційного забезпечення сфери олімпійського спорту, особливості застосування дистанційних технологій навчання та створення інформаційних освітніх web-ресурсів. Водночас, аналіз світового досвіду здійснення олімпійської освіти свідчить про недостатньо чітке визначення предметної області олімпійської освіти, відсутність диференціації його змісту відповідно до вікових особливостей, спектру інтересів його учасників, відсутність

обґрунтування та конкретних технологій дистанційного навчання.

3. Дистанційне навчання в системі олімпійської освіти як комплекс психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій містить нормативно-правову, освітнянську, організаційну, кадрову, матеріально-технічну та фінансову компоненти. Моделі дистанційного навчання включають види навчального матеріалу і технічні засоби передачі інформації; принципи підбору і конкретний зміст навчального матеріалу відповідно до контингенту учнів; використання різних форм занять – лекції, семінари, конференції, круглі столи, ділові ігри тощо.

4. Теоретичні дослідження дозволили визначити структурно-функціональні компоненти і розробити модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, основними складовими якого є: сфера зовнішнього впливу, що формується організаціями міжнародного та національного рівнів, та сфери внутрішнього впливу, до якої входять підсистеми: підготовки дистанційного навчання, яку забезпечують розробники/автори курсів дистанційного навчання з олімпійської освіти та викладачі-тьютори; підсистеми комунікації з користувачами, доступу до курсів дистанційного навчання, тестування, обліку результатів навчальної діяльності студентів та управління курсами дистанційного навчання.

5. SWOT-аналіз експертного опитування ($n = 17$) виявив 29 факторів, що визначають сильні та слабкі сторони інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання, та 22 фактори, що визначають можливості і загрози впровадження дистанційних технологій у систему олімпійської освіти. Позитивне сальдо балансу: $S_b = 238$ створює сприятливі умови подальшого впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти МЦОДО НУФВСУ. Сальдо внутрішніх факторів S_{b1} (128 балів) свідчить про доцільність вибору дистанційних технологій у рамках зазначених факторів. Сальдо зовнішніх факторів S_{b2} також позитивне (110 балів) і підтверджує ефективність функціонування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ.

6. Розроблена нами типова дистанційна модель олімпійської освіти спирається на сучасні технологічні і інформаційні можливості може істотно підвищити ефективність діяльності центрів олімпійської освіти.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора [111, 113, 114].

РОЗДІЛ 4

РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЦЕНТРАХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ

4.1. Система олімпійської освіти в Україні як складова гуманітарної освіти

Із середини 1990-х років передові позиції у популяризації олімпійських цінностей, впровадженні олімпійської освіти, збагаченні її змісту і форм міцно зайняла Україна [99]. Варто відмітити, що у 1992 р. розпочав свою діяльність Український центр олімпійських досліджень та освіти – третій у світі, після аналогічних центрів, створених у 1989 р. в Університеті Західного Онтаріо (Канада) та у 1991 р. – у Барселоні (Іспанія) [1, 18]. На думку провідних зарубіжних та вітчизняних фахівців [17, 18, 23, 46, 57, 177], в Україні створена та ефективно працює національна система олімпійської освіти. Певне місце в ній посідають центри олімпійських досліджень та освіти (рис. 4.1).

Вищим керівним органом олімпійського руху в країні є Національний олімпійський комітет України, до структури якого входить Комісія НОК України «Олімпійська освіта і культура». Комісію створено з метою поширення олімпійських цінностей, культурної спадщини олімпійського руху в Україні, залучення фахівців та громадськості до розбудови олімпійського руху в країні, дотримання вимог вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актів стосовно олімпійської освіти, культури та олімпійської спадщини для сталого розвитку суспільства.

Відповідно до рекомендацій Міжнародного олімпійського комітету та за підтримки НОК України, 20 вересня 1991 року було створено Олімпійську академію України, діяльність якої спрямована на розвиток та зміцнення олімпійського руху в Україні, поширення обміну цінностями ідей і принципів олімпізму, в якому значне місце належить Міжнародному центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ (Київ).

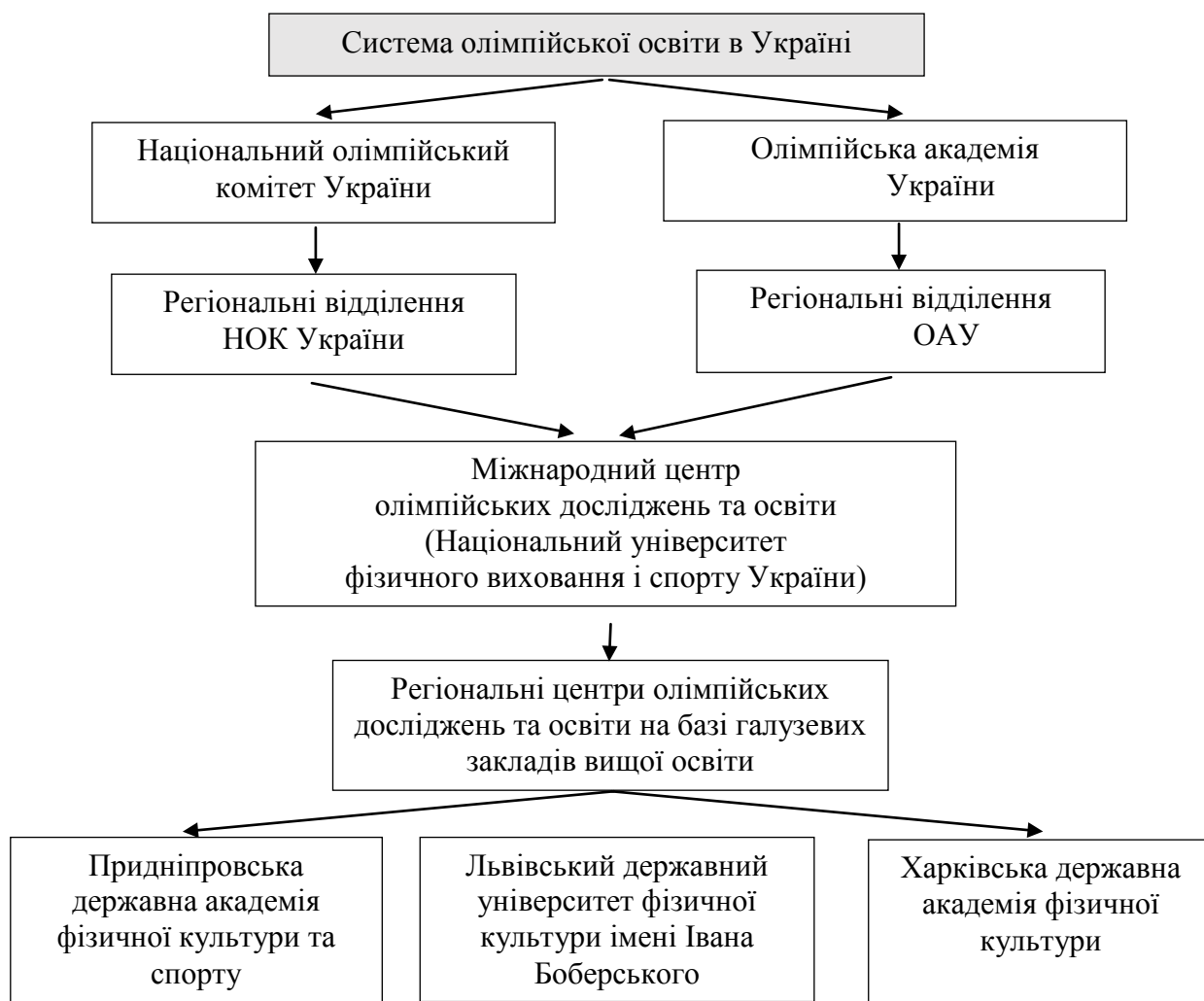


Рис. 4.1. Місце центрів олімпійських досліджень та освіти в системі олімпійської освіти України

Використовуючи великий науковий потенціал закладів вищої освіти і наукових центрів країни, Олімпійська академія України розгорнула активну діяльність щодо поширення знань у галузі олімпійського спорту і фізичного виховання серед різних верств населення. За роки існування Академія піднесла свою діяльність на якісно новий рівень, істотно підвищила свій імідж серед фахівців сфери олімпійського спорту та представників спортивної громадськості як в Україні, так і за її межами. За період з 1992 р. на території всіх областей України відкрилися й активно діють регіональні відділення Олімпійської академії України.

Сьогодні діяльність ОАУ здійснюється у наступних напрямках [203]:

- всебічне вивчення, популяризація, розвиток і поширення олімпійських

ідеалів і принципів, гуманістичних цінностей олімпізму, олімпійського руху та Олімпійських ігор, сприяння розвитку спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення України;

- всебічне сприяння фізичному, моральному й духовному вдосконаленню особистості в міжнародному спортивному русі в ім'я зміцнення миру, дружби і співробітництва між народами всіх країн нашої планети;

- підтримку дій усіх прогресивних сил, що ведуть боротьбу за єдність олімпійського руху, проти політичної, расової, національної, релігійної чи будь-якої іншої дискримінації в олімпійському спорті;

- пропаганда ідей олімпізму, як одного із дійових засобів залучення громадян до ідеалів добра, миротворчості, здорового і щасливого способу життя;

- сприяння участі фахівців України в діяльності Міжнародної олімпійської академії, в роботі наукових симпозіумів, конгресів і конференцій, у діяльності міжнародних спортивних федерацій, об'єднань і асоціацій, олімпійських конгресів та інших заходів, які проводить Міжнародний олімпійський комітет;

- участь в організації та проведенні науково-дослідних робіт та освітньої діяльності, поширенні наукової інформації за результатами наукових розробок щодо олімпійської тематики;

- репрезентація Академії і захист її інтересів у МОА, а також здійснення міжнародних контактів та зовнішньоекономічних зв'язків зі спортивних питань;

- участь в організації підготовки, перепідготовки і підвищенні кваліфікації фахівців галузі фізичної культури і спорту.

Важливою складовою системи олімпійської освіти в Україні є позиціонування її як певної системи знань, що розглядається вітчизняними фахівцями на двох рівнях пізнання: емпіричному та теоретичному, і реалізується у двох основних напрямках (рис. 4.2): загальноосвітньому й спеціально-освітньому, які різняться не тільки змістовним наповненням, а й методологією, організацією та матеріально-технічним забезпеченням [17].

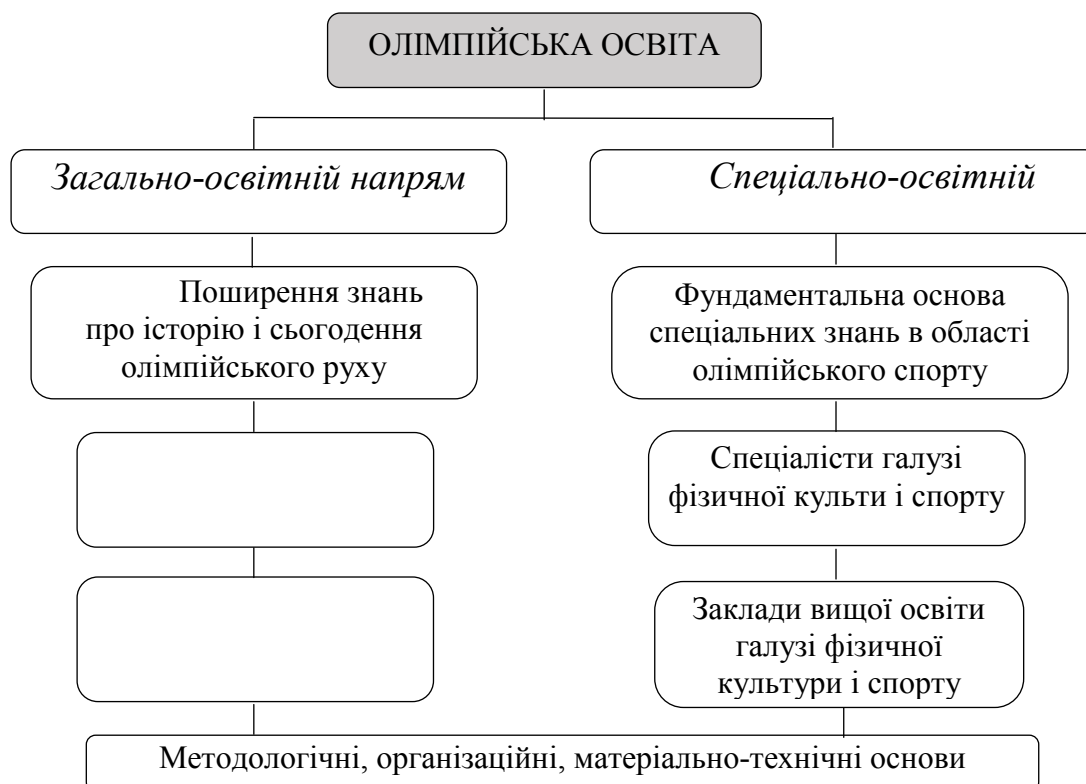


Рис. 4.2. Напрями реалізації олімпійської освіти в Україні
(за В. М. Платоновим, М. М. Булатовою [16])

Загальноосвітній напрям передбачає поширення інформації про олімпійський спорт та його цінності, активний здоровий спосіб життя; виховання особистості в дусі миру, поваги і співробітництва. Цей напрям орієнтований на широкі верстви населення, а особливо на підростаюче покоління, і реалізується у закладах дошкільної, загальної середньої, вищої та позашкільної освіти. Зокрема, різні аспекти олімпійського руху мають місце розділах «Теоретико-методичні знання» освітніх програм «Фізична культура» в закладах загальної середньої освіти України. В нашій країні також розроблено програму «Основи олімпійських знань» для факультативних занять з учнями 5–11-х класів ЗЗСО, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти.

Спеціально-освітній передбачає поглиблення базової підготовки майбутніх спеціалістів, які навчаються у закладах вищої освіти галузі фізичної культури і спорту або на відповідних факультетах інших закладів вищої освіти. Здійснюється шляхом впровадження профільних дисциплін до навчального плану; а також участі у наукових форумах, конгресах, конференціях, симпозіумах, олімпіадах [19].

Прикладом цієї роботи можуть служити заклади вищої освіти галузі фізичної культури і спорту: Національний університет фізичного виховання і спорту України, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (ЛДУФК), Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту (ПДАФКС) та Харківська державна академія фізичної культури (ХДАФК), в яких діють центри олімпійських досліджень та освіти.

Так, на кафедрі історії та теорії олімпійського спорту Навчально-наукового олімпійського інституту НУФВСУ викладаються дисципліни: «Загальна теорія підготовки спортсменів в олімпійському спорті», «Спорт як соціальне явище», «Олімпійський спорт і освіта», «Сучасна система багатоступінчатого відбору в олімпійському спорті», «Історичні, організаційні та правові аспекти сучасного олімпійського спорту», «Культурна спадщина олімпійського спорту», «Менеджмент підготовки спортсменів до Олімпійських ігор», «МОК та олімпійська система», «Олімпійська освіта», «Олімпійський рух у сучасному суспільстві», «Перспективні напрями наукових досліджень в олімпійському спорті», «Система змагань в олімпійському спорті», «Сучасна періодизація спортивного тренування», «Функціональні системи та їх адаптація у процесі спортивного тренування», «Проблема допінгу, використання харчових добавок та фармакологічних засобів у сучасному спорті» тощо.

У Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського олімпійська проблематика ґрунтовно висвітлюється в навчальних дисциплінах, що викладаються на кафедрі олімпійської освіти, а саме: «Світоглядні засади тіловиховання», «Історія фізичної культури», «Олімпійський туризм», «Олімпійська освіта».

У Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту актуальні питання розвитку олімпійського руху представлені в рамках таких навчальних дисциплін, як «Історія фізичної культури», «Олімпійський і професійний спорт», «Організаційні аспекти олімпійського і професійного спорту».

В Харківській державній академії фізичної культури питання з олімпійської освіти висвітлюються в рамках дисциплін «Олімпійський спорт», «Теорія і

методика фізичного виховання».

Варто відмітити, що з 1992 р. ведеться підготовка спеціалістів вищої кваліфікації (магістр, кандидат і доктор наук) зі спеціальності «Олімпійський спорт».

Важливе місце в системі олімпійської освіти в Україні відводиться проведенню та участі науковців, викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів у наукових форумах, конгресах, конференціях, симпозіумах, олімпіадах, семінарах тощо [17, 56].

Тісна співпраця Комісії НОК України «Олімпійська освіта та культура» ОАУ, МЦОДО НУФВСУ та регіональних ЦОДО забезпечує реалізацію системи олімпійської освіти в країні.

Зважаючи на суттєве значення олімпійської освіти як основи для подальшого формування загальних і фахових компетентностей з обраної спеціальності, ми вважаємо за доцільне використання, розробленої нами моделі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти МЦОДО НУФВСУ, в інших центрах олімпійських досліджень та освіти.

Реалізація дистанційних технологій в центрах олімпійських досліджень та освіти спрямована на різний контингент учасників процесу з олімпійської освіти: дітей дошкільного і шкільного віку, студентську молодь, ветеранів спорту, представників ЗМІ, пересічених громадян, які цікавляться олімпійським спортом тощо.

Таблиця 4.1

**Напрями реалізації дистанційних технологій
в систему олімпійської освіти України**

№	Напрямок	Реалізація
1.	Олімпійська освіта в закладах вищої освіти України	– розробка авторського онлайн курсу з олімпійської освіти для спеціалізованих та неспеціалізованих закладів вищої освіти України; – організація та проведення Інтернет-конференцій, вебінарів, інтерактивних студентських олімпіад; – проведення онлайн лекцій на олімпійську тематику.

2.	Олімпійське освіта в закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти	– розробка інтерактивного та медіа-контенту для учнів, вчителів шкіл та керівників спортивних секцій; – розробка авторського онлайн курсу олімпійської освіти для дітей дошкільного віку.
3.	Спорт для всіх	– розробка інтерактивного та медіа-контенту для проведення Олімпійського дня, Олімпійського уроку; – проведення Інтернет-конференцій і онлайн курсів з олімпійської тематики.
4.	Участь у міжнародних заходах	– онлайн трансляція (стрімінг) міжнародних сесій, семінарів МОА на базі МЦОДО. - онлайн зустріч з експертом МОК - трансляція онлайн конференцій Національних олімпійських академій
5.	Ветеранський рух	– підготовка електронних видань з питань, які висвітлюють спортивний рух ветеранів спорту в Україні; – організація і проведення Skype-чатів та онлайн зустрічей для спортсменів-ветеранів; – проведення онлайн лекцій видатними спортсменами минулих років з олімпійської тематики.
6.	Співпраця із засобами масової інформації	– розробка інтерактивного та медіа-контенту з олімпійської тематики для теле- та радіопрограм, що висвітлюють історію та сьогодення міжнародного олімпійського руху

Втілення в практику діяльності ЦОДО зазначених вище напрямів реалізації дистанційних технологій на базі інформаційно-освітнього середовища в системі олімпійської освіти, може бути здійснене за умови розробки модулів з різних аспектів олімпійського спорту.

4.2. Зміст модуля «Олімпійська спадщина» в системі дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України

Спадщина олімпійського руху є перспективним напрямом збереження знань про олімпійський рух, Ігри Олімпіад, зимові Олімпійські ігри та Юнацькі ігри, що створює передумови для удосконалення системи підготовки кваліфікованих спеціалістів сфери фізичної культури і спорту. Як зазначає Н. Preuss [266], сукупність позитивних і негативних, планованих та незапланованих, матеріальних і нематеріальних елементів та проявів, що залишаються після проведення

спортивного заходу, спричиняє виникнення феномену «олімпійська спадщина».

Міжнародний олімпійський комітет включає в олімпійську спадщину такі компоненти, як спортивний, соціальний, екологічний, міський та економічний [282]. Визначаючи дефініцію «олімпійська спадщина», в якості складових класифікують об'єкти матеріальної та нематеріальної культури [269, с. 111]. На думку А. Ковальнової [86], до матеріальної спадщини відносять ті форми, які легко ідентифікуються і вимірюються. Серед об'єктів матеріальної спадщини виділяють міську та спортивну інфраструктуру, телекомунікаційні та транспортні мережі тощо. Для об'єктів нематеріальної спадщини характерні абстрактні властивості. Під спадщиною олімпійського руху розуміють здобутки нематеріальної культури: формування світогляду, полікультурна взаємодія та інтеграція, формування екологічного мислення, популярність, імідж, згуртованість місцевої громади, зміну стандартів екологічної безпеки, релігійний і церемоніальний характер та відображення в мистецтві [86].

На основі педагогічної дистанційної технології нами було розроблено і запропоновано модуль «Олімпійська спадщина» (рис. 4.3) для впровадження на базі інформаційно-освітнього середовища в системі олімпійської освіти

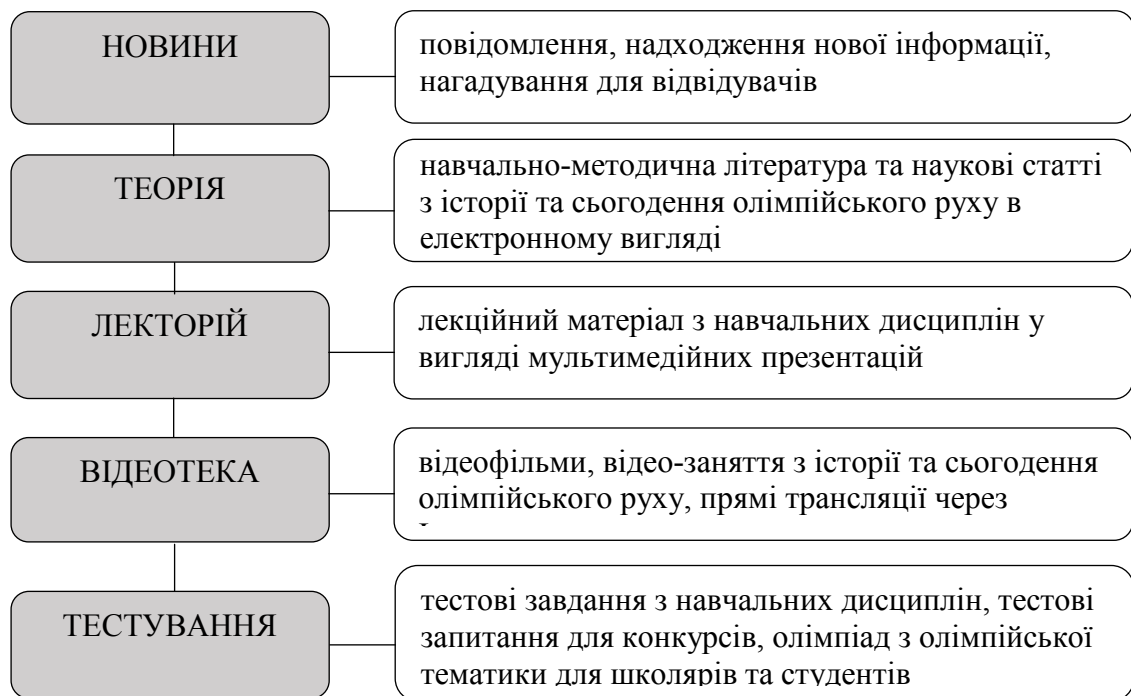


Рис. 4.3. Модуль «Олімпійська спадщина» сайту Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ

Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ. Мета модулю полягає у підвищенні рівня загальних і предметних компетентностей, залучення до ідеалів та цінностей олімпізму відвідувачів Центру, збереження національної та світової олімпійської спадщини.

До модуля «Олімпійська спадщина» ми включити п'ять розділів: новини, теорія, лекторій, відеотека, тестування. Характеристику кожного розділу модуля «Олімпійська спадщина» (їхні завдання та форми поширення інформації) наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

**Характеристика модуля «Олімпійська спадщина» сайту
Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти
(нині Навчально-науковий олімпійського інституту) НУФВСУ**

Назва розділу	Задачі розділу	Форми поширення інформації
Новини	Інформування та комунікація з користувачами інформаційних ресурсів Центру	Повідомлення, надходження нової інформації, нагадування для відвідувачів
Теорія	Формування професійного світогляду та системи знань з історії і сьогодення олімпійського спорту	Навчально-методична література та наукові статті з історії і сьогодення олімпійського спорту в електронному вигляді
Лекторій	Засвоєння знань за допомогою мультимедійного супроводу	Лекційний матеріал з навчальних дисциплін у вигляді мультимедійних презентацій
Відеотека	Залучення широких верств населення до ознайомлення з матеріалами з історії і сьогодення олімпійського спорту на основі принципу наочності	Відеофільми та відеозаписи з історії і сьогодення олімпійського спорту, прямі трансляції через Інтернет
Тестування	Активізація самостійної роботи студентів під час підготовки до тестування; виявлення рівня знань, умінь і навичок студентів з певної дисципліни; допомога студентам у плануванні подальшої підготовки; допомога викладачам у коригуванні методики навчання	Тестові завдання для перевірки рівня сформованості основних і предметних компетентностей студентів з навчальних дисциплін, а також тестові запитання для учасників олімпійських конкурсів, вікторин, олімпіад тощо

Розділ «Новини» створений для інформування та комунікації з користувачами інформаційних ресурсів МЦОДО НУФВСУ, своєчасного оповіщення про зміни, що відбуваються в модулі «Олімпійська спадщина».

Форми поширення інформації у розділі: повідомлення про надходження нової інформації, проведення нових заходів, нагадування про зміни у роботі модулю.

Розділ «Теорія» створений для надання рекомендованої навчально-методичної літератури з історії і сьогодення олімпійського спорту в електронному вигляді. У даному розділі представлені:

1) авторські видання з історії та теорії олімпійського спорту:

- Бубка С., Булатова М. Олімпійське сузір'я України: атлети Київ: Олімпійська література. 2013. 168 с.

- Bubka S. Olympic Sport in Society: History of Development and the Cultural Status. Kyiv, 2013. 255 p.

- Менеджмент подготовки спортсменов к Олимпийским играм / [Бубка С.Н., Булатова М.М., Есентаев Т.К. и др.; под ред. С.Н. Бубки, В.Н. Платонова]. К.: Олимпийская литература, 2017. 480 с.

- Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: В 2 т. К.: Олимпийская литература, 1994. кн. 1. 496 с.; кн. 2 480 с.

- Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І.Н. Федоренка. К.: Олімпійська література, 2000. 192 с.

- Єрмолова В. М. 10 уроків із П'єром де Кубертенем: методичний посібник / В. М. Єрмолова ; НОК України, Олімпійська академія України. Київ: 2016. 236 с.

- Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. / В. М. Єрмолова. К., НОКУ, 2011. 335 с.

- Науково-методичне забезпечення підготовки спортсменів в олімпійському спорті: Монографія / Ю.О. Павленко. К.: Олімп. л-ра, 2011. 312 с.

- Олімпійці розмовляють англійською: [розмовник]. Ч. 1. Загальноживана лексика / М. М. Булатова, Л. М. Бардіна, С. Г. Литвиненко [та ін.] ; НОКУ, ОАУ. Київ: НОКУ, 2011. 232 с.

- Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти: навчальне видання. К.: Перша друкарня, 2019. 912 с.

2) видання про Олімпійські ігри:

- XXIII зимові Олімпійські ігри. Пхьончхан - 2018 / М. М. Булатова, В. М.

Єрмолова, Я. С. Щербашин [та ін.]. Київ: НОКУ, 2017. 64 с.

- Ігри XXXI Олімпіади. Ріо-де-Жанейро - 2016: навчальний посібник / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Я. С. Щербашин, О. О. Лях-Породько. Київ: НОКУ, 2016. 64 с.

- II Юнацькі Олімпійські ігри. Нанкін - 2014 / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Л. О. Радченко [та ін.]. Київ: НОК України, 2014. 64 с.

- XXII зимові Олімпійські ігри. Сочі - 2014 / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Д. М. Анікєєв [та ін.]. Київ: НОК України, 2013. 64 с.

- Перші зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Інсбрук 2012 : навч. посібник / за ред. М. М. Булатової. К.: НОКУ, 2011. 64 с.

- Ігри XXX Олімпіади. Лондон 2012: навч посібник / за ред.. М. М. Булатової. К.: НОКУ, 2011. 64 с.

- XXI зимові Олімпійські ігри. Ванкувер 2010 : навчальний посібник / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Д. В. Белокуров; НОК України, Олімпійська академія України. Київ, 2009. 60 с.

- Олімпійська хартія;

- енциклопедичні видання з олімпійської тематики:

- Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. М. Булатова. Київ : Олімпійська література, 2009. 400 с.

- Энциклопедия олимпийского спорта: [в 5-ти т.] / под общ. ред. Платонова. К.: Олимпийская литература, 2002 -2004.

- Олимпийские игры. (1896-1972). Т. 1 / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. Н. Платонов. - Киев : Олимпийская литература, 2012. 496 с.

- Олимпийские игры. (1976-2012). Т. 2 / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. Н. Платонов. Киев: Олимпийская лит., 2012. 512 с.

3) навчальні програми з олімпійського спорту:

- Єрмолова В. М. Олімпійська освіта у школі: методичний посібник / В. М. Єрмолова; Національний Олімпійський комітет України ; Олімпійська академія України. Київ, 2009. 84 с

- Єрмолова В. М. Основи олімпійських знань: програма спеціального курсу

для загальноосвітніх навчальних закладів 5-12-ті класи / В. М. Єрмолова. Київ, 2009. 20 с.

4) видання для дітей та учнівської молоді:

- Твій олімпійський путівник / М. М. Булатова ; НОКУ. 4-те вид. доп. Київ : НОКУ, 2017. 144 с.

- Your Olympic guidebook/ by Maria M. Bulatova. The European Olympic Committees. Rome, 2015. 115 p.

- Твій перший олімпійський путівник / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Д. В. Белокуров [та ін.]. 3-тє вид., доп. Київ: Олімпійська література, 2010. 108 с.

Також в цьому розділі представлені публіцистичні та наукові статті вчених в галузі олімпійського спорту, аналітика підготовки та участі спортсменів в Іграх Олімпіад, зимових Олімпійських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх, Універсіадах тощо. Розділ «Теорія» створений для більш глибокого вивчення певних тем з аспектів олімпійського спорту, в рамках дисциплін, що вивчаються.

Розділ «Лекторій» створений для мультимедійного супроводу навчального процесу. В даному розділі представлений лекційний матеріал з наступних навчальних дисциплін:

- «Історія олімпійського руху»,
- «Історія спортивного та олімпійського руху»,
- «Історія олімпійського руху України»,
- «Вступ до спеціальності»,
- «Всесвітня історія спортивного руху»,
- «Теорія юнацького спорту»,
- «Історичні аспекти, проблеми та протиріччя сучасного олімпійського спорту»,
- «Культурна спадщина олімпійського спорту»,
- «Олімпійські ігри та передові системи олімпійської підготовки національних команд».

В даному модулі також доцільно представити мультимедійні презентації «Олімпійські ігри Древньої Греції», «Олімпійські ігри сучасності», «Олімпійська освіта в картинках», «НОК України», що допоможуть відвідувачам Центру за допомогою наочності відчувати олімпійські цінності.

Розділ «*Відеотека*» сприяє засвоєнню матеріалу за допомогою принципу наочності в освітньому процесі. У даному розділі доцільно представити відеофільми та відеоуроки з різних питань олімпійської історії та викликів сучасності: стародавні Олімпійські ігри, біографія барона П'єра де Кубертена, історія сучасного олімпійського руху від античності до сучасності, відродження Олімпійських ігор, спортивний шлях переможців Олімпійських ігор (В. Борзов, С. Бубка, Л. Подкопаєва та ін.), Чесна гра, церемонії відкриття Олімпійських ігор та інші культурні заходи та фестивалі за участю олімпійців.

Розділ «*Тестування*» створений для самостійної роботи студентів з тестовими завданнями з олімпійської тематики. В даному розділі представлено матеріал у вигляді тестових завдань з відповідями для самостійної роботи та аналізу відповідей на питання, опитувальник в якому розроблені базові запитання для перевірки рівня знань у сфері олімпійського спорту та інших дисциплін, які входять до навчального плану. Матеріали містять тести для визначення початкового рівня знань, тести поточного контролю, що забезпечують перевірку певних тем дисципліни і виявлення прогалин у знаннях і тести підсумкового контролю, які забезпечують об'єктивну оцінку результатів навчання. Також, у цьому розділі розміщені тестові запитання для олімпійських конкурсів, вікторин, олімпіад для школярів та студентів.

За результатами досліджень зміст дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ має середню ступінь інноваційності застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти за суб'єктивною оцінкою користувачів (рис. 4.4) та спонукає до подальшого вдосконалення з обраної тематики (77% респондентів).

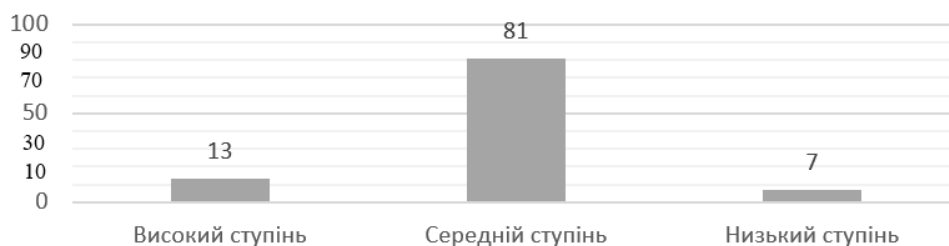


Рис. 4.4. Іноваційність застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти у МЦОДО НУФВСУ

Опитування фахівців галузі ФКиС і здобувачів вищої освіти ($n = 369$) свідчить, що до основних недоліків, які мали місце під час користування змістовним наповненням модулю «Олімпійська спадщина» на базі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, можна віднести: низький рівень користування комп'ютером, незнання можливостей дистанційних технологій, незручність викладання дидактичного матеріалу. 31% респондентів відмітила відсутність недоліків, що свідчить про досить якісне представлення матеріалів на сайті МЦОДО НУФВСУ. Відповіді респондентів представлені на рис. 4.5.

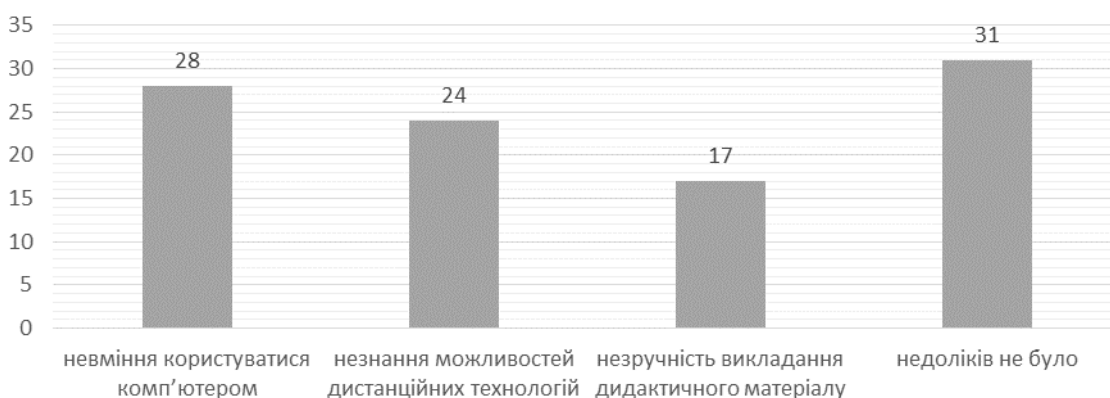


Рис. 4.5. Відповіді респондентів щодо основних недоліків, що мали місце під час користування дидактичним матеріалом з олімпійської освіти онлайн у МЦОДО НУФВСУ

Результати досліджень свідчать, що викладацький склад у більшості випадків висловлює готовність до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, оскільки пов'язує це з перспективами кар'єрного росту, бажанням засвоїти нову техніку і програмне забезпечення, можливістю систематизувати навчальний матеріал в електронному вигляді і зробити його більш наочним. Але серед викладачів є і чимало консервативно налаштованих фахівців, які хотіли б продовжити викладати свій предмет традиційними методами. Такий консерватизм викладацького складу відноситься до числа організаційних проблем і може призвести до негативних

наслідків впровадження системи дистанційного навчання у Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ.

У роботі МЦОДО НУФВСУ може бути застосоване комбіноване навчання, як інтегрована форма різних видів Інтернет-навчання, електронного дистанційного та традиційного навчання, за якої навчальний матеріал у будь-якому електронному вигляді (текстовому, аудіо- або відеоформаті, у вигляді ppt-презентацій, flash-анімації, web-ресурсів та ін.) передається студентові через Інтернет або локальні мережі для самостійного опрацювання, а закріплення та перевірка якості здобутих студентом знань і навичок проводиться в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача з використанням традиційних і мультимедійних засобів навчання.

Залежно від технічного забезпечення МЦОДО та ЗВО, підготовки його професорсько-викладацького складу в комбінованому навчанні можна поєднати такі види навчальної діяльності студентів під керівництвом викладача:

- традиційні практичні заняття або семінари з відеоконференціями та вебінарами;
- традиційні заняття з наступним їх обговоренням у форумах, чатах або з використанням листування через електронну пошту;
- групову роботу над завданнями для самостійного виконання із подальшим його обговоренням в аудиторії;
- лекційні заняття в мережі Інтернет з практичними і лабораторними заняттями в аудиторії;
- лекційні заняття в аудиторії з консультаціями викладача через мережу Інтернет;
- виконання індивідуальних завдань і надсилання результатів їх виконання для перевірки викладачеві, використовуючи сервіси мережі Інтернет;
- реалізація рольових ігор та дослідницьких проектів у віртуальному середовищі у позааудиторний час або під час аудиторних занять;
- інші комбінації використання технологій дистанційного, online, мобільного навчання та традиційних форм, методів і засобів навчання.

Комбінована модель навчання – це модель використання розподілених інформаційних освітніх ресурсів у традиційному навчанні з застосуванням елементів асинхронного й синхронного дистанційного і мобільного навчання.

У МЦОДО НУФВСУ комбіноване навчання рекомендується як складова традиційного навчання під час проведенні як аудиторних занять, так і організації самостійної роботи студентів. Основне завдання комбінованого навчання: успадкувати переваги як традиційного, так і дистанційного навчання та зменшити їх недоліки.

Таким чином, можна зазначити що, сьогодні традиційна система вищої освіти не повною мірою задовольняє потреби студентів, викладачів і вимоги інформаційного суспільства. Завдяки використанню можливостей центрів олімпійських досліджень та освіти як платформи для здійснення дистанційного навчання в системі олімпійської освіти студенти і викладачі отримують можливість плідно співпрацювати не тільки під час занять в аудиторії, але й за межами навчального закладу, що вкрай необхідно різним категоріям студентів-спортсменів, які не мають можливості бути присутніми на аудиторних заняттях. Разом із тим не варто повністю відмовлятися від традиційних форм організації, методів і засобів навчання, що добре відомі й в деяких реальних педагогічних ситуаціях є просто незамінними.

4.3. Ефективність впровадження модулю «Олімпійська спадщина» на базі інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ

Сучасна освіта повинна мати випереджувальний характер, забезпечувати здійснення освітньої діяльності за новітніми технологіями, які можуть забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації. Однією з найбільш впливових організацій, яка застосовує в своїй інформаційно-аналітичній та просвітницькій діяльності з олімпійської тематики сучасні інформаційні технології, є Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти

НУФВСУ (рис. 4.6).

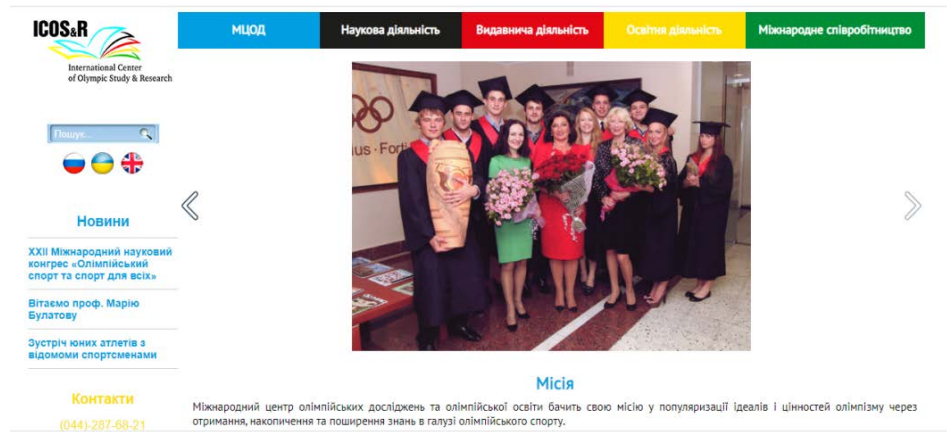


Рис. 4.6. Офіційна сторінка Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ (Україна)

Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ бачить свою місію у популяризації ідеалів і цінностей олімпізму через отримання, накопичення та поширення знань в галузі олімпійського спорту [131]. Діяльність МЦОДО НУФВСУ здійснюється у трьох головних напрямках: науковому, освітньому та міжнародному співробітництві. Основними завданнями Центру є:

- проведення фундаментальних і прикладних досліджень з історичних, організаційно-правових, соціально-економічних і педагогічних аспектів олімпійського руху;
- підготовка наукової, навчальної і методичної літератури, спрямованої на озброєння спеціалістів галузі фізичної культури і спорту, широких верств населення сучасною системою знань в галузі олімпійського спорту;
- формування довідково-інформаційного фонду з підготовкою аналітичних матеріалів, поширенням інформаційної продукції і наданням консультацій з питань історії та розвитку олімпійського руху;
- створення сприятливих умов і надання інформаційних ресурсів для підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації через магістратуру, аспірантуру і докторантуру;
- розробка і реалізація спеціальних програм із залучення дітей і молоді до ідеалів і цінностей олімпізму в системі освіти, виховання й навчання підростаючого покоління;

- організація міжнародних і національних конгресів, конференцій, симпозіумів та інших публічних заходів з поширення наукових знань, обміну інформацією і досвідом серед науковців і практиків в системі олімпійського спорту;

- розвиток співробітництва з різними міжнародними і національними спортивними, науковими та освітніми установами й організаціями у формуванні інтегрованого простору, спільному накопиченні й використанні знань в олімпійській освіті та науково-дослідній роботі.

Розглядаючи МЦОДО НУФВСУ як платформу для інформаційно-освітнього середовища нами ставилося завдання визначити доцільність використання технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Так, за результатами проведених досліджень серед здобувачів вищої освіти (n – 187), основними мотиваційними домінантами, що сприяють використанню в режимі онлайн дидактичних матеріалів, розміщених на сайті МЦОДО НУФВСУ, є наступні:

- можливість постійного оновлення знань (46%);
- удосконалення та поглиблення знань (32%);
- можливість отримання освіти під час професійної спортивної кар'єри (19%);
- підвищення самооцінки завдяки опануванню нових знань (3%).

Розподілення відповідей респондентів представлено на рис. 4.7.

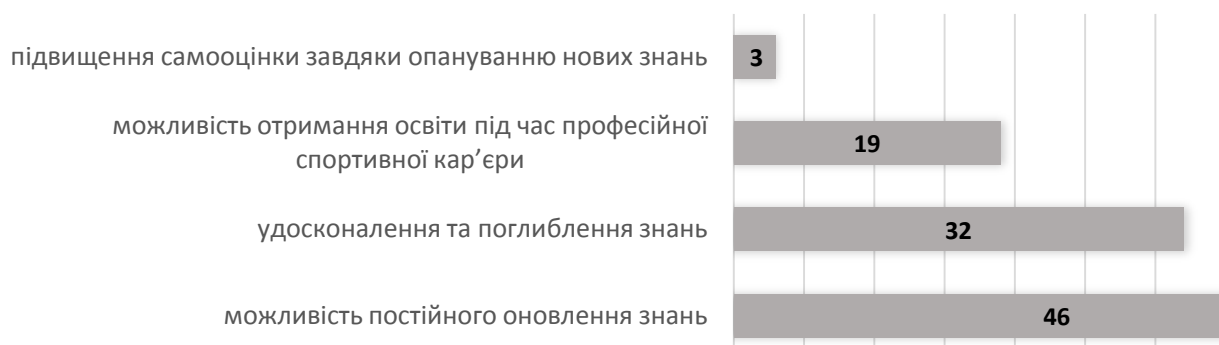


Рис. 4.7. Мотиваційні домінанти здобувачів вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту у використанні дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн (у % від загальної кількості відповідей)

Аналіз вітчизняних і зарубіжних літературних джерел [2, 137, 234, 264] свідчить, що дієвість будь-якого виду навчання на відстані залежить від таких складових: 1) ефективної взаємодії викладача і того, хто навчається; 2) педагогічних технологій; 3) ефективності розроблених методичних матеріалів; 4) продуктивності зворотного зв'язку.

У свою чергу для фахівців у галузі фізичної культури і спорту (n = 182) основними мотиваційними домінантами, що сприяють використанню дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн на сайті МЦОДО НУФВСУ, є наступні:

- сприяння кращому опануванню власного предмету (домінанта «дуже важливо» із значенням 74);
- застосування дистанційного навчання для роботи зі студентами, які навчаються за індивідуальним графіком (домінанта «дуже важливо» із значенням 71);
- цікаве все нове, а дистанційне навчання – це перспективна технологія, без якої неможлива сучасна освіта (домінанта «дуже важливо» із значенням 66);
- удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти (домінанта «дуже важливо» із значенням 54).
- можливість постійного оновлення знань з олімпійської тематики (домінанта «дуже важливо» із значенням 48);
- підвищення якості лекційних та практичних занять завдяки використанню дидактичного матеріалу з олімпійської тематики (домінанта «важливо» із значенням 54);
- можливість оволодіння базовими знаннями з олімпійської освіти (домінанта «не дуже важливо» із значенням 45);
- можливість опанувати технологію дистанційного навчання з олімпійської освіти (домінанта «зовсім не важливо» із значенням 55).

Розподілення відповідей респондентів представлено на рис. 4.8.

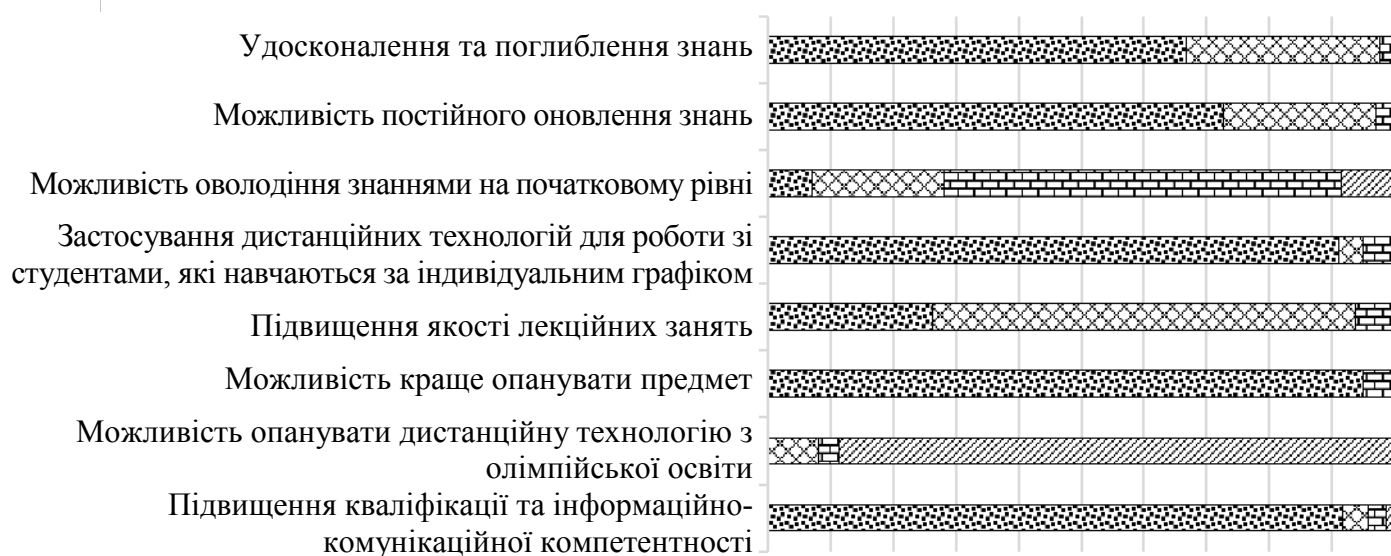


Рис. 4.8. Мотиваційні домінанти фахівців вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту у використанні дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн:

■ – дуже важливо; ■ – важливо; ■ – не дуже важливо; ■ – взагалі не важливо

Так, на думку респондентів, які представляють дві основні категорії фахівців, які безпосередньо задіяні у дистанційному навчанні: (1) викладачі закладів вищої освіти сфери фізичної культури і спорту ($n = 49$) та (2) вчителі фізичної культури ($n = 133$), переважна більшість зазначила, що дистанційне навчання потрібне у поєднанні з традиційним навчанням (69% респондентів), дуже потрібне (25%), та лише 6% не вважають його за потрібне.

У свою чергу більшість здобувачів вищої освіти ($n = 187$) також відмітили, що дистанційна технологія навчання є важливою складовою отримання вищої освіти у галузі ФКіС (85%), що свідчить про назрілість та актуальність впровадження дистанційних технологій у процес підготовки здобувачів вищої освіти галузі ФКіС.

Так, за результатами проведених досліджень найбільш корисними елементами дистанційних технологій на думку фахівців у галузі ФКіС ($n = 182$) є відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики (40%); приклади практичних завдань (34%); тестування (самоконтроль) (19%);

ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти (7%).

Розподілення відповідей респондентів щодо переваг у використанні певними елементами дистанційних технологій з олімпійської освіти представлено на рис. 4.9.

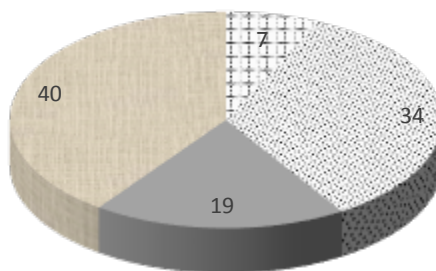


Рис. 4.9. Переваги фахівців галузі ФКиС у використанні елементів дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн (у % від загальної кількості відповідей):

-  - ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти;
-  - приклади практичних завдань;
-  - тестування (самоконтроль);
-  - відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики.

Опитування фахівців галузі ФКиС та здобувачів вищої освіти ($n = 369$) свідчить, що до основних труднощів, які мали місце під час використання дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту під час дистанційного навчання, можна віднести наступні: відсутність зворотного зв'язку із викладачами-тьюторами, які беруть участь у дистанційному навчанні; незручності у доступі та завантаженні дидактичних матеріалів; складність захисту текстових файлів від вірусів.

Відповіді респондентів представлені на рис. 4.10. Але зазначимо, що досить велика кількість опитуваних зазначила відсутність зворотнього зв'язку із викладачами-тьюторами (61%), що передбачає удосконалення роботи в цьому напрямку.

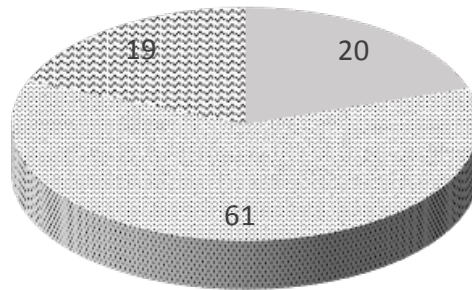


Рис. 4.10. Основні труднощі при використанні дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту режимі онлайн (у % від загальної кількості відповідей):

- ▤ - відсутній зворотній зв'язок із викладачами-тьюторами, які беруть участь у дистанційному навчанні;
- - виникають незручності у доступі та завантаженні дидактичних матеріалів;
- ≡ - складність захисту текстових файлів від вірусів.

Аналіз результатів досліджень свідчить про те, що зміст дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, відповідає меті дистанційного навчання (рис. 4.11).

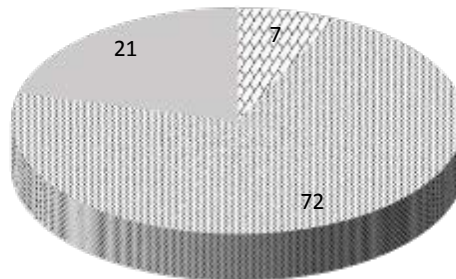


Рис. 4.11. Відповідність змісту дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, меті дистанційного навчання (у % від загальної кількості відповідей):

- ▤ – повністю;
- – значною мірою;
- ≡ – частково.

Одним із вагомих елементів дистанційного навчання є гнучкість і адаптивність, яка полягає в тому, що студенти мають змогу оперативно спілкуватися з викладачами, ровесниками, працювати у вільний час, у зручному

місці і режимі для себе. Сучасне спілкування усе частіше стає віртуальним. Тому важливо навчити студента за короткий час отримувати, освоювати, перетворювати і використовувати значну кількість інформації. Завдяки дистанційному спілкуванню, така технологія в перспективі може бути основою формування нової освіти. Дистанційне навчання характеризується високим професіоналізмом, прагненням до співробітництва, самоствердженням і високим рівнем комунікації студентів. Йому властиве значне посилення соціально значущих мотивів: ділового, пізнавального, співробітництва, самоствердження, самореалізації та розвитку.

Результати проведеного дослідження встановили, що кількість часу, який приділяють фахівці галузі фізичної культури і спорту та здобувачі вищої освіти на ознайомлення з дидактичними матеріалами під час дистанційного навчання становить від 1 до 2 годин на день (рис. 4.12).

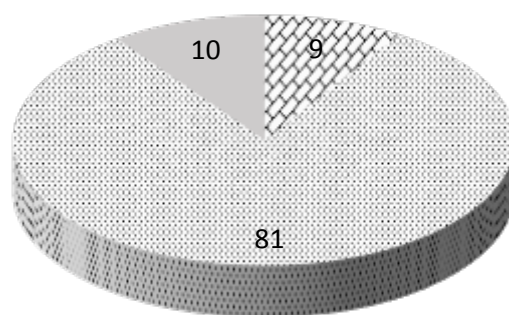


Рис. 4.12. Кількість часу, який приділяють фахівці у галузі ФКіС та здобувачі вищої освіти на ознайомлення з дидактичними матеріалами під час дистанційного навчання (у % від загальної кількості відповідей):

▤ – від 1 до 2 годин; ■ – 0,5 години; ≡ – більше 3 годин

Результати проведених досліджень свідчать, що ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти залежить від: якості використання матеріалів (начальних курсів, методичних розробок тощо); майстерності педагогів та викладачів-тьюторів, які беруть участь у дистанційному навчанні; технічного забезпечення навчального процесу; мотивації користувачів. На рис. 4.13 представлені результати опитування фахівців галузі фізичної культури і спорту

щодо факторів, які впливають на ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти.



Рис. 4.13. Фактори, що впливають на ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти (у % від загальної кількості відповідей)

Процес навчання орієнтується на творчий пошук інформації, вміння самостійно набувати необхідних знань і застосувати їх для вирішення практичних завдань. Ми погоджуємося з думкою І. Герасимено [30], що важливу роль відіграє Інтернет, який характеризується значними комунікаційними можливостями, завдяки чому забезпечується спілкування між студентами і викладачем.

Застосування дистанційних технологій в освітньому процесі ЗВО потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов'язано з тим, що педагог перестає бути для студентів єдиним джерелом отримання знань. Багато інформації можна знайти за допомогою мережі Інтернет. Орієнтація на формування репродуктивних навичок, таких як запам'ятовування та відтворення, за традиційного навчання замінюється на розвиток умінь співставлення, синтезу, аналізу, оцінювання, виявлення зв'язків, планування, групової взаємодії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Використання дистанційних технологій в освітньому процесі ЗВО вносить зміни у невід'ємні елементи традиційної системи освіти, замінюючи дошку і крейду на електронну дошку і комп'ютерні навчальні системи, книжкову бібліотеку на електронну, звичайну аудиторію на мультимедійну.

Дистанційне навчання повинно бути забезпечене електронними навчально-методичними комплексами, з такою структурою: робочі програми дисципліни,

конспекти лекцій (навчальні посібники), методичні розробки практичних і лабораторних занять, запитання для підготовки до іспитів і заліків, тести, екзаменаційні білети, рекомендовану літературу, електронні консультації тощо. За допомогою дистанційного навчання майбутні фахівці галузі фізичної культури і спорту і ті, які є учасниками олімпійської освіти, мають можливість проводити онлайн обговорення, дискусійні форуми.

Створюється нове освітнє середовище, в якому користувачі ЦОДО почувають себе важливою частиною колективу, що значно збільшує мотивацію до навчання й підвищує рівень комунікабельності. Пропонована система роботи за допомогою дистанційного навчання дає можливість студенту (учаснику освітнього процесу) бути в центрі уваги викладачів і студентів, вчасно виконувати завдання, передбаченні навчальною програмою, а також спонукає до змагальної діяльності у процесі навчання, що в перспективі може значно підвищити рейтинг навчання і рівень знань.

Інформаційні ресурси (аудіо записи, мультимедійні, навчальні та контролюючі системи, електронні бібліотеки) дистанційного навчання, доступ до електронних архівів і баз даних, що містять інформацію з найрізноманітніших питань, забезпечують краще сприйняття і засвоєння інформації поряд із традиційними підручниками і методичними посібниками, і стають ефективним, доступним способом отримання знань.

Популярними є форми дистанційного навчання, що поєднують традиційні методи спілкування викладача і студентів на лекціях і семінарах в аудиторії, а також синхронні (одночасні) і асинхронні (із затримкою в часі) контакти через мережу Інтернет. Світовий досвід дистанційного навчання підтверджує його ефективність порівняно з іншими формами навчання. Під час вибору методики, за якою буде проводитися навчання, та моделі дистанційного навчання доцільно враховувати особливості освітніх програм і професійну підготовку фахівців.

Результати дослідження дозволили виділити засоби передачі інформації під час використання дистанційних технологій з олімпійської освіти в процес підготовки майбутніх фахівців, що мають місце в діяльності регіональних

центрів олімпійських досліджень та освіти України (рис. 4.14).

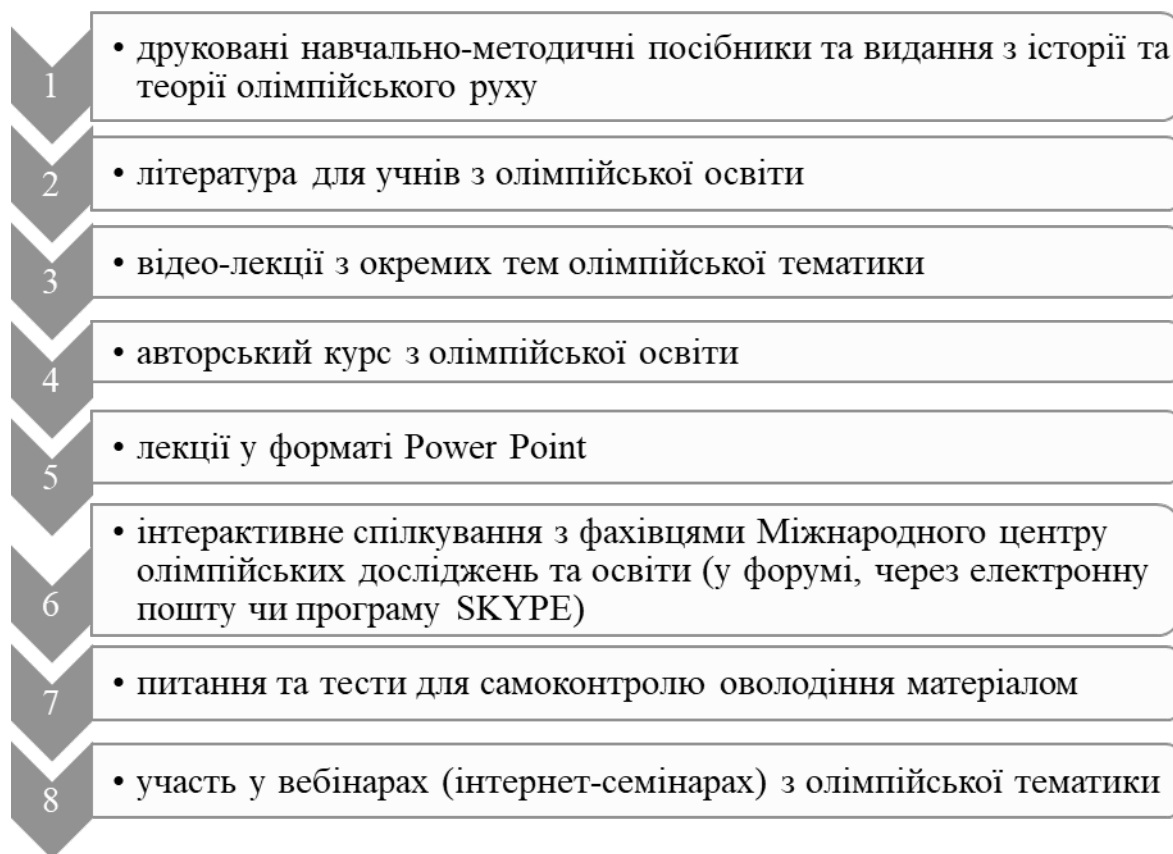


Рис. 4.14. Засоби передачі інформації в процесі дистанційного навчання в центрах олімпійських досліджень та освіти в Україні

Провідну роль у реалізації дистанційного навчання в системі олімпійської освіти відіграє змістовне наповнення цього освітнього процесу, яке має відповідати віку, рівню освіченості та ерудиції тих, хто навчається, а також охоплювати багатогранну історію олімпійського спорту та його сучасність; виклики, що стоять перед олімпійським рухом; розкривати зв'язок з різними сферами життєдіяльності суспільства тощо.

Дослідження свідчать, що впровадження дистанційних технологій з олімпійської освіти в освітній процес є одним із найбільш ефективних механізмів підготовки фахівців, здатних поширювати ідеологію олімпізму в своїй професійній діяльності.

Завдяки використанню дистанційних технологій стало можливим:

- підсилення активної ролі студента у власній освіті: в постановці освітньої

мети, доборі мотиваційних домінант, форм і темпів навчання;

- збільшення обсягу доступних освітніх ресурсів, залучення до культурно-історичних та олімпійських цінностей з будь-якого пристрою, який має підключення до мережі Інтернет;

- отримання можливості спілкування з викладачами-тьюторами, видатними спортсменами; консультуватися у провідних фахівців незалежно від їх територіального розташування;

- збільшення евристичної складової навчального процесу за рахунок застосування інтерактивних форм занять, проведення мультимедійних навчальних програм з історії та теорії олімпійського руху, олімпійської освіти тощо;

- отримання більш комфортних, у порівнянні з традиційними, умов для творчого самовираження, можливість демонстрації продуктів своєї творчої діяльності, широкі експертні можливості оцінювання творчих досягнень студентів;

- отримання можливості змагатися з великою кількістю охочих, які мешкають у різноманітних містах та країнах, за допомогою участі в дистанційних проектах, конкурсах, олімпіадах.

Результати досліджень свідчать, що центри олімпійських досліджень та освіти є потужною базою для використання дистанційних технологій в освітньому процесі з олімпійської освіти для студентів, школярів, викладачів ЗВО, вчителів закладів загальної середньої освіти та всіх тих, хто цікавиться олімпійським спортом.

Висновки до розділу 4

1. За результатами впровадження розробленого модуля «Олімпійська спадщина» для використання у процесі дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, який включає п'ять розділів: новини, теорію, лекторій, відеотеку, тестування, встановлено, що переважна більшість викладачів закладів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту ($n = 49$) та вчителів фізичної культури ($n = 133$) зазначила необхідність поєднання дистанційного навчання з

традиційним (69 % респондентів), дуже важливим (25 %), та лише 6 % не вважають його за потрібне. У свою чергу, 85 % здобувачів вищої фізкультурно-спортивної освіти ($n = 187$) відмітили дистанційне навчання в системі олімпійської освіти як важливу складову вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту.

2. Основними мотиваційними домінантами, що сприяють використанню дидактичного матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, що відмітили здобувачі вищої освіти ($n = 187$) є: можливість постійного оновлення знань з олімпійської тематики (46%), удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти (32%), можливість отримання другої освіти та оволодіння базовими знаннями з олімпійської освіти (19%), підвищення самооцінки завдяки опануванню нових знань (3%).

3. Найбільш корисними елементами дистанційних технологій, на думку фахівців у галузі фізичної культури ($n = 182$), виявилися: ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти (7%); приклади практичних завдань (34%); тестування (самоконтроль) (19%); відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики (40%).

4. До основних недоліків, які мали місце під час користування дидактичним матеріалом матеріалу з історії і сьогодення олімпійського спорту в режимі онлайн, належать: невміння користуватися комп'ютером (28%); незнання можливостей дистанційних технологій (24%); незручність викладання дидактичного матеріалу (17%). 31% респондентів відмітила відсутність недоліків, що свідчить про досить якісне представлення матеріалів на сайті.

5. Використання дистанційних технологій у Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ дозволило: розширити предметну галузь олімпійської освіти диференційовано до вікових та освітніх можливостей її учасників; посилити мотиваційні домінанти користувачів; створити більш комфортні, порівняно з традиційними, умови для творчого самовираження й інтелектуального зростання користувачів; можливість демонстрації продуктів

своїї творчої діяльності, широкі експертні можливості оцінювання творчих досягнень; можливість участі в дистанційних проєктах, конкурсах, олімпіадах.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора [20, 250].

РОЗДІЛ 5

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

«Аналізуючи понад 125-річну історію сучасного олімпійського руху, неважко переконатися в тому, що ідеали та цінності, що лежали в основі Олімпійських ігор Стародавньої Греції, вічні і привабливі для людства. Вони не тільки дозволили відродити Олімпійські ігри, а й зробили олімпійський рух виключно популярним, охопившим всі країни на п'яти континентах. У сучасному олімпійському русі спортивна, освітня і виховна складові найтіснішим чином переплелися з історичними процесами, соціально-філософськими, політичними і економічними реаліями. Це зробило Олімпійські ігри і олімпійський рух універсальним явищем, прикладом співпраці і зближення інтересів різних країн в ім'я гармонійного розвитку людини, зміцнення миру, взаєморозуміння і взаємоповаги між державами і народами, ефективним засобом реалізації політики мультикультуралізму» [16, с. 5].

На нинішньому етапі розвитку суспільства олімпійський рух відіграє важливу роль у гуманістичному вихованні молоді. Він сприяє підвищенню зацікавленість підростаючого покоління до ідеалу цілісної, гармонійно розвиненої особистості, до олімпійських цінностей і усвідомлення сутності і значення їх у сучасному світі.

Важлива роль у поширенні цінностей олімпійського руху належить олімпійській освіті – педагогічному процесу «з використанням всієї широти і глибини змісту олімпійського руху з його багатою історією та сучасністю, досягненнями, проблемами, суперечностями, складними зв'язками з різними сферами життя світової спільноти як важливої складової частини гуманітарної освіти та гуманістичного виховання» [16, с. 19].

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що сьогодні не існує єдиного підходу до змістовного наповнення олімпійської освіти [16, 20, 180–183, 244], проте фахівці схиляються до того, що зміст олімпійської освіти має будуватися у суворій відповідності до віку, рівня освіченості та ерудиції

вихованців, а також охоплювати багатогранні сторони олімпійського руху з урахуванням впливів різних напрямів розвитку суспільства.

Пріоритетами державної політики України у розвитку освіти, як зазначають В. Андрущенко [133], В. Журавський [59], В. Огнев'юк [145], Л. Сподін [203], В. Кремень [98] та ін., є особистісна орієнтація освіти, розвиток системи неперервної освіти через забезпечення наступності змісту та координації освітньо-виховної діяльності на різних щаблях освіти, які функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку осіб для можливого переходу до наступних щаблів, інтеграція освіти в міжнародний освітній простір, суверенність прав особи у виборі навчального закладу, форми та рівня здобутої освіти та кваліфікації.

У дослідженнях Р. Клопова [82], Л. Кравченко [95], В. Магіна [120], А. Сущенко [209], А. Федорова [216] встановлено, що пріоритетом розвитку освіти в галузі фізичної культури та спорту є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, котрі забезпечують модернізацію і подальше вдосконалення освітнього процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Проте, проведене нами дослідження стану вивчення цієї проблеми свідчить про те, що особливості використання технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти вивчені і розроблені недостатньо.

Дослідженню інформатизації освіти нині приділяється значна увага вітчизняними та зарубіжними науковцями. Дослідженню підлягають різні її аспекти. У полі зору Г. Козлакової [87], О. Овчарук [144] – тема застосування інформаційних технологій у професійній освіті; В. Олійник [146] вивчає психолого-педагогічні аспекти впровадження інформаційних технологій у вищій школі; Е. Полат [169], П. Стефаненко [205], Б. Шуневич [234], А. Bork, S. Gunnarsdottir [246] приділяють увагу вивченню питань організація і впровадження дистанційної освіти; створенню системи відкритої освіти присвячені роботи В. Бикова [7, 8], Є. Зайцевої [62], D. Keegan [271], M. McCabe, P. González-Flores [276], J. Bonk Curtis, R. Graham [245]); проблеми розробки і

впровадження програмно-апаратних комплексів у наукову та навчальну діяльність закладів вищої освіти фізкультурного профілю мають місце в роботах В. Ашаніна [5], В. Кашуби [79], В. Єднака [52]).

Вивчення досвіду роботи зарубіжних закладів вищої освіти та центрів олімпійських досліджень, що функціонують в них, дозволили виявити, що основним напрямом застосування інформаційних технологій в процесі освіти ЗВО галузі фізичної культури та спорту США є формування і використання розподілених інформаційних систем навчання. Основними напрямками інформатизації вищої фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу є: підвищення інформаційної компетенції викладачів, студентів та адміністративних співробітників закладів вищої освіти; впровадження електронного і дистанційного навчання та поступова інтеграція засобів інформаційних технологій у різні форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в процесі набуття професійно значущих якостей [6, 25, 27, 37].

Дослідження показали, що більшість здобувачів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту ($n = 187$) відмітили технології дистанційного навчання як важливу складову вищої освіти зазначеної галузі (85%), що підтверджує актуальність її використання в системі олімпійської освіти – важливої складової освітнього процесу.

На основі контент-аналізу визначення дефініції «дистанційне навчання» нами встановлено, що всі дослідники [7, 9, 43, 44, 205] виокремлюють та науково обґрунтовують такі його складові, як: навчання у синхронному та асинхронному режимі; суб'єкти навчання; компоненти навчального процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання); засоби ІКТ.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», у процесі дослідження ми розглядали дистанційне навчання як «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі

сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [139].

Проведений організаційний і компаративний аналіз дозволив нам сформулювати визначення поняття «дистанційне навчання» стосовно системи олімпійської освіти як сукупність взаємопов'язаних компонентів, де основними засобами управління освітньою діяльністю і навчанням є програмно-апаратні засоби, що функціонують на базі інформаційно-комунікаційних технологій, комунікаційних систем та мереж, і використовуються в освітньому процесі віддалених один від одного користувачів під керівництвом тьютора Центра олімпійських досліджень та освіти [15].

SWOT-аналіз інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти дозволив визначити перевагу його сильних сторін над слабкими. У наших дослідженнях сальдо балансу позитивне: $S_b = 238$, що створює підґрунтя для подальшого обґрунтування впровадження дистанційних технологій в МЦОДО НУФВСУ. Варто також зазначити, що сальдо внутрішніх факторів S_{b1} становить 128 балів, що також свідчить про доцільність вибору дистанційних технологій в рамках зазначених факторів. Сальдо зовнішніх факторів S_{b2} також позитивне (110 балів), що підтверджує ефективність функціонування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ і створює сприятливі умови для впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту в Україні.

На погляд І. Герасименко [30, 31], основною формою навчально-пізнавальної діяльності студентів під час використання дистанційних технологій в освітньому процесі є самостійна робота з навчальними інформаційними ресурсами. Наші дослідження свідчать, що серед педагогічних технологій найбільший інтерес для дистанційного навчання в системі олімпійської освіти представляють ті технології, які орієнтовані на групову роботу користувачів, активний пізнавальний процес, вебінари, тренінги, роботу з різними інформаційними джерелами: мультимедійні технології, медіа-технології,

інтернет-технології.

Проведені нами дослідження підтверджують думку А. Сущенко [209] про те, що ІКТ можна застосовувати як засоби навчання; засоби, що вдосконалюють процес викладання; інструмент пізнання навколишньої дійсності і самопізнання; засоби розвитку особистості учасників освітнього процесу; об'єкт вивчення в межах засвоєння курсу інформатики; інформаційно-методичне забезпечення й управління навчально-виховним процесом; засоби комунікації; засоби автоматизації процесу обробки результатів експерименту і управління; засоби автоматизації процесів контролю і корегування результатів навчальної діяльності, тестування і психодіагностики; засоби організації інтелектуального дозвілля.

Дослідження С. Герасименко [32], Р. Клопова [81, 82] довели, що підвищення якості освіти в галузі фізичної культури і спорту, забезпечення її мобільності, привабливості, конкурентоспроможності на ринку праці вимагає подальшого вдосконалення організації освітнього процесу у ЗВО та передбачає: використання інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання і мультимедійних засобів; впровадження електронних засобів навчання, комп'ютерних навчальних програм.

Дослідження, проведені на базі Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ свідчить про те, що запровадження дистанційного навчання може здійснюватися з дотриманням певних організаційних умов: бути організованим, керованим та забезпечувати системну роботу з розроблення нормативно-правової бази запровадження дистанційного навчання; побудови ефективної організаційної структури та відповідної служби підтримки; здійснення підготовки персоналу шляхом навчання та підвищення кваліфікації з питань освоєння дистанційних освітніх технологій; створення технічної інфраструктури та навчального контенту; забезпечення постійної системи контролю та зворотного зв'язку.

У Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ в умовах ДН основним завданням тьюторів є управління самостійною роботою користувачів, що передбачає виконання ними таких функцій: формування мотивів

для навчання; постановка цілей і завдань; поширення досвіду; організація взаємодії між користувачами; контроль процесу навчання.

За результатами проведених досліджень серед здобувачів вищої освіти ($n=187$) нами встановлено, що основними мотиваційними домінантами, які сприяють використанню в режимі онлайн дидактичного матеріалу з історії та сьогодення олімпійського спорту, розміщеного на сайті МЦОДО НУФВСУ, є: можливість постійного оновлення знань (46%), удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти (32%), можливість отримання другої кар'єри та оволодіння базовими знаннями з олімпійської освіти (19%), підвищення самооцінки завдяки опануванню нових знань (3%).

Автори [2, 120, 165, 238] класифікують моделі ДО за певними критеріями. Найбільш часто зустрічаються моделі ДО: консультаційна, кореспондентна, регульованого самонавчання, кейс-технологія, радіотелевізійна, мережевого навчання, мультимедійна, інтернет навчання, інтелектуальна, традиційного заочного навчання, відкритої освіти, телеосвіти, віртуальних навчальних залів та університетів, розсіяних навчальних залів, самостійної роботи тих, хто навчається (незалежне навчання) та ін.

Наші дослідження довели, що найбільш поширеними моделями ДН у центрах олімпійських досліджень та освіти є мультимедійні технології та мережеві технології. Характерними рисами моделі мультимедійних технологій є наступні: постачання навчальних матеріалів очно або через мережі Інтернет (електронна пошта – смартфон, ПК,); засобами навчання служать мультимедійні презентації лекцій з історії та сучасності олімпійського руху; електронні навчальні посібники; відеоматеріали для самостійної роботи; формами навчання визначені установчі заняття, лекції, семінари, самостійна робота.

Для мережевих технологій характерні: постачання навчальних матеріалів відбувається через мережі Інтернет; засобами навчання є аудіо, відеоматеріали, друковані навчальні посібники; засобами дидактичної взаємодії є мережеві відеоконференції і дискусії, електронна пошта; формами навчання є онлайн-семінари, лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Виявлено різницю між цими технологіями, які полягають у тому, що мультимедійні технології припускають зустріч користувачів ЦОДО з тьютором, очну передачу матеріалів, а мережеві – передбачають взаємодію тьютора та користувача ресурсів ЦОДО виключно через мережу Інтернет, що безумовно вимагає створення відповідного інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти.

За результатами проведених досліджень виявлено, що найбільш корисними елементами дистанційних технологій на думку фахівців у галузі ФКиС ($n = 182$) є наступні: ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти (7%); приклади практичних завдань (34%); тестування (самоконтроль) (19%); відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики (40%).

Розроблений нами модуль «Олімпійська спадщина» може служити як алгоритм для створення інших модулів з різних аспектів олімпійського спорту з метою постійного оновлення інформації, удосконалення та поглиблення знань, підвищення можливостей інтеграції олімпійської освіти в систему роботи закладів освіти.

Роботи вчених [144, 210] доводять, що до проблем, які уповільнюють процес інформатизації освіти, можна віднести: недостатній рівень інформаційної культури професорсько-викладацького складу, відсутність необхідної кількості програмно-методичного забезпечення, недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення у закладах вищої освіти для застосування інформаційних технологій. Проведений нами SWOT-аналіз підтверджує наявні дослідження щодо недоліків та слабких сторін впровадження дистанційних технологій в систему олімпійської освіти.

Таким чином, у процесі дисертаційного дослідження було визначено три групи даних.

Отримані результати дозволили підтвердити наявні розробки (М. Булатова, 2015; R. Naul, 2017) про доцільність створення системи дистанційного навчання з олімпійської освіти та її впровадження у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти на основі системи підтримки

дистанційного навчання Moodle.

У ході дослідження доповнено відомості про сутність дистанційної освіти у галузі фізичної культури і спорту (О. Сухобок, 2011; В. Томашевський, О. Петрова, 2012; І. Грінченко, 2013; В. Стоянов, 2013), до яких належать: нормативно-правова база; система освітньої діяльності в сфері дистанційного навчання; організаційно-управлінська складова; кадрове забезпечення; матеріально-технічна база і програмне забезпечення; навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання ЦОДО. Організація системи дистанційного навчання впливає на інтенсифікацію процесу навчання, активізацію освітньої діяльності користувачів, розкриття їхнього творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та індивідуальної роботи. Уточнено алгоритм впровадження дистанційних технологій у діяльність центрів олімпійських досліджень та освіти.

Принципово новими результатами є:

- визначення і диференціація предметної галузі олімпійської освіти відповідно до різних вікових груп тих, хто навчається, та обґрунтовано її перспективи для гуманізації освітнього процесу;
- систематизація форм і методів дистанційного навчання на платформі центрів олімпійських досліджень та освіти у процесі олімпійської освіти;
- характеристика сучасних світових організаційно-управлінських моделей олімпійської освіти;
- типову модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ, її організаційно-функціональна структура і вплив зовнішніх та внутрішніх чинників для подальшого виявлення ефективності впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти;
- типовий модуль «Олімпійська спадщина» у процесі дистанційного навчання на платформі Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ як дієвий засіб у справі гуманізації освіти.

Основні положення цього розділу викладені у публікаціях [15, 111, 112, 113, 114, 250].

ВИСНОВКИ

1. Вивчення історичної, культурної та спортивної спадщини олімпійського руху, яка нараховує майже три тисячоліття, є важливою частиною гуманітарної освіти молоді, поширеної в світі у вигляді олімпійської освіти. Однак, узагальнення даних літератури та практичної діяльності в сфері олімпійської освіти дають підстави стверджувати, що протягом багатьох років освітня функція олімпійського руху обмежувалася знаннями про ідеали і цінності олімпізму та історію Олімпійських ігор, залишаючи поза увагою важливі аспекти соціокультурного потенціалу олімпійського спорту та його спадщини, які позитивно впливають на формування культури людини, інтелектуальні й творчі здібності та забезпечують підвищення рівня гуманітарної освіти і гуманістичного виховання молоді.

2. У різних країнах олімпійська освіта реалізується за громадською, громадсько-державною і державною моделями, відповідно до національних традицій та умов, різними організаціями, серед яких національні олімпійські комітети, національні олімпійські академії, заклади загальної середньої і вищої освіти. Особливе місце в цьому процесі посідають центри олімпійських досліджень та освіти, метою яких є формування та розроблення методологічних основ і конкретного змісту олімпійської освіти. Кожний із 45 центрів олімпійських досліджень та освіти, визнаних Міжнародним олімпійським комітетом, має свою специфіку та спрямованість інформаційного забезпечення сфери олімпійського спорту, особливості застосування дистанційних технологій навчання та створення інформаційних освітніх web-ресурсів. Водночас, аналіз світового досвіду здійснення олімпійської освіти свідчить про недостатньо чітке визначення предметної галузі олімпійської освіти, відсутність диференціації його змісту відповідно до вікових особливостей, спектру інтересів його учасників, відсутність обґрунтування та конкретних технологій дистанційного навчання.

3. Дистанційне навчання в системі олімпійської освіти як комплекс психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій містить

нормативно-правову, освітянську, організаційну, кадрову та матеріально-технічну компоненти. Моделі дистанційного навчання включають види навчального матеріалу і технічні засоби передачі інформації; принципи підбору і конкретний зміст навчального матеріалу відповідно до контингенту учнів; використання різних форм занять – лекції, семінари, конференції, круглі столи, ділові ігри тощо.

4. Теоретичні дослідження дозволили визначити структурно-функціональні компоненти і розробити модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти, основними складовими якого є: сфера зовнішнього впливу, що формується організаціями міжнародного та національного рівнів, та сфери внутрішнього впливу, до якої входять підсистеми: підготовки дистанційного навчання, яку забезпечують розробники/автори курсів дистанційного навчання з олімпійської освіти та викладачі-тьютори; підсистеми комунікації з користувачами, доступу до курсів дистанційного навчання, тестування, обліку результатів навчальної діяльності студентів та управління курсами дистанційного навчання.

5. SWOT-аналіз експертного опитування ($n = 17$) виявив 29 факторів, що визначають сильні та слабкі сторони інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання, та 22 фактори, що визначають можливості і загрози впровадження дистанційних технологій у систему олімпійської освіти. Позитивне сальдо балансу: $Sb = 238$ створює сприятливі умови подальшого впровадження модулю «Олімпійська спадщина» в МЦОДО НУФВСУ. Сальдо внутрішніх факторів $Sb1$ (128 балів) свідчить про доцільність вибору дистанційних технологій у рамках зазначених факторів. Сальдо зовнішніх факторів $Sb2$ також позитивне (110 балів) і підтверджує ефективність функціонування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання МЦОДО НУФВСУ.

6. За результатами впровадження розробленого модуля «Олімпійська спадщина» для використання у процесі дистанційного навчання в системі олімпійської освіти, який включає п'ять розділів: новини, теорію, лекторій, відеотеку, тестування, встановлено, що переважна більшість викладачів закладів

вищої освіти фізкультурно-спортивного профілю ($n = 49$) та вчителів фізичної культури ($n = 133$) зазначила необхідність поєднання дистанційного навчання з традиційним (69 % респондентів), дуже важливим (25 %), та лише 6 % не вважають його за потрібне. У свою чергу, 85 % здобувачів вищої фізкультурно-спортивної освіти ($n = 187$) відмітили дистанційне навчання в системі олімпійської освіти як важливу складову вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту.

7. Використання дистанційних технологій у Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти НУФВСУ дозволило: розширити предметну галузь олімпійської освіти диференційовано до вікових та освітніх можливостей її учасників; посилити мотиваційні домінанти користувачів; створити більш комфортні, порівняно з традиційними, умови для творчого самовираження й інтелектуального зростання користувачів; можливість демонстрації продуктів своєї творчої діяльності, широкі експертні можливості оцінювання творчих досягнень; можливість участі в дистанційних проєктах, конкурсах, олімпіадах.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці системи модулів з інших аспектів олімпійського руху.

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для успішного розвитку дистанційного навчання необхідний аналіз шляхів і способів його реалізації у межах певного закладу освіти. Проведені дослідження впровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчання з олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Навчально-наукового інституту олімпійської освіти НУФВСУ та підтвердження їх ефективності, дозволили розробити рекомендації щодо використання в освітньому процесі дистанційних форм і методів навчання для закладів освіти, в яких створено умови впровадження олімпійської освіти в рамках Центру олімпійської освіти та досліджень.

Мета створення системи дистанційного навчання в закладі освіти, перш за все визначалась зовнішніми конкурентними умовами функціонування освітнього середовища, та конкретизована у такий спосіб: індивідуалізація навчання, персоналізація освітнього процесу, інтенсифікація та зміна характеру викладацького ресурсу, збільшення кількості студентів шляхом залучення через впровадження нової форми навчання та введення нової категорії в освітні послуги ЗВО, зниженні вартості компонентів освітнього процесу, мобілізація адміністративного ресурсу.

На етапі стратегічного планування доцільно розробити алгоритм впровадження і розвитку дистанційного навчання, який можна деталізувати у такі етапи:

- розробка плану впровадження і розвитку дистанційного навчання у ЗВО;
- проведення SWOT-аналізу стану ЗВО на предмет виявлення можливостей впровадження дистанційного навчання;
- за результатами SWOT-аналізу складання плану заходів з впровадження дистанційного навчання, який дасть уявлення про структуру наявних елементів та інструментів механізму дистанційного навчання;
- класифікація елементів, їх якісна і кількісна оцінка;
- класифікація інструментів, їх якісна і кількісна оцінка;

- виявлення відсутніх елементів та інструментів для впровадження дистанційного навчання, пошук шляхів усунення проблеми;
- реалізація плану впровадження дистанційного навчання.

На початковому етапі у ЗВО, на базі якого функціонує ЦОДО, мають бути розроблені та затверджені регламентуючі документи, які є нормативно-правовим підґрунтям впровадження дистанційного навчання у закладі освіти. У Положенні про дистанційне навчання ЗВО мають бути визначені основні засади організації та запровадження дистанційного навчання, наведені особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання, регламентуване науково-методичне, психолого-педагогічне, технічне забезпечення цього процесу, окреслено коло учасників цього процесу, їхні права та обов'язки.

Наступним важливим кроком в управлінні процесом впровадження дистанційного навчання є створення відповідної організаційної структури, яка б дозволила здобувачам реалізовувати усі можливості цієї форми навчання – вибирати форму, місце, швидкість і час навчання. З цієї метою доцільно створити Відділ дистанційного навчання в структурі ЗВО, до штату якого увійдуть спеціалісти, відповідальні за технічну складову дистанційного навчання, за навчальну базу і методичну підтримку. Основними завданнями відділу дистанційного навчання є:

- координація діяльності підрозділів у створенні та впровадженні дистанційних технологій навчання;
- визначення системного, прикладного і технічного забезпечення, на яких буде базуватися розробка та впровадження дистанційного навчання в університеті;
- забезпечення представництва ЗВО в мережі Інтернет засобами веб-сайту ЦОДО;
- участь у розробці викладачами кафедр дидактичного та методичного забезпечення електронних навчально-методичних матеріалів, створених за технологіями дистанційного навчання і визначеними в університеті базовими спеціальностями;

- здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням технологій дистанційного навчання;
- проведення консультацій для викладачів-тьюторів із проблем впровадження дистанційного навчання в ЦОДО;
- апробація та впровадження технологій дистанційного навчання в навчально-виховний процес;
- забезпечення співпраці у сфері дистанційного навчання з іншими організаціями та Центрами олімпійських досліджень та освіти;
- участь у міжнародному співробітництві у сфері дистанційного навчання.

Відділ дистанційного навчання вирішує питання планування, організації і ведення навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням дистанційних технологій навчання, координує діяльність факультетів і кафедр у цьому напрямку. При впровадженні дистанційного навчання опрацьовується план розробки дистанційних курсів і програм у межах загального навчального процесу університету. Структурні підрозділи ЗВО погоджують впровадження дистанційного навчання зі своїми загальними цілями, планами і щоденною діяльністю.

Важливим етапом управління процесом впровадження дистанційного навчання в ЦОДО, має бути робота з персоналом – викладачами університету, відповідальними за організацію дистанційного навчання. Керівництво ЗВО запроваджує декілька підходів до підготовки необхідних фахівців – як через систему підвищення кваліфікації у провідних вітчизняних навчальних закладах, так і використовуючи ресурси відділу дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти. Довгострокова програма підтримки викладачів-інструкторів дистанційного навчання, яка містить такі етапи:

- обов'язковий курс підвищення кваліфікації потенційних викладачів, авторів і дизайнерів дистанційних курсів;
- програма індивідуальної підтримки викладачів інструкторами з досвідом розробки та викладання дистанційних курсів для регулярної допомоги та консультації в робочому порядку;

- розробка стандартів якості дистанційних курсів;
- побудова засобів підтримки викладацького складу, як авторів курсів, так і викладачів, інструкторів, тьюторів.

Особливого значення для ефективності процесу впровадження дистанційного навчання має підготовка викладачів-тьюторів, які організовують ефективне вивчення курсу, проводять семінари та консультують студентів, перевіряють і коментують письмові завдання, допомагають отримати максимальну віддачу від навчання; стежать за ходом навчання; забезпечують зворотний зв'язок з виконаних завдань; проводять групові консультації; підтримують зацікавленість у навчанні впродовж всього курсу; надають можливість зв'язуватися з відділом дистанційного за допомогою телефону, пошти, електронної пошти та конференцій.

Створення технічної інфраструктури є важливим аспектом управління процесом запровадження дистанційного навчання в ЦОДО. Технічна інфраструктура забезпечує доставку навчального матеріалу студентам, організацію зворотного зв'язку та сертифікації, спілкування викладача та студентів.

У ЦОДО технічна інфраструктура має бути представлена сукупністю таких складових:

- апаратне забезпечення – комп'ютерна мережа, в якій кожен персональний комп'ютер, підключений через мережу серверів;
- програмне забезпечення, яке складається з набору стандартних офісних програмних продуктів для підтримки курсів і редагування графіки, відео-та аудіо файлів, зокрема, нами використано вільно поширювану з відкритим кодом систему дистанційного навчання Moodle, яка після доопрацювання і адаптації до особливостей організації освітнього процесу в університеті стала інструментом дистанційного навчання;
- швидкісний Інтернет;
- мультимедійна лабораторія, обладнана мультимедійним проектором, екраном, комп'ютерами, відеокамерою, мікрофонами, мультимедійним сканером.

Технологія впровадження дистанційного навчання у ЦОДО спирається на традиційну для закладу вищої освіти схему навчання, що дозволяє доповнити поширені форми організації освітнього процесу (лекції, практичні та лабораторні заняття та ін.) елементами дистанційного навчання. Велике значення має визначення і створення структури навчального контенту, який містить: навчально-методичний комплекс дисципліни, лекційний курс з розгорнутим тематичним планом, попередніми тематичними оглядом зв'язку з вивченими раніше темами і дисциплінами; глосарій; методичні рекомендації щодо виконання завдань; пробний і контрольні тести; посилання на навчальні матеріали в мережі Інтернет та в електронних бібліотеках; електронні варіанти навчально-методичних посібників; терміни та розклад проходження дистанційного курсу.

Навчально-методичний комплекс з кожної дисципліни повинен включати: навчально-методичні посібники, контрольні роботи, конспекти лекцій, лабораторні роботи; індивідуальні та самостійні завдання; блок тестів; відео- та аудіоматеріали з дисципліни.

Предметом впровадження на початку роботи є окремо взяті навчальні курси, потім спланований поступовий перехід до декількох навчальних курсів, які взаємопов'язані в освітній траєкторії та системі дистанційного навчання в цілому. У процесі розгортання системи дистанційного навчання налагоджується технологічний ланцюжок навчання, починаючи з підтримки окремого дистанційного курсу і закінчуючи зв'язком з усіма компонентами, що пов'язані з процесом навчання.

Найважливішим завданням при організації дистанційного навчання є побудова системи ефективного зворотного зв'язку і контролем самостійної роботи студентів. Користувачі ЦОДО повинні постійно відчувати увагу з боку викладача-тьютора, тому необхідно оперативно перевіряти надіслані на сайт індивідуальні завдання та контрольні роботи, звіти про виконання лабораторних робіт, своєчасно їх оцінювати, щоб користувачі могли бачити бали в електронному журналі успішності і критично оцінювати рівень своєї підготовки.

Важливу роль у забезпеченні ефективної роботи системи дистанційного

навчання відіграє служба підтримки, яка забезпечує навчально-методичну та технологічну підтримку користувачів, здійснює розробку критеріїв і стандартів якості навчальних продуктів, що створюються в ЦОДО, організовує їх обов'язкову експертизу, організовує підготовку розробників та інструкторів курсів дистанційного навчання з одночасним накопиченням кількості дистанційних курсів, вивчає та аналізує змін співвідношення робочого навантаження викладачів ЗВО між розробкою і викладанням курсів. У ЦОДО роль такої служби підтримки має виконувати відділ дистанційного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 25 років разом. Олімпійська освіта [за заг. ред. С.Н. Бубки, М.М. Булатової]. К.: 2017; 128.
2. Андреев АА, Солдаткин ВИ. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация. М.: Издательство МЭСИ, 1999. 196 с.
3. Архангельский СИ. Лекции по научной организации учебного процесса в высшей школе. М.: Высшая школа, 1976; с.169.
4. Ахметов РФ. Сучасні підходи до вдосконалення спортивної техніки. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012; 4: 9-11.
5. Ашанин ВС. Технология разработки компьютерного тестирования знаний студентов в условиях кредитно-модульной системы. Физическое воспитание студентов творческих специальностей: сб. научн. тр. под ред. проф. Ермакова С.С. Х.: ХГАДИ (ХХПИ), 2008; 2: 84-90.
6. Белан В. Використання мобільного навчання у професійних навчальних закладах України та Польщі. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Зб. наук.праць. За ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД, 2017; 5:194-7.
7. Биков ВЮ. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. монографія. Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. К.: Атіка, 2015. С. 77–140.
8. Биков ВЮ. Моделі організаційних систем відкритої освіти. К.: Атіка, 2009; 684 с.
9. Блощинський ІГ. Історія створення дистанційного навчання у країнах світу. Наука і освіта: науково-практичний журнал. 2011: 8. 11-15.
- 10.Борисова ОВ. Олимпийское образование в структуре магистерской подготовки. Наука в олимпийском спорте. 2007; 2: 74–81.
- 11.Брендедж Э. Речь на 61-й сессии МОК. Междунар. спортивное и олимпийское

- движение. Тематическая подборка. № 3. М.: ЦООНТИ-ФиС, 1991. С. 29-33.
12. Бубка С. Олимпийский спорт в обществе: история развития и современное состояние. К.: Олимп. литература, 2012. с. 238.
 13. Булатова М, Белокуров Д, Кучерявий О. Конкурси мистецтв в історії олімпійського руху сучасності. Наука в олимпийском спорте. 2020;2:4-18.
 14. Булатова ММ, Бубка СН. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры. К.: Олимп. литература, 2012; 408 с.
 15. Булатова ММ, Кучерявий ОМ, Ярмолюк ОВ. Технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Наука в олимпийском спорте. 2020; 1:4-21.
 16. Булатова ММ, Платонов ВМ. Олимпизм и олимпийское образование: история, современность, будущее. Наука в олимпийском спорте. 2018; 4:4-27. DOI:10.32652/olympic2018.4_1.
 17. Булатова ММ. Олимпийская академия Украины: приоритетные направления деятельности. Наука в олимпийском спорте. 2007; 2: 5–12.
 18. Булатова ММ. Олімпійська Академія України. К. ТОВ «Літера», 2011; 111 с.
 19. Булатова ММ. Система олімпійської освіти в Україні. Фізичне виховання в школі. 2008;1:40–43.
 20. Булатова ММ, Бубка СН, Платонов ВМ. Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти: навчальне видання. К.: Перша друкарня, 2019; 912.
 21. Вагнер ІМ. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. 2009;4:81–84.
 22. Вайндорф-Сысоева МЕ, Шитова ВА. О моделях применения дистанционных образовательных технологий в современном вузе. Вестник МГГУ им. М.А. Шолохова. Педагогика и психология. 2013;4:29-34.
 23. Вацеба О. Формы олимпийского образования учеников общеобразовательных школ Украины. Современный олимпийский спорт и спорт для всех: материалы XI междунар. науч. конгр. Минск, 2007. 114–117.
 24. Вержбицкий ВВ, Власова ЮЮ. Социальная среда информатизации образования в Российской Федерации. Информационный бюллетень

- Ассоциации "История и компьютер". М., 2003;31:95-111.
25. Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент: кол. монографія за наук.ред. М.О. Кириченка, Л.М. Сергєєвої. Київ: Вид-во Ін-ту обдарованої дитини НАПН України, 2018. 440 с.
 26. Волков ВЮ, Волкова ЛМ. Компьютерные технологии в преподавании физической культуры: Учебно-методическое пособие. Университет ГА. С.-Петербург, 2018. 56 с.
 27. Воротникова ІП. Інформаційно-освітнє середовище для реалізації різних форм навчання у сучасній школі. [Інтернет]. Доступно на: <https://www.researchgate.net/publication/319913998> (дата звернення 29.10.2018).
 28. Высоцкий Ц. Актуальность создания системы олимпийского образования в Польше. Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорта. 2004;2:168–169.
 29. Гакман АВ, Галан ЯП, Кошура АВ. Теоретичні засади патріотичного виховання в системі олімпійської освіти підростаючого покоління. Інноваційна педагогіка. 2020; 27:186-189.
 30. Герасименко ІВ. Методика використання технологій дистанційного навчання в підготовці бакалаврів комп'ютерних наук. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10. Черкаси, 2014. 235 с.
 31. Герасименко ІВ. Система підтримки дистанційного навчання, як складова інформаційного середовища ВНЗ. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. Зб. Статей. Ялта: РВВ КГУ. 2013;40-4:22-30.
 32. Герасименко СО. Основы использования дистанционных технологий обучения в вузах физкультурного профиля. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф.. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХІІ), 2006;6:13-16.
 33. Герсковитц А. Дистанционное образование в США. Энергия: экономика, техника, экология. 2004;6:20-27.
 34. Глазунова ОТ, Морзе НВ. Моделі ефективного використання інформаційно-

- комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищих навчальних закладах [Інтернет]. Доступно на: <http://www.ime.edu-ua.net/em6/content/08mnvshi.htm>
- 35.Голівер НО. Нетрадиційні технології навчання. Соціалізація особистості: зб. наук. праць. МОН України. К.: Логос, 2002;17- 2:91–98.
 - 36.Гончаренко СУ. Український педагогічний словник. 2-е вид., доп. і випр. Рівне: Волинські обереги; 2011. 552 с.
 - 37.Гуржий АМ. Информационно-коммуникационные технологии в профессионально-техническом образовании: монография. Винница: Нилан лтд., 2016. 412 с.
 - 38.Григоревич В. Олимпийское образование в Республике Беларусь: история, современное состояние и перспективы развития. К.: Наука в олимпийском спорте. 2007;2:26–29.
 - 39.Григорьев ВН. Олимпийское образование студентов: теория, методика, практика: учеб. Пособие. СПбГУ, 2002. 202 с.
 - 40.Гриневич Л. Ми починаємо розвиток цифрової освіти в Україні. (Інтернет]. Урядовий портал, 2018. [цитовано 2018 жовтн. 2]. Доступно на: <https://www.kmu.gov.ua/news/liliya-grinevich-mi-pochinayemo-rozvitok-cifrovoyi-osviti-v-ukrayini-stvoryuyetsya-nacionalna-osvitnya-platforma-ta-e-pidruchniki-ale-nam-potribna-dopomoga>
 41. Гуревич РС. Інтерактивні технології навчання у вищому педагогічному навчальному закладі: навч. посібник. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. 309 с.
 - 42.Дармофал ЭА. Использование в физическом воспитании электронно-вычислительных и мультимедийных технологий. Физическое воспитание студентов творческих специальностей. 2008;2:110-117.
 - 43.Дистанційне навчання. Основи, концепції, перспективи [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Романенко, В. В. Калачова, Д. В. Сумцов, О. П. Сук; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". Х.: НТУ "ХПІ", 2010. 283 с.
 - 44.Дистанційне навчання: досвід впровадження в українському університеті: монографія. В.О. Любчак [та ін.]; Сумський держ. ун-т. Суми: СумДУ, 2009. 160 с.

45. Драгнєв ЮВ. Інформаційні технології у навчальному процесі майбутнього вчителя фізичної культури як невід'ємна частина сучасної фізкультурної освіти в Україні [Інтернет]. Науковий вісник Донбасу. 2011:1. Доступно на: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_1_16
46. Дудкін ВЮ. Олімпійська освіта як складова реалізації ідеології олімпізму в процесі підготовки студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту України. Олімпійський спорт і спорт для всіх : матеріали XIV міжнар. наук. конгр., (Київ, 5–8 жовт. 2010 р.): тези допов. К.: Олімпійська література, 2010. С. 716.
47. Дудкін ВЮ. Шляхи вдосконалення інтеграції олімпійської освіти в процес підготовки фахівців сфери «Фізичне виховання і спорт» в Україні. Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. ст. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2010. С. 85–88.
48. Дутчак МВ. Теоретико-методологічні засади формування системи спорту для всіх в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 24.00.02 «Фізичне виховання і спорт». К., 2009. 39 с.
49. Дьюри Ж. Олимпийское движение и воспитание. Всемирный научный конгресс "Спорт в современном обществе": Сборник научных материалов. М., 1974. С. 122-130.
50. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник. Т. М. Димань, О. А. Боньковський, А. Г. Вовкогон. БНАУ, 2017. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 106 с.
51. Єднак ВД. Легка атлетика: Навчально-методичний web-проект. 2015. [Інтернет]. Доступно на: http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/bakalavr/fizvyh/Legka_atletyka_ta_metodyka_ii_navchannya.pdf
52. Єднак ВД. Лижний спорт: Навчально-методичний web-проект. [Інтернет]. Доступно на: <http://www.tnpu.edu.ua/kurs/252/>
53. Єрмаков СС. Інформаційні технології у наукових спортивних дослідженнях. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І.Вернадського. 2002; 8: 272-280.
54. Єрмолова ВМ. Витоки олімпійської освіти, її місце у напрямках діяльності

- МОК та інших міжнародних організацій. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2009;1:35–39.
- 55.Єрмолова ВМ. Організація олімпійської освіти у зарубіжних країнах. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2009;2:47–50.
 - 56.Єрмолова ВМ. Теоретико-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01. НУФВСУ. Київ, 2010. 250с.
 - 57.Єрмолова ВМ. Олімпійська освіта: теорія і практика: навчальний посібник. К., 2011. 335 с.
 - 58.Єрмолова ВМ. Теоретико-практичні засади інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів [автореферат]. 2010. 187 с.
 - 59.Журавський ВС, Родіонов МК, Жиляєв ІБ. Україна на шляху до інформаційного суспільства. К.: Політехніка, 2004. 482 с.
 - 60.Загітова М. Організаційні засади діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти в Україні [Дисертація]. Київ: Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України; 2018. 201 с.
 - 61.Загітова М, Радченко Л. Організація діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень і олімпійської освіти в Україні. Наука в олимпийском спорте. 2019;1:4-9.
 - 62.Зайцева ІО. Дидактичні можливості дистанційної освіти як інноваційного феномену навчання. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. 2013;7(50):22-7.
 - 63.Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України [Інтернет]. 2014 [цитовано 2017 жовт. 12]; 37-38: ст.2004. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
 - 64.Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 № 74/98-ВР. Відомості Верховної Ради України [Інтернет]. 1998 [цитовано 2016 січ. 20]; 27-28: ст.181. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>.
 - 65.Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в

- Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V. Відомості Верховної Ради України [Інтернет], 2007 [цитовано 2017 лист. 21]; 12, ст.102. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
66. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.10.2012 № 5460-VI. Відомості Верховної Ради України [Інтернет]. 2012 [цитовано 2017 груд. 2]; 19-20: ст.166. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17/ed20110908>.
67. Закон України «Про фізичну культуру та спорт» від 24.12.1993 № 3808-XII. Відомості Верховної Ради України [Інтернет], 1994. [цитовано 2018 бер. 25]; 14, ст.80. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
68. Зациорский ВМ. Спортивная метрология: учеб. [для ин-тов физ. культ.]. М.: Физкультура и спорт, 1982. 256 с.
69. Золоті сторінки олімпійського спорту України / за ред. І. Федоренка. К.: Олімпійська література, 2000. 191 с.
70. Зорій ЯБ, Гакман АВ. Система олімпійської освіти як засіб педагогічного процесу підростаючого покоління. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. К., 2016;4(74):33-35.
71. Исаев АА. Олимпийская педагогика – система, процесс и метод воспитания (модельные характеристики): к концепции системообразующего этапа Всемир. студен. игр под патронажем МОК. Спорт для всех. 1998;3–4:27–63.
72. І зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Інсбрук 2012. К.: 2011. 64 с.
73. Іващенко М, Бикова Т. SWOT-аналіз процесу впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти. Open educational e-environment of modern University. 2018;5:107-155.
74. Ігри XXIX Олімпіади. Пекін 2008. К.: 2008. 64 с.
75. Ігри XXX Олімпіади. Лондон 2012. К.: 2011. 64 с.
76. Канунников В. Деятельность региональных отделений ОАУ в распространении олимпийского образования (на примере донецкого региона) К.: Наука в олимпийском спорте. 2007;2:115–120.
77. Каражанов БК. Олимпийское образование в вузах физической культуры и

- спорта Казахстана. Олимпийский спорт и спорт для всех: V междунар. науч. конгр.: тезисы. Минск, 2001. С. 81.
78. Кашуба ВО. Инновационные технологии в современном спорте. Спортивный вісник Придніпров'я. 2017;3:46–57.
79. Кашуба В, Юрченко О, Хабінець Т. Використання біомеханічних та інформаційних технологій в процесі адаптивного фізичного виховання школярів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017;1:141-151.
80. Клопов РВ. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2010. 386 с.
81. Клопов РВ. Сучасні моделі використання інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Педагогічний процес: теорія і практика: Збірник наукових праць під редакцією Сисоєвої С.О. К.: Екмо, 2008; 4:94-103.
82. Клопов РВ. Використання інформаційних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в країнах європейського союзу. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф. Єрмакова С.С. Х.: ХДАДМ (ХХП), 2009; 3:71-75.
83. Кобринский МЕ, Самойлова ВА. Олимпийское образование в системе формирования нравственного воспитания дошкольников. Известия Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины. 2019;5(116):41-6.
84. Кобринский МЕ. Основы олимпийских знаний. Физическая культура и здоровье. 2008;2:35–44.
85. Кобринский МЕ, Гуслистова ИИ. Источники системы олимпийского образования Республики Беларусь. Мир спорта. 2007;2:129–134.
86. Ковалева МК. «Олимпийское наследие» как составной элемент регионального туристского продукта. Ежеквартальный рецензируемый, реферируемый научный журнал «Вестник АГУ». 2016;2(180):78–84.

- 87.Козлакова ГО. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід. К.: Просвіта, 2002. 230 с.
- 88.Контанистов АТ. Российская система олимпийского образования: государственно—общественная модель. Олимпийский бюллетень. 2013;14:334—338.
- 89.Контанистов АТ. Региональные олимпийские академии России: итоги становления и перспективы развития. Вестник спортивной науки [Интернет]. 2013;3:48-51. [цитовано: 2018 листоп. 19]. Доступно на: <https://cyberleninka.ru/article/n/regionalnye-olimpiyskie-akademii-rossii-itogi-stanovleniya-i-perspektivy-razvitiya>.
- 90.Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. (затверджено Постановою МОН України від 20.12.2000 р.) [Интернет]. Доступно на: http://www.cdo.com.ua/info/doc_ukr.htm
- 91.Концепція розвитку освіти України на період 2015 – 2025 рр. (Проект). [Интернет], 2015. [цитовано 2018 трав. 20]; 14, ст.80. Доступно на: http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
- 92.Коршунов ВЛ. Гармоничное воспитание школьников в системе олимпийского образования (на материале Спартианских игр региональной направленности) [автореферат]. Комсомольск-на-Амуре; 2004. 197 с.
- 93.Костриков ОИ. Методика проектирования дистанционного обучения студентов вузов физической культуры и педагогические критерии его эффективности: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Костриков Олег Игоревич. Малаховка, 2003. 175 с.
- 94.Костюкевич ВМ, Шинкарук ОА, Воронова ВІ, Борисова ОВ. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та доктора філософії (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 634 с.
- 95.Кравченко Л. Удосконалення сучасної системи підготовки фахівців у вузах фізичної культури засобами комп'ютерних методів навчання і тестування. Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури

- та спорту. Львів: НФВ «Українські технології», 2001. С. 90-92.
96. Кревский ИГ. Информационно-образовательная среда открытого образования и развитие дистанционного обучения. Высшее образование сегодня. 2003;8:14-19.
 97. Кремень ВГ. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти: стратегія, реалізація, результати. К.: Грамота, 2005. 447 с.
 98. Кремень ВГ. Інформаційне середовище — криза культури чи нове буття? Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наукових праць. За ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. — Львів: ЛДУ БЖД, 2017;5:3-9.
 99. Кроль ІМ. Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти. [автореферат]. 2019. 275 с.
 100. Круглик ИИ. Дистанционно-педагогическая технология в сфере олимпийского образования студентов. дис. ... канд. пед. наук 13.00.08. Санкт-Петербург, 2016. 252 с.
 101. Круцевич ТЮ. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту: Т1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. К., 2008. 392 с.
 102. Кубертен Пьер де. Олимпийские мемуары. М.: Изд-во РИД Групп, 2011. 160 с.
 103. Кузин ВВ. Проблемы подготовки специалистов нового профиля по олимпийскому образованию. Физическая культура и воспитание, образование, тренировка. 1999; 1–2: 2–6.
 104. Кузьмінський АІ. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2011. 486 с.
 105. Кулинкович Е. Концептуальные подходы к олимпийскому образованию в Республике Беларусь. II междунар. форум «Молодежь–Наука–Олимпизм»: материалы конф. «Практика олимпийского образования». М., 2002. С. 58–61.
 106. Кулинкович Е. Организация и содержание олимпийского образования в Республике Беларусь: материалы IV Междунар. научн.-практ. конф. «Здоровье для всех». 26–27 апреля 2012 г. Пинск: ПолесГУ, 2012. с. 114.
 107. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры. К.: 2011. 400с.

108. Курдюков БФ, Бойкова МБ, Вяткина ЮЮ, Курдюкова ЕА. Модернизация системы вузовской подготовки кадров для сферы физической культуры и спорта. Физическая культура, спорт - наука и практика [Интернет]. 2016;2:69-72 [цитовано: 2017 Квіт 02]. Доступно на: <https://cyberleninka.ru/article/n/modernizatsiya-sistemy-vuzovskoy-podgotovki-kadrov-dlya-sfery-fizicheskoy-kultury-i-sporta>.
109. Курило ВС. Концептуальные основы непрерывной профессиональной подготовки специалистов физического воспитания и спорта в Украине. Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. 2006;12:102-105.
110. Кухаренко ВМ. Теорія та практика змішаного навчання: монографія. Харків: КП "Міськдрук", 2016. 284 с.
111. Кучерявий ОМ. Дискурс про впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. 2019;7(115)19:102-9.
112. Кучерявий ОМ. Дистанційне навчання в системі вищої освіти в галузі фізичної культури та спорту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;3:120-125.
113. Кучерявий О. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті. Спортивна наука України. 2019; 2: 83-91.
114. Кучерявий О, Ярмолюк О. SWOT-аналіз інформаційно-освітнього середовища в системі олімпійської освіти. Спортивна наука та здоров'я людини. 2020; 1(3):39-58.
115. Ладика П, Шандригось Г, Шандригось В. Особливості застосування дистанційного навчання під час викладання спортивно-педагогічних дисциплін. Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society, 2015. 3(31):32-35.
116. Лубышева ЛИ, Моченов ВП. Новый концептуальный подход к

- современному пониманию социальной природы спорта. Теория и практика физ. культуры. 2015;4:94-101.
117. Лубышева ЛИ. Новые реалии современного олимпийского спорта: кризис или перезагрузка ценностей? Теория и практика физ. культуры и спорта. 2018;7:93.
 118. Луценко ДЮ. Разработка компьютерной версии программы занятий в фитнесе на основе технологии баз данных. Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. научн.тр. под ред. Ермакова С.С. Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2003;7:96-108.
 119. Магин ВА. Контекст модернизации высшего профессионального физкультурного образования. Теория и практика физ. культуры. 2005;4:39-41.
 120. Магин ВА. Модель системы профессиональной подготовки специалистов по физической культуре и спорту на основе инновационных технологий. Теория и практика физической культуры. 2006;4:13-17.
 121. Макарова ОС. Олимпийское образование, президентские тесты, спорт, диалог в спартианском движении: на пути к новой гуманистической традиции. Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. 1998;1:46–49.
 122. Макарова СВ. Совершенствование методики обучения информационным технологиям в педагогическом вузе на основе включения в содержание курса вопросов моделирования реальных ситуаций в информационной деятельности человека: дис. ... канд. пед. наук 13.00.02. М., 2000. 118 с.
 123. Максименко И. Олимпийское образование в Луганском регионе. Наука в олимпийском спорте. 2007;2:100–103.
 124. Маликов НВ. Использование новых компьютерных технологий при оценке функциональной подготовленности и функционального состояния организма. Слобожанський науково-спортивний вісник. Х., 2005;8:237-240.
 125. Малинский ИИ. К вопросу использования новых информационных технологий в области образовани. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф.. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2006;9:94-97.

126. Малярчук ОВ. Дистанційне навчання в системі вищої гуманітарної освіти Сполучених Штатів Америки [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. Житомир, 2010. 20 с.
127. Маслов ВИ. На пути к решению проблемы профилизации высшего физкультурного образования. Теория и практика физической культуры. 2003;5:53-56.
128. Матвеев СФ. Олимпийское образование от Древней Греции до современности. Наука в олимпийском спорте. 2007;2:46–53.
129. Матушанский ГУ. Открытое и дистанционное образование. Специалист. М., 2001;11:23-24.
130. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. За ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. К.: Вища школа, 2003. 323 с.
131. Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти [Інтернет]. Доступно на: <http://icosr.uni-sport.edu.ua>.
132. Міщенко ОА. Сутність мультимедійних технологій навчання. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХП), 2006;3:69-71.
133. Модернізація вищої освіти в Україні і світі: десять років наукового пошуку: [монографія] за ред. В.П. Андрущенко та ін. Х.: Ін-т вищ. освіти АПН України, 2009. 504 с.
134. Моргулець ОБ. Інформаційно–освітнє середовище у системі забезпечення якості освітньої діяльності ВНЗ. Формування ринкових відносин в Україні. 2015;9:113-6.
135. Морзе НВ. Основи методичної підготовки вчителя інформатики: монографія. К.: Курс; 2003. 372 с.
136. Мосейчук ЮЮ. Формування мотиваційних потреб студентської молоді до фізкультурної діяльності. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2011;13:401.
137. Москаленко НВ. Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в

- системі фізичного виховання молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 24.00.02 «Фізичне виховання і спорт». К., 2009. 42 с.
138. Наказ Міністерства освіти і науки України ««Деякі питання організації дистанційного навчання» від 08.09.2020 р. № 1115. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2020. [цитовано 2020 квіт. 10]; 81: 415. Ст. 2645. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>.
 139. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 № 466. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2013. [цитовано 2018 бер. 10]; 36: 202. Ст. 1288. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
 140. Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями» від 30.10.2013 р. № 1518. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2013. [цитовано 2018 бер. 18]; 88: 156. Ст.3243. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>.
 141. Наказ МОН України «Про затвердження Змін до Положення про дистанційне навчання» від 14.07.2015 р. № 923/27368. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2015. [цитовано 2018 бер. 1]; 64: 516. Ст.2145. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0923-15>.
 142. Національна доктрина розвитку освіти (Указ Президента України від 17.04.02 № 347/2002) / Загальна середня освіта : зб. нормат.-правових док. Ч. І; за ред. В. П. Романенка. К.: НІЧЛАВА, 2003. 436 с.
 143. Никифорова ТВ. Реализация олимпийского образования в Латвии. Современный олимпийский спорт и спорт для всех: VIII междунар. науч. конгр.: тезисы. Т. 1. Алматы: Казахская академия спорта и туризма, 2004. С. 35–37.
 144. Овчарук ОВ. Місце та роль інформаційних та комунікаційних технологій в

- системі освіти країн Європейського Союзу. Інформаційні технології і засоби навчання. Електронне наукове фахове видання. Вип. 2(6), 2008. [Інтернет]. Доступно на: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/content/08oovcue.htm>
145. Огнев'юк ВО. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: [монографія]. К.: Знання України, 2003. 450 с.
 146. Олейник НА. Олимпийское образование: обобщение отечественного и зарубежного опыта. Актуальне проблеми реалізації в спортивному вузі. Слобожанський науково-спортивний вісник: зб. наук. ст. Х., 2008; 1–2:211–214.
 147. Олимпийская хартия. Міжнародний олімпійський комітет, К.: Олімпійська література, 1999. 96 с.
 148. Олимпийское движение: история и современность: практическое руководство / сост. С. А. Иванов; М-во образования Республики Беларусь, Гом. гос. ун-т им. Ф. Скорины. Гомель: ГГУ им. Ф. Скорины, 2015. 41 с.
 149. Олимпийские игры (1896 – 1972). К.: 2012. 496 с.
 150. Олимпийские игры (1976 – 2012). К.: 2012. 506 с.
 151. Олимпийский спорт: в 2 т. В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.] ; под. общ. ред. В. Н. Платонова. К.: Олимпийская література, 2009. Т. 1. 736 с.
 152. Олимпийский спорт: в 2 т. В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.] ; под. общ. ред. В. Н. Платонова. К.: Олимпийская література, 2009. Т. 2. 696 с.
 153. Олійник ВВ. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті (організаційно-дисагогічний аспект) [Текст] : навч. посіб. АПН України, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти. К.: ЦПППО, 2001. 147 с.
 154. Олійник ЮО. Олімпійська освіта в системі підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02 „Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення”; ДВНЗ "Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника". Івано-Франківськ, 2012. 20 с.
 155. Олімпійська Академія України [Інтернет]. Доступно на: <http://oau-ukr.com/>.
 156. Олімпійська освіта в гімназії "Потенціал" (з досвіду роботи): навч. посіб. за

- ред. А. П. Малішевської, С. П. Зубик. К.: Четверта хвиля, 2012. 167 с.
157. Олімпійська спадщина України: Художній альбом [М.М. Булатова]. К.: Олімпійська література, 2017. Кн. 2. 144 с.
 158. Олімпійське сузір'я України. Атлети. К.: Олімпійська література, 2010. 166 с.
 159. Олімпійське сузір'я України. Тренери. К.: Олімпійська література, 2011. 264 с.
 160. Олімпійські історії. Боротьба. За ред. М.М. Булатова. К.: Олімпійська література, 2016. 256 с.
 161. Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодення. Матеріали II регіонального науково-методичного семінару. За заг.ред.Огнистого А.В. Тернопіль: В-во СМТ «Вектор», 2017. 114 с.
 162. Освіта в інноваційному поступі суспільства: тези доп. Міністра освіти і науки України С. М. Ніколаєнка. Освіта України. 2006; 60–61 (754): 2–21.
 163. Офіційний сайт системи MOODLE [Інтернет]. Доступно на <https://stats.moodle.org/>
 164. Петров ПК. Информационные технологии в физической культуре и спорте: Учебное пособие. М: Академия, 2008. 288 с.
 165. Петрова ОО, Томашевський ВВ. Модель дистанційного підвищення кваліфікації українських тренерів. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Х., 2012; 3:63-68.
 166. Петрова ОО. Організаційно-управлінські умови вдосконалення системи підвищення кваліфікації тренерів із видів спорту в Україні: автореф. на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фіз.виховання: спец. 24.00.01 "Олімп. та проф. спорт". Київ, 2012. 24 с.
 167. Платформа дистанційного навчання компанії IBM [Інтернет]. Доступно на: <http://www.lotus.com/learningspace>
 168. Подласый ИП. Педагогика. М.: Владос, 1999. 574 с.
 169. Полат ЕС. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров. 4-е изд., стер. М.: Издательский центр «Академия», 2009. 272 с.

170. Полат ЕС. Теория и практика дистанционного обучения: учеб. пособ. [для студ. высш. учеб. зав-ний]. Изд-ский центр "Академия", 2004. 416 с.
171. Поликарпова ГМ. Олимпийская образованность и воспитанность: критерии эффективности. В: IX Міжнародний науковий конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх». Тези доповідей. 20 – 23 вересня 2005 р. Київ. С. 26.
172. Положення про дистанційне навчання в Національному університеті фізичного виховання і спорту України від 31.08.2020 р. [Інтернет]. 2020. [цитовано 2020 вересень 2]; Доступно на: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/polozhennya_pro_dystanciynе_navchannya_v_nacionalnomu_universyteti_fizychnogo_vyhovannya_i_sportu_ukrayiny.pdf.
173. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.» від 23.09.2003 р. № 1494. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2003. [цитовано 2017 листопад. 11]; 39: 8. Ст.2070. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1494-2003-п>.
174. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті й науці на 2006-2010.» від 07.12.2005 р. № 1153. Офіційний вісник України [Інтернет]. 2005. [цитовано 2017 листопад. 19]; 49: 40. Ст.3058. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005-п>.
175. Пышкало АМ. Методическая система обучения геометрии в начальной школе: автор. доклад по монографии «Методика обучения геометрии в начальных классах», представ. на соиск. уч. степени д-ра пед. наук. М., 1975; 39 с.
176. Радченко ЛО. Етапи реалізації олімпійської освіти в діяльності вищих профільних навчальних закладів Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. 2016;5:64-76.
177. Радченко ЛО. Лабораторія «Олімпійської освіти» НДІ НУФВСУ: особливості діяльності. Олімпійський спорт і спорт для всіх: матеріали XIV міжнар. наук. конгр., (Київ, 5–8 жовт. 2010 р.): тези допов. К.: Олімпійська література, 2010. С. 28.
178. Роберт ИВ. Теория и методика информатизации образования (психолого-

- педагогический и технологический аспекты). М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2014. 398 с.
179. Рагозина ГА. Сравнительный анализ современных программ олимпийского образования. Современный олимпийский спорт и спорт для всех : материалы VII междунар. науч. конгр. М.: РГУФК, 2003;1:95–96.
 180. Родиченко ВС. Российская система олимпийского образования (авторский анализ выполнения организационно-методической концепции). Наука в олимпийском спорте. 2007; 2:17–21.
 181. Родиченко ВС. Идеология и олимпийское образование. Теория и практика физ. культуры. 1996;6:2-7.
 182. Родиченко ВС. Олимпийское образование в России: концепция, состояние, проблемы. Современный олимпийский и паралимпийский спорт и спорт для всех : материалы XII междунар. науч. конгр. М.: Физическая культура, 2008;1:103–104.
 183. Родиченко ВС. Олимпийское образование и современные тенденции развития в области политики и идеологии. Спорт, дух. ценности, культура. М., 1997; 6:26-32.
 184. Ротерс ТТ. Мультимедійні технології в процесі підготовки спеціалістів з фізичного виховання. Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Львів: НФВ «Українські технології», 2001. С. 269-273.
 185. Рышняк Б. Организация системы олимпийского образования в школах Республики Молдавия. Всемирные юношеские игры под патронажем Международного олимпийского комитета: материалы междунар. форума «Молодежь–Наука–Олимпизм», (Москва, 14–18 июл. 1998 г.). М.: Советский спорт, 1998. С. 207.
 186. Свістельник ІР. Е-learning у вищій фізкультурній освіті: реалії та перспективи. Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах: матеріали II Всеукр. наук. конф. Дніпро. 2017; 2:239–240.
 187. Сергеев ВН. Гуманистическая направленность реализации олимпийского

- образования [автореферат]. М.; 2000. 200 с.
188. Сердюк МГ. Міжнародний досвід діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти. Спортивний вісник Придніпров'я: наук.-практ. журн. Дніпропетр. держ. ін-т фіз. культури і спорту. Д., 2016; 1:123–8.
 189. Сердюк МГ. Проблеми та особливості діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти України. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, К. 2016:4.
 190. Сердюк МГ. Структурно-функціональна моделі діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти в Україні. Фізична активність, здоров'я і спорт, Л. 2016:3.
 191. Сердюк МГ. Форми та методи діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти України. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, К. 2016:2.
 192. Сікорський ПІ. До питання про поняття комп'ютерних технологій навчання. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. зб. наук. праць. Львів: ЛДУ БЖД, 2006. С. 601.
 193. Сисоєва СО. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: [наук, видання]. Видавничий Дім"ЕКМО", 2010. 362 с.
 194. Система дистанційного навчання Російського державного університету фізичної культури [Інтернет]. Доступно на: <http://ds.sportedu.ru>.
 195. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: Методичний посібник. За ред. Ю. В. Триуса. Черкаси, 2012. 220 с.
 196. Скалій ОВ. Плавання з методикою викладання: Інтерактивний мультимедійний курс. [Інтернет]. Доступно на: <http://www.tnpu.edu.ua/kurs/253/>
 197. Скрипник МІ. Професія - викладач: практикум із дидактики вищої школи: навч.-метод. посіб. Київ: На електронному носіїві, 2018. 231 с.
 198. Смирнова-Трибульская ЕН. Основы формирования информатических компетентностей учителей в области дистанционного обучения. Херсон: Айлант, 2007; 704 с.

199. Снігур ОА. Новітні інформаційні технології в професійній підготовці майбутнього педагога. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць. Київ-Вінниця, 2006. С. 458.
200. Современные информационные технологии в физической культуре и спорте: монография / С. В. Гурьев. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2014. 84 с.
201. Содержание дистанционного обучения. [Интернет]. Доступно на: <http://www.e-sportlear№i№g.ru/public.aspx?rgufk/>
202. Соколюк ОВ. Визначення готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до здійснення дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2012;32:428-432.
203. Статут Олімпійської академії України від 4.11.2004 р. 7с.
204. Степанов ВС. Дистанционное обучение в СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта: первый опыт реализации. Теория и практика физической культуры. 2004;12:45-48.
205. Стефаненко ПВ. Дистанційне навчання у вищій школі: [Монографія]. Донецьк: ДОННТУ, 2002; 400 с.
206. Столяров ВИ. Ценности современного олимпийского движения: идеалы и реалии. Наука в олимпийском спорте. 2014;3:76-83.
207. Столяров В. Концепция олимпийского образования (многолетний опыт разработки и внедрения в практику). Наука в олимпийском спорте. 2019;3:112-118.
208. Столяров ВИ. Современный олимпизм и олимпийская педагогика: достижения, проблемы, перспективы. М.: ПЛАНЕТА, 2018. 528 с.
209. Сущенко АВ. Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. Вісник Запорізького нац. ун-ту. Серія: Фізичне виховання та спорт: [зб. наук. пр.]. Запоріжжя, 2012; 1 (7): 104–111.

210. Сущенко ЛП. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): Монографія. Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2003. 442 с.
211. Твій олімпійський путівник. М.М. Булатова. 4-е вид. доп. К., 2017. 144 с.
212. Твердохліб АІ. Smart Education – нова тенденція у сфері освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016;48:236-240.
213. Томенко АА. Структурно-функциональный анализ Международной олимпийской академии. Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта. 2008;8:9.
214. Утишева ЕВ. Физкультурное образование : социально-педагогические и социологические проблемы: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. СПб, 1999. 350 с.
215. Федоров АИ. Современные информационные технологии в системе высшего физкультурного образования. Теория и практика физической культуры. 2000;12: 56-59.
216. Федоров АИ. Технологии дистанционного обучения в системе подготовки специалистов по физической культуре и спорту. Теория и практика физической культуры и спорта. 2007;12:12-14.
217. Федорук ПІ. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі інтелектуальних інтернет-технологій: автореф. на здобуття наукового ступеня доктора техн. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти". Київ, 2009. 49 с.
218. Филаретос Н. Введение в олимпизм через деятельность Международной олимпийской академии. Мир спорта. 2003; 3: 18–21.
219. Філенко ЛВ. Інформатизація навчального процесу вищих навчальних закладів фізичної культури з урахуванням когнітивних якостей студентів: дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Харків, 2007. 211с.
220. Фортыгина СН. Информационно-образовательная среда как средство формирования проектировочной компетенции у будущих учителей начальных классов: автореферат дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Челябинск, 2016. 24 с.

221. Хуторской АВ. Метапредметный подход к проектированию образования. Инновации в образовании. 2017;12:5-20.
222. Хуторской АВ. Педагогика. Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения. СПб.: Питер; 2019. 608 с.
223. Чикун Н, Пасальський Б. Інноваційні технології навчання у реформуванні системи вищої освіти. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2016; 3:135–144.
224. Чистяков ВА, Пущенко ЕЕ. Конкретные вопросы реализации системы дистанционного обучения в СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта – [Интернет]. Доступно на: <http://www.lesgaft.spb.ru/modules.php?Name=News&file=article&sid=10>
225. Чміленко Ю. Використання дистанційної форми навчання для підготовки майбутніх тренерів з панкратіону. Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Львів: НФВ «Українські технології», 2006; 3: 273-278.
226. Чміленко Ю. Особливості дистанційної освіти у підготовці фахівця фізичної культури та спорту. Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Львів: НФВ «Українські технології», 2004; 4: 377-381.
227. Шандригось ВІ, Шандригось ГА. Дистанційне навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. Харків: ХДАФК, 2017; 1:125-8.
228. Шандригось ГА. Якість професійної підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Чернігів: ЧНПУ, 2013; I (107): 352-6.
229. Шевченко ОИ, Ивко ВИ. Формы дистанционного обучения в ВУЗе. Инновационная наука. 2018;12:175–178.
230. Шиян БМ. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у

- фізичному вихованні та спорті: Навч. посібник, «Богдан», 2008. 276 с.
231. Шкребтій ЮМ. Методологічні засади формування фізкультурної освіти в Україні. Олімпійський спорт і спорт для всіх: матеріали XIV міжнар. наук. конгр., (Київ, 5–8 жовт. 2010 р.): тези допов. К.: Олімпійська література, 2010. С. 745.
 232. Шляхта ОМ. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного менеджменту підприємства. Економічний простір. 2012;68:301–309.
 233. Штофф ВА. Моделирование и философия. М.-Л.: Наука, 1966. 301 с.
 234. Шуневич БІ. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». К., 2008. 36 с.
 235. Щербак О. Підготовка педагогів професійного навчання до творчого використання інформаційно-комунікаційних технологій. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наукових праць. Київ-Вінниця, 2006. С. 14-20.
 236. Щербашин ЯС. Олимпийское образование – инновационная педагогическая технология формирования гармонически развитой личности. Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, 2016;15:5.
 237. Щербашин ЯС. Олімпійська освіта в системі формування гуманістичних цінностей школярів [автореферат]. 2014. 193 с.
 238. Юхимук ВП. Структурна модель олімпійської освіти учнів основної школи загальноосвітніх навчальних закладів. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. К., 2010;6:347–350.
 239. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning (Issues in Distance Education). 2nd Ed. AU Press, 2008; 458.
 240. Athletes 365. Retrieved 16:05, September 14, 2018, from <https://www.olympic.org/athlete365/get-started-learning/>

241. Becta: The ICT and e-learning in FE survey 2006: Management, learning and improvement. A report on the further education sector's engagement with technology. Coventry: Becta, 2006. Retrieved 16:28, November 3, 2017, from: <http://publications.becta.org.uk/display.cfm?resID=28534&page=1835>
242. Brownell S. Beijing's Olympic Education Programme: Re-Thinking Suzhi Education, Re-Imagining an International China. *The China Quarterly*. 2009;197:44-63. Retrieved 12:31, April 20, 2018, from: <https://www.jstor.org/stable/27756422>
243. Binder D. Be a champion in life! A book of activities for young people based on the joy of participation and on the important messages of the Olympic idea. An international teachers' resource book for schools. Athens: FOSE, 2000; 181.
244. Binder D. Teaching Olympism in schools: Olympic Education as a focus on values education (University lectures on the Olympics). Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics, 2017.
245. Bonk Curtis J., Graham Charles R. *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*. 2005; 585.
246. Bork A., Gunnarsdottir S. *Tutorial Distance Learning: Rebuilding Our Educational System (Innovations in Science Education and Technology Book 12)*. Springer, 2012; 192.
247. Bubka S. Olympic sport in society: history of development and the current status / Sergey Bubka. Kyiv, 2013; 256.
248. Bulatova M. *The Olympic Academy of Ukraine in Olympic Values: The Value of Excellence as an Educational Tool*, Athens, 2016.
249. Bulatova M, Kucheriavyi O, Ermolova V, Yarmoliuk O. Distance-pedagogical technologies in olympic education for schoolchildren. *Journal of Physical Education and Sport*; 2019:19-4.
250. Chatziefstathiou D, Muller N. *Olympism, Olympic Education and Learning Legacies*. Cambridge, UK, Cambridge Scholars Publishing. 2014; 318.
251. Clark RC, Mayer RE. *E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning*, 4th Edition?

- Wiley, 2016. 528 p.
252. Costa RD, Souza GF, Valentim RM, Castro TB. The theory of learning styles applied to distance learning. *Cognitive Systems Research*, 2020; 64:134-145.
 253. Culpan I. Olympism, Olympic education and learning legacies, *Sport in Society*. 2016; 19:2, 289-291, DOI: 10.1080/17430437.2015.1093802
 254. DaCosta LP. A never-Ending Story: The Philosophical Controversy over Olympism. *Journal of Philosophy of Sport*, 2006; 33 (2):157-173.
 255. de Coubertin P, Muller N. *Olympism Selected Writings*. IOC, Lausanne, 2000; 862 p.
 256. Distance Education in Higher Education Institutions: Statistical Analysis Report: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. October 1997 (NCES 98-062). Retrieved 16:44, February 22, 2017, from: <http://nces.ed.gov/pubsearch>
 257. El deporte en la Grecia Antigua. La genesis del olimpismo. Centre cultural de la fundacion “La Gaixa”. Barcelona, 1992; 424.
 258. European Sport Education Information Platform. Retrieved 14:10, May 23, 2018, from: <http://www.eseip.eu/index.php>
 259. Favre S. Philosophy of the Modern Olympic Movement. Competitive Sport and Education. Report of the 8th Summer Session of the IOA. Athens, 1969. P. 94 –106.
 260. Fisher D, Frey N, Hattie J. *The Distance Learning Playbook, Grades K-12: Teaching for Engagement and Impact in Any Setting*. 2020. 208.
 261. Gangas D. IOA 2009-2016: Eight years of dynamic growth. *IOA Journal*. 2016;10:6-14.
 262. Georgiadis K. The Ideas of Pierre de Coubertin on the Revival of the Modern Olympic Games. IOA. Report of the thirty–eighth Session 15th July – 30th July 1998. International Olympic Committee, 1999: 43–55.
 263. Grupe O. Olympismus und olympische Erziehung: Abschied von einer groben idée? *Olympischer Sport – Rückblick und Perspektiven*, 1997. Schorndorf. Hofmann. p. 223-243.
 264. Harasim L. *Learning Theory and Online Technologies*. 2nd Ed. Routledge; 2017; 214.

265. Hargreaves D. How to design and implement a revolution in teacher education and training: Some lessons from England. European Commission, Teacher education policies in the European Union. Lisbon: Portuguese Presidency of the Council of the European Union. 2000:75-88.
266. Holger Preuss. The Conceptualisation and Measurement of Mega Sport Event Legacies. *Journal of Sport&Tourism*. 2007: 207–8.
267. Holmberg B. *Theory and Practice of Distance Education*. 2nd Ed. Routledge, 1995; 258.
268. Hübner L, Wassong S. Olympic Education via e-learning: a research proposal. *Journal of Qualitative Research in Sports Studies*. 2015; 9:219-235.
269. Kaplanidou K, Karadakis K. Understanding the legacies of a host Olympic city: The case of the 2010 Vancouver Olympic Games. *Sport Marketing Quarterly*. 2010; 2:111.
270. Karaiskou A. *International Olympic Academy*. IOA, 2018; 79.
271. Keegan D. *Theoretical Principles of Distance Education* 1st ed. Routledge; 2005. 289.
272. Koulouri C, Georgiadis K. *International Olympic Academy: a history of an Olympic institution*. Athens: Petros Ballidis&Co. 2011; 283.
273. Kudryavtsev M, Lyakh V, Iermakov S. Implementation of the inclusive learning model in the process of physical education of the students with physical disabilities. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019; 19: 971-979.
274. Lynch J. *The Ancient Olympics and Bridges to the Modern Era*. World Sport research & publications Inc. Los Angeles. 2000; 176.
275. MacAloon John. *This Great Symbol. Pierre de Coubertin and the Origins of the Modern Olympic Games*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1981. 359.
276. McCabe MF, González-Flores P. *Essentials of Online Teaching: A Standards-Based Guide (Essentials of Online Learning)*. 1st ed. Routledge. 2017; 306.
277. Muller N. *Olympism and Olympic Education*: Paper presented at the 4th Joint International Session for Directors of NOAs. Members and Staff of NOCs and IFs,

- 7–14 May 1998. Ancient Olympia, Greece. 11.
278. Naul R. Olympic education / Roland Naul. Oxford: Meyer & Meyer (UK) Ltd, 2008. 168.
279. Naul R. Olympic pedagogy as a theory of development of ethical and humanistic values in education. 9th International Session for Directors of National Olympic Academies 1 - 8 June 2007. Proceedings. International Olympic Academy, 2009. P. 27–40.
280. Naul R, Binder D, Rychtecky I, Culpan I. Olympic education: an international overview. Routledge, 2017; 361.
281. Olympic agenda 2020. Context and Background. Lausanne: IOC, 2014. Retrieved 17:05, January 23, 2018, from: [<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Olympic-Agenda-2020/Olympic-Agenda-2020-Context-and-Background.pdf>].
282. Olympic legacy. International Olympic committee (2013). Retrieved 11:15, October 13, 2019, from: <https://www.olympic.org>.
283. Olympic study center. (2019, November 3). Retrieved 13:55, November 3, 2019, from: <https://www.olympic.org/olympic-studies-centre>
284. Olympic Study Centre UAB (2019, October 7). Retrieved 15:11, October 7, 2019 from: <http://ceo.uab.cat/en/>
285. Physical culture and sport studies at Stark Center, Texas University (2019, September 17). Retrieved 10:01, September 17, 2019, from: <https://sites.edb.utexas.edu/stark/>
286. Rogge J. Towards greater universality. Olympic review. 2002. XXVII, 40:3.
287. Schimmel K, Chandler T. Olympism in the classroom: Partnership- sponsored education materials and the shaping of the school curriculum. In: Tolleneer J, Renson R, editors. Old Borders, New Borders, No Borders. Sport and Physical Education in a Period of Change Aachen: Meyer & Meyer; 2000. p. 421-30.
288. Stein J, Graham CR. Essentials for Blended Learning: A Standards-Based Guide (Essentials of Online Learning) 1st Ed. Routledge; 2014. 223.
289. Taylor J. Fifth generation distance education. E-Journal of Instructional Science

- & Technology, 2001;4(1):114. Retrieved June, 09, 2018 from: [http// www.eprints.usq.edu.au/136](http://www.eprints.usq.edu.au/136)
290. The International Centre for Olympic Studies (2019, December 10). Retrieved December 10, 2019 from: <https://www.uwo.ca/olympic/>
291. Tucker CR, Wycoff T, Green JT. Blended Learning in Action: A Practical Guide toward Sustainable Change. 2017. 224.
292. Zuchora K. Olympism: Back to Sources. Almanack 1994, Polish Olympic Committee, Polish Olympic Academy, 1994. P. 39-48.

ДОДАТКИ

Список публікацій здобувача за темою дисертації

1. Кучерявий О. Дистанційне навчання в системі вищої освіти в галузі фізичної культури та спорту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;(3):120-5. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Bulatova M, Kucheriavyi O, Ermolova V, Yarmoliuk O. Distance-pedagogical technologies in olympic education for schoolchildren = Дистанційно-педагогічні технології в олімпійській освіті школярів. Journal of Physical Education and Sport [Інтернет]. 2019;19(4):2497-2503. Доступно:

<https://efsupit.ro/images/stories/december2019/Art%20378.pdf> Наукове періодичне видання Румунії, яке включено до міжнародної наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретичних засад технологій дистанційного навчання, розробці елементів модулю «Олімпійська спадщина» та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів полягає в розробці концепції та дизайну дослідження, обробці матеріалів дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

3. Кучерявий О. Модель інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті. Спортивна наука України. 2019;2(90):48-57. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

4. Кучерявий ОМ. Дискурс про впровадження дистанційних технологій в олімпійську освіту. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2019;7(115):102-9. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

5. Булатова М, Кучерявий О, Ярмолук О. Технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Наука в олимпийском спорте. 2020;(1):4-21. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретичних засад*

технологій дистанційного навчання, розробці елементів модулю «Олімпійська спадщина» та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, редагуванні та оформленні публікації.

6. Кучерявий О, Ярмолук О. SWOT-аналіз інформаційно-освітнього середовища в системі олімпійської освіти. Спортивна наука та здоров'я людини [Інтернет]. 2020;1(3):39-58. Доступно: <http://sporthealth.kubg.edu.ua/issue/view/9985>. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у проведенні досліджень, зборі, аналізі та інтерпретації даних проведеного SWOT-аналізу та узагальненні результатів дослідження. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

7. Булатова М, Белокуров Д, Кучерявий О. Конкурси мистецтв в історії олімпійського руху сучасності. Наука в олимпийском спорте. 2020;(2):4-18. *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні можливостей застосування сучасних інформаційних технологій в конкурсах мистецтв в олімпійському русі. Внесок співавторів – в розробці концепції та дизайну дослідження, проведенні дослідження, обробці матеріалів дослідження, редагуванні та оформленні публікації.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Кучерявий О. Технології дистанційного навчання в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти. В: Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.; 2018 Листоп 9-10; Київ. Київ: Таврійський нац. університет імені В.І. Вернадського; 2018. с. 50-4.

**Відомості про апробацію
результатів дисертаційного дослідження**

№ з/п	Назва конференції	Форма участі
1.	Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку (Київ, Україна, 9-10 Листопада, 2018 р.)	публікація
2.	Всеукраїнський семінар-нарада для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти України з проблем олімпійської освіти (Київ, Україна, 11 квітня 2018 р.)	тестування
3.	Міжнародна конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, Україна, 21-22 листопада 2018 р.)	доповідь
4.	Всеукраїнський семінар-нарада для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти України з проблем олімпійської освіти (Київ, Україна, 17 травня 2019 р.)	тестування
5.	IV Міжнародна конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, Україна, 26-27 листопада 2020)	доповідь

АНКЕТА

Шановний респондент!

Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти спільно з Навчально-науковим олімпійським інститутом Національного університету фізичного виховання і спорту України проводить експертне опитування для визначення впливу зовнішніх і внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень для подальшого виявлення ефективності впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти.

У кожному запитанні анкети наведено характеристику фактору інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та ступінь його впливу в балах від 1 до 5 (при цьому 1 – найнижча оцінка, 5 – найвища). Розподіл балів має наступне значення: 1 – фактор зовсім не впливає; 2 – фактор не дуже впливає; 3 – фактор має середню ступінь впливу; 4 – фактор сильно впливає; 5 – фактор має надзвичайний вплив.

Шановний експерт, просимо Вас оцінити ступінь впливу зовнішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень за запропонованою схемою розподілу балів.

1. Чи впливають, на Вашу думку, соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та поширення олімпійських цінностей? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) зовсім не впливає на можливість впровадження технологій дистанційного навчання для поширення олімпійських цінностей в Україні;
- 2 ні, зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) не дуже впливає на можливість впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 3 соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) ніяк не пов'язані із впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) впливають на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) мають надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та поширення олімпійських цінностей.

2. Чи вважаєте Ви, що соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та поширення олімпійських цінностей? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) не є загрозою для поширення олімпійських

цінностей;

- 3 соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) ніяк не пов'язані із впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, соціальні тенденції у суспільстві та зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів Центру олімпійських досліджень) надзвичайно ускладнюють впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та поширення олімпійських цінностей.

3. Чи вважаєте Ви, що технології дистанційного навчання, які впроваджені в Центрі олімпійських досліджень, сприяють підвищенню престижу олімпійської освіти, поширенню цінностей Олімпізму та забезпеченню олімпійської спадщини? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технологій дистанційного навчання зовсім не впливає на підвищення престижу олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, впровадження технологій дистанційного навчання не дуже впливає на підвищення престижу олімпійської освіти в Україні;
- 3 так, впровадження технологій дистанційного навчання впливає на систему олімпійської освіти, але не сприяє підвищенню престижу олімпійської освіти в Україні, поширенню цінностей Олімпізму та забезпеченню олімпійської спадщини;
- 4 так, впровадження технологій дистанційного навчання впливає на систему олімпійської освіти та сприяє підвищенню престижу олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, впровадження технологій дистанційного навчання має надзвичайний вплив на підвищення престижу олімпійської освіти в Україні, поширенню цінностей Олімпізму та забезпеченню олімпійської спадщини.

4. Чи вважаєте Ви, що необхідність впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень є загрозою для поширення цінностей Олімпізму та забезпечення олімпійської спадщини? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технологій дистанційного навчання зовсім не ускладнює поширення цінностей Олімпізму;
- 2 ні, впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень не є загрозою для забезпечення олімпійської спадщини;
- 3 так, впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень є загрозою для забезпечення олімпійської спадщини, але не ускладнює поширення цінностей Олімпізму;
- 4 так, впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень ускладнює поширення цінностей Олімпізму;
- 5 так, впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень надзвичайно ускладнює поширення цінностей Олімпізму та є загрозою для забезпечення олімпійської спадщини.

5. Чи вважаєте Ви, що мобільність студентів у сучасному освітньому просторі є сприятливою можливістю для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та надає конкурентні переваги Центру? Просимо Вас обрати

один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, мобільність студентів зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, мобільність студентів не надає конкурентні переваги Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру;
- 3 впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень не залежить від мобільності студентів;
- 4 так, мобільність студентів впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 5 так, мобільність студентів має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру .

6.Чи вважаєте Ви, що мобільність студентів у сучасному освітньому просторі є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, мобільність студентів зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, мобільність студентів не є загрозою для залучення користувачів Центру;
- 3 так, мобільність студентів є загрозою для залучення користувачів Центру, але не ускладнює впровадження технології дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 4 так, мобільність студентів ускладнює впровадження технології дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 5 так, мобільність студентів є загрозою для залучення користувачів Центру та унеможливорює впровадження технології дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

7.Чи вважаєте Ви, що міграція працівників освіти у сучасному академічному просторі є сприятливою можливістю для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та надає конкурентні переваги Центру? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, міграція працівників освіти зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, міграція працівників освіти не надає конкурентні переваги Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру;
- 3 впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень не залежить від міграції працівників освіти;
- 4 так, міграція працівників освіти впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 5 так, міграція працівників освіти має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру .

8.Чи вважаєте Ви, що міграція працівників освіти у сучасному академічному просторі є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, міграція працівників освіти зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;

- 2 ні, міграція працівників освіти не є загрозою для залучення користувачів Центру;
- 3 так, міграція працівників освіти є загрозою для залучення користувачів Центру, але не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 4 так, міграція працівників освіти ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень;
- 5 так, міграція працівників освіти є загрозою для залучення користувачів Центру та унеможливорює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

9. Чи мають, на Вашу думку, ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, позитивний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, не пов'язані з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, мають надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру.

10. Чи мають, на Вашу думку, ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, несприятливі наслідки для системи олімпійської освіти та унеможливають впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, не є загрозою для залучення користувачів Центру;
- 3 ринкові тенденції та конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, не пов'язані з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, ринкові тенденції і конкуренція між закладами освіти, при якому діє Центр олімпійських досліджень, є загрозою для залучення

користувачів Центру та унеможлиблює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

11. Чи вважаєте Ви розгалужену систему Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні чинником, що сприяє впровадженню технологій дистанційного навчання? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні, зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні, не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру.

12. Чи вважаєте Ви розгалужену систему Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні не є загрозою для залучення користувачів Центру;
- 3 розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, розгалуженість системи Центрів олімпійських досліджень у світі та регіональних ЦОД в Україні є загрозою для залучення користувачів Центру та унеможлиблює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

13. Чи створює комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, на Вашу думку, сприятливі можливості для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та поширення олімпійських цінностей? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне

цифрове значення.

- 1 ні, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні користувачів Центру.

14. Чи вважаєте Ви, що комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні?

Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, не є загрозою для залучення користувачів Центру;
- 3 комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти, що входять до Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти, є серйозною загрозою для залучення користувачів Центру та унеможливорює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

15. Чи вважаєте Ви, що такі економічні тенденції в суспільстві, як матеріальний добробут та рівень доходів населення, рівень соціального забезпечення населення, рівень заробітної платні працівників освіти, сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Економічні фактори	1	2	3	4	5
	(зовсім не	(не дуже	(фактор не важливий	(фактор є сприятливою	(дуже

	впливає)	впливає)	для Центру)	можливістю Центру)	для впливає)
1. Матеріальний добробут та рівень доходів населення					
2. Рівень соціального забезпечення населення					
3. Рівень заробітної платні працівників освіти					

16. Чи вважаєте Ви, що такі економічні тенденції в суспільстві, як матеріальний добробут та рівень доходів населення, рівень соціального забезпечення населення, рівень заробітної платні працівників освіти, можуть несприятливо впливати на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Економічні фактори	1	2	3	4	5
	(зовсім не має негативного впливу)	(не дуже впливає)	(фактор важливий не для Центру)	(фактор є загрозою для Центру)	(дуже несприятливо впливає)
1. Матеріальний добробут та рівень доходів населення					
2. Рівень соціального забезпечення населення					
3. Рівень заробітної платні працівників освіти					

17. Чи вважаєте Ви, що такі економічні тенденції в галузі освіти, як вартість освітніх послуг, економічна доступність послуг дистанційного навчання, можливість залучення зовнішніх джерел фінансування освітніх проектів, грантів, сприятливо впливають на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Економічні фактори	1	2	3	4	5
	(зовсім не впливає)	(не дуже впливає)	(фактор важливий не для Центру)	(фактор є сприятливою можливістю для Центру)	(дуже впливає)
1. Вартість освітніх послуг					
2. Економічна доступність послуг дистанційного навчання					
3. Зовнішнє фінансування освітніх проектів, гранти					

18. Чи вважаєте Ви, що такі економічні тенденції в галузі освіти, як висока вартість освітніх послуг, економічна недоступність послуг дистанційного навчання, обмеження у залученні зовнішніх джерел фінансування освітніх проектів і грантів, можуть несприятливо

впливати на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

	1	2	3	4	5
Економічні фактори	(зовсім не має негативного впливу)	(не дуже впливає)	(фактор не важливий для Центру)	(фактор є загрозою для Центру)	(дуже несприятливо впливає)
1. Висока вартість освітніх послуг					
2. Економічна недоступність послуг дистанційного навчання					
3. Обмеження у залученні зовнішніх джерел фінансування освітніх проектів, грантів					

19. Чи створюють такі демографічні фактори, як чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, на Вашу думку, сприятливі можливості для впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та поширення олімпійських цінностей? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, зовсім не впливають на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, не мають позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, не пов'язані з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, впливають на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, мають надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні різних вікових категорій користувачів Центру.

20. Чи вважаєте Ви, що такі демографічні фактори, як чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, зовсім не ускладнюють впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, не є загрозою для залучення різних вікових категорій користувачів Центру;
- 3 чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, не пов'язані з впровадженням технологій дистанційного навчання в

Центрі;

- 4 так, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, ускладнюють впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, чисельність та вік населення, яке включене в освітній простір, є серйозною загрозою для залучення різних вікових категорій користувачів Центру та унеможлиблює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

21. Чи сприятливо впливає, на Вашу думку, можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні різних категорій користувачів Центру.

22. Чи існує, на Вашу думку, загроза для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні при обмеженні можливостей надання освітніх послуг впродовж всього життя людини? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, обмеження можливості надання освітніх послуг впродовж всього життя людини зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, обмеження можливості надання освітніх послуг впродовж всього життя не є загрозою для залучення різних категорій користувачів Центру;
- 3 обмеження можливості надання освітніх послуг впродовж всього життя ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, обмеження можливості надання освітніх послуг впродовж всього життя ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, обмеження можливості надання освітніх послуг впродовж всього життя є серйозною загрозою для залучення різних категорій користувачів Центру та унеможлиблює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

23. Чи вважаєте Ви гендерну рівність в освіті сприятливою можливістю для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, гендерна рівність в освіті зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, гендерна рівність в освіті не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 гендерна рівність в освіті ніяк не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, гендерна рівність в освіті сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, гендерна рівність в освіті має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у залученні різних гендерних груп користувачів Центру.

24. Чи існує, на Вашу думку, загроза для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні при обмеженні гендерної рівності в освіті? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, обмеження гендерної рівності в освіті зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, обмеження гендерної рівності в освіті не є загрозою для залучення різних гендерних груп користувачів Центру;
- 3 обмеження гендерної рівності в освіті ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, обмеження гендерної рівності в освіті ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, обмеження гендерної рівності в освіті є серйозною загрозою для залучення різних гендерних груп користувачів Центру та унеможливорює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

25. Чи створює такий інформаційно-комунікаційний фактор, як інтеграція в освіту нових технологій, на Вашу думку, сприятливі можливості для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, інтеграція в освіту нових технологій зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, інтеграція в освіту нових технологій не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 інтеграція в освіту нових технологій ніяк не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, інтеграція в освіту нових технологій сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, інтеграція в освіту нових технологій має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у застосуванні різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі.

26. Чи існує, на Вашу думку, загроза для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні при обмеженні інтеграції в освіту нових технологій? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, обмеження інтеграції в освіту нових технологій зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, обмеження інтеграції в освіту нових технологій не є загрозою для застосуванні різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі;
- 3 обмеження інтеграції в освіту нових технологій ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, обмеження інтеграції в освіту нових технологій ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, обмеження інтеграції в освіту нових технологій є серйозною загрозою та унеможлиблює впровадження різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

27. Як Ви вважаєте, чи сприяє поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики впровадженню технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики не має позитивного впливу на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики має надзвичайний вплив на впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у застосуванні різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі.

28. Як Ви вважаєте, чи обмежує поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 2 ні, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики не є загрозою для застосуванні різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі;

- 3 обмеження поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 4 так, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі;
- 5 так, поширення сучасних форм надання інформаційного контенту з олімпійської тематики є серйозною загрозою та унеможливорює впровадження різних форм і методів дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

29. Чи вважаєте Ви доцільним створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів зовсім не доцільне для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 2 ні, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів не має позитивного впливу на формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 3 створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів ніяк не пов'язане із формуванням інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 4 так, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів сприятливо впливає на формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 5 так, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів має надзвичайний вплив на формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у застосуванні різних технологій дистанційного навчання в Центрі.

30. Чи вважаєте Ви недоцільним створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів зовсім не ускладнює формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 2 ні, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів не є загрозою для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 3 створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів ніяк не пов'язане з формуванням інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 4 так, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів ускладнює формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні;
- 5 так, створення віртуальних олімпійських студій, класів, інститутів є серйозною загрозою формування інформаційно-освітнього

середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні та унеможливорює впровадження різних технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

31. Чи сприяє, на Вашу думку, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, пошуку альтернативних освітніх джерел та впровадженню технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, зовсім не сприяє впровадженню технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, не є сприятливою можливістю для пошуку альтернативних освітніх джерел;
- 3 політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, ніяк не пов'язана з впровадженням технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, сприяє впровадженню технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, має надзвичайний вплив на пошук альтернативних освітніх джерел та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у застосуванні різних технологій дистанційного навчання в Центрі.

32. Чи створює, на Вашу думку, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, несприятливі умови для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, зовсім не ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, не є загрозою для впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 3 політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, ускладнює впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, політична нестабільність в країні, що впливає на якість життя та можливість отримання традиційної освіти, є серйозною загрозою формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні та унеможливорює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

33. Чи вважаєте Ви, що застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в

інших країнах, може мати позитивні наслідки для розробки власних інформаційних продуктів, авторських електронних курсів з олімпійської освіти? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, зовсім не створює підґрунтя для розробки власних інформаційних продуктів, авторських електронних курсів з олімпійської освіти;
- 2 ні, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, не має позитивних наслідків для розробки власних інформаційних продуктів, авторських електронних курсів з олімпійської освіти;
- 3 застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, сприяє впровадженню технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах має надзвичайний вплив на формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень у застосуванні різних технологій дистанційного навчання в Центрі.

34. Чи вважаєте Ви, що застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, стримує впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень та розробку власних інформаційних продуктів, авторських електронних курсів з олімпійської освіти? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах зовсім не стримує впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах не є загрозою для розробки власних інформаційних продуктів, авторських електронних курсів з олімпійської освіти;
- 3 застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, стримує впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, застосування економічних санкцій та обмежень до використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших країнах, є серйозною загрозою формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в олімпійській освіті в Україні та унеможливорює впровадження технологій дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень.

35. Чи впливає, на Вашу думку, впровадження технологій дистанційного навчання на економію природних ресурсів Центру олімпійських досліджень та збереження невідновлювальних ресурсів завдяки раціональному природокористуванню? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технологій дистанційного навчання зовсім не впливає на економію природних ресурсів Центру олімпійських

досліджень;

- 2 ні, впровадження технологій дистанційного навчання не має позитивних наслідків економії природних ресурсів Центру олімпійських досліджень;
- 3 впровадження технологій дистанційного навчання ніяк не пов'язане з економією природних ресурсів Центру олімпійських досліджень;
- 4 так, впровадження технологій дистанційного навчання сприяє економії природних ресурсів Центру олімпійських досліджень;
- 5 так, впровадження технологій дистанційного навчання має надзвичайний вплив на економію природних ресурсів Центру олімпійських досліджень та є головною конкурентною перевагою Центру олімпійських досліджень завдяки збереженню невідновлювальних ресурсів і раціональному природокористуванню.

36. Чи має, на Вашу думку, впровадження технологій дистанційного навчання негативний вплив на довкілля та збільшення обсягів використання природних ресурсів (енергії, води, тощо) Центру олімпійських досліджень завдяки нераціональному природокористуванню? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технологій дистанційного навчання не має негативного впливу на довкілля та збільшення обсягів використання природних ресурсів Центру;
- 2 ні, впровадження технологій дистанційного навчання не є загрозою збільшення обсягів використання природних ресурсів Центру;
- 3 впровадження технологій дистанційного навчання ніяк не пов'язане з економією природних ресурсів Центру олімпійських досліджень;
- 4 так, впровадження технологій дистанційного навчання негативно впливає на довкілля та збільшує обсяги використання природних ресурсів Центру (енергії, води, тощо);
- 5 так, впровадження технологій дистанційного навчання є серйозною загрозою для довкілля та призводить до нераціонального природокористування ресурсів в Центрі олімпійських досліджень.

Шановний експерт, просимо Вас оцінити ступінь впливу внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в Центрі олімпійських досліджень за запропонованою схемою розподілу балів.

37. Чи вважаєте ви, що впровадження технології дистанційного навчання сприяє підвищенню якості олімпійської освіти в Україні та є сильною стороною Центру олімпійських досліджень? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технології дистанційного навчання зовсім не впливає на підвищення якості олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, впровадження технології дистанційного навчання не дуже впливає на підвищення якості олімпійської освіти в Україні;
- 3 так, впровадження технології дистанційного навчання впливає на систему олімпійської освіти, але не сприяє підвищенню якості олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, впровадження технології дистанційного навчання впливає на систему олімпійської освіти та сприяє підвищенню якості олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, впровадження технології дистанційного навчання має надзвичайний вплив на підвищення якості олімпійської освіти в Україні.

38. Чи вважаєте ви, що впровадження технології дистанційного навчання ускладнює залучення користувачів Центру (студентів, викладачів, вчителів, школярів тощо) до системи олімпійської освіти в Україні та є слабкою стороною Центру олімпійських досліджень? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, впровадження технології дистанційного навчання зовсім не ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, впровадження технології дистанційного навчання не є слабкою стороною Центру олімпійських досліджень;
- 3 так, впровадження технології дистанційного навчання є слабкою стороною Центру олімпійських досліджень, але не ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні;
- 4 так, впровадження технології дистанційного навчання ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, впровадження технології дистанційного навчання надзвичайно ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні та є слабкою стороною Центру олімпійських досліджень.

39. Які джерела фінансування Центру олімпійських досліджень, на Вашу думку, доцільно залучати для впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас оцінити кожне джерело фінансування від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти джерела фінансування.

Джерело фінансування Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім не доцільно залучати)	(не дуже доцільно залучати)	(джерело фінансування не важливе для Центру)	(доцільно залучати)	(джерело фінансування дуже доцільно залучати)
1. Державне фінансування освітніх інновацій					
2. Гранти					
3. Благодійні внески					
4. Спонсорська підтримка					

40. Яких джерел фінансування, на Вашу думку, бракує Центру олімпійських досліджень для впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас оцінити кожне джерело фінансування від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти джерела фінансування.

Джерело фінансування Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім бракує)	(не дуже бракує)	(джерело фінансування не важливе для Центру)	(джерела фінансування не)	(дуже бракує джерела фінансування)

				вистачає)	
1. Державне фінансування освітніх інновацій					
2. Гранти					
3. Благодійні внески					
4. Спонсорська підтримка					

41. Чи вважаєте Ви, що місце розташування Центру олімпійських досліджень є сильною стороною та сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас обрати один варіант відповіді на запитання та обвести відповідне цифрове значення.

- 1 ні, місце розташування Центру олімпійських досліджень зовсім не впливає на впровадження технологій дистанційного навчання;
- 2 ні, місце розташування Центру олімпійських досліджень не є сильною стороною інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання;
- 3 місце розташування Центру олімпійських досліджень ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання;
- 4 так, від місця розташування Центру олімпійських досліджень залежать форми впровадження технологій дистанційного навчання;
- 5 так, місце розташування Центру олімпійських досліджень має надзвичайний вплив на формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання та сприяє підвищенню якості олімпійської освіти в Україні.

42. Чи вважаєте Ви, що місце розташування Центру олімпійських досліджень може ускладнювати залучення користувачів Центру та несприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні?

- 1 ні, місце розташування Центру олімпійських досліджень зовсім не ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні;
- 2 ні, місце розташування Центру олімпійських досліджень не є слабкою стороною Центру;
- 3 місце розташування Центру олімпійських досліджень ніяк не пов'язане з впровадженням технологій дистанційного навчання;
- 4 так, місце розташування Центру олімпійських досліджень ускладнює залучення користувачів Центру до системи олімпійської освіти в Україні;
- 5 так, місце розташування Центру олімпійських досліджень надзвичайно несприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні та є слабкою стороною Центру.

43. Які фізичні ресурси Центру олімпійських досліджень, на Вашу думку, доцільно використовувати для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання та створення умов впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Фізичні ресурси Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім не доцільно)	(не дуже)	(ресурс не доцільно)	(доцільно)	(ресурс дуже)

	використовувати)	доцільно використовувати)	важливий для Центру)	використовувати)	доцільно використовувати)
1. Приміщення Центру (кімнати, студії)					
2. Матеріально-технічне обладнання (комп'ютер, принтер, сканер, веб-камера)					
3. Доступ до Інтернет з робочого місця					
4. Доступ до Інтернет с персонального пристрою (wi-fi пристрої)					

44. Яких фізичних ресурсів, на Вашу думку, бракує Центру олімпійських досліджень для формування інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання та впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору

	1 (зовсім не бракує)	2 (не дуже бракує)	3 (ресурс не важливий для Центру)	4 (ресурсу не вистачає)	5 (дуже бракує ресурсу)
Фізичні ресурси Центру					
1. Приміщення Центру (кімнати, студії)					
2. Матеріально-технічне обладнання (комп'ютер, принтер, сканер, веб-камера)					
3. Доступ до Інтернет з робочого місця					
4. Доступ до Інтернет с персонального пристрою (wi-fi пристрої)					

45. Чи вважаєте Ви, що кваліфікація персоналу та користувачів Центру олімпійських досліджень є сильною стороною та сприятливо впливає на впровадження технологій дистанційного навчання? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

	1 (зовсім не впливає)	2 (не дуже впливає)	3 (ресурс не важливий для Центру)	4 (ресурс є сильною стороною Центру)	5 (дуже впливає)
Кадрові ресурси Центру					
1. Кваліфікація науково-педагогічних працівників					
2. Кваліфікація технічних працівників					

3. Комп'ютерна грамотність користувачів Центру					
4. Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців					

46. Чи вважаєте Ви, що кваліфікація персоналу та користувачів Центру олімпійських досліджень може несприятливо впливати на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Кадрові ресурси Центру	1 (зовсім не має негативного впливу)	2 (не дуже впливає)	3 (ресурс важливий для Центру)	4 (ресурс є слабкою стороною Центру)	5 (дуже несприятливо впливає)
1. Кваліфікація науково-педагогічних працівників					
2. Кваліфікація технічних працівників					
3. Комп'ютерна грамотність користувачів Центру					
4. Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців					

47. Які, на Вашу думку, найбільш ефективні технології дистанційного навчання з олімпійської тематики, що належать до інтелектуальних ресурсів Центру олімпійських досліджень? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Інтелектуальні ресурси Центру	1 (зовсім не ефективний)	2 (не дуже ефективний)	3 (ресурс важливий для Центру)	4 (ресурс є сильною стороною Центру)	5 (дуже ефективний)
1. Авторські курси з олімпійської освіти					
2. Електронні навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху					
3. Література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти					
4. Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики					
5. Лекції у форматі Power Point					
6. Теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль)					
7. Відео-презентації та ілюстративний матеріал з					

олімпійської тематики					
8. Інтернет-конференції, семінари					
9. Відеоматеріали для підвищення кваліфікації					

48. Які технології дистанційного навчання з олімпійської тематики, які належать до інтелектуальних ресурсів Центру олімпійських досліджень, на Вашу думку, можуть несприятливо впливати на систему олімпійської освіти в Україні та їх не доцільно застосовувати у Центрі? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Інтелектуальні ресурси Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім не має негативного впливу)	(не дуже впливає)	(ресурс важливий для Центру)	(ресурс є слабкою стороною Центру)	(дуже несприятливо впливає)
1. Авторські курси з олімпійської освіти					
2. Електронні навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху					
3. Література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти					
4. Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики					
5. Лекції у форматі Power Point					
6. Теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль)					
7. Відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики					
8. Інтернет-конференції, семінари					
9. Відеоматеріали для підвищення кваліфікації					

49. Які нормативно-правові ресурси Центру олімпійських досліджень, на Вашу думку, сприяють впровадженню технологій дистанційного навчання та підвищенню якості олімпійської освіти в Україні? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Нормативно-правові ресурси Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім не впливає)	(не дуже впливає)	(ресурс важливий для Центру)	(ресурс є сильною стороною Центру)	(дуже впливає)
1. Концепція ЗВО щодо здійснення навчання за					

дистанційною формою, при якому діє Центр олімпійських досліджень					
2. Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО, при якому діє Центр олімпійських досліджень					
3. Програма розвитку і впровадження ТДН у ЗВО, , при якому діє Центр олімпійських досліджень					
4. Вимоги до курсів дистанційного навчання Центру олімпійських досліджень					
5. Авторські права на курси з олімпійської освіти					
6. Ліцензії на програмні продукти з олімпійської освіти					
7. Сертифікати викладачів-тьюторів Центру					

50. Які нормативно-правові ресурси Центру олімпійських досліджень, на Вашу думку, можуть несприятливо впливати на впровадження технологій дистанційного навчання в систему олімпійської освіти в Україні та їх не доцільно застосовувати у Центрі? Просимо Вас оцінити кожен фактор від 1 до 5 балів. Оберіть значення та поставьте знак + в клітинку з відповідною цифрою напроти фактору.

Інтелектуальні ресурси Центру	1	2	3	4	5
	(зовсім не має негативного впливу)	(не дуже впливає)	(ресурс не важливий для Центру)	(ресурс є слабкою стороною Центру)	(дуже несприятливо впливає)
1. Концепція ЗВО щодо здійснення навчання за дистанційною формою, при якому діє Центр олімпійських досліджень					
2. Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО, при якому діє Центр олімпійських досліджень					
3. Програма розвитку і впровадження ТДН у ЗВО, при якому діє Центр олімпійських досліджень					
4. Вимоги до курсів дистанційного навчання Центру олімпійських досліджень					
5. Авторські права на курси з олімпійської освіти					
6. Ліцензії на програмні продукти з олімпійської освіти					
7. Сертифікати викладачів-тьюторів Центру					

Дякуємо Вам за співпрацю!

Вплив внутрішніх факторів інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти												
Фактори	Сильні сторони (S)						Слабкі сторони (W)					
	1	2	3	4	5	Σ балів	1	2	3	4	5	Σ балів
Фінансові ресурси:												
1. Державне фінансування освітніх інновацій	0	0	0	14	3	71	0	0	1	13	3	70
2. Гранти	0	0	0	8	9	77	1	0	1	9	6	70
3. Благодійні внески	0	1	2	11	3	67	1	0	2	10	4	67
4. Спонсорська підтримка	0	0	0	11	6	74	1	0	0	11	5	70
Фізичні ресурси:												
5. Місце розташування ЦОД	5	1	3	7	1	67	9	4	2	2	0	31
6. Приміщення	0	0	2	13	2	68	1	2	0	12	2	63
7. Матеріально-технічне обладнання	0	0	1	7	9	76	0	1	0	13	3	69
8. Доступ до Інтернет з робочого місця	0	1	0	6	10	76	0	1	0	14	2	68
9. Доступ до Інтернет с персонального пристрою	0	0	0	7	10	78	0	2	0	13	2	66
Людські ресурси:												
10. Кваліфікація науково-педагогічних працівників	0	0	0	6	11	79	5	6	0	4	2	43
11. Кваліфікація технічних працівників	0	0	1	9	7	74	4	6	0	7	0	44
12. Комп'ютерна грамотність користувачів ЦОД	0	0	0	10	7	75	2	7	0	7	1	49
13. Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців	0	0	0	9	8	76	3	5	0	9	0	49
Інтелектуальні ресурси:												
14. Авторські курси з олімпійської освіти	0	0	0	8	9	77	13	2	1	1	0	24
15. Електронні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху	0	0	1	6	10	77	12	2	1	2	0	27
16. Література для учнів ЗЗСО з олімпійської освіти	0	1	0	8	8	74	12	3	2	0	0	24
17. Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики	0	0	1	7	9	76	11	3	1	2	0	28
18. Лекції у форматі Power Point	0	0	1	9	7	74	11	2	3	1	0	28
19. Теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль)	0	0	1	10	6	73	10	4	1	2	0	29
20. Відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики	0	0	1	6	10	77	13	2	1	1	0	24
21. Інтернет-конференції, семінари	0	0	1	8	8	75	12	3	1	1	0	25
22. Відеоматеріали для підвищення кваліфікації	0	0	2	7	8	74	12	3	1	1	0	25
Нормативно-правові ресурси:												
23. Концепція ЗВО, при якому діє ЦОД	0	0	2	10	5	71	11	4	0	2	0	27
24. Положення про Центр дистанційного навчання ЗВО, при якому діє ЦОД	0	0	3	9	5	67	11	4	0	2	0	27
25. Програма розвитку і впровадження ТДН у ЗВО, , при якому діє ЦОД	0	0	2	9	6	70	10	5	0	2	0	28
26. Вимоги до курсів дистанційного навчання ЦОД	0	1	3	9	4	67	9	5	1	2	0	30
27. Авторські права на курси з олімпійської освіти	0	0	5	9	3	66	9	6	0	2	0	29
28. Ліцензії на програмні продукти з олімпійської освіти	0	0	3	12	2	67	9	6	0	2	0	29
29. Сертифікати викладачів-тьюторів ЦОД	0	0	5	11	1	64	10	5	1	1	0	27

Вплив зовнішніх чинників інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання в системі олімпійської освіти

Фактори	Можливості (О)						Загрози (Т)					
	1	2	3	4	5	Σ балів	1	2	3	4	5	Σ балів
Соціальні тенденції:												
1. Цінності, престиж олімпійської освіти	0	0	1	10	6	70	12	5	0	0	0	22
2. Мобільність студентів	1	0	3	11	3	69	9	7	0	1	0	27
3. Міграція працівників освіти	0	1	4	9	3	65	7	6	4	0	0	31
4. Зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО)	1	0	0	12	4	69	4	6	2	3	2	44
Ринкові тенденції:												
5. Конкуренція між закладами освіти в галузі ФКиС	0	0	3	11	3	68	6	7	0	4	0	36
6. Розгалуженість системи ЦОД у світі та регіональних ЦОД в Україні	1	1	1	7	7	69	8	6	2	0	0	26
7. Комунікаційна політика закладів загальної середньої освіти	0	0	1	11	5	67	9	7	1	0	0	26
Економічні тенденції:												
8. Матеріальний добробут і рівень доходів населення	0	2	3	10	2	63	2	8	1	5	1	46
9. Рівень соціального забезпечення населення	0	2	2	12	1	63	1	9	2	4	1	46
10. Рівень заробітної платні працівників освіти	0	3	0	10	4	66	1	6	3	6	1	51
11. Вартість освітніх послуг	0	1	1	9	6	71	1	1	2	9	4	67
12. Економічна доступність послуг дистанційного навчання	0	0	2	7	8	74	1	2	2	7	5	64
13. Фінансування міжнародних освітніх проектів	0	0	3	9	5	70	1	3	3	7	3	59
Демографічні тенденції:												
14. Численність та вік населення, які включені в освітній простір	3	1	2	11	0	55	3	8	1	5	0	42
15. Можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини	0	0	1	15	1	68	2	1	3	9	2	59
16. Гендерна рівність в освіті	1	0	3	8	5	67	1	2	1	9	4	64
Інформаційно-комунікативні тенденції:												
17. Інтеграція в освіту нових технологій	0	1	1	8	7	72	0	2	0	9	6	70
18. Сучасні форми надання інформаційного контенту з олімпійської тематики	0	0	0	13	4	72	9	6	1	0	1	29
19. Створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів)	0	0	0	10	7	75	11	5	0	0	1	26
Політичні, екологічні, економічні обмеження та регуляції												
20. Політична нестабільність, що впливає на якість життя	2	3	1	8	3	58	0	2	0	12	3	67
21. Економічні санкції та обмеження щодо використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших державах	5	2	1	8	1	49	2	2	5	7	1	54
22. Економія природних ресурсів	1	2	1	9	4	64	9	6	-	1	1	30

Матриця SWOT-аналізу освітнього середовища в системі олімпійської освіти

Фактори	Кількість відповідей					Σ балів	Кількість відповідей					Σ балів	Фактори
Сильні сторони (S)	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5		Слабкі сторони (W)
Висока кваліфікація науково-педагогічних працівників	0	0	0	6	11	79	0	0	1	13	3	70	Недостатній рівень державне фінансування освітніх інновацій
Можливість доступу до Інтернет с персонального пристрою без обмеження у часі	0	0	0	7	10	78	1	0	1	9	6	70	Труднощі в отриманні грантів
Залучення грантів	0	0	0	8	9	77	1	0	0	11	5	70	Незацікавленість спонсорів у підтримці освітніх проектів
Авторські курси з олімпійської освіти	0	0	0	8	9	77	0	1	0	13	3	69	Застаріле матеріально-технічне обладнання
Електронні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху	0	0	1	6	10	77	0	1	0	14	2	68	Обмеження доступу до Інтернет з робочого місця
Відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики	0	0	1	6	10	77	1	0	2	10	4	67	Низький рівень благодійної допомоги
Матеріально-технічне обладнання	0	0	1	7	9	76	0	2	0	13	2	66	Обмеження доступу до Інтернет с персонального пристрою
Доступ до Інтернет з робочого місця	0	1	0	6	10	76	1	2	0	12	2	63	Труднощі у виділенні приміщень
Залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців	0	0	0	9	8	76	2	7	0	7	1	49	Низький рівень комп'ютерної грамотності користувачів ЦОД
Відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики	0	0	1	7	9	76	3	5	0	9	0	49	Високі операційні витрати на залучення сторонніх експертів, консультантів, фахівців

Матриця SWOT-аналізу освітнього середовища в системі олімпійської освіти (продовження)

Фактори	Кількість відповідей					Σ балів	Кількість відповідей					Σ балів	Фактори
Можливості (О)													Загрози (Т)
Створення віртуальних освітніх платформ (олімпійських студій, класів)	0	0	0	10	7	75	0	2	0	9	6	70	Повільні темпи інтеграції в освіту нових технологій
Економічна доступність послуг дистанційного навчання	0	0	2	7	8	74	1	1	2	9	4	67	Висока вартість освітніх послуг
Інтеграція в освіту нових технологій	0	1	1	8	7	72	0	2	0	12	3	67	Політична нестабільність, що впливає на якість життя
Сучасні форми надання інформаційного контенту з олімпійської тематики	0	0	0	13	4	72	1	2	2	7	5	64	Економічна недоступність послуг дистанційного навчання
Вартість освітніх послуг	0	1	1	9	6	71	1	2	1	9	4	64	Порушення гендерної рівності в освіті
Цінності, престиж олімпійської освіти	0	0	1	10	6	70	1	3	3	7	3	59	Фінансування міжнародних освітніх проектів
Фінансування міжнародних освітніх проектів	0	0	3	9	5	70	2	1	3	9	2	59	Можливість надання освітніх послуг впродовж всього життя людини
Мобільність студентів	1	0	3	11	3	69	2	2	5	7	1	54	Економічні санкції та обмеження щодо використання інформаційних ресурсів, розроблених в інших державах
Зміна вподобань цільової аудиторії (користувачів МЦОДО)	1	0	0	12	4	69	1	6	3	6	1	51	Низький рівень заробітної платні працівників освіти
Розгалуженість системи ЦОД у світі та регіональних ЦОД в Україні	1	1	1	7	7	69	2	8	1	5	1	46	Низький рівень матеріального добробуту і доходів населення

АНКЕТА

З метою визначення думки фахівців у галузі фізичної культури та спорту з приводу впровадження дистанційних технологій навчання в систему олімпійської освіти Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти спільно з Національним університетом фізичного виховання і спорту України проводить соціологічне опитування. Дайте відповіді на запропоновані нижче питання та зазначте обрані варіанти.

1. Наскільки, на Вашу думку, потрібне дистанційне навчання?

- ☐ дуже потрібне;
- ☐ не потрібне;
- ☐ потрібне у поєднанні із традиційним навчанням;
- ☐ інше _____

2. Чи користуєтесь Ви готовими дистанційним курсами навчання для:

- ☐ підготовки студентів до конференцій, конкурсів, олімпіад;
- ☐ для занять з олімпійської тематики;
- ☐ для додаткових і індивідуальних занять;
- ☐ інше _____

3. Чи вважаєте ви, що дистанційна технологія навчання сприяє підвищенню якості освіти здобувачів вищої освіти у галузі фізичної культури та спорту в Україні?

- ☐ так, вважаю;
- ☐ ні, не вважаю;
- ☐ важко відповісти

4. Якою є Ваша мотивація щодо використання дидактичного матеріалу з олімпійської тематики, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ (від 0 – зовсім не важливо до 4 – дуже важливо) та впишіть відповідне значення у клітинку

- ☐ мені цікаве все нове, а дистанційне навчання – це перспективна технологія, без якої неможлива сучасна освіта;
- ☐ можливість опанувати технологію дистанційного навчання з олімпійської освіти;
- ☐ хочу надати студентам можливість краще опанувати мій предмет;
- ☐ планую підвищити якість лекційних та практичних занять завдяки використанню дидактичного матеріалу з олімпійської тематики;
- ☐ планую застосовувати дистанційне навчання для роботи зі студентами, які навчаються за індивідуальним графіком;
- ☐ можливість оволодіння базовими знаннями з олімпійської освіти;
- ☐ можливість постійного оновлення знань з олімпійської тематики;
- ☐ удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти

5. Які елементи дистанційних технологій Ви вважаєте найкориснішими для себе?

- ☐ ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти;
- ☐ приклади практичних завдань;
- ☐ тестування (самоконтроль);
- ☐ відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики

6. Які на вашу думку найбільш зручні способи передачі інформації для дистанційного навчання з олімпійської тематики?

- ☐ друковані навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху;
- ☐ література для учнів з олімпійської освіти;
- ☐ відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики;
- ☐ авторський курс з олімпійської освіти;
- ☐ лекції у форматі Power Point;
- ☐ інтерактивне спілкування з фахівцями Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE);
- ☐ питання та тести для самоконтролю оволодіння матеріалом;
- ☐ участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики

7. Від чого залежить ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти?

- ☐ від якості використання матеріалів (начальних курсів, методичних розробок тощо);
- ☐ майстерності педагогів та викладачів-тьюторів, які беруть участь у дистанційному навчанні;
- ☐ технічного забезпечення навчального процесу;
- ☐ мотивації викладача;
- ☐ мотивації студента, здобувача вищої освіти

8. Які проблеми виникали у Вас при ознайомленні з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- ☐ не виникло жодних проблем при використанні дидактичного матеріалу;
- ☐ виникли технічні проблеми;
- ☐ виникли методичні проблеми;
- ☐ важко відповісти

9. Які переваги Ви отримали від використання дидактичного матеріалу з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- ☐ вільний та швидкий доступ до дидактичних матеріалів в режимі 24/7;
- ☐ оволодіння сучасними інформаційними технологіями навчання;
- ☐ підвищення рівня компетентності в галузі олімпійської освіти;
- ☐ можливість використання дидактичного матеріалу під час проведення лекційних та практичних занять;

- ☐ користування електронним посібником тривалий час;
- ☐ економія часу на пошук і підбір літератури

10. Які недоліки мали місце під час користування дидактичним матеріалом з дистанційної освіти?

- ☐ невміння користуватися комп'ютером;
- ☐ незнання можливостей дистанційних технологій;
- ☐ незручність викладання дидактичного матеріалу;
- ☐ недоліків не було;
- ☐ важко відповісти

11. Скільки часу ви приділяєте на ознайомлення з дидактичними матеріалами під час дистанційного навчання на день?

- ☐ 0,5 годин
- ☐ Від 1 до 2 годин
- ☐ Більше 3 годин

12. Як ви оцінюєте відповідність змісту дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти, меті дистанційного навчання

- ☐ Повністю
- ☐ В значній мірі
- ☐ Частково
- ☐ Не відповідав

13. Які проблеми та труднощі у Вас виникали при використанні дидактичним матеріалом олімпійської освіти?

- ☐ виникають незручності у доступі та завантаженні дидактичних матеріалів;
- ☐ відсутній зворотній зв'язок із викладачами-тьюторами, які беруть участь у дистанційному навчанні;
- ☐ складність захисту текстових файлів від вірусів;
- ☐ труднощів не виникало

14. Які є, на Вашу думку, шляхи вирішення проблем, що мали місце при використанні дидактичних матеріалів олімпійської освіти?

- ☐ захист інформації від вірусів;
- ☐ удосконалення та модернізація сайту Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ;
- ☐ поліпшення інформаційної бази дидактичного навчання;
- ☐ використання сучасних інформаційних технологій

15. Яка допомога Вам потрібна в роботі з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ?

- ☐ технічна он-лайн підтримка;
- ☐ зробити більш доступнішими дидактичні матеріали;
- ☐ важко відповісти;
- ☐ не виникло жодних проблем

16. Оцініть ступінь інноваційності застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ

- ☐ Високий ступінь
- ☐ Середній ступінь
- ☐ Низький ступінь

17. Чи спонукає зміст дидактичного матеріалу до подальшого самовдосконалення з обраної тематики?

- ☐ Так
- ☐ Скоріше так, ніж ні
- ☐ Ні

18. Визначте за ступенем важливості (від 0 – зовсім не важливо до 4 – дуже важливо) характерні риси дистанційної освіти у галузі фізичної культури та впишіть відповідне значення у клітинку

- ☐ гнучкість
- ☐ модульність
- ☐ велика аудиторія
- ☐ економічність
- ☐ технологічність
- ☐ соціальна рівність
- ☐ інтернаціональність
- ☐ нова роль викладача
- ☐ позитивний вплив на учня
- ☐ якість

19. Чи задоволені Ви результатами навчання з використанням дистанційних технологій?

- ☐ цілком задоволений
- ☐ частково задоволений
- ☐ не задоволений

Назва навчального закладу, посада

Вік

АНКЕТА

З метою визначення думки вчителів фізичної культури з приводу впровадження дистанційних технологій навчання в систему олімпійської освіти Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти спільно з Національним університетом фізичного виховання і спорту України проводить соціологічне опитування. Дайте відповіді на запропоновані нижче питання та зазначте обрані варіанти.

1. Наскільки, на Вашу думку, потрібне дистанційне навчання?

- ☐ дуже потрібне;
- ☐ не потрібне;
- ☐ потрібне у поєднанні із традиційним навчанням;
- ☐ інше _____

2. Чи користуєтесь Ви готовими дистанційним курсами навчання для:

- ☐ підготовки учнів до олімпіад, конкурсів;
- ☐ для занять факультативу (з олімпійської тематики);
- ☐ для додаткових і індивідуальних занять;
- ☐ інше _____

3. Чи вважаєте ви, що дистанційна технологія навчання сприяє підвищенню якості освіти школярів у галузі фізичної культури в Україні?

- ☐ так, вважаю;
- ☐ ні, не вважаю;
- ☐ важко відповісти

4. Якою є Ваша мотивація щодо використання дидактичного матеріалу з олімпійської тематики, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ (від 0 – зовсім не важливо до 4 – дуже важливо) та впишіть відповідне значення у клітинку

- ☐ хочу опанувати технологію дистанційного навчання з олімпійської освіти;
- ☐ мені цікаве все нове, а дистанційне навчання – це перспективна технологія, без якої неможлива сучасна освіта;
- ☐ хочу надати дітям можливість краще опанувати мій предмет;
- ☐ хочу підвищити якість занять з фізичної культури завдяки використанню дидактичного матеріалу з олімпійської тематики;
- ☐ хочу застосовувати дистанційне навчання для роботи зі здібними учнями;
- ☐ можливість постійного оновлення знань з олімпійської тематики;
- ☐ планую застосовувати дистанційне навчання для роботи зі учнями, які навчаються екстерном

5. Які елементи дистанційних технологій Ви вважаєте найкориснішими для себе?

- ☐ ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти;

- ☐ приклади практичних завдань;
- ☐ тестування (самоконтроль);
- ☐ відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики

6. Які на вашу думку найбільш зручні способи передачі інформації для дистанційного навчання з олімпійської тематики?

- ☐ друковані навчально-методичні посібники та видання з історії та теорії олімпійського руху;
- ☐ література для учнів з олімпійської освіти;
- ☐ відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики;
- ☐ авторський курс з олімпійської освіти;
- ☐ лекції у форматі Power Point;
- ☐ інтерактивне спілкування з фахівцями Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE);
- ☐ питання та тести для самоконтролю оволодіння матеріалом;
- ☐ участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики

7. Від чого залежить ефективність дистанційного навчання з олімпійської освіти?

- ☐ від якості використання матеріалів (начальних курсів, методичних розробок тощо);
- ☐ майстерності педагогів та викладачів-тьюторів, які беруть участь у дистанційному навчанні;
- ☐ технічного забезпечення навчального процесу;
- ☐ мотивації вчителя;
- ☐ мотивації учня

8. Які проблеми виникали у Вас при ознайомленні з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- ☐ не виникло жодних проблем при використанні дидактичного матеріалу;
- ☐ виникли технічні проблеми;
- ☐ виникли методичні проблеми;
- ☐ важко відповісти

9. Які переваги Ви отримали від використання дидактичного матеріалу з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- ☐ вільний та швидкий доступ до дидактичних матеріалів в режимі 24/7;
- ☐ оволодіння сучасними інформаційними технологіями навчання;
- ☐ підвищення рівня компетентності в галузі олімпійської освіти;
- ☐ можливість використання дидактичного матеріалу під час проведення лекційних та практичних занять;
- ☐ користування електронним посібником тривалий час;

- ☐ економія часу на пошук і підбір літератури

10. Які недоліки мали місце під час користування дидактичним матеріалом з дистанційної освіти?

- ☐ невміння користуватися комп'ютером;
☐ незнання можливостей дистанційних технологій;
☐ незручність викладання дидактичного матеріалу;
☐ недоліків не було;
☐ важко відповісти

11. Скільки часу ви приділяєте на ознайомлення з дидактичними матеріалами під час дистанційного навчання на день?

- ☐ 0,5 годин
☐ Від 1 до 2 годин
☐ Більше 3 годин

12. Як ви оцінюєте відповідність змісту дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти, меті дистанційного навчання

- ☐ Повністю
☐ В значній мірі
☐ Частково
☐ Не відповідав

13. Які проблеми та труднощі у Вас виникали при використанні дидактичним матеріалом олімпійської освіти?

- ☐ виникають незручності у доступі та завантаженні дидактичних матеріалів;
☐ відсутній зворотній зв'язок із викладачами-тьюторами, які беруть участь у дистанційному навчанні;
☐ складність захисту текстових файлів від вірусів;
☐ труднощів не виникало

14. Які є, на Вашу думку, шляхи вирішення проблем, що мали місце при використанні дидактичних матеріалів олімпійської освіти?

- ☐ захист інформації від вірусів;
☐ удосконалення та модернізація сайту Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ;
☐ поліпшення інформаційної бази дидактичного навчання;
☐ використання сучасних інформаційних технологій

15. Яка допомога Вам потрібна в роботі з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ?

- ☐ технічна он-лайн підтримка;

- ☐ зробити більш доступнішими дидактичні матеріали;
- ☐ важко відповісти;
- ☐ не виникло жодних проблем

16. Оцініть ступінь інноваційності застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ

- ☐ Високий ступінь
- ☐ Середній ступінь
- ☐ Низький ступінь

17. Чи спонукає зміст дидактичного матеріалу до подальшого самовдосконалення з обраної тематики?

- ☐ Так
- ☐ Скоріше так, ніж ні
- ☐ Ні

18. Визначте за ступенем важливості (від 0 – зовсім не важливо до 4 – дуже важливо) характерні риси дистанційної освіти у галузі фізичної культури та впишіть відповідне значення у клітинку

- ☐ гнучкість
- ☐ модульність
- ☐ велика аудиторія
- ☐ економічність
- ☐ технологічність
- ☐ соціальна рівність
- ☐ інтернаціональність
- ☐ нова роль викладача
- ☐ позитивний вплив на учня
- ☐ якість

19. Чи задоволені Ви результатами навчання з використанням дистанційних технологій?

- ☐ цілком задоволений
- ☐ частково задоволений
- ☐ не задоволений

Назва навчального закладу, посада

Вік

АНКЕТА

З метою визначення думки здобувачів вищої освіти у галузі фізичної культури та спорту з приводу впровадження дистанційних технологій навчання в систему олімпійської освіти Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти спільно з Національним університетом фізичного виховання і спорту України проводить соціологічне опитування. Дайте відповіді на запропоновані нижче питання та зазначте обрані варіанти.

1. Чи вважаєте ви, що дистанційна технологія навчання є важливою складовою отримання вищої освіти у галузі ФКіС в Україні?

- 1.1. так, вважаю;
- 1.2. ні, не вважаю;
- 1.3. важко відповісти.

2. Якою є Ваша мотивація щодо використання дидактичного матеріалу з олімпійської тематики?

- 2.1. можливість отримання другої кар'єри та оволодіння базовими знаннями з олімпійської освіти;
- 2.2. можливість постійного оновлення знань з олімпійської тематики;
- 2.3. підвищення самооцінки завдяки опануванню нових знань;
- 2.4. удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти.

3. Які елементи дистанційних технологій Ви вважаєте найкориснішими для себе?

- 3.1. ознайомлення з теоретичним курсом з олімпійської освіти;
- 3.2. приклади практичних завдань;
- 3.3. тестування (самоконтроль);
- 3.4. відео-презентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики.

4. Які на вашу думку найбільш зручні способи передачі інформації для дистанційного навчання з олімпійської тематики?

- 4.1. друковані посібники;
- 4.2. відео-лекції з окремих тем олімпійської тематики;
- 4.3. авторський курс з олімпійської освіти;
- 4.4. лекції у форматі Power Point;
- 4.5. інтерактивне спілкування студента з викладачем (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE);
- 4.6. питання та тести для самоконтролю оволодіння матеріалом;
- 4.7. участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики.

5. Які проблеми виникали у Вас при ознайомленні з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- 5.1. не виникло жодних проблем при використанні дидактичного матеріалу;
- 5.2. виникли технічні проблеми;
- 5.3. виникли методичні проблеми;

5.4.важко відповісти.

6.Які переваги Ви отримали від використання дидактичного матеріалу з олімпійської освіти під час дистанційного навчання?

- 6.1.вільний та швидкий доступ до дидактичних матеріалів в режимі 24/7;
- 6.2.оволодіння сучасними інформаційними технологіями навчання;
- 6.3.можливість спілкування з викладачем у зручний час через обмін повідомленнями;
- 6.4.можливість виконання практичних завдань вдома (під час перебування на змаганнях, зборах);
- 6.5.користування електронним посібником тривалий час;
- 6.6.економія часу на пошук і підбір літератури;
- 6.7.можливість систематично опрацьовувати теми, що вивчаються.

7.Які недоліки мали місце під час користування дидактичним матеріалом з дистанційної освіти?

- 7.1.невміння користуватися комп'ютером;
- 7.2.незнання можливостей дистанційних технологій;
- 7.3.незручність викладання дидактичного матеріалу;
- 7.4.недоліків не було;
- 7.5.важко відповісти.

8.Скільки часу ви приділяєте на ознайомлення з дидактичними матеріалами під час дистанційного навчання на день?

- 8.1.0,5 годин
- 8.2.Від 1 до 2 годин
- 8.3.Більше 3 годин

9.Як ви оцінюєте відповідність змісту дидактичного матеріалу, представленого на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти, меті дистанційного навчання

- 9.1.Повністю
- 9.2.В значній мірі
- 9.3.Частково
- 9.4.Не відповідав

10.Які проблеми та труднощі у Вас виникали при використанні дидактичним матеріалом олімпійської освіти?

- 10.1.не завжди інформація, що викладена в темі й вивчається самостійно, зрозуміла;
- 10.2.виникають незручності у доступі та завантаженні дидактичних матеріалів;
- 10.3.відсутній зворотній зв'язок з викладачем;
- 10.4.складність захисту текстових файлів від вірусів;
- 10.5.труднощів не виникало.

11. Які є, на Вашу думку, шляхи вирішення проблем, що з'явилися при використанні дидактичних матеріалів олімпійської освіти?

11.1. захист інформації від вірусів;

11.2. удосконалення та модернізація сайту Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ;

11.3. поліпшення інформаційної бази дидактичного навчання;

11.4. використання сучасних інформаційних технологій.

12. Яка допомога Вам потрібна в роботі з дидактичним матеріалом з олімпійської освіти на сайті Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ?

12.1. технічна он-лайн підтримка;

12.2. зробити більш доступнішими дидактичні матеріали;

12.3. важко відповісти;

12.4. не виникло жодних проблем.

13. Оцініть ступінь інноваційної застосування дистанційних технологій з олімпійської освіти в Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти при НУФВСУ

13.1. Високий ступінь

13.2. Середній ступінь

13.3. Низький ступінь

14. Чи спонукає зміст дидактичного матеріалу до подальшого самовдосконалення з обраної тематики?

14.1. Так

14.2. Скоріше так, ніж ні

14.3. Ні.

15. Чи задоволені Ви результатами навчання з використанням дистанційних технологій?

15.1. цілком задоволений

15.2. частково задоволений

15.3. не задоволений

Назва закладу освіти _____

Ваша спеціалізація _____

Вік _____

Дякуємо за співпрацю

А К Т
впровадження результатів наукових досліджень у практику
кафедри історії та теорії олімпійського спорту
Навчально-наукового олімпійського інституту
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Ми, ті, що підписалися нижче, завідувач кафедри історії та теорії олімпійського спорту Навчально-наукового олімпійського інституту НУФВСУ **Павленко Ю.О.**, перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ **Дутчак М.В.**, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою «Історичні умови та соціальні наслідки участі українських спортсменів в Олімпійських іграх» (номер державної реєстрації 0116U001619) відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 роки, впроваджені в практику навчального процесу здобувачів освітнього ступеня магістра за освітньою програмою «Олімпійський спорт і освіта». Виконавець теми – О.М. Кучерявий запропонував такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Методичні рекомендації з впровадження технологій дистанційного навчання для вивчення дисциплін «Історія олімпійського руху», «Історичні аспекти, проблеми та протиріччя сучасного олімпійського спорту». Рекомендації впроваджено на платформі Moodle НУФВСУ у вигляді додаткових матеріалів, розміщених у модулі «Олімпійська спадщина», фрагментів лекційного, практичного матеріалів, тематики самостійної роботи в рамках зазначених дисциплін	Уперше впроваджено інтегрований підхід до застосування технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Матеріали можуть бути використані під час навчального процесу студентів, які здобувають освіту за індивідуальним графіком, для курсів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, а також під час подальшої наукової та педагогічної діяльності здобувачів вищої освіти.	Підвищення якості підготовки здобувачів освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою «Олімпійський спорт і освіта».

Автор, розробник:



О.М. Кучерявий

**Представник установи,
де виконувалось впровадження:**

завідувач кафедри історії та теорії олімпійського спорту
Навчально-наукового олімпійського інституту
НУФВСУ,
д.фіз.вих., професор



Ю.О. Павленко

Представник НУФВСУ:

перший проректор з науково-педагогічної
роботи НУФВСУ,
д.фіз.вих., професор

М.В. Дутчак

"20" 03 2019 року

А К Т
впровадження результатів наукових досліджень у практику
Центру підвищення кваліфікації та перепідготовки
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Ми, ті, що підписалися нижче, директор Центру підвищення кваліфікації та перепідготовки НУФВСУ **Томашевський В.В.**, перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ **Дутчак М.В.**, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою «Історичні умови та соціальні наслідки участі українських спортсменів в Олімпійських іграх» (номер державної реєстрації 0116U001619) відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 роки, впроваджені в практику навчального процесу студентів, які здобувають освітній ступень бакалавра зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» за освітньою програмою «Тренерська діяльність в обраному виді спорту» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти за іншою спеціальністю, та програму дистанційних курсів підвищення кваліфікації тренерів з видів спорту.

Виконавець теми – О. М. Кучерявий запропонував такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Методичні рекомендації з впровадження технологій дистанційного навчання для вивчення дисципліни «Історія олімпійського руху». Рекомендації впроваджено на платформі Moodle НУФВСУ у вигляді додаткових матеріалів, розміщених у модулі «Олімпійська спадщина», фрагментів лекційного матеріалу в рамках програми дистанційних курсів підвищення кваліфікації тренерів з видів спорту.	Уперше впроваджено комплексний підхід до застосування технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Матеріали можуть використовуватися під час навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, а також під час подальшої наукової та педагогічної діяльності здобувачів вищої освіти.	Підвищення якості підготовки здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», освітня програма «Тренерська діяльність в обраному виді спорту».

Автор, розробник:

О.М. Кучерявий

Представник установи, де виконувалось впровадження:
 директор Центру підвищення кваліфікації та перепідготовки НУФВСУ, к.фіз.вих., доцент

В.В. Томашевський

Представник НУФВСУ:
 перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ, д.фіз.вих., професор

М.В. Дутчак

"21" 10 2019 року



ДОДАТОК М

А К Т
впровадження результатів наукових досліджень у практику
Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту
Київського університету імені Бориса Грінченка

Ми, ті, що підписалися нижче, декан Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка **Лопатенко Г.О.**, перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ **Дутчак М.В.**, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою «Історичні умови та соціальні наслідки участі українських спортсменів в Олімпійських іграх» (номер державної реєстрації 0116U001619) відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 роки, впроваджені в практику навчального процесу студентів, які здобувають освітній ступень бакалавра зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» за освітньою програмою «Тренерська діяльність в обраному виді спорту».

Виконавець теми – О. М. Кучерявий запропонував такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Методичні рекомендації з впровадження технологій дистанційного навчання для вивчення дисципліни «Олімпійський, професійний та адаптивний спорт». Рекомендації впроваджені у вигляді додаткових матеріалів, розміщених у модулі «Олімпійська спадщина», фрагментів лекційного та практичного матеріалів в рамках зазначеної дисципліни.	Уперше впроваджені інтегрований підхід до застосування технологій дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. Матеріали можуть бути використані під час освітнього процесу студентів, які навчаються за індивідуальним графіком, для курсів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, а також під час подальшої наукової та педагогічної діяльності здобувачів освіти.	Підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», освітня програма «Тренерська діяльність в обраному виді спорту».

Автор, розробник:

О.М. Кучерявий

Представник установи, де виконувалось впровадження:

декан Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка, к.фіз. вих., доцент

Г.О. Лопатенко

Представник НУФВСУ:

перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ, д.фіз.вих., професор

М.В. Дутчак

"2" 03 2016 року

ДОДАТОК Н

А К Т

впровадження результатів наукових досліджень у практику навчального процесу
з фізичної культури загальноосвітньої школи № 78 м. Києва

Ми, ті, що підписалися нижче, директор загальноосвітньої школи № 78 м. Києва **Гасва С.Л.**, перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ **Дутчак М.В.**, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою «Історичні умови та соціальні наслідки участі українських спортсменів в Олімпійських іграх» (номер державної реєстрації 0116U001619) відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 роки, впроваджені в практику навчального процесу з фізичної культури. Виконавець теми – О.М.Кучерявий запропонував такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Рекомендації з впровадження дидактичного матеріалу з олімпійської освіти онлайн в практику навчального процесу з фізичної культури учнів 9-11 класів	Уперше впроваджено інтегрований підхід до застосування технологій дистанційного навчання в системі освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти. Матеріали можуть бути використані в процесі викладання предметів гуманітарного циклу та позакласній роботі у закладах загальної середньої освіти.	Використання матеріалів досліджень дозволило створити передумови для впровадження технологій дистанційного навчання в рамках модулю «Олімпійська спадщина» в системі олімпійської освіти, розширити і збагатити світогляд учнів про олімпійський рух, сприяти поширенню олімпійських цінностей, що має соціальний ефект.

Автор, розробник:

О.М. Кучерявий

Представник установи,
де виконувалось впровадження:
директор
загальноосвітньої школи № 78 м. Києва

С.Л. Гаєва

Представник НУФВСУ:
перший проректор з науково-педагогічної
роботи НУФВСУ,
д.фіз.вих., професор

М.В. Дутчак

"18" 10 2019 року